PLAN UPRAVLJANJA DESTINACIJOM

KARLOVAČKA ŽUPANIJA

2026. – 2029.

NACRT, rujan 2026.

Naručitelj:

Regionalna razvojna agencija Karlovačke županije

Jurja Haulika 14, Karlovac, Hrvatska

047 612 800

info@ra-kazup.hr

Javna ustanova Regionalna
RAZVOJNA AGENCIJA
KARLOVAČKE ŽUPANIJE

KARLOVAČKA
ŽUPANIJA
In medias res

Izvršitelj:

MARA d.o.o.

Trogirska 8 42000 Varaždin

MARA
Međunarodna agencija za razvoj

Sadržaj

1. Uvod 1
1.1 Svrha i ciljevi te proces izrade 1
1.2. Metodologija 2
Proces izrade 2
Polazište i obuhvat 3
2. Analiza stanja 5
2.1. Profil odredišta – Karlovačka županija (osnovne i sažete informacije) 5
2.2. Analiza internog okruženja destinacije 6
Opća geografska obilježja, klima i administrativna podjela 9
Turistička pozicija i prostorno zoniranje destinacije 16
Demografska obilježja, radna snaga i ljudski potencijal 18
Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala 20
Prometna dostupnost i opremljenost 22
Infrastrukturna opremljenost 27
2.3. Institucionalni okvir razvoja turizma 34
Ključni dionici i upravljačka tijela 34
Razvojni dokumenti 53
2.4. Performanse turističkog sektora 61
Smještajni kapaciteti 62
Turistički dolasci i noćenja 63
2.5. Ciljna tržišta, segmentacija posjetitelja i motivi dolaska 71
2.6. Analiza eksternog okruženja destinacije 78
2.7. Analiza stanja digitalizacije 85
2.8. Analiza konkurencije 89
2.9. Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti 95
2.10. Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji 98
2.11. Analiza komunikacijskih aktivnosti 103
3. Resursna osnova 106
3.1. Turističke atrakcije 106
Metodološki okvir za analizu i vrednovanje resursa 106
Prirodna baština 113
Antropogena baština 115

Manifestacije i ostale turističke atrakcije....117
Ocjena atrakcijske resursne osnove....121
3.2. Turistička suprastruktura....122
Smještajni kapaciteti....123
Ugostiteljski kapaciteti....127
Ostala turistička suprastruktura....129
4. Potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda....130
Sažeti pregled primarnih turističkih proizvoda i razvojnih smjerova....135
5. Pokazatelji održivosti....142
5.1. Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti....142
Zakonska obveza izrade pokazatelja i objave njihovih rezultata....143
Metodološka objašnjenja obveznih pokazatelja....143
Rezultati obveznih pokazatelja održivosti....153
5.2. Pregled pokazatelja održivosti s projekcijama do 2030. godine....161
5.3. Izračun prihvatnog kapaciteta....164
Metodologija zoniranja i osnovni podaci po mikroregijama....165
Institucionalni i strateški okvir....165
Smještajni kapaciteti....166
Turistička potražnja....168
Resursno-atrakcijska osnova....169
Okoliš....172
Prostor....173
Komunalna infrastruktura....174
Prometna infrastruktura....175
Stanovništvo i kvaliteta života....177
Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma....178
6. Razvojni smjer s mjerama i aktivnostima....180
6.1. SWOT analiza....180
6.2. Strateški okvir....184
Vizija, misija i prostorna organizacija....184
Strateški pravac i prioriteti....186
Mjere i aktivnosti....189
7. Smjernice i preporuke za dionike razvoja....203
7.1. Smjernice i preporuke za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave....203
7.2. Smjernice i preporuke za turističke zajednice....204

7.3. Smjernice i preporuke za druge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji 205
7.4. Smjernice i preporuke za učinkovitu provedbu Plana.....206
8. Popis projekata 207
8.1. Popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije 208
8.2. Projekti posebnog značaja za razvoj destinacije 233
9. Mjerenje napretka i izvješće o provedbi 234
Izvješće o provedbi.....234
Literatura.....236
Popis kratica 241
Popis slika.....247
Popis tablica 247

1. Uvod

1.1 Svrha i ciljevi te proces izrade

Plan upravljanja destinacijom (u daljnjem tekstu: Plan) strateški je dokument namijenjen razvoju održivog turizma. Njegova je osnovna uloga usmjeriti razvoj destinacije prema održivosti, u skladu s nacionalnim i lokalnim strateškim dokumentima, prostorno-planskom dokumentacijom, planovima zaštite kulturne baštine te drugim važećim propisima. Planom se definiraju prioriteti i smjer razvoja destinacije s ciljem unaprjeđenja doživljaja posjetitelja, očuvanja prirodnih i kulturnih resursa te osiguravanja koristi za lokalnu zajednicu. Plan predstavlja temeljni alat za donošenje odluka i provedbu mjera kojima se turizam u destinaciji usmjerava prema održivosti, a služi jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te drugim relevantnim tijelima kao stručna i provedbena podloga za odgovorno planiranje i upravljanje turističkim razvojem.

Plan upravljanja destinacijom Karlovačka županija strateški je planski dokument kojim se uspostavlja cjelovit i koordiniran okvir za upravljanje razvojem turizma na području cijele županije. Njime se definiraju zajednička vizija, razvojni ciljevi, prioriteti i mjere kojima se turizam usmjerava prema dugoročno održivom, uravnoteženom i prostorno ravnomjernom razvoju, uz istodobno očuvanje prirodnih resursa, kulturne baštine i identiteta lokalnih zajednica. Plan ima za cilj pozicionirati Karlovačku županiju kao prepoznatljivu, konkurentnu i cjelogodišnju turističku destinaciju, u kojoj razvoj turizma doprinosi kvaliteti života stanovnika, jačanju lokalnog gospodarstva i otpornosti prostora na okolišne, klimatske i društvene izazove.

Plan se izrađuje sukladno Zakonu o turizmu (NN 156/23)[1] i pripadajućim pravilnicima te nacionalnim razvojnim smjernicama u području turizma i održivog razvoja, a donosi se za četverogodišnje plansko razdoblje s razvojnim okvirom i strateškim ciljevima postavljenim do 2030. godine, čime se osigurava usklađenost s dugoročnim nacionalnim i europskim politikama[2]. Provedbene obveze Plana (mjere, aktivnosti, rokovi, izvještavanje i ciljne vrijednosti za koje se odgovara u godišnjim izvješćima) odnose se isključivo na plansko razdoblje 2026.–2029. Godina 2030. označava dugoročni razvojni horizont i projekcijski cilj, usklađen sa Strategijom razvoja održivog turizma RH do 2030., a ne razdoblje provedbenih obveza ovog Plana.

Metodološki pristup izradi Plana utemeljen je na načelima participativnosti, transparentnosti i analitičkog pristupa. U proces izrade uključeni su različiti dionici kroz radionicu s predstavnicima županijskih institucija, turističkih zajednica, jedinica lokalne samouprave, gospodarstva, javnih ustanova i civilnog društva te anketu među dionicima turističkog sustava, provedenu od lipnja do srpnja 2026. godine. Na anketu su odgovorila 23 dionika, uključujući turističke zajednice, jedinice lokalne samouprave, hotele i agencije, javne i obrazovne ustanove te udruge. Dodatno su provedene ankete lokalnog stanovništva na razini lokalnih turističkih zajednica i anketa posjetitelja Karlovačke županije te javno savjetovanje o nacrtu Plana.

[1] Republika Hrvatska (2023.). Zakon o turizmu. Narodne novine, 156/2023.
[2] Republika Hrvatska (2024.). Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom. Narodne novine, 112/2024.

Polazna osnova Plana jest analiza stanja, koja daje sustavan pregled postojećeg turističkog sustava Karlovačke županije te identificira stvarne snage i slabosti županije kao turističke destinacije, prilike i prijetnje u regionalnom i nacionalnom okruženju, i time stvara čvrstu podlogu za definiranje vizije, prioriteta i operativnih mjera razvoja turizma. Bez kvalitetnog analitičkog uvida, strateški dokument ne bi mogao biti dovoljno relevantan niti primjenjiv na različite prostorne cjeline unutar županije.

Plan je strukturiran tako da osigurava jasan prijelaz od analitičke osnove prema strateškom i operativnom upravljanju razvojem turizma te obuhvaća sljedeće ključne cjeline:

- Analiza stanja destinacije: prikaz resursa (prirodnih, kulturnih, gospodarskih), turističke ponude, prometnih tokova i infrastrukture u svim gradovima i općinama županije.
- SWOT analiza: identificiranje unutarnjih snaga i slabosti te vanjskih prilika i prijetnji za turizam u Županiji.
- Pokazatelji održivosti: popis i praćenje nacionalno propisanih pokazatelja (društvenih, okolišnih, ekonomskih i prostorno-organizacijskih aspekata) prilagođenih lokalnim specifičnostima destinacije.
- Razvojni smjerovi s mjerama: definiranje strateških pravaca razvoja turizma, ciljeva i konkretnih mjera potrebnih za njihovo ostvarenje.
- Smjernice i preporuke: upute za jedinice lokalne samouprave i turističke zajednice kako koordinirano razvijati i upravljati turizmom, uključujući poticanje partnerstva javnog i privatnog sektora.
- Projekti: popis ključnih projekata i investicija koji doprinose ostvarivanju održivosti destinacije i provođenju mjera definiranih Planom.

Navedeni elementi osiguravaju cjelovit pristup, od strateške analize do operativnih koraka, što je u skladu sa strukturom preporučenom na nacionalnoj razini.

1.2. Metodologija

Proces izrade

Plan upravljanja destinacijom Karlovačka županija izrađen je u skladu sa Zakonom o turizmu (NN 156/23) [3] , Pravilnikom o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom (NN 112/24) [4] te Smjernicama i uputama Ministarstva turizma i sporta [5]. Metodologija je usmjerena na uspostavu funkcionalnog sustava upravljanja destinacijom, s naglaskom na održivost, koordinaciju dionika i provedivost mjera.

Proces izrade temelji se na kombinaciji analitičkog i participativnog pristupa. Analiza stanja destinacije izrađena je kao stručna podloga za definiranje razvojnih prioriteta, dok je kroz uključivanje ključnih dionika (jedinica lokalne samouprave, turističkih zajednica, gospodarstva i civilnog sektora) osigurano uvažavanje lokalnih potreba i kapaciteta.

[3] Republika Hrvatska (2023.). Zakon o turizmu. Narodne novine, 156/2023.
[4] Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom, Narodne novine, br. 112/2024.
[5] Ministarstvo turizma i sporta Republike Hrvatske (2024.). Smjernice i upute za izradu Plana upravljanja destinacijom. Zagreb: Ministarstvo turizma i sporta Republike Hrvatske.

Sukladno metodološkom okviru, Plan obuhvaća:

- definiranje strateških razvojnih smjerova i ciljeva,
- utvrđivanje mjera i aktivnosti s naglaskom na održivi i cjelogodišnji turizam,
- uspostavu sustava pokazatelja održivosti za praćenje provedbe,
- smjernice za koordinirano upravljanje i provedbu na razini županije.

Ovakav pristup omogućuje da Plan upravljanja destinacijom Karlovačka županija bude jasan, provediv i prilagodljiv dokument, koji služi kao operativni alat za dugoročno i odgovorno upravljanje razvojem turizma.

Polazište i obuhvat

Plan upravljanja destinacijom Karlovačka županija temelji se na detaljnoj analizi postojećeg stanja turizma, koja je oblikovana na temelju opsežnih, relevantnih i ažuriranih podataka. Analiza ukazuje na ključne gospodarske, ekološke, klimatske, demografske i socijalne izazove s kojima se Karlovačka županija trenutno suočava.

Prikupljeni podaci analizirani su primjenom osnovnih statističkih metoda te su jasno prikazani pomoću grafičke, tablične i kartografske vizualizacije, što omogućava jednostavnije razumijevanje trenutne situacije i donošenje informiranih odluka za budući razvoj destinacije. U slučajevima nedostupnosti određenih specifičnih podataka na lokalnoj razini, analiza je dopunjena podacima na regionalnoj razini, čime je osigurana sveobuhvatnost pristupa.

U svrhu izrade kvalitetne analize stanja, korišteni su kvalitativni i kvantitativni podaci prikupljeni iz različitih relevantnih izvora, pri čemu je svaki korišteni podatak jasno popraćen navodom izvora.

Podaci za analizu prikupljeni su kroz sljedeće metode:

- Sekundarni podaci: Dobiveni su kroz službene upite prema javnim tijelima i tijelima s javnim ovlastima, kao i korištenjem dostupnih izvora europskih i nacionalnih statistika te tematskih istraživanja i strategija. Ključni izvori uključuju turističke zajednice, Državni zavod za statistiku, Ministarstvo unutarnjih poslova (MUP), Financijsku agenciju (FINA), Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ), Hrvatsku elektroprivredu (HEP) i Hrvatsku regulatornu agenciju za mrežne djelatnosti (HAKOM).
- Primarni podaci i informacije: Dobiveni su izravnim angažmanom lokalne zajednice putem radionica s građanima, tematskih sastanaka i strukturiranih upitnika provedenih među predstavnicima jedinica lokalne samouprave (JLS) unutar Karlovačke županije. Cilj prikupljanja primarnih podataka bio je nadopuniti informacije nedostupne kroz postojeća istraživanja te izravno dobiti uvid u specifične potrebe, prednosti i nedostatke svake pojedine JLS unutar područja županije. Primarni podaci prikupljeni su i anketom dionika (23 odgovora, lipanj–srpanj 2026.), anketama lokalnog stanovništva te anketom posjetitelja.

Plan upravljanja destinacijom Karlovačka županija regionalni je plan upravljanja destinacijom u smislu članaka 25. i 26. Zakona o turizmu (NN 156/23). Izrađuje ga Turistička zajednica Karlovačke županije za razdoblje od četiri godine (2026.–2029.), a donosi ga predstavničko tijelo Karlovačke županije (Županijska skupština) na prijedlog Turističkog vijeća Turističke zajednice Karlovačke županije. Sadržaj i postupak izrade uređeni su Pravilnikom o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom (NN

112/24), obvezni i specifični pokazatelji održivosti Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24), a izračun prihvatnog kapaciteta Pravilnikom o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta (NN 112/24).

Postupak donošenja Plana i nadležnosti prikazani su u sljedećim koracima:

- Uključivanje dionika: Turistička zajednica Karlovačke županije (TZKŽ) okuplja dionike u svim fazama izrade Plana (čl. 25. st. 5. Zakona o turizmu; čl. 4. Pravilnika o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom). Nositelj: TZKŽ.
- Izrada nacrta: analiza stanja, popis resursne osnove, obvezni pokazatelji održivosti, izračun prihvatnog kapaciteta, razvojni smjer s mjerama, smjernice i popis projekata (čl. 9. Pravilnika).
- Javno savjetovanje: o nacrtu Plana provodi se javno savjetovanje sukladno propisu kojim se uređuje pravo na pristup informacijama (u pravilu 30 dana), uz osiguravanje sudjelovanja lokalnog stanovništva i na druge prikladne načine (čl. 25. st. 7. Zakona).
- Izvješće o savjetovanju: pregled zaprimljenih primjedbi s obrazloženjem prihvaćenih i neprihvaćenih prijedloga.
- Utvrđivanje prijedloga: Turističko vijeće TZKŽ nakon provedenog javnog savjetovanja donosi odluku o upućivanju prijedloga Plana predstavničkom tijelu (čl. 25. st. 8. Zakona; čl. 8. Pravilnika).
- Donošenje: Plan donosi Županijska skupština Karlovačke županije.
- Objava: usvojeni Plan objavljuje se u Glasniku Karlovačke županije i na mrežnim stranicama TZKŽ (čl. 25. st. 10. Zakona); istodobno se objavljuju i prvi izračuni obveznih pokazatelja održivosti (čl. 15. Pravilnika o pokazateljima).
- Godišnje izvješćivanje: Turističko vijeće TZKŽ do 31. ožujka tekuće godine dostavlja Županijskoj skupštini izvješće o provedbi Plana za prethodnu godinu; izvješće se javno objavljuje na mrežnim stranicama TZKŽ (čl. 18. Pravilnika o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom).
- Izmjene i dopune: Plan se mijenja na isti način na koji je donesen (čl. 25. st. 11. Zakona), uključujući javno savjetovanje; sadržaj izmjena i dopuna propisan je čl. 19. Pravilnika.

2. Analiza stanja

2.1. Profil odredišta – Karlovačka županija (osnovne i sažete informacije)

U nastavku je prikazan standardizirani pregled osnovnih podataka za Karlovačku županiju, izrađen prema predlošku iz smjernica i prilagođen specifičnostima lokalnog konteksta. Tablica obuhvaća geografska, prometna, demografska i klimatska obilježja, kao i sažete turističke informacije koje čine temelj za daljnju analizu stanja, definiranje izazova, razvojnih prioriteta i strateških ciljeva.

Tablica 1. Profil odredišta

Lokacija	Karlovačka županija smještena je u središnjoj Hrvatskoj i prostire se na 3.625,10 km². Graniči s Republikom Slovenijom i Republikom Bosnom i Hercegovinom te s četiri županije: Zagrebačkom, Sisačko-moslavačkom, Primorsko-goranskom i Ličko-senjskom.
Gradovi uključeni	Karlovac, Duga Resa, Ogulin, Ozalj, Slunj
Prometna povezanost	- Zračni prijevoz: Međunarodna zračna luka Zagreb (~65 km cestom od Karlovca, A1 – A3), Zračna luka Rijeka – Omišalj (~145 km cestom od Karlovca, A6 – D8 – Krčki most) - Cestovne veze: Autoceste A1 (Zagreb–Split), A6 (Karlovac–Rijeka), državne ceste D1, D3, D36, D217 - Željeznički promet: Glavne linije: Zagreb – Karlovac – Rijeka, Zagreb – Karlovac – Split; glavni kolodvori: Karlovac, Ogulin - Autobusni promet: Redovite međužupanijske linije (Zagreb, Rijeka, Split); gradski i prigradski prijevoz u Karlovcu
Udaljenost od glavnih tržišta	- Zagreb: ~55 km; - Rijeka: ~110 km; - Ljubljana: ~130 km; - Beč: ~400 km; - Budimpešta: ~400 km
Geografska obilježja	Prijelazni prostor između Panonskog bazena i Dinarskoga gorskog sustava. Rijeke: Kupa, Korana, Mrežnica, Dobra. Planine: Bjelolasica (1.534 m), Klek, Petrova gora. Nadmorska visina: 105–1.535 m, prosječno 335 m. 64 % teritorija čine šume.
Klimatska obilježja	Umjereno topla kišna klima (Cfb/Cfa prema Köppenu). Najtopliji mjesec: srednja temperatura do 22 °C i više. Najhladniji mjesec: iznad –3 °C. Dva oborinska maksimuma godišnje (proljetni i jesenski). Nema izrazito sušnih razdoblja.
Ukupan broj stanovnika	Prema Popisu 2021.: 112.195 stanovnika
Broj turista (2025.)	Broj noćenja: 599.931, broj dolazaka: 335.894
Prosječna duljina boravka	1,76 (domaći: 1,87; strani: 1,74) Izvor: DZS
Turistički kapaciteti po vrstama	Turistički kapaciteti po vrstama (2025.): ukupno 17.843 postelje (16.677 stalnih + 1.166 pomoćnih) — izvor: DZS, „Turizam u 2025.“

Glavni turistički proizvodi	- Aktivni turizam (kajaking, kanuing, rafting, biciklizam, planinarenje) - Prirodno-izletnički i ruralni turizam (Rastoke kod Slunja, Baraćeve špilje, blizina NP Plitvička jezera te seoski turizam na OPG-ovima s autohtonim specijalitetima – sirevi, pastrve, jela ispod peke) - Kulturni i edukativni turizam (Aquatika – slatkovodni akvarij, Nikola Tesla Experience Center, Stari grad Dubovac, dvorac Frankopan s Ivaninom kućom bajke te povijesna zvjezdasta jezgra Karlovca) - Manifestacije - Apiturizam
Najpopularnije atrakcije	- Rastoke (Slunj) - Plitvička jezera (u neposrednoj blizini) - Karlovačka Zvijezda (renesansna utvrda) - Stari gradovi: Dubovac, Ozalj, Ogulin, Drežnik, Novigrad, Modruš - Bosiljevo, Ribnik - Rijeke Mrežnica, Korana, Kupa i Dobra - Aquatika (Karlovac) - Speleon - Ivanina kuća bajke - Nikola Tesla Experience Center - Muzeji grada Karlovca - Manifestacije: Dani piva, Štrudlafest, Advent u Karlovcu, Dani mlina, Modem festival, Bear festival, Quattro River Rally, WRC
Turističke zone i površine	- Klaster 1 – „Harmonija zelenog i plavog“ Karlovac, Ozalj i okolne općine. Aktivni odmor na rijekama, biciklizam, kulturni turizam (dvorci, Aquatika, Tesla). - Klaster 2 – „Aktivna bajka“ Duga Resa, Ogulin i okolne općine. Aktivni odmor (Bjelolasica, Klek, speleologija), ruralni turizam i OPG-ovi. - Klaster 3 – „Skrivene tajne krša“ Slunj i okolne općine. Plitvička jezera, Rastoke, Baraćeve špilje, krški krajolik i ruralni turizam.
Turistička infrastruktura	- Mreža od 11 označenih cikloturističkih ruta (ukupno 661 km) i trekking staze - Planinarske i pješačke staze (Klek, Petrova gora, Bjelolasica) - Riječna kupališta, pristaništa i centri za aktivnosti na vodi (rafting, kajaking, kanu) - Centri za posjetitelje i interpretacijski centri (Aquatika, Ivanina kuća bajke, Baraćeve špilje) - Etno objekti, muzeji, dvorci i utvrde, šetnice - Sportski centar Bjelolasica, adrenalinski centri, vidikovci - Ugostiteljski objekti i smještaj (hoteli, kampovi, glamping, OPG-ovi, kuće za odmor)
Specifičnosti	- Karlovac, grad na četiri rijeke (Kupa, Korana, Mrežnica i Dobra) - Karlovačka Zvijezda – jedina potpuno očuvana renesansna zvjezdasta utvrda u Hrvatskoj - Blizina Plitvičkih jezera i jadranske obale - Vodeća kontinentalna turistička destinacija uz Grad Zagreb - Manifestacije: Ogulinski festival bajke, Grinfest, Zvjezdano ljeto, Međunarodni festival folklora, WRC Croatia Rally, CroRace

Izvor: obrada autora na temelju podataka Državnog zavoda za statistiku (Popis stanovništva 2021.; STAN-2025-3-1; Statističko izvješće 1747/2026 „Turizam u 2025.“), Turističke zajednice Karlovačke županije te dostupnih prostornih i klimatskih podloga

2.2. Analiza internog okruženja destinacije

Turističkom destinacijom Karlovačka županija upravlja Turistička zajednica Karlovačke županije (TZKŽ), koja djeluje po načelu destinacijskog menadžmenta (Destination Management Organisation – DMO). Kao krovna organizacija županijskog turizma, osnovana je radi promicanja i razvoja turizma te koordiniranog upravljanja destinacijom na razini cijele Županije. Obuhvaća svih 5 gradova i 17 općina,

pruža stručnu, organizacijsku i financijsku podršku lokalnim turističkim zajednicama te usklađuje zajedničke promotivne i razvojne aktivnosti.

Sustav turističkih zajednica u Karlovačkoj županiji čini 8 lokalnih/gradskih/područnih turističkih zajednica te 1 regionalna (županijska) turistička zajednica – Turistička zajednica Karlovačke županije (TZKŽ), koja djeluje kao krovna destinacijska menadžment organizacija za cijelu županiju. Osam lokalnih TZ-ova zajedno pokriva 20 od ukupno 22 jedinice lokalne samouprave (5 gradova i 17 općina): TZ grada Karlovca, TZ područja Kupa, TZ grada Slunja, TZ općine Vojnić, TZ područja Četiri rijeke, TZ grada Ogulina, TZ područja Plitvičke doline te TZ područja Smaragdnih rijeka i dolina u srcu Hrvatske. Općine Cetingrad i Krnjak nemaju vlastitu turističku zajednicu – njih izravno pokriva TZKŽ, koja za to područje preuzima ulogu lokalne turističke zajednice u smislu promocije, koordinacije i razvoja turističke ponude.

Njihove su uloge komplementarne – od organizacije manifestacija i promocije baštine do stvaranja integriranih turističkih proizvoda i ruta. Udruživanjem na regionalnoj razini posljednjih je godina ojačana učinkovitost destinacijskog upravljanja te je omogućeno racionalnije korištenje ljudskih i financijskih resursa.

U nastavku je prikazan pregled turističkih zajednica koje djeluju na području Karlovačke županije, uključujući njihov status, teritorijalni obuhvat te ključne funkcije u razvoju i promociji turizma.

Tablica 2. Organizacijska struktura i funkcije turističkih zajednica Karlovačke županije

Turistička zajednica	**Razina**	**Obuhvat JLS**	**Ključne funkcije i tematski fokus**
Turistička zajednica Karlovačke županije	Županijska	5 gradova i 17 općina	Koordinacija razvoja turizma na razini županije i povezivanje lokalnih turističkih zajednica; strateško planiranje i razvoj održivih turističkih proizvoda; koordinacija promocije i brendiranja Karlovačke županije; upravljanje regionalnim marketinškim aktivnostima; razvoj cikloturizma, aktivnog i riječnog turizma; podrška EU projektima i međusektorskoj suradnji; razvoj sustava upravljanja destinacijom i održivosti.
Turistička zajednica grada Karlovca	Gradska	Grad Karlovac	Upravljanje urbanom destinacijom i koordinacija ključnih dionika javnog, privatnog i civilnog sektora; razvoj i promocija gradskih turističkih proizvoda, kulturne baštine i manifestacija; upravljanje posjetiteljskim iskustvom i turističkom signalizacijom; organizacija i sufinanciranje događanja; razvoj city break, kulturnog, eno-gastro i aktivnog turizma; vođenje turističko-informativnog centra.
Turistička zajednica područja Kupa	Područna	Grad Ozalj; Općine Draganić, Kamanje, Lasinja, Ribnik i Žakanje	Razvoj destinacije uz rijeku Kupu s fokusom na aktivni, riječni i ruralni turizam; koordinacija turističke infrastrukture (biciklističke i pješačke rute, odmorišta, adrenalinski sadržaji); promocija *outdoor* aktivnosti (kajaking, rafting, ribolov, konjički turizam); valorizacija kulturne baštine Ozlja i pograničnog prostora; organizacija i promocija manifestacija regionalnog značaja.
Turistička zajednica grada Slunja	Gradska	Grad Slunj i naselje Rastoke	Upravljanje destinacijom usmjereno na održivi razvoj i upravljanje posjetiteljskim pritiscima u Rastokama; valorizacija prirodne i kulturne baštine; razvoj kulturnog, aktivnog i ruralnog turizma; interpretacija lokalne baštine i identiteta; razvoj proizvoda temeljenih na rijekama Korani i

			Slunjčici te tradicijskoj arhitekturi; razvoj turističke kvalitete u destinaciji međunarodne prepoznatljivosti.
Turistička zajednica općine Vojnić	Općinska	Općina Vojnić	Razvoj rekreacijskog, ruralnog i prirodnog turizma s naglaskom na područje Petrove gore; razvoj i održavanje osnovne turističke infrastrukture (staze, odmorišta, interpretacijski sadržaji); promocija *outdoor* aktivnosti, memorijalne baštine i prirodnih vrijednosti; aktivacija turistički slabije razvijenog područja kroz održive sadržaje i lokalne inicijative.
Turistička zajednica područja Četiri rijeke	Područna	Grad Duga Resa; Općine Barilović, Bosiljevo, Generalski Stol i Netretić	Razvoj integrirane kontinentalne destinacije između rijeka Korane, Mrežnice, Dobre i Kupe; povezivanje *outdoor*, riječnog i ruralnog turizma; valorizacija kulturno-povijesne baštine i prirodnih resursa; koordinacija manifestacija i lokalnih turističkih proizvoda; razvoj cikloturizma, kupališnog i izletničkog turizma.
Turistička zajednica grada Ogulina	Gradska	Grad Ogulin	Upravljanje destinacijom tematski profiliranom kroz identitet „zavičaja bajki“; razvoj kulturnog i obiteljskog turizma temeljenog na baštini Ivane Brlić-Mažuranić; razvoj *outdoor*, speleološkog i planinskog turizma (Klek, Đulin ponor, Sabljaci); organizacija manifestacija međunarodne prepoznatljivosti; razvoj interpretacijskih sadržaja i cjelogodišnje turističke ponude.
Turistička zajednica područja Plitvičke doline	Područna	Općine Rakovica i Saborsko	Upravljanje turizmom na kontaktnom području uz Nacionalni park Plitvička jezera; upravljanje posjetiteljskim tokovima i disperzijom turista; razvoj održivog ruralnog, aktivnog i prirodnog turizma; koordinacija privatnog smještaja i turističke infrastrukture; korištenje EU i nacionalnih sredstava za razvoj turistički osjetljivog područja visokog turističkog intenziteta.
Turistička zajednica područja Smaragdnih rijeka i dolina u srcu Hrvatske	Područna	Općine Josipdol, Plaški i Tounj	Razvoj održive kontinentalne destinacije temeljene na prirodnoj baštini, speleološkim lokalitetima i riječnim sustavima; promocija ekoturizma, cikloturizma i *outdoor* aktivnosti; valorizacija ruralnih prostora i lokalne gastronomije; jačanje turističke prepoznatljivosti manje razvijenih područja kroz tematske proizvode i održive modele razvoja.

Izvor: Službene web stranice turističkih zajednica Karlovačke županije i jedinica lokalne samouprave; obrada autora

Svaka od navedenih turističkih zajednica ima ključnu ulogu u promociji i razvoju turizma na svom području: koordiniraju oglašavanje destinacija, pomažu gospodarstvenicima u turizmu, organiziraju događaje te nastoje privući goste kroz tematske turističke programe. Zajedničkim radom, županijska i lokalne turističke zajednice ostvaruju sinergiju koja cijeloj regiji donosi prepoznatljiviji turistički brend i omogućuje uspješniju konkurenciju na domaćem i međunarodnom tržištu.

Opća geografska obilježja, klima i administrativna podjela

Prostor Karlovačke županije kontaktni je prostor dviju geografskih regija Republike Hrvatske – Gorske i Panonske Hrvatske – te je kao takav obilježen karakteristikama obiju regija u svim njihovim prostornim parametrima. Prema geomorfološkoj regionalizaciji reljefa Hrvatske, područje Županije prijelazni je prostor između Panonskog bazena i Dinarskog gorskog sustava te je tektonski izrazito poremećeno. Glavne strukture i rasjedi u najvećem dijelu toga područja pružaju se dinarskim pravcem (SZ–JI).

Prostor Županije odlikuje velika prostorna raznolikost – od širokih naplavnih dolina rijeka na ravničarskom sjeveru do uskih riječnih kanjona i dolina između planinskih vrhova u južnom dijelu. Zbog tih razlika u karakteristikama prostora, različiti su i modusi njegova uređenja i korištenja. S obzirom na prirodna obilježja, osnovne krajobrazne jedinice koje se nalaze u cijelosti ili djelomično na području Županije su:

- nizinska područja sjeverne Hrvatske
- panonska gorja
- Žumberačko i Samoborsko gorje
- Kordunska zaravan
- Gorski kotar
- Lika

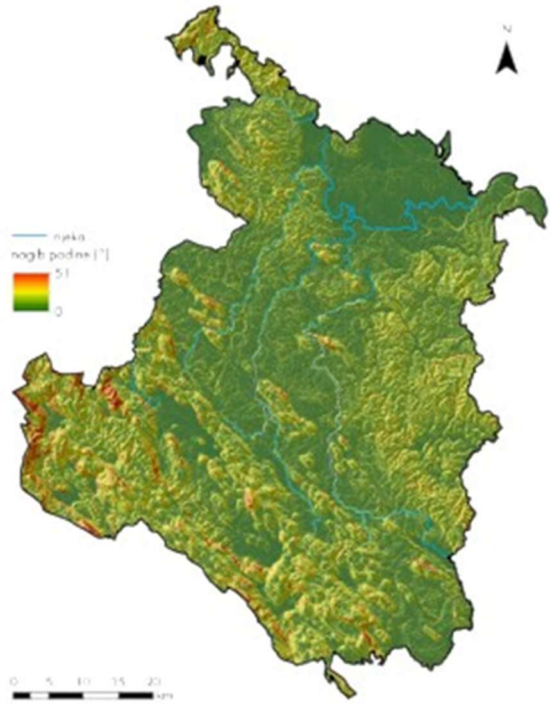
Površina županije iznosi 3.625,10 km², što ju svrstava u red većih županija u Republici Hrvatskoj. Područje Županije prostire se na visinskom rasponu većem od 1.400 m. Najniža točka nalazi se na nadmorskoj visini od 108 m (korito rijeke Kupe kod mjesta Desni Štefanki), dok je najviša točka smještena na 1.534 m nadmorske visine (vrh Bjelolasice, Kula). Prevladavaju područja nižih nadmorskih visina, a prosjek nadmorske visine iznosi 335 m[6].

U hidrogeološkom pogledu, područje Karlovačke županije u cijelosti pripada slivu rijeke Kupe, koja od izvora do Ozlja ima karakteristike krške rijeke, a nizvodno karakter nizinske rijeke. Ostali vodotoci također u gornjem i srednjem dijelu toka imaju karakteristike krških rijeka, a u donjem nizinskih. U nizinskom dijelu prisutan je problem plavljenja površina uz vodotoke. Posebnu razvojnu vrijednost imaju četiri rijeke – Mrežnica, Korana, Kupa i Dobra – koje su ujedno i jedna od temeljnih turističkih atrakcija županije.

Prema pedološkim karakteristikama tla, u najvećem dijelu (središnji i južni dio Karlovačke županije) prevladavaju skupine tala marginalno pogodnih za poljoprivredu, uz veća ograničenja u iskorištenosti, dok sjevernije prevladavaju tla srednje pogodna za poljoprivredu.

[6] Zavod za prostorno uređenje Karlovačke županije, Opći podaci o Karlovačkoj županiji, dostupno na: KAZUP – Opći podaci o Karlovačkoj županiji

Slika 1. Reljef Karlovačke županije

Izvor: Karte podložnosti na klizanje županija (https://pri-mjer.hr/pilot-podrucje/karte-podloznosti-na-klizanje-zupanija/) Napomena: Nagib terena Karlovačke županije na osjenčanoj podlozi (zelena – ravni tereni, crvena – teren velikog nagiba)[7]

Klimatska obilježja

Prema Köppenovoj klasifikaciji klime, na području Karlovačke županije prevladava umjereno topla vlažna klima s toplim ljetima i umjereno hladnim i suhim zimama (Cfwb)[8]. Srednja temperatura zraka u siječnju kreće se od –4 do –2 °C, dok za srpanj iznosi od 18 do 20 °C. Količina oborine u prosjeku iznosi između 1.500 i 2.000 mm godišnje te se povećava od istoka prema zapadu, kao i s porastom nadmorske visine. Snijeg je redovito prisutan svake godine, a snježni pokrivač tlo prekriva više od 40 dana godišnje.

S obzirom na reljefne značajke, Karlovačka županija klimatološki se dijeli na dvije cjeline. Sjeverni nizinski dio (sjeverno od linije Netretić – Karlovac – Rakovica) obilježen je tipom klime Cfwbx'', bez izrazito sušnog razdoblja, s najmanjom količinom oborine zimi te dva oborinska maksimuma – u kasno proljeće i kasnu jesen. U južnom i jugozapadnom brdsko-planinskom dijelu prevladava tip Cfw'w''b, s najvećom količinom oborina u jesen, globalnim minimumom zimi te kraćim sušnim razdobljem tijekom ljeta.

Administrativna podjela i razvijenost jedinica lokalne samouprave

[7] Projekt PRI-MJER, Karte podložnosti na klizanje županija, dostupno na: PRI-MJER portal

[8] Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Karlovačke županije, Regionalna energetsko-klimatska agencija Sjeverozapadne Hrvatske (REGEA), Zagreb, svibanj 2024.

Karlovačka županija administrativno je podijeljena na 5 gradova i 17 općina, s ukupno 648 naselja. Sjedište županije je grad Karlovac. Status grada u Karlovačkoj županiji imaju: Karlovac, Duga Resa, Ogulin, Ozalj i Slunj.

Općine u županiji su: Barilović, Bosiljevo, Cetingrad, Draganić, Generalski Stol, Josipdol, Kamanje, Krnjak, Lasinja, Netretić, Plaški, Rakovica, Ribnik, Saborsko, Tounj, Vojnić i Žakanje.

Slika 2. Položaj Karlovačke županije u Republici Hrvatskoj i administrativno-teritorijalna podjela

Izvor: Obrada autora prema javno dostupnim kartografskim podlogama i administrativnim granicama Republike Hrvatske (DGU, Karlovačka županija)

Tablica 3. Prostorna raspodjela stanovništva Karlovačke županije (2021.)

Administrativno-teritorijalna jedinica	**Broj stanovnika**	**Površina (km²)**	**Gustoća naseljenosti (st./km²)**
Gradovi			
Karlovac	49.377	400,6	123,3

Duga Resa	10.212	101,0	101,1
Ogulin	12.246	539,8	22,7
Ozalj	5.837	173,9	33,6
Slunj	4.224	428,4	9,9
Barilović	2.673	130,7	20,5
Bosiljevo	1.040	120,9	8,6
Cetingrad	1.491	133,6	11,2
Draganić	2.541	72,7	35,0
Generalski Stol	2.171	158,7	13,7
Josipdol	3.419	145,9	23,4
Kamanje	827	33,4	24,8
Krnjak	1.332	136,9	9,7
Lasinja	1.322	112,0	11,8
Netretić	2.439	95,6	25,5
Plaški	1.650	209,0	7,9
Rakovica	2.230	222,2	10,0
Ribnik	362	72,7	5,0
Saborsko	466	148,2	3,1
Tounj	1.002	104,8	9,6
Vojnić	3.602	266,3	13,5
Žakanje	1.732	70,5	24,6
UKUPNO	**112.195**	**3.625,10**	**31,0**

Izvor: Obrada autora na temelju Popisa stanovništva 2021. (DZS) i službenih prostornih pokazatelja jedinica lokalne samouprave Karlovačke županije

Prema Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 3/2024)[9], Karlovačka je županija svrstana u II. skupinu ispodprosječno rangiranih jedinica područne samouprave. Unutar same Županije prisutna je velika razvojna raznolikost – pojedine općine nalaze se u I. skupini (najnerazvijenijih), poput Krnjaka, Plaškog i Vojnića, dok su grad Karlovac i neke druge jedinice lokalne samouprave svrstane u više, iznadprosječne skupine.

Tablica 4. Razvrstavanje gradova Karlovačke županije prema stupnju razvijenosti (NN 3/2024)

JLS	Skupina	Napomena
Karlovac	VII. skupina	druga četvrtina iznadprosječnih
Duga Resa	VII. skupina	druga četvrtina iznadprosječnih
Ogulin	VI. skupina	treća četvrtina iznadprosječnih
Ozalj	V. skupina	zadnja četvrtina iznadprosječnih
Slunj	V. skupina	zadnja četvrtina iznadprosječnih

Izvor: Odluka o razvrstavanju JLS prema stupnju razvijenosti, NN 3/2024

Tablica 5. Razvrstavanje općina Karlovačke županije prema stupnju razvijenosti (NN 3/2024)

JLS	Skupina	Napomena
Barilović	V. skupina	zadnja četvrtina iznadprosječnih
Bosiljevo	III. skupina	druga četvrtina ispodprosječnih
Cetingrad	I. skupina	najnerazvijenije (zadnja četvrtina ispodprosječnih)
Draganić	V. skupina	zadnja četvrtina iznadprosječnih
Generalski Stol	III. skupina	druga četvrtina ispodprosječnih
Josipdol	V. skupina	zadnja četvrtina iznadprosječnih
Kamanje	IV. skupina	prva četvrtina ispodprosječnih
Krnjak	I. skupina	najnerazvijenije
Lasinja	IV. skupina	prva četvrtina ispodprosječnih
Netretić	IV. skupina	prva četvrtina ispodprosječnih

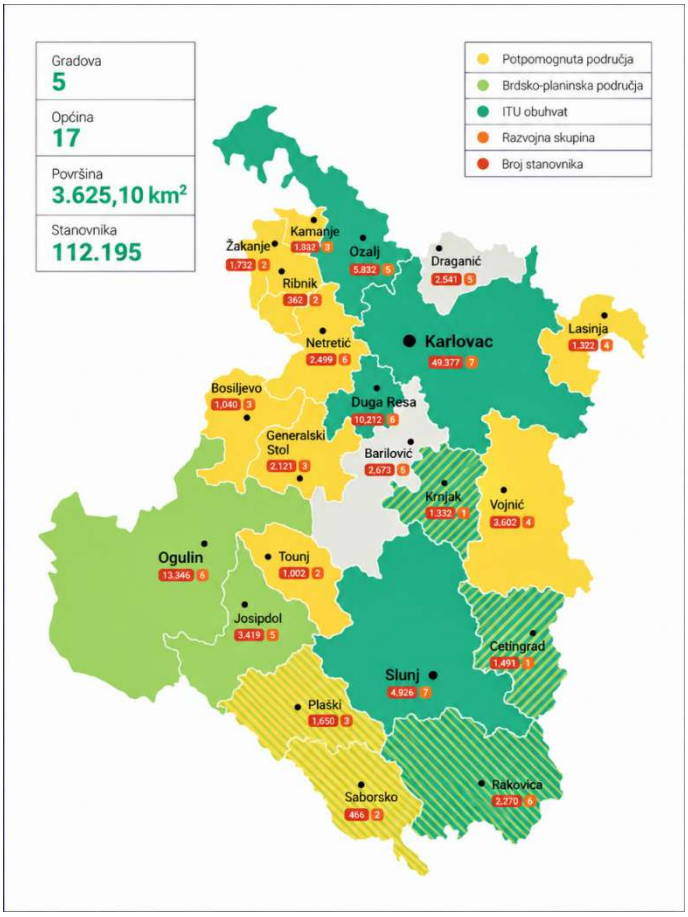
[9] Vlada Republike Hrvatske, Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti, Narodne novine, br. 3/2024, Zagreb, 5. siječnja 2024. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_01_3_60.html

Plaški	I. skupina	najnerazvijenije
Rakovica	VI. skupina	treća četvrtina iznadprosječnih
Ribnik	II. skupina	treća četvrtina ispodprosječnih
Saborsko	II. skupina	treća četvrtina ispodprosječnih
Tounj	II. skupina	treća četvrtina ispodprosječnih
Vojnić	I. skupina	najnerazvijenije
Žakanje	IV. skupina	prva četvrtina ispodprosječnih

Izvor: Odluka o razvrstavanju JLS prema stupnju razvijenosti, NN 3/2024

Gradovi Karlovac i Duga Resa nalaze se u gornjoj polovici iznadprosječnih jedinica (VII. skupina), dok su četiri općine – Cetingrad, Krnjak, Plaški i Vojnić – i dalje u najnerazvijenijoj I. skupini. Ova razvojna raznolikost zahtijeva specifične i diferencirane mjere za izravnavanje razlika među lokalnim zajednicama te naglašava potrebu za koordiniranim pristupom regionalnom razvoju.

Slika 3. Razvojna obilježja i administrativni ustroj Karlovačke županije

Izvor: Javna ustanova Regionalna razvojna agencija Karlovačke županije, 2026.

Gospodarska i prirodna osnova

Karlovačka županija raspolaže povoljnim agroekološkim uvjetima, no značajan dio zemljišta ostaje neiskorišten. Prema podacima ARKOD-a, krajem 2023. godine evidentirano je 33.160,63 ha korištenog poljoprivrednog zemljišta, uz minimalni rast od 0,3 % u odnosu na prethodnu godinu. U Registru poljoprivrednika evidentirano je 6.795 subjekata (2023.), od čega najveći udio čine obiteljska poljoprivredna gospodarstva (3.718) i samoopskrbna gospodarstva (2.859), što čini 4,15 % ukupnog broja poljoprivrednih subjekata u RH[10]. Dominantne kategorije u biljnoj proizvodnji su žitarice (8.150 ha) i livade (9.688 ha), a zastupljeni su i voće (2.271 ha), krški pašnjaci (3.083 ha) te povrće (650 ha). Stočarska proizvodnja bilježi opadanje, izuzev uzgoja konja i magaraca, dok pčelarstvo ostaje prepoznatljiva grana s 25.332 košnice (5,5 % udjela u RH). Akvakultura raspolaže s 392 ha ribnjaka s godišnjom proizvodnjom od oko 150 tona ribe. Ekološka poljoprivreda bilježi rast – u 2022. godini 13 % korištenog poljoprivrednog zemljišta bilo je u ekološkoj proizvodnji, što je iznad hrvatskog prosjeka od 8,9 %.

Šume i šumska zemljišta pokrivaju više od 60 % ukupne površine Županije, dok na poljoprivredno zemljište otpada oko 33 % teritorija. Državne šume pod upravom Hrvatskih šuma d.o.o. obuhvaćaju oko 139.000 ha, a privatne šume oko 58.000 ha. Bogata tradicija drvno-prerađivačkog sektora – koji obuhvaća proizvodnju piljene građe, građevinske stolarije, namještaja i ambalaže – svrstava Karlovačku županiju na 5. mjesto u RH prema broju poslovnih subjekata u preradi drva. Na području Županije ustanovljeno je 76 lovišta na površini od 341.028 ha[11].

Gospodarsku sliku karakterizira razvijena prerađivačka industrija (prehrambena, drvna, strojarska, tekstilna) i snažan građevinski sektor. Najznačajnije industrijske grane su: proizvodnja hrane i pića, gotovih metalnih proizvoda, strojeva i uređaja, proizvoda od gume i plastike, prerada drva te proizvodnja tekstila.

Povoljan prometno-geografski položaj rezultirao je prolaskom strateških prometnih pravaca, ponajprije pravca Rijeka – Zagreb – Budimpešta, koji je dio Mediteranskog europskog prometnog koridora transeuropske prometne mreže (TEN-T) sukladno Uredbi (EU) 2024/1679 (u starijoj klasifikaciji paneuropskih prometnih koridora taj je pravac bio označen kao ogranak Vb). Kroz Županiju prolaze autocesta A1 (Zagreb – Karlovac – Bosiljevo – Split – Dubrovnik, u duljini od 40 km) i autocesta A6 (Bosiljevo – Rijeka, u duljini od 83,3 km). Prometna dostupnost, uz kulturne i prirodne atraktivnosti – ponajprije četiri rijeke (Mrežnicu, Koranu, Kupu i Dobru) te blizinu Plitvičkih jezera i jadranske obale – rezultira trendom rasta turističkih pokazatelja, po kojima je Karlovačka županija, uz Grad Zagreb, najuspješnija kontinentalna županija u Republici Hrvatskoj[12].

[10] Regionalna energetsko-klimatska agencija Sjeverozapadne Hrvatske (REGEA), Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Karlovačke županije, Zagreb, svibanj 2024.
[11] Karlovačka županija, Lovstvo (kazup.hr); popis lovoovlaštenika UO za gospodarstvo KŽ.
[12] Turistička zajednica Karlovačke županije / Hrvatska turistička zajednica, turistički pokazatelji.

Turistička pozicija i prostorno zoniranje destinacije

Karlovačka županija, sa svoje tri turističke mikroregije – pokupskom, kordunsko-plitvičkom i ogulinskom – te gradom Karlovcem kao urbanim i administrativnim središtem, nakon Grada Zagreba najuspješnija je turistička destinacija kontinentalne Hrvatske.

Županija je po svom zemljopisnom položaju smještena na prijelazu iz središnje u gorsku Hrvatsku, na najužem dijelu kopnenog državnog teritorija, tzv. „Karlovačkim vratima“, te time predstavlja sjecište prometnih i trgovačkih pravaca, što je iznimno pogodno za razvoj turizma i pristupačnost destinacije. Cestovne udaljenosti od grada Karlovca (autocestama, približno) iznose: Zagreb – 60 km, Rijeka – 115 km, Ljubljana – 177 km (preko Zagreba; preko Metlike i Novog mesta ~130 km), Pula – 219 km, Trst – 222 km, Zadar – 240 km. Zračnom linijom udaljenosti iznose: Zagreb ≈ 49 km, Rijeka ≈ 89 km, Ljubljana ≈ 103 km, Trst ≈ 140 km, Pula ≈ 151 km, Zadar ≈ 155 km.

Osim iznimno dobre prometne povezanosti, oko 32 % teritorija Županije prekriveno je bogatom i bioraznolikom prirodnom baštinom pod zaštitom ekološke mreže Natura 2000. Zaštićena prirodna područja Karlovačke županije (dio NP Plitvička jezera, Park prirode Žumberak – Samoborsko gorje), špiljski sustavi Panjkov potok – Kršlje, Đula – Medvedica, Baraćeve špilje, Jopića špilja, Gvozdenica i Vrlovka, kanjoni i doline rijeka Kupe, Korane, Mrežnice i Dobre, Klek kao kolijevka hrvatskog planinarstva te jezero Sabljaci samo su dio resursne osnove koja predstavlja iznimno velik motiv dolaska gostiju. Posebno se pritom ističu četiri velike i izuzetno privlačne rijeke po kojima je županija jedinstvena i prepoznatljiva u Hrvatskoj.

Ovakav zemljopisni položaj i prirodne karakteristike određuju i predispoziciju za razvoj sljedećih posebnih oblika turizma:

- aktivni outdoor turizam (biciklizam, speleologija, planinarenje, rafting, kajaking, kanuing, trekking, nordijsko hodanje, jahanje, alpinizam, offroad i sl.), lov, ribolov, kupanje u rijekama i jezeru Sabljaci
- tranzitni turizam (uz glavne cestovne pravce)
- kulturni turizam (stare gradske jezgre, dvorci, kurije, sakralne građevine, svetišta, priče, bajke, legende i zanimljivosti, festivali i manifestacije)
- ruralni turizam (turizam na seljačkim domaćinstvima, tradicionalna materijalna i nematerijalna baština, vinske ceste, tradicionalni zanati i obrti, poljoprivredni i ekološki proizvodi)
- bogata eno-gastronomska ponuda (tradicionalni specijaliteti, dani piva, dani vina i druge gastro manifestacije i izložbe)
- vjerski turizam (nacionalno svetište sv. Josipa u Karlovcu, Pavlinski samostan i svetište Majke Božje Snježne u Kamenskom, crkva sv. Petra apostola u Dugoj Resi)
- izletnički turizam (školske ekskurzije, škola u prirodi, gljivarenje, kestenjarenje)
- odmorišni turizam uz rijeke i jezero Sabljaci te Plitvička jezera i Rastoke

Ove odrednice turizma Karlovačke županije prvi je put sustavno artikulirala Turistička analiza i Strategija razvoja turizma Karlovačke županije do 2025. godine, koju je Županija donijela u ožujku 2019. godine, definirajući strateške odrednice održivog razvoja turizma te smjernice djelovanja Županijske uprave i Turističke zajednice Karlovačke županije u suradnji s jedinicama lokalne samouprave na razvoju javne turističke infrastrukture i promocije turizma. Ovaj Plan upravljanja destinacijom nastavlja

se na spomenutu Strategiju i dodatno operacionalizira prostornu organizaciju destinacije kroz tri turističke mikroregije i grad Karlovac kao urbano-administrativno središte, sukladno tablici u nastavku.

Tablica 6. Raspodjela jedinica lokalne samouprave po turističkim mikroregijama Karlovačke županije

Turistička mikroregija / područje	**Jedinice lokalne samouprave (JLS)**
Grad Karlovac (urbano-administrativno središte)	Grad Karlovac
Pokupska mikroregija	Grad Ozalj, Grad Duga Resa, Draganić, Kamanje, Žakanje, Netretić, Barilović, Bosiljevo, Generalski Stol, Ribnik, Lasinja
Kordunsko-plitvička mikroregija	Grad Slunj, Vojnić, Krnjak, Cetingrad, Rakovica, Saborsko
Ogulinska mikroregija	Grad Ogulin, Josipdol, Plaški, Tounj

Predložena prostorna podjela u nastavku Plana koristi se za raščlanjivanje pojedinih pokazatelja prihvatnog kapaciteta i resursno-atrakcijske osnove po mikroregijama, umjesto isključivo na razini cijele županije (poglavlje 5.3.).

Slika 4. Raspodjela jedinica lokalne samouprave po mikroregijama

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Karlovačke županije, Prostorni plan Karlovačke županije

Demografska obilježja, radna snaga i ljudski potencijal

Karlovačka županija ima ukupno 112.195 stanovnika prema Popisu 2021. godine, što je čini jednom od demografski izazovnijih županija u Republici Hrvatskoj. Administrativno i urbano središte je Grad Karlovac, koji broji 49.377 stanovnika, odnosno 44 % ukupnog stanovništva županije[13]. Po površini, Karlovačka županija zauzima jedno od većih mjesta s oko 3.626 km², dok je po gustoći naseljenosti, s tek 30,94 st./km², druga najrjeđe naseljena županija u Hrvatskoj, odmah iza Ličko-senjske.

Gustoća naseljenosti od 30,94 st./km² višestruko je ispod prosjeka Republike Hrvatske (71,5 st./km²) i daleko ispod prosjeka Europske unije. Najviše su naseljena gradska područja – grad Duga Resa (167,41 st./km²) i grad Karlovac (123,13 st./km²), dok sve ostale jedinice lokalne samouprave bilježe gustoću ispod 40 st./km². Najmanju gustoću ima Općina Saborsko s tek 3,53 st./km², a demografski kritičnu sliku dijele i općine Rakovica (8,71 st./km²), Ribnik (8,83 st./km²), Bosiljevo (9,29 st./km²), Plaški (10,51 st./km²) i Cetingrad (10,88 st./km²).

Populacija je izrazito koncentrirana u gradovima – u 5 gradova živi 73 % svih stanovnika županije (81.896 od ukupno 112.195), dok preostalih 27 % stanuje u 17 općina. Udio nenastanjenih stanova zabrinjavajuće je visok – od ukupno 69.553 stanova čak 19.842, odnosno 28,5 %, stoji prazno, što je izravna posljedica depopulacije i iseljavanja ruralnog stanovništva[14].

Demografski trendovi i starenje stanovništva

U međupopisnom razdoblju od 2011. do 2021. godine Karlovačka županija zabilježila je pad od 128.899 na 112.195 stanovnika – smanjenje od 16.704 osoba, odnosno gotovo 13 %[15]. Taj pad intenzivniji je od prosjeka Republike Hrvatske (–9,64 %), što Karlovačku županiju svrstava među demografski najugroženije dijelove zemlje. Istodobno se smanjio i broj kućanstava – s 47.552 na 42.685, a prosječna veličina kućanstva pala je s 2,71 na 2,60 članova[16].

Posebno zabrinjava starosna struktura: udio stanovnika od 65 i više godina iznosi 24,48 %, dok djeca do 14 godina čine svega 12,88 % populacije. Radno sposobno stanovništvo (15–64 godine) čini 62,64 % ukupnog broja. Indeks starenja – koji mjeri omjer starijih od 65 prema mlađima od 15 – izrazito je nepovoljan i svrstava Karlovačku županiju, uz Šibensko-kninsku, Primorsko-goransku i Ličko-senjsku, među županije s najlošijim pokazateljem starenja prema indeksu razvijenosti (88,13 % od prosjeka). Negativni prirodni prirast stanovništva identificiran je kao najvažniji demografski trend koji pokreće depopulaciju.

Dobno-spolna struktura Karlovačke županije ukazuje na izražen proces starenja stanovništva. Dobno-spolna piramida ima regresivni (kontraktivni) oblik, karakterističan za područja s niskim natalitetom i smanjenim udjelom mlađih dobnih skupina. U populaciji je prisutna blaga prevaga žena (57.814 žena prema 54.381 muškarcu), a razlika je posebno izražena u starijoj dobi. U skupini stanovništva starijeg

[13] Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021., Zagreb, 2022. Dostupno na: https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/stanovnistvo/popis-stanovnistva/

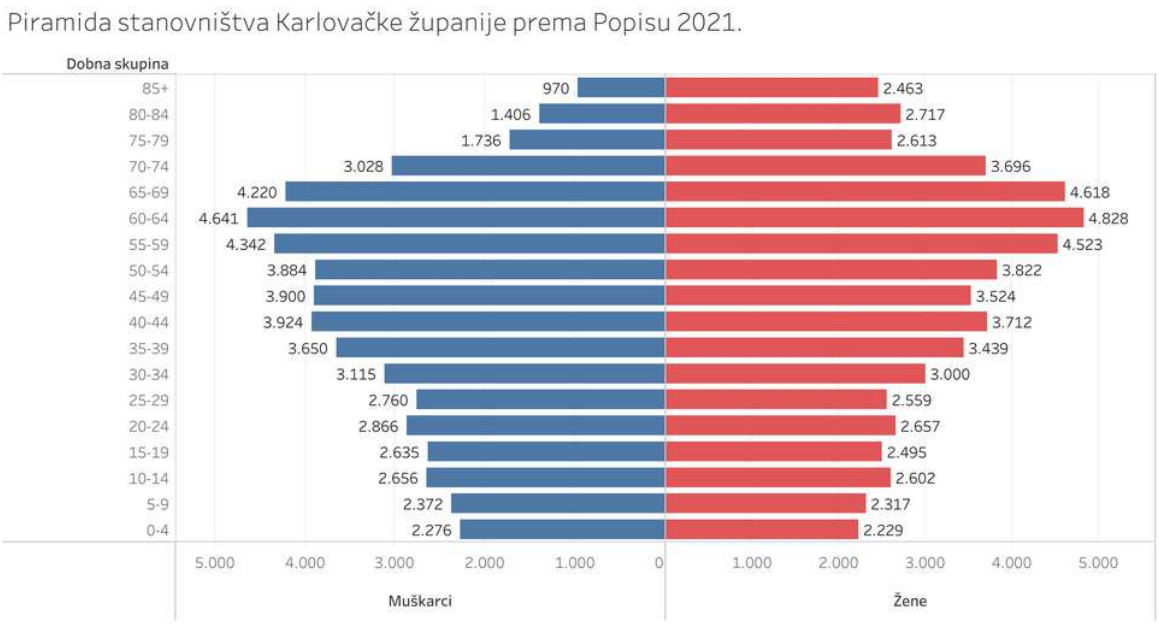
[14] Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Karlovačke županije, Izvješće o stanju u prostoru Karlovačke županije za razdoblje 2020.–2024., Glasnik Karlovačke županije, br. 53a/2025., Karlovac, prosinac 2025.

[15] DZS, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – tematski izvještaj: Starenje stanovništva. Zagreb: DZS, 2022.

[16] DZS, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011., Republika Hrvatska – konačni rezultati. Zagreb: DZS, 2013.

od 65 godina živi 16.107 žena i 11.360 muškaraca, što potvrđuje dulji životni vijek žena i dodatno naglašava trend demografskog starenja.

Slika 5. Piramida stanovništva Karlovačke županije

Izvor: Piramida stanovništva Karlovačke županije prema Popisu 2021.[17]

Migracije stanovništva

Migracije predstavljaju važnu komponentu demografske dinamike Karlovačke županije. U kumulativnom razdoblju koje obuhvaća 2020., 2021., 2022. i 2023. godinu, migracije su pozitivne s ukupnim saldom od +614 stanovnika – doseljeno je 8.073, a odseljeno 7.459 osoba. U samoj 2023. godini iz županije odselile su se 673 osobe u drugu županiju i 1.134 u inozemstvo[18].

Prema dobnoj strukturi, među iseljenima prevladava stanovništvo između 25 i 40 godina starosti, uz osjetno veći udio žena u odnosu na muškarce – što je specifičnost koja razlikuje Karlovačku od većine ostalih županija. Od ukupno 112.195 stanovnika, njih 54.706 stanuje u istom naselju od rođenja, dok je 57.489 doseljeno: 11.187 iz drugog naselja iste JLS, 18.355 iz druge JLS unutar županije, 12.456 iz druge županije te 15.487 iz inozemstva.

Gradovi ne mogu računati na daljnji demografski rast priljevom iz ruralnih područja jer su ta područja već demografski prazna ili gotovo prazna. Ukupni demografski razvoj mora se temeljiti na imigraciji – privlačenju novih stanovnika iz Zagreba i okolice, ali i prekograničnih doseljenja.

Tablica 7. Struktura doseljenih osoba prema spolu i podrijetlu – Karlovačka županija (Popis 2021.)

Izvor doseljavanja	Muškarci	Žene	Ukupno	Udio u pop. (%)

[17] Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – tematski izvještaj: Demografske karakteristike stanovništva. Zagreb: DZS, 2022. Dobno-spolna struktura prema petogodišnjim dobnim skupinama.

[18] DZS, Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini. Zagreb: DZS, 2024. Podaci o migracijskom saldu preuzeti iz godišnjih statističkih priopćenja.

Iz drugog naselja iste JLS	4.079	7.108	11.187	9,97
Iz druge JLS iste županije	6.904	11.451	18.355	16,36
Iz druge županije	5.275	7.181	12.456	11,10
Iz inozemstva	7.678	7.809	15.487	13,80
Ukupno doseljenih	23.940	33.549	57.489	51,24

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2021.

Tablica 8. Struktura stanovništva prema spolu i dobnim skupinama

Dobna skupina	**Muškarci**	**Udio M (%)**	**Žene**	**Udio Ž (%)**	**Ukupno**	**Udio (%)**
0–14	7.304	13,43	7.148	12,36	14.452	12,88
15–64	35.717	65,68	34.559	59,78	70.276	62,64
65+	11.360	20,89	16.107	27,86	27.467	24,48
UKUPNO	54.381	100,00	57.814	100,00	112.195	100,00

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2021.

Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala

Prema indeksu razvijenosti, Karlovačka županija zauzima 12. mjesto od 21 županije s vrijednošću 97,951, što je poboljšanje u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje (95,191 i 14. mjesto). Kao takva, svrstana je u 2. razvojnu skupinu[19]. Analiza standardiziranih pokazatelja otkriva iznadprosječni dohodak po stanovniku (103,56 % prosjeka), gotovo prosječan stupanj obrazovanosti (97,91 %) te natprosječnu stopu nezaposlenosti (105,20 %). Indeks starenja (88,13 %) najlošiji je od navedenih pokazatelja, dok je opće kretanje stanovništva (98,34 %) znatno poboljšano u odnosu na prethodna mjerenja.

Pad broja stanovnika prepoznat je kao jedna od najvećih prepreka boljem ekonomskom razvoju i napretku. Demografski proces depopulacije uzrokuje negativan prirodni prirast, koji je i dalje najvažniji demografski trend koji smanjuje ukupnu radnu snagu i opterećuje sustave socijalne skrbi i zdravstva.

Zaposlenost u turizmu (NKD 55 i 56)

Tržište rada u turizmu Karlovačke županije odražava specifičnu strukturu turističke ponude regije – s izraženim elementima tranzitnog turizma, ruralnog i prirodnog turizma, te manifestacijskog i gradskog

[19] Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU), Indeks razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave – izvještaj za referentno razdoblje 2018.–2022. Zagreb: MRRFEU, 2022./2023.

turizma u Karlovcu. Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ), u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (NKD 55 i 56) na području Karlovačke županije u 2024. godini prosječno je bila zaposlena 2.151 osoba, što predstavlja oko 5,3 % ukupnog broja zaposlenih u županiji (prosječno 40.462 zaposlenih).

Kretanje zaposlenosti u turizmu pokazuje umjerenu sezonalnost, s najnižim brojem zaposlenih u siječnju (2.015) i postupnim rastom prema srpnju (2.220), koji je i sezonski vrhunac. Amplitude oscilacija relativno su skromne, što odražava kombinirani profil destinacije – dio zaposlenosti vezan je uz cjelogodišnje aktivnosti u gradu Karlovcu, dok je sezonska komponenta izraženija u turističkim područjima Slunja i Rakovice (Plitvičko zaleđe)[20].

Tablica 9. Prosječan broj zaposlenih u NKD 55 i 56 po gradovima i općinama Karlovačke županije (2024.)

Grad / Općina	**Prosj. zaposleni NKD 55+56**	**Udio (%)**	**Poslovni prihodi (EUR)**
Karlovac	873	40,6	32.705.405
Duga Resa	243	11,3	6.179.412
Ogulin	242	11,2	5.536.749
Rakovica	179	8,3	7.137.332
Slunj	178	8,3	8.143.174
Draganić	117	5,4	15.528.867
Josipdol	62	2,9	1.227.630
Ozalj	52	2,4	815.612
Netretić	39	1,8	1.311.792
Bosiljevo	33	1,5	2.704.144
Ostale općine	133	6,2	2.145.138
UKUPNO	2.151	100,0	83.435.055

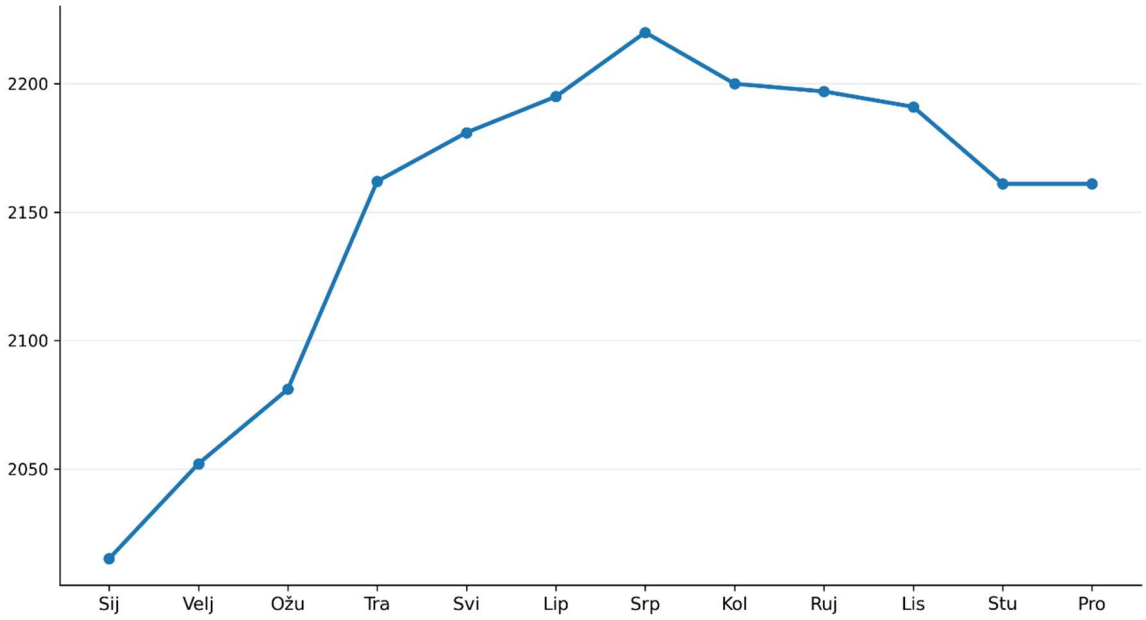
Izvor: HZZ, Podaci o zaposlenosti 2024.; FINA, Poslovni prihodi 2023.; obrada autora

Grad Karlovac zapošljava više od 40 % svih radnika u turizmu županije, što potvrđuje njegovu dominantnu ulogu u ugostiteljstvu i poslovnom turizmu. Duga Resa i Ogulin zajedno čine oko 22 % zaposlenosti, dok Rakovica i Slunj – kao ulazna područja prema Plitvičkim jezerima – zajednički sudjeluju s oko 16,6 %.

[20] Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Karlovac, Podaci o prosječnom broju zaposlenih prema NKD djelatnostima 55 i 56 na području Karlovačke županije u 2024. godini, dostavljeno na upit

Prema ukupnim poslovnim prihodima obveznika poreza na dobit u djelatnostima NKD 55 i 56, za 2023. godinu u Karlovačkoj županiji ostvareno je 83.435.055 eura. Grad Karlovac ostvario je 32,7 mil. EUR (39,2 %), a Draganić 15,5 mil. EUR (18,6 %), što je neočekivano visoko u odnosu na veličinu općine i broj zaposlenih. Slunj (8,1 mil.) i Rakovica (7,1 mil.) snažni su turistički generatori prihoda zahvaljujući blizini Plitvičkih jezera i razvijenom smještajnom sektoru[21].

Slika 6. Mjesečni broj zaposlenih u turizmu (NKD 55, 56) – Karlovačka županija, 2024.

Izvor: HZZ, Podaci o zaposlenosti prema NKD djelatnostima u 2024. godini – Karlovačka županija; obrada autora

Krivulja zaposlenosti jasno ukazuje na blagu ljetnu sezonalnost s porastom od proljeća prema srpnju i stabilizacijom kroz jesen. Za razliku od jadranskih županija gdje sezonske oscilacije mogu biti višestruke, amplituda u Karlovačkoj županiji između minimuma (siječanj: 2.015) i maksimuma (srpanj: 2.220) iznosi svega 205 zaposlenih, odnosno oko 10 %. To upućuje na relativno stabilan, cjelogodišnji profil zaposlenosti koji je karakterističan za destinacije s kombinacijom poslovnog, tranzitnog i kulturnog turizma.

Kako bi se osigurala dugoročna održivost turizma i smanjila ovisnost o ograničenom bazenu lokalnih radnika, nužno je uskladiti obrazovni sustav, politike privlačenja novih stanovnika i razvojne potrebe destinacije, uz poseban naglasak na privlačenje i zadržavanje mladih kadrova u ugostiteljsko-turističkom sektoru.

Prometna dostupnost i opremljenost

Karlovačka županija zahvaljujući svom jedinstvenom geoprometnom položaju u središtu Republike Hrvatske karakterizira visok intenzitet prometa – kako lokalnog, tako i tranzitnog. Smještena na jedinom unutarnjem spoju sjeverne i južne Hrvatske, županija je odlično prometno povezana s lukom

[21] Ministarstvo financija, Porezna uprava, Podaci o ukupnim poslovnim prihodima obveznika poreza na dobit prema NKD djelatnostima 55 i 56 po jedinicama lokalne samouprave Karlovačke županije za 2023. godinu, dostavljeno na upit

Rijeka i središnjim dijelom zemlje, posebice Gradom Zagrebom. Njezinim prostorom prolazi pravac Rijeka – Zagreb – Budimpešta, koji je prema Uredbi (EU) 2024/1679 o smjernicama Unije za razvoj transeuropske prometne mreže dio Mediteranskog europskog prometnog koridora TEN-T, što Karlovačku županiju čini strateškom prometnom točkom ne samo u nacionalnom, već i u europskom kontekstu.

Osim cestovnih i željezničkih koridora, kroz prostor Županije prolaze i drugi značajni infrastrukturni koridori – energetski, telekomunikacijski i vodni – koji su usko vezani uz prometni razvoj i prostorno planiranje. Područje ima poseban geopolitički značaj jer Karlovačka županija graniči s dvjema državama: Slovenijom (u schengenskom prostoru od 1. siječnja 2023.) i Bosnom i Hercegovinom.

Cestovni promet

Cestovni promet predstavlja temelj prometnog sustava Karlovačke županije i ima izrazito značenje za unutarnje povezivanje naselja, povezivanje Županije s ostalim dijelovima Republike Hrvatske te ostvarivanje tranzitnih veza prema susjednim državama. Povoljan prometno-geografski položaj Karlovačke županije posebno dolazi do izražaja kroz cestovne pravce koji povezuju kontinentalni dio Hrvatske s riječkim prometnim pravcem te srednjim i južnim Jadranom.

Cestovnu mrežu čine javne ceste i nerazvrstane ceste. Javne ceste razvrstavaju se na autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste, pri čemu je upravljanje cestovnom infrastrukturom podijeljeno prema kategoriji i značaju pojedine ceste. Autocestama na području Županije upravljaju Hrvatske autoceste d.o.o. (HAC), državnim cestama Hrvatske ceste d.o.o. (HC), a županijskim i lokalnim cestama Županijska uprava za ceste Karlovačke županije (ŽUC). Nerazvrstane ceste nisu razvrstane kao javne ceste te su njihovo upravljanje i održavanje u nadležnosti jedinica lokalne samouprave (JLS), odnosno gradova i općina na čijem se području nalaze.

Prema posljednjim raspoloživim službenim podacima za pojedine kategorije cesta, na području Karlovačke županije evidentirano je 83,90 km autocesta i 393,93 km državnih cesta. Prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta (NN 109/2025 od 6. kolovoza 2025.) i aktualnim podacima Županijske uprave za ceste Karlovačke županije, mreža kojom upravlja ŽUC obuhvaća 463,906 km županijskih cesta i 387,082 km lokalnih cesta, odnosno ukupno 850,988 km županijskih i lokalnih cesta[22].

Tablica 10. Duljina i udio cesta u Karlovačkoj županiji

Kategorija ceste	Duljina (km)	Gustoća (km/km²)	Udio (%)
Autoceste (A1, A6)	83,900	0,023	6,31
Državne ceste	393,930	0,109	29,65
Županijske ceste	463,906	0,128	34,91
Lokalne ceste	387,082	0,107	29,13
UKUPNO	1.328,818	0,367	100,00

[22] Hrvatske ceste d.o.o.; Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Karlovačke županije, Izvješće o stanju u prostoru Karlovačke županije za razdoblje 2020.–2024.; Županijska uprava za ceste Karlovačke županije; Odluka o razvrstavanju javnih cesta (NN 109/2025).

Izvor: Hrvatske ceste d.o.o.; Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Karlovačke županije, Izvješće o stanju u prostoru Karlovačke županije za razdoblje 2020.–2024.; Županijska uprava za ceste Karlovačke županije; Odluka o razvrstavanju javnih cesta (NN 109/2025).

Napomena: Podaci o duljini autocesta i državnih cesta preuzeti su iz Izvješća o stanju u prostoru Karlovačke županije za razdoblje 2020.–2024., dok su podaci o županijskim i lokalnim cestama ažurirani prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta (NN 109/2025) i evidenciji ŽUC-a. Nerazvrstane ceste vode se u evidencijama pojedinih jedinica lokalne samouprave i nisu uključene u prikazanu ukupnu duljinu javnih cesta.

Za Karlovačku županiju najznačajniji cestovni pravci su autocesta A1 (Zagreb – Karlovac – Bosiljevo – Split) i autocesta A6 (Bosiljevo – Delnice – Rijeka), koje su u cijelosti izgrađene i udovoljavaju najvišim europskim standardima u sklopu TEN-T Mediteranskog koridora[23]. Autocesta A1 ulazi u Županiju iz smjera Zagreba i proteže se prema jugu, a u čvorištu Bosiljevo 2 spaja se s autocestom A6 prema Rijeci. Na taj način Karlovačka županija postaje ključno prometno čvorište između Jadranskog mora, unutrašnjosti i Srednje Europe.

Promet na dionici autoceste između Zagreba i Karlovca u stalnom je porastu, pa se priprema projekt dogradnje trećeg traka na toj dionici u postojećem koridoru autoceste, kao i izgradnja novog čvora Karlovac (Selce). U izvještajnom razdoblju 2020.–2024. izvedeno je 12 radova na državnim cestama, od kojih je najznačajniji izgradnja nastavka brze ceste kroz Karlovac (Mostanje – Vukmanički Cerovac), čime je tranzitni promet prema jugu preusmjeren izvan urbanih dijelova Karlovca te smanjen pritisak na lokalne prometnice[24].

Među planiranim projektima posebno se ističe brza cesta Sisak – Petrinja – Glina – Cetingrad – Slunj – Josipdol – A1, predviđena Strategijom prostornog razvoja RH[25], te obilaznica Ogulina (cca 10 km, projektna brzina 80 km/h) za koju je izrađena studija utjecaja na okoliš i ishođeno rješenje o prihvatljivosti zahvata. Planirana je i nova državna cesta čvor Novigrad – Lišnica (cca 4,5 km) koja će preusmjeriti promet na relaciji Slovenija – Bosna i Hercegovina, rasterećujući prometna uska grla u Karlovcu.

Na granici prema Bosni i Hercegovini u funkciji je međunarodni granični prijelaz Maljevac te pogranični prijelazi Gejkovac, Bogovolja, Pašin Potok i Kordunski Ljeskovac. Prema Sloveniji, ulaskom Hrvatske u schengenski prostor 1. siječnja 2023., granični prijelazi Jurovski Brod, Pribanjci, Pravutina, Prilišće, Obrež, Vivodina, Brezovica i Kašt ukinuti su kao kontrolne točke (schengenski režim slobodnog prolaska).

Upravljanje, građenje i održavanje županijskih i lokalnih cesta u nadležnosti je Županijske uprave za ceste Karlovačke županije (ŽUC). Prijenosom nadležnosti na gradska područja duljina županijskih cesta smanjena je s 498,78 km na 468,10 km, dok je povećana mreža lokalnih cesta[26].

[23] TEN-T Mediteranski koridor – jedan od devet glavnih koridora transeuropske prometne mreže. Više na: https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/infrastructure-and-investment/ten-t_hr

[24] Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Karlovačke županije, Izvješće o stanju u prostoru Karlovačke županije za razdoblje 2020.–2024., objavljeno u: Glasnik Karlovačke županije, br. 53a/2025, Karlovac, 19. prosinca 2025.

[25] Narodne novine – Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, Narodne novine, 106/2017.

[26] Županijska uprava za ceste Karlovačke županije (ŽUC Karlovac) – službena mrežna stranica

Željeznički promet

Na prostoru Karlovačke županije nalaze se četiri razvrstane željezničke pruge, od kojih su tri od značaja za međunarodni promet i jedna od značaja za lokalni promet:

Tablica 11. Pregled željezničke mreže na području Karlovačke županije

Oznaka	Naziv pruge	Duljina (km)
M 202	Zagreb GK – Rijeka	79,19
M 604	Oštarije – Knin – Split	47,03
M 605	Ogulin – Krpelj	5,85
L 103	Karlovac – Kamanje – DG – Metlika (SLO)	29,42

Izvor: Uredba o razvrstavanju željezničkih pruga (NN 84/2021)[27]

Pruga M202 Zagreb – Rijeka strateški je najvažnija za Karlovačku županiju. Prigradski putnički promet odvija se pretežito na relaciji Zagreb – Karlovac – Duga Resa, dok je putnički promet prema Ogulinu i dalje znatno manji. Pruga je jednokolosiječna na dijelu kroz Županiju, što ograničava prometni kapacitet, iako se kapacitet trenutno ne iskorištava u cijelosti. Zbog planiranoga širenja luke Rijeka – koja je određena kao osnovna hrvatska luka u TEN-T mreži – očekuje se da će važnost ove pruge za teretni promet dugoročno porasti.

HŽ Infrastruktura vodi projekt izgradnje drugog kolosijeka na dionici Hrvatski Leskovac – Goljak – Karlovac, kao dio velikog projekta uspostave dvokolosiječne željezničke pruge visoke učinkovitosti za mješoviti promet na Mediteranskom koridoru Budimpešta – luka Rijeka. Dugoročno se planira izgradnja potpuno nove elektrificirane dvokolosiječne pruge na dionici Draganić (Karlovac) – Oštarije, kao zamjena za postojeću koridorsku prugu. Time bi se rasteretio okolišno vrijedni prostor Županije uz rijeku Mrežnicu od tranzitnog teretnog prometa, a postojeća pruga stavila u primarno putničku i turističku funkciju primjerenu lokalnim potrebama.

Lokalna pruga L103 Karlovac – Kamanje – državna granica – Metlika (SLO) duga je 29,42 km. S ulaskom Hrvatske u schengenski prostor, pogranična kontrola na željezničkom kolodvoru Bubnjarci (granični prijelaz Kamanje) prestala je biti operativna, što otvara mogućnosti za razvoj turističkog željezničkog prometa prema Sloveniji.

Zračni promet

Na području Karlovačke županije organizirani sustav komercijalnog zračnog prometa ne postoji. Od zrakoplovnih građevina izgrađen je i u funkciji helidrom uz Opću bolnicu Karlovac. U fazi planiranja nalaze se ostale zrakoplovne građevine: priručni helidrom za bolnicu u Ogulinu, helidromi na vojnom poligonu Slunj i vojarni Sv. Petar Ogulin te letjelište na području Općine Rakovica. Planirana lokacija za

[27] Uredba o razvrstavanju željezničkih pruga, Narodne novine, br. 84/2021. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr

gradnju civilne zračne luke kategorije 2C/1A u naselju Luka Pokupska predmet je daljnjih istraživanja radi određivanja točne lokacije za detaljnije planiranje i izgradnju[28].

Riječni promet

Organizirani riječni promet na području Karlovačke županije ne postoji, no postoji značajan razvojni potencijal koji se aktivno istražuje. Strategijom razvoja riječnog prometa 2022.–2032. (NN 87/22) rijeka Kupa proglašena je državnim vodnim putem od ušća Odre do brane HE Ozalj[29]. Lučka uprava Sisak planira izgraditi pristanište u Brođanima kod Karlovca – ponton na koji će biti moguće vezati brodove duljine do 25 metara.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture izradilo je studiju predizvodljivosti EKO-REKUPA za eko-revitalizaciju rijeke Kupe te koncepcijsko rješenje za uređenje plovnog puta i pristaništa. Planirana pristaništa nalaze se u naseljima Gaza, Donje Mekušje, Kamensko, Brođani, Luka Pokupska, Zamršje i Šišljavić, a predviđen je i skelni prijelaz između Rečice i Brođana.

Biciklistički promet i cikloturizam

Biciklistički promet i cikloturizam prepoznati su kao strateška razvojna komponenta prometnog i turističkog sustava Karlovačke županije. Županija je 2017. donijela Operativni plan razvoja cikloturizma[30], uzimajući u obzir iznimne prirodne prednosti – četiri karlovačke rijeke (Kupa, Korana, Mrežnica i Dobra), slikovite doline i kanjone, bogatstvo ruralne arhitekture te ugodnu kontinentalnu klimu pogodnu za proljetni i jesenski cikloturizam.

Od donošenja Operativnog plana, mreža označenih biciklističkih ruta znatno je proširena te danas Karlovačka županija raspolaže s više od 2.000 kilometara označenih biciklističkih staza na tridesetak ruta različitih duljina i zahtjevnosti, od laganih nizinskih do zahtjevnijih planinskih dionica Žumberačkog gorja, Petrove gore i Gorskog kotara.

Kroz Županiju prolaze dvije državne glavne cikloturističke rute:

- Državna glavna ruta br. 3 – smjer sjever–jug od granice sa Slovenijom (Metlika) preko Ozlja i Karlovca prema Slunju i Plitvičkim jezerima
- Državna glavna ruta br. 6 – smjer zapad–istok od Bosiljeva preko Karlovca i Lasinje prema Zagrebu

Uz navedene, u razmatranju su tri državne vezne rute:

- Veza Karlovac – Ogulin – Novi Vinodolski
- Veza Vrbovsko – Ogulin – Plitvice
- Veza Karlovac – Vojnić – Topusko – Sisak

Kružna županijska cikloturistička ruta trebala bi objediniti glavne atrakcije i najvažnija naselja Županije, posebice prostore koji nisu obuhvaćeni glavnim državnim rutama. Sve rute usklađuju se s europskim

[28] Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Karlovačke županije, Izvješće o stanju u prostoru Karlovačke županije za razdoblje 2020.–2024., Glasnik Karlovačke županije, br. 53a/2025, Karlovac, 19. prosinca 2025., str. 96.

[29] [1] Strategija razvitka riječnog prometa u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2022. do 2032. godine, Narodne novine, br. 87/2022. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_07_87_1334.html

[30] Operativni plan razvoja cikloturizma Karlovačke županije, Karlovačka županija (2017.). Karlovac: Karlovačka županija, 2017.

standardima i smjernicama Europske biciklističke federacije (ECF), čiji je Hrvatski koordinacijski centar aktivan sudionik EuroVelo mreže od 2017. U tom kontekstu valja napomenuti da kroz Karlovačku županiju, za razliku od primorskih i panonskih županija, trenutno ne prolazi nijedan međunarodni EuroVelo pravac, što predstavlja ograničenje u privlačenju međunarodnih cikloturista i prostor za buduće strateško pozicioniranje.

Razvoju cikloturizma pogoduje novi nacionalni okvir: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture donijelo je 2023. Nacionalni plan razvoja biciklističkog prometa za razdoblje 2023.–2027., uz godišnje odluke o dodjeli sredstava županijskim upravama za ceste namijenjenih izgradnji biciklističke infrastrukture. Hrvatska je 2024. bila i jedna od 11 europskih zemalja u kojima je proveden pregled prema Europskom certifikacijskom standardu (ECS) za ocjenu kvalitete cikloturističkih ruta, što otvara put formalnijoj standardizaciji i međunarodnoj prepoznatljivosti.

Kao trajni izazov ostaje nedostatak posebno izgrađenih biciklističkih prometnica izvan naselja. Međutim, velik dio lokalnih ruta vodi prometnicama s niskim intenzitetom motornog prometa, što ih čini privlačnima i sigurnima za bicikliste. Infrastruktura za električne bicikle još je u ranoj fazi razvoja, no njezino jačanje prepoznato je kao nužan korak s obzirom na rastuću potražnju za e-bike turizmom u susjednim zemljama.

U kontekstu pozitivnih europskih trendova, obilježenih kontinuiranim rastom prometa na EuroVelo mreži i postupnim produljenjem biciklističke sezone prema jesenskim i zimskim mjesecima, Karlovačka županija raspolaže značajnim potencijalom za daljnji razvoj cikloturizma kao održivog turističkog proizvoda. Takav oblik turizma doprinosi smanjenju sezonalnosti, povećanju turističke potrošnje te ostvaruje relativno nizak pritisak na prostor i prirodne resurse.

Infrastrukturna opremljenost

Infrastrukturna opremljenost predstavlja jedan od ključnih preduvjeta za planiranje održivog razvoja Karlovačke županije. Kao prostor kontaktnih obilježja između Gorske i Panonske Hrvatske, koji graniči s četirima županijama i dvjema državama, Karlovačka županija suočava se s posebnim infrastrukturnim izazovima – od razvedenosti mreže u rijetko naseljenom ruralnom prostoru do potrebe modernizacije sustava koji je u dijelovima naslijeđen iz ranijih administrativnih struktura. Kvalitetna tehnička infrastruktura izravno utječe na kvalitetu života 112.195 stanovnika raspoređenih u 648 naselja, ali i na ukupnu razvojnu atraktivnost županije, posebice u kontekstu razvoja turizma, poljoprivrede i poduzetništva.

Infrastruktura se u Karlovačkoj županiji razvija u suradnji s jedinicama lokalne i regionalne samouprave, uz sve veće korištenje sredstava nacionalnih i EU fondova. Prometna, komunalna, energetska i digitalna infrastruktura čini temelj održivog razvoja i otpornosti na klimatske promjene.

Vodoopskrba i sustavi odvodnje

Karlovačka županija smještena je u cijelosti unutar sliva rijeke Kupe, s brojnim vodotocima krških i nizinskih karakteristika – Kupom, Koranom, Mrežnicom, Dobrom i Tounjčicom te njihovim pritocima. Prema podacima Hrvatskih voda, unutar Karlovačke županije nalazi se sveukupno 296 vodnih tijela

površinskih voda, od kojih 291 pripada tekućicama, a pet stajaćicama[31]. Hidrogeološki, prostor se dijeli na zonu visokog krša zapadno od Ogulina, Josipdola i Plaškog te zonu plitkog ili fluviokrša u sjevernom i središnjem dijelu. Specifičnost krških terena donosi posebne izazove u zaštiti vodocrpilišta jer zagađenje u kršu ima gotovo istodobni utjecaj na kvalitetu cjelokupnog toka podzemnih voda. Na području Županije utvrđene su tri zone sanitarne zaštite izvorišta za vodonosnike s međuzrnskom poroznošću te četiri zone za vodonosnike s pukotinskom i pukotinsko-kavernoznom poroznošću.

Stanje sedam tijela podzemnih voda na području županije (Žumberak–Samoborsko gorje, Kupa, Dobra, Mrežnica, Korana, Una) procijenjeno je kao dobro kemijsko i dobro količinsko stanje sukladno Planu upravljanja vodnim područjima do 2027[32].

Vodoopskrba

Vodoopskrbni sustavi na području Karlovačke županije i dalje su u najvećoj mjeri organizirani po granicama bivših općina, što znači da ne postoji jedinstveni regionalni sustav opskrbe pitkom vodom, već više međusobno relativno odvojenih lokalnih sustava. Ukupna duljina javne vodoopskrbne mreže u županiji iznosi 2.535,27 km, a prosječna potrošnja pitke vode je 120,20 l/stanovniku/dan[33].

Grad Karlovac, kao županijsko središte s gotovo 50.000 stanovnika, oslanja se na sustav tvrtke Vodovod i kanalizacija d.o.o. Karlovac, čija mreža obuhvaća 824 km cjevovoda. Isporuka vode kućanstvima iznosi 2.392.963 m³ godišnje, što daje prosječnu potrošnju od 138 l/stanovniku/dan, s 16.734 kućanstva priključenih na sustav. U tijeku je strateški projekt Poboljšanje vodnokomunalne infrastrukture aglomeracije Karlovac – Duga Resa, u sklopu kojeg se gradi i 5,8 km novih cjevovoda javne vodoopskrbe.

Grad Duga Resa opskrbljuje se putem tvrtke Komunalno Duga Resa d.o.o., čija mreža javne vodoopskrbe iznosi ukupno 650 km. Broj priključenih korisnika je 8.910, a prosječna godišnja potrošnja vode iznosi 737.937 m³.

Na području Ozlja sustav vodoopskrbe u nadležnosti je Komunalno Ozalj d.o.o., koji njime upravlja kroz 368 km magistralnih, razvodnih i priključnih cjevovoda. Priključenost iznosi 99 %, potrošnja 37.950 l/stanovniku/godišnje (104 l/dan), a sustav koristi 4.777 kućanstava i 357 gospodarskih subjekata.

Vojnić je pokriven sustavom Vodovod i odvodnja Vojnić d.o.o. s 177,27 km vodoopskrbne mreže, a potrošnja iznosi svega 3 l/stanovniku/dan, što odražava specifičnosti rijetko naseljenog ruralnog prostora s visokim udjelom povremenog stanovanja.

Za šire ogulinsko područje nadležna je tvrtka Vodovod i kanalizacija d.o.o. Ogulin. Mreža javne vodoopskrbe proteže se na 267 km u Gradu Ogulinu, 97 km u Općini Josipdol, 71 km u Općini Plaški, 48 km u Općini Saborsko i 33 km u Općini Tounj. Potrošnja vode varira od 76 l/stanovniku/dan u Tounju do 123 l/stanovniku/dan u Plaškom.

Ključni infrastrukturni problem koji se provlači kroz sve sustave su visoki gubici u vodoopskrbnoj mreži, koji na pojedinim dijelovima prelaze 50 %. To potencira problematiku nedostatnih kapaciteta izvorišta, posebice u sušnom periodu kada upitna kvaliteta i nedostatni ljetni minimumi vodocrpilišta izravno

[31] Hrvatske vode i Geoportal DGU, podaci prikazani u: IRES Ekologija d.o.o., Strateška studija o utjecaju na okoliš VII. Izmjena i dopuna Prostornog plana Karlovačke županije, Zagreb, 2025., poglavlje 3.3.5.
[32] Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (NN 84/23).
[33] Plan razvoja Karlovačke županije 2021. – 2027., Karlovačka županija, Karlovac, 2022.

ugrožavaju sigurnost opskrbe. U narednom razdoblju prioritet je zamjena dotrajalih i neadekvatnih cjevovoda te uključivanje preostalih područja bez riješene vodoopskrbe u proširenje mreže[34].

Posebnu pozornost zaslužuje planirani sustav vodoopskrbe za južni dio Županije – sustav Lička Jesenica, ključan element za daljnji razvoj turizma koji je prevladavajuća gospodarska djelatnost tog područja (Općina Rakovica, NP Plitvička jezera). Za taj sustav u tijeku je izrada projektne dokumentacije.

Odvodnja otpadnih voda

Prema Zakonu o vodama (NN 66/19, 84/21, 47/23)[35], otpadne vode obuhvaćaju sve potencijalno onečišćene tehnološke, sanitarne, oborinske i druge vode. Sustavi odvodnje otpadnih voda uspostavljeni su primarno za područja gradskih naselja i veće izdvojene gospodarske zone, u ukupnoj duljini većoj od 240 km kanalizacijske mreže. Odvodnja se pretežito vrši mješovitim sustavom (kojim se istim kanalima odvode sanitarne, tehnološke i oborinske vode), a samo manjim dijelom razdjelnim sustavom. Pročišćavanje je riješeno kroz više uređaja ukupnog kapaciteta oko 110.000 ekvivalentnih stanovnika (ES)[36].

Prema podacima Registra onečišćivanja okoliša (ROO) za 2023. godinu, u Županiji je prijavljeno šest ispusta komunalnih otpadnih voda iz sustava javne odvodnje, a ukupna količina ispuštenih komunalnih otpadnih voda iznosila je 7.352.016 kg/god. Od toga se vode dvaju ispusta ne pročišćavaju prije ispuštanja u okoliš. Najveće količine otpadnih voda obrađuju se na uređajima s trećim stupnjem pročišćavanja, kojih u županiji ima dva – u Karlovcu (6.690.150 kg/god) i Ogulinu (222.051 kg/god). Uređaji u Ozlju i Žakanju rade na drugom stupnju pročišćavanja[37].

Gradovi Karlovac i Duga Resa čine jedinstvenu vodno-komunalnu i tehnološku cjelinu, pri čemu se otpadne vode Karlovca, Duge Rese i dijela Općine Barilović pročišćavaju na uređaju za pročišćavanje otpadnih voda (UPOV) u Karlovcu[38]. U sklopu projekta Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Karlovac – Duga Resa planirana je izgradnja približno 65 km nove mreže odvodnje, uz rekonstrukciju postojećeg sustava[39]. Grad Ogulin raspolaže izgrađenim sustavom kolektora u urbanom području te uređajem za pročišćavanje otpadnih voda koji je u funkciji od 2011. godine. Grad Ozalj, uz razvijenu kolektorsku mrežu, ima uređaj za pročišćavanje otpadnih voda kapaciteta 2.000 ES, dok se u Žakanju nalazi dodatni uređaj manjeg kapaciteta (200 ES).

U industrijskom segmentu, dominantni pritisak na sustave javne odvodnje dolazi iz prerađivačke industrije (64,38 % ukupnih ispuštanja i prijenosa), pri čemu prednjače djelatnosti proizvodnje pića (Heineken Hrvatska d.o.o.), mliječnih proizvoda i prerade mesa. Značajan teret prema podacima za 2023. godinu snosi i Opća bolnica Karlovac, čiji je prijenos otpadnih voda porastao za 312 % u odnosu na 2021. godinu.

[34] VII. Izmjena i dopuna Prostornog plana Karlovačke županije (Glasnik Karlovačke županije), odredbe o infrastrukturi.
[35] Zakon o vodama (NN 66/19, 84/21, 47/23)
[36] Izvješće o stanju u prostoru Karlovačke županije 2020.–2024., Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Karlovačke županije, Glasnik Karlovačke županije 53a/2025, poglavlje 4.3.
[37] Izvješće o podacima iz Registra onečišćavanja okoliša za 2023. godinu, Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (MZOZT), rujan 2024.
[38] Vodovod i kanalizacija d.o.o. Karlovac (bez godine): Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda Karlovac. Dostupno na: VIK Karlovac
[39] Grad Karlovac (2026.): Predstavljen napredak radova na području Zvijezde u sklopu projekta Poboljšanja vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Karlovac – Duga Resa. Dostupno na: Grad Karlovac

Poseban izazov predstavlja činjenica da područje grada Slunja i općine Rakovica, unatoč kontinuiranom rastu turističkog prometa, smještajnih kapaciteta i investicija u turističku infrastrukturu, još uvijek nema u potpunosti razvijen i zaokružen sustav javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. Navedeno predstavlja značajan okolišni, javnozdravstveni i razvojni rizik, osobito u kontekstu daljnjeg povećanja broja posjetitelja i pritiska na vodne resurse. Dodatnu važnost ovom pitanju daje činjenica da se potencijalni utjecaji ne zadržavaju isključivo na području Slunja i Rakovice, već mogu imati posljedice na cjelokupni sliv rijeke Korane nizvodno od ovih naselja. S obzirom na to da su pojedini koranski vodotoci klasificirani kao salmonidne i ciprinidne vode od posebnog ekološkog značaja, osiguravanje odgovarajuće komunalne infrastrukture predstavlja jedan od ključnih preduvjeta očuvanja kvalitete voda, zaštite bioraznolikosti te dugoročne održivosti turističkog razvoja područja.

Veći dio ruralnog prostora Karlovačke županije nema riješenu odvodnju niti pročišćavanje otpadnih voda. Velik broj malih raspršenih naselja upućuje na potrebu tehničkih rješenja za objekte i naselja do 50 ES te za mala naselja od 50 do 500 ES, bez kojih nema cjelovite zaštite voda. Sa stanovišta zaštite okoliša, upitna je kvaliteta zbrinjavanja otpadnih voda putem sabirnih jama, što posebno zabrinjava zbog krškog tla i osjetljivosti podzemnih voda. Nužno je planiranje i izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja na svim urbaniziranim i gospodarski aktivnijim područjima, uz zamjenu vodopropusnih i urušenih cjevovoda.

Gospodarenje otpadom

Sustav gospodarenja otpadom u Karlovačkoj županiji temelji se na načelima kružnog gospodarstva, uz odvojeno prikupljanje, oporabu i kontrolirano zbrinjavanje otpada. Zakonski okvir usklađen je s EU direktivama kroz Zakon o gospodarenju otpadom (NN 84/21, 142/23) [40]. Na cijelom području Karlovačke županije organizirano je odvojeno prikupljanje otpada iz kućanstava, koje provode komunalna društva osnovana od strane jedinica lokalne samouprave ili koncesionari. Sve jedinice lokalne samouprave imaju usvojen Plan gospodarenja otpadom (PGO), a njihovu provedbu prate godišnjim izvješćima koja dostavljaju upravnom tijelu Županije najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

Na području Karlovačke županije sustav gospodarenja komunalnim otpadom organiziran je putem mreže komunalnih društava koja pružaju javnu uslugu sakupljanja i zbrinjavanja otpada za sve gradove i općine u sastavu Županije.

Tablica 12. Komunalne tvrtke koje djeluju na području Karlovačke županije (prema podacima iz baze ROO)

Br.	Tvrtka	JLS
1.	Čistoća d.o.o., Karlovac	Grad Karlovac
2.	Čistoća Duga Resa d.o.o., Duga Resa	Grad Duga Resa, Općine Generalski Stol i Netretić
3.	Komunalno društvo Lipa d.o.o., Slunj	Grad Slunj
4.	Azelija Eko d.o.o., Ozalj	Grad Ozalj, Općine Kamanje, Ribnik i Žakanje
5.	Sabkom d.o.o., Saborsko	Općina Saborsko

[40] Zakon o gospodarenju otpadom (NN 84/21 i 142/23 – Odluka USRH)

6.	Rakovica d.o.o., Rakovica	Općina Rakovica
7.	Stambeno komunalno gospodarstvo d.o.o., Ogulin	Grad Ogulin
8.	Vojnić-komunalac d.o.o., Vojnić	Općine Vojnić, Cetingrad i Tounj (od 1.11.2022.)
9.	Plaški kom d.o.o., Plaški	Općina Plaški
10.	Eko–Flor Plus d.o.o., Oroslavje	Općine Bosiljevo, Lasinja, Draganić i Tounj (do 31.10.2022.)
11.	Srnar d.o.o., Barilović	Općina Barilović
12.	Komunalno Josipdol d.o.o., Josipdol	Općina Josipdol
13.	Krnjak Komunalac d.o.o., Krnjak	Općina Krnjak

Izvor: Karlovačka županija, Objedinjeno izvješće o provedbi PGO za 2023. godinu (prema podacima iz baze ROO)

Organizacija sustava prilagođena je teritorijalnim obilježjima prostora, disperziranosti naselja te specifičnim potrebama urbanih i ruralnih područja. Uz organizirano prikupljanje otpada, sustav uključuje reciklažna dvorišta, mobilne jedinice za odvojeno prikupljanje otpada te infrastrukturu za obradu i odlaganje otpada, uz dugoročno usmjerenje prema povećanju stopa recikliranja i smanjenju količine miješanog komunalnog otpada. Na području Županije nalaze se aktivna odlagališta Ilovac, Sodol i Ćuić Brdo, a daljnji razvoj sustava temelji se na uspostavi cjelovitog regionalnog modela gospodarenja otpadom[41].

Ključnu infrastrukturnu investiciju u sustavu gospodarenja otpadom predstavlja Regionalni centar za gospodarenje otpadom (CGO) Babina Gora, koji obuhvaća postrojenje za obradu komunalnog otpada, odlagališta neopasnog komunalnog otpada, posebne kazete za odlaganje otpada koji sadrži azbest te prostor za prihvat i privremeno skladištenje opasnog otpada. CGO Babina Gora namijenjen je za potrebe približno 138.777 stanovnika s područja 7 gradova i 22 općine. CGO Babina Gora predstavlja središnju infrastrukturnu točku regionalnog sustava gospodarenja otpadom, oko koje se povezuju svi ostali elementi sustava — pretovarne stanice, reciklažna dvorišta i sabirni centri na području obuhvaćenih jedinica lokalne samouprave.

Uz CGO, u 2024. godini završene su četiri pretovarne stanice kao mjesta prikupljanja i privremenog skladištenja opasnog otpada, za koje su ishođene uporabne dozvole: Ilovac (za Grad Karlovac i gravitacijski prostor), Otok Oštarijski (za Grad Ogulin), Pavlovac (za Grad Slunj) i Podum (za Grad Otočac i sjeverni dio Ličko-senjske županije).

Na području Karlovačke županije evidentirana su reciklažna dvorišta i prateća infrastruktura za obradu otpada. Na cijelom području organizirano je i odvojeno prikupljanje otpada putem zelenih otoka, uz kontinuiran rast broja reciklažnih dvorišta. Gradovi i općine radili su u izvještajnom razdoblju po donesenim planovima gospodarenja otpadom, a provodi se edukacija korisnika i nadzor sustava. Po

[41] Karlovačka županija (2026.): Plan gospodarenja otpadom Karlovačke županije – nacrt, ožujak 2026. Karlovac: Karlovačka županija.

donošenju novog Plana gospodarenja otpadom Karlovačke županije, očekuje se uspostava cjelovitog lanca zbrinjavanja odvojeno prikupljenog otpada, uz eventualno i dodatno rezerviranje prostora u prostornim planovima za postrojenja za oporabu i zbrinjavanje odvojenih frakcija otpada.

Količine otpada na području Karlovačke županije

Prema posljednjem dostupnom Izvješću o komunalnom otpadu za 2024. godinu[42], organiziranim sustavom sakupljanja komunalnog otpada na području Karlovačke županije obuhvaćeno je 110.077 stanovnika, odnosno 100 % ukupnog stanovništva Županije. Time je osigurana potpuna pokrivenost sustavom organiziranog prikupljanja komunalnog otpada, što predstavlja važan preduvjet za učinkovito upravljanje otpadom i ostvarivanje ciljeva kružnog gospodarstva.

Tablica 13. Obuhvat stanovništva organiziranim sakupljanjem komunalnog otpada na području Karlovačke županije u razdoblju 2021.–2024.

Godina	**2021.**	**2022.**	**2023.**	**2024.**
Broj stanovnika (DZS)	112.596	112.596	112.195	110.077
Broj stanovnika obuhvaćen organiziranim sakupljanjem komunalnog otpada	112.596	104.852	104.572	110.077
Udio (%)	100,0	93,1	93,2	100,0

Izvor: Izvješće o komunalnom otpadu za 2024. godinu

Iz prikazanih podataka vidljivo je da je Karlovačka županija tijekom promatranog razdoblja uglavnom održavala vrlo visok stupanj obuhvata stanovništva organiziranim sustavom prikupljanja komunalnog otpada. Nakon potpune pokrivenosti sustavom u 2021. godini, tijekom 2022. i 2023. zabilježen je privremeni pad obuhvata, dok je u 2024. godini ponovno uspostavljen puni obuhvat stanovništva (100 %), što ukazuje na daljnje unaprjeđenje dostupnosti i organizacije sustava gospodarenja otpadom.

Ukupna količina komunalnog otpada sakupljenog u okviru javne usluge u razdoblju 2018.–2024. pokazuje trend postupnog smanjenja. Količina otpada smanjena je s 35.437 tona u 2018. godini na 29.104 tone u 2024. godini, što predstavlja smanjenje od približno 17,9 %. Najizraženiji pad količina zabilježen je do 2022. godine, dok je tijekom 2023. evidentiran privremeni porast, nakon čega u 2024. ponovno dolazi do smanjenja ukupno sakupljenih količina otpada. Takvi trendovi mogu upućivati na postupno povećanje učinkovitosti sustava odvojenog prikupljanja otpada, promjene u obrascima potrošnje stanovništva, kao i učinke provedbe mjera usmjerenih na sprječavanje nastanka otpada i povećanje recikliranja.

Energetika

Energetsku infrastrukturu Karlovačke županije čine elektroenergetska mreža, plinovodi i naftovodi te mreža vrelovoda u Karlovcu i Ogulinu. Sustav je tehničko-prostorno raznolik, odražavajući tranzicijsko obilježje same Županije – od energetski dobro opskrbljenog urbanog sjevera do ruralnog juga koji zahtijeva daljnja ulaganja.

[42] Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (2025.): Izvješće o komunalnom otpadu za 2024. godinu. Dostupno na: Informacijski sustav gospodarenja otpadom (ISGO portal)

Opskrba električnom energijom

Opskrba električnom energijom temelji se na proizvodnim, prijenosnim i distribucijskim sustavima. Vlastita proizvodnja električne energije na području Županije temelji se na hidroenergetskim postrojenjima i obnovljivim izvorima: HE Ozalj i MHE Ilovac na rijeci Kupi, HE Gojak i HE Lešće na rijeci Dobri, MHE Dabrova dolina, MHE Mataković i MHE Pamučna na rijeci Mrežnici te MHE Križančića mlin na Kupčini. U sustavu se nalazi i elektrana na šumsku biomasu u Karlovcu koja proizvodi 5 MW električne i 10 MW toplinske energije[43]. Uz navedeno, evidentirano je 66 manjih fotonaponskih postrojenja na privatnim objektima, najveće instalirane snage 0,03 MW[44]. U posljednjem razdoblju povećava se pažnja posvećena iskorištavanju geotermalnih izvora za potrebe energetike – na geotermalnom polju Karlovac 1, na kojem se primarno istraživalo postojanje ugljikovodika, sada je u tijeku istraživanje geotermalne vode u svrhu proizvodnje električne energije i toplinarstva[45].

Elektrodistributivna mreža Županije podijeljena je između dva distributivna područja HEP – Operatora distribucijskog sustava d.o.o. Područje Elektre Karlovac pokriva oko 4.300 km², dok južni dio Županije, s pripadajućim gradom Slunjem i okolnim općinama, spada u nadležnost Elektrolike Gospić. Prema podacima HEP ODS d.o.o., pokrivenost Županije elektrodistributivnom mrežom iznosi 100 %, uz tek pojedinačne izolirane slučajeve koji se rješavaju po zahtjevu korisnika[46].

Prijenosnu mrežu čine dalekovodi visokog napona 110 kV, 220 kV i 400 kV te dalekovodi srednjeg napona 35 kV. Dalekovod DV 220 kV TS Brinje – TS Mraclin prolazi Županijom od prijevoja na Maloj Kapeli do Jamnice, gdje ulazi u Zagrebačku županiju. Dalekovod DV 400 kV TS Meline – TS Tumbri prolazi sjevernim dijelom Županije, ulazi u Bosiljevo i izlazi na području Ozlja. Distribucijsku mrežu čine četiri trafostanice 110/xx kV (TS Oštarije, TS Pokupje, TS Švarča i TS Dubovac), 26 trafostanica nazivne snage 35 kV te više trafostanica nižih napona 10 kV i 20 kV. Dio Županije napaja se iz trafostanica susjednih županija (TS Zdenčina – Zagrebačka i TS Plitvička jezera – Ličko-senjska). Prostorni raspored elektroenergetske infrastrukture odraz je raspodjele naseljenosti i ekonomskih aktivnosti – mreža je najgušća na sjeveroistočnom, a najrjeđa na zapadnom dijelu Županije.

Opskrba plinom i naftovodi

Sustav plinoopskrbe Karlovačke županije čine magistralni plinovodi, mjerno-redukcijske stanice (MRS) i lokalni plinovodi. Magistralnim plinovodima upravlja Plinacro d.o.o. Zagreb, dok opskrbu krajnjim korisnicima provodi tvrtka Montcogim-plinara d.o.o. Plinom su obuhvaćeni gradovi Karlovac, Ogulin, Duga Resa, Slunj i Ozalj te općine Barilović, Draganić, Netretić, Ribnik i Žakanje. Ukupna duljina plinovoda iznosi 113,80 km, od čega 103,10 km magistralnih i 64,93 km lokalnih plinovoda.

Kroz prostor Karlovačke županije prolaze dvije ključne magistralne trase: plinovod Bosiljevo – Karlovac – Lučko i plinovod Bosiljevo – Josipdol – Gospić (prema jugu), s odvojcima prema Karlovcu i Ogulinu. Mreža postojećih i planiranih plinovoda obuhvaća i trase Zlobin – Bosiljevo (100 bara), Bosiljevo – Sisak (75 bara) te magistralni plinovod Lička Jesenica – Rakovica i nastavak prema Bihaću (BiH) u sklopu šire regionalne plinofikacije.

[43] Karlovačka županija – Plan razvoja Karlovačke županije za razdoblje 2021.–2027. godine. Karlovac: Karlovačka županija, 2022.
[44] Karlovačka županija. Analiza solarnog potencijala Karlovačke županije. Karlovac: Karlovačka županija.
[45] Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. Plan razvoja geotermalnog potencijala Republike Hrvatske do 2030. godine. Zagreb
[46] Hrvatska elektroprivreda – Operator distribucijskog sustava d.o.o. (HEP ODS). Distribucijska područja – Elektre. Dostupno na: HEP ODS – Distribucijska područja elektre

Planira se dovršetak plinofikacije Karlovačke županije, s prioritetom opskrbe južnog dijela – posebice planom proširenja mreže prema Rakovici, te nastavkom prema Bihaću (BiH).

Kroz prostor Karlovačke županije prolazi i magistralni naftovod Omišalj – Sisak s odušnom stanicom Dobra, kojim upravlja Jadranski naftovod d.d. (JANAF), za transport nafte s naftnog terminala u Omišlju na otoku Krku prema terminalu u Sisku. Distribuciju nafte obavlja više tvrtki u objektima veleprodaje i na benzinskim postajama. Ukupna duljina naftovoda u Županiji iznosi 48,90 km, a u okviru EU projekta JANAF – Adria planira se rekonstrukcija i povećanje kapaciteta naftovoda, s mogućnošću izgradnje dodatnog koridora[47].

U strateškim prioritetima Karlovačke županije naglašena je energetska tranzicija i jačanje korištenja obnovljivih izvora energije. Uz poticanje izgradnje solarnih elektrana, planira se i korištenje šumske biomase – što je posebno relevantan potencijal s obzirom na to da šume i šumsko zemljište pokrivaju 68,52 % površine Županije. Fondovi EU i nacionalnih tijela potiču ugradnju dizalica topline i fotonaponskih elektrana u stambenim i javnim zgradama, dok se u prostornom planiranju otvaraju mogućnosti za inovativne modele samoodrživih zgrada i objekata bez oslanjanja na klasičnu infrastrukturu[48].

2.3. Institucionalni okvir razvoja turizma

Županijski institucionalni okvir za razvoj turizma čine županijska i lokalna tijela i institucije te razvojni i prostorno-planski dokumenti na svim razinama. Uz javna tijela, od ključne je važnosti i uključenost privatnog sektora, civilnog društva, obrazovnih institucija te svih ostalih dionika koji su posredno ili neposredno utjecali na kreiranje razvojnih dokumenata, prostornih planova i planova upravljanja destinacijama, koji od 2024. godine predstavljaju temeljni instrument destinacijskog menadžmenta u Republici Hrvatskoj.

Prema službenim podacima o turističkom prometu, Karlovačka županija vodeća je kontinentalna turistička destinacija u Hrvatskoj, odmah iza Grada Zagreba. Obuhvaća četiri turističke mikroregije: pokupsku, kordunsko-plitvičku, ogulinsku i karlovačku. Takav položaj zahtijeva koordiniran institucionalni odgovor koji obuhvaća cjelokupan turistički ekosustav.

Ključni dionici i upravljačka tijela

Razvoj turizma u Karlovačkoj županiji temelji se na suradnji javnih, privatnih, civilnih i obrazovnih aktera, čiji se doprinosi međusobno nadopunjuju kroz strateško upravljanje, promociju, projektne aktivnosti i načela održivog razvoja.

Javne institucije – županijska uprava, gradovi i općine – kreiraju i provode razvojne politike, financiraju projekte te osiguravaju prostorno, infrastrukturno i regulatorno okruženje za razvoj turizma. Karlovačka županija provodi programe sufinanciranja projekata za uređenje i opremanje javne turističke infrastrukture, izradu projektne dokumentacije te potpore turističkim manifestacijama.

[47] Karlovačka županija. *Izvješće o stanju u prostoru Karlovačke županije za razdoblje 2020.–2024.* Glasnik Karlovačke županije, br. 53a, 19. prosinca 2025., str. 113–114, 137.
[48] Karlovačka županija: Studija razvoja zelene infrastrukture Karlovačke županije. Karlovac.

Turističke zajednice na županijskoj i lokalnoj razini koordiniraju promociju, organiziraju manifestacije, izrađuju planove upravljanja destinacijom i razvijaju turističke sadržaje, djelujući kao spona između javnog i privatnog sektora. Sukladno novom Zakonu o turizmu (NN 156/23) i Pravilniku o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom (NN 112/24), turističke zajednice preuzimaju stratešku ulogu organizacija za upravljanje destinacijom (DMO).

Privatni sektor obuhvaća poduzetnike i tvrtke iz ugostiteljstva, smještaja, trgovine i prijevoza, čiji je doprinos vidljiv kroz razvoj turističke ponude i promociju destinacije. Posebno mjesto zauzimaju OPG-ovi, obrtnici i poduzetnici iz kreativnih industrija koji pridonose autentičnosti ponude.

Obrazovne i istraživačke institucije, poput Veleučilišta u Karlovcu i Turističko-ugostiteljske škole Karlovac, podupiru inovacije u turizmu i osiguravaju kadrove potrebne za dugoročni razvoj sektora.

Javne ustanove poput Regionalne razvojne agencije Karlovačke županije, InovaDR-a, Javne ustanove NATURA VIVA te Zavoda za prostorno uređenje pružaju tehničku podršku, štite prirodnu baštinu i savjetuju pri pripremi razvojnih projekata.

Civilno društvo – udruge, kulturno-umjetnička društva, sportske organizacije i lokalno stanovništvo – pridonosi autentičnosti i atraktivnosti destinacije, osobito u ruralnim područjima.

U nastavku su prikazani ključni dionici iz javnog sektora razvoja turizma na području Karlovačke županije.

Tablica 14. Dionici turističkog sustava

TURISTIČKI SUSTAV – turističke zajednice	
Dionik	**Destinacija / područje**
Županijska razina	
TZ Karlovačke županije	Cijela županija
Turističke zajednice gradova	
TZ grada Karlovca	Karlovac
TZ grada Slunja	Slunj Rastoke
TZ grada Ogulina	Ogulin
Turističke zajednice područja (TZP)	
TZP Četiri rijeke	Duga Resa, Barilović, Netretić, Bosiljevo, Generalski Stol
TZP Plitvičke doline	Rakovica, Saborsko
TZP Kupa	Ozalj, Kamanje, Žakanje, Ribnik, Draganić, Lasinja

TZP Smaragdnih rijeka i dolina u srcu Hrvatske	Josipdol, Plaški, Tounj
Turističke zajednice općina	
TZ Općine Vojnić	Vojnić
Nacionalna razina	
Hrvatska turistička zajednica (HTZ)	Nacionalna razina

JEDINICE LOKALNE I REGIONALNE SAMOUPRAVE	
Dionik	**Destinacija / područje**
Regionalna samouprava	
Karlovačka županija	Cijela županija
Gradovi (5)	
Grad Karlovac	Karlovac
Grad Duga Resa	TZP Četiri rijeke
Grad Ogulin	Ogulin
Grad Ozalj	TZP Kupa
Grad Slunj	Slunj Rastoke
Općine (17)	
Općina Barilović	TZP Četiri rijeke
Općina Bosiljevo	TZP Četiri rijeke
Općina Cetingrad	Samostalna TZ
Općina Draganić	TZP Kupa
Općina Generalski Stol	TZP Četiri rijeke
Općina Josipdol	TZP Smaragdnih rijeka
Općina Kamanje	TZP Kupa

Općina Krnjak	Samostalna TZ
Općina Lasinja	TZP Kupa
Općina Netretić	TZP Četiri rijeke
Općina Plaški	TZP Smaragdnih rijeka
Općina Rakovica	TZP Plitvičke doline
Općina Ribnik	TZP Kupa
Općina Saborsko	TZP Plitvičke doline
Općina Tounj	TZP Smaragdnih rijeka
Općina Vojnić	TZ Općine Vojnić
Općina Žakanje	TZP Kupa
Upravni odjeli Karlovačke županije	
UO za gospodarstvo	Cijela županija
UO za društvene djelatnosti	Cijela županija
UO za graditeljstvo i okoliš	Cijela županija

RAZVOJNE AGENCIJE I JAVNE RAZVOJNE USTANOVE	
Dionik	**Destinacija / područje**
JU Regionalna razvojna agencija Karlovačke županije (RA KŽ)	Cijela županija
InovaDR – JU za poticanje lokalnog razvoja Duga Resa	TZP Četiri rijeke
Zavod za prostorno uređenje Karlovačke županije	Cijela županija
Županijska uprava za ceste (ŽUC Karlovac)	Cijela županija
REGEA – Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske	Cijela županija

LAG-OVI (LOKALNE AKCIJSKE GRUPE)	
Dionik	**Područje unutar Karlovačke županije**
LAG Frankopan	Grad Ogulin, Grad Slunj te općine Bosiljevo, Cetingrad, Generalski Stol, Josipdol, Plaški, Rakovica, Saborsko i Tounj
LAG Vallis Colapis	Grad Karlovac, Grad Duga Resa, Grad Ozalj te općine Draganić, Kamanje, Lasinja, Netretić, Ribnik i Žakanje
LAG Petrova Gora	Općine Barilović, Krnjak i Vojnić
FLAG Četiri rijeke	područje ribarstva i akvakulture

Komunalna društva (gospodarenje otpadom)	
Dionik	**Destinacija / područje**
Vojnić komunalac d.o.o.	Vojnić
Komunalno društvo Lipa d.o.o.	Slunj
Stambeno komunalno gospodarstvo d.o.o. (SKG)	Ogulin
Rakovica d.o.o.	Općina Rakovica (Plitvičke doline)
Sabkom d.o.o.	Općina Saborsko (Plitvičke doline)
Azelija eko d.o.o.	Grad Ozalj; Općine Žakanje, Kamanje, Ribnik (TZP Kupa)
Čistoća d.o.o. Karlovac	Grad Karlovac; Općine Draganić, Lasinja (TZP Kupa)
Komunalno poduzeće Duga Resa	Duga Resa (Četiri rijeke)
Zelenilo d.o.o. Karlovac	Karlovac (javne zelene površine)

Vodoopskrba i odvodnja	
Dionik	**Destinacija / područje**
VIK (Vodovod i kanalizacija) d.o.o. Karlovac	Karlovac, Vojnić, Vojišnica, TZP Kupa (Ozalj, Draganić, Kamanje, Lasinja, Ribnik, Žakanje) – regionalno vodoopskrbno područje
VIK Karlovac d.o.o., podružnica Komunalac Slunj	Slunj

Vodovod i kanalizacija d.o.o. Ogulin	Ogulin
Regionalni vodoopskrbni sustav Lička Jesenica – Rakovica – Plitvička jezera	Plitvičke doline (Rakovica, Saborsko) – u izgradnji

Energetika	
Dionik	**Destinacija / područje**
HEP-ODS d.o.o. – Elektra Karlovac	Karlovac, Vojnić, TZP Kupa
HEP-ODS d.o.o. – pogon Ogulin	Ogulin
DP Elektro Lika Gospić	Općina Rakovica (Plitvičke doline)
HE Ozalj 1 i 2 (rijeka Kupa)	Grad Ozalj – hidroelektrane
Gradska toplana Karlovac	Karlovac – toplinarstvo / prelazak na OIE

Telekomunikacije (operateri)	
Dionik	**Destinacija / područje**
Hrvatski Telekom (HT), A1 Hrvatska, Telemach	Sve destinacije (Karlovac, Ogulin, Slunj, Vojnić, TZP Kupa, Plitvičke doline, Četiri rijeke)

Prijevoz i sigurnost	
Dionik	**Destinacija / područje**
Autopromet Slunj d.d.	Slunj
Javna vatrogasna postrojba (JVP) Slunj	Slunj
Javna vatrogasna postrojba (JVP) Karlovac	Karlovac
JVP Duga Resa; DVD Barilović, Generalski Stol, Netretić, Bosiljevo	Četiri rijeke
HGSS Karlovac	Karlovac, Mrežnica i šumska područja (Četiri rijeke)
Policijska uprava karlovačka (MUP)	Cijela županija
Policijska postaja Ogulin	Ogulin

Sportski objekti Karlovac d.o.o.	Karlovac

Pošta	
Dionik	**Destinacija / područje**
Hrvatska pošta d.d.	Poštanski uredi: Vojnić, Slunj, Duga Resa, Netretić, Generalski Stol, Barilović, Bosiljevo

ZDRAVSTVO I SOCIJALNE USTANOVE	
Dionik / ustanova	**Destinacija / područje djelovanja**
Dom zdravlja Karlovačke županije	Cijela Karlovačka županija — ispostave/OJ u Vojniću, Slunju, Draganiću, Lasinji, Ogulinu i dr. Dom zdravlja Ozalj, Dom zdravlja Duga Resa
Opća bolnica Karlovac	Karlovac — sekundarna zdravstvena skrb za cijelu županiju
Opća bolnica i bolnica branitelja Domovinskog rata Ogulin	Ogulin
Specijalna bolnica za produženo liječenje Duga Resa	Duga Resa — područje TZP Četiri rijeke
Zavod za hitnu medicinu Karlovačke županije	Cijela Karlovačka županija — uključujući ispostavu Vojnić s 5 timova
Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije	Cijela Karlovačka županija — preventivni programi, kontrola zdravstvene ispravnosti vode; ispostava Slunj
Ustanova za kućnu njegu Karlovac	Cijela Karlovačka županija — djeluje i na području Slunja
SUVAG Karlovac	Karlovac; ispostava Slunj
Ljekarne (Karlovačke ljekarne i privatne ljekarne)	Sve destinacije: osnovna zdravstvena podrška lokalnom stanovništvu i posjetiteljima. Najveća gustoća je u Karlovcu, a ljekarne djeluju i u ostalim gradovima i općinskim središtima.
Trend Wellness & Fitness centar	Karlovac — zdravstveni i wellness turizam
Turistička ambulanta NP Plitvička jezera (Mukinje)	Plitvičke doline — sezonski rad
UOSIKAZU – Udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije	Karlovac
Centar za socijalnu skrb Karlovac	Cijela Karlovačka županija

KULTURA, BAŠTINA I INTERPRETACIJA	
Dionik / ustanova / lokalitet	**Destinacija / područje**
Aquatika – Slatkovodni akvarij Karlovac	Karlovac
Muzeji grada Karlovca	Karlovac
Muzej Domovinskog rata Karlovac – Turanj	Karlovac
Kino Edison	Karlovac
Nikola Tesla Experience Center Karlovac	Karlovac
Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac	Karlovac
Stari grad Dubovac	Karlovac
Zvijezda – povijesna urbana jezgra Karlovca	Karlovac
Franjevački muzej Karlovac	Karlovac
Mihalićeva kuća književnosti	Karlovac
Ivanina kuća bajke	Ogulin
Zavičajni muzej Ogulin	Ogulin
Frankopanski kaštel	Ogulin
Pučko otvoreno učilište Ogulin	Ogulin
Kulturno-povijesna ruralna cjelina Rastoke	Slunj
Stari grad Slunj	Slunj
Ostaci starih gradova Blagaj, Kremen i Furjan	Slunj
Napoleonov magazin	Slunj
Pučko otvoreno učilište Slunj	Slunj
Pučko otvoreno učilište Duga Resa	Duga Resa – TZP Četiri rijeke
Gradska knjižnica i čitaonica Duga Resa	Duga Resa – TZP Četiri rijeke

Dvorac Bosiljevo	Bosiljevo – TZP Četiri rijeke
Stari grad Novigrad na Dobri	Netretić – TZP Četiri rijeke
Zavičajni muzej Ozalj	Ozalj – TZP Kupa
Stari grad Ozalj	Ozalj – TZP Kupa
Etno park Ozalj	Ozalj – TZP Kupa
Pavlinski samostan Svetice	Ozalj – TZP Kupa
Dom kulture „Kralj Petar Svačić“	Vojnić
Knjižnica i čitaonica Vojnić	Vojnić
Spomeničko područje Petrova Gora	Vojnić
Ostaci starih gradova Otmić, Klokoč i Krstinja	Vojnić
Stari grad Drežnik	Rakovica – Plitvičke doline
Spomenik Eugenu Kvaterniku	Rakovica – Plitvičke doline

Napomena: Popis obuhvaća ključne kulturne ustanove, interpretacijske centre te kulturno-povijesne lokalitete koji predstavljaju važnu resursnu osnovu za razvoj kulturnog turizma i interpretaciju lokalnog identiteta pojedinih destinacija. Popis ne predstavlja cjelovit pregled zaštićenih i evidentiranih kulturnih dobara na području Karlovačke županije, koja su detaljnije obrađena u zasebnom pregledu kulturne baštine.

OBRAZOVANJE	
Dionik / ustanova	**Destinacija / područje**
Veleučilište u Karlovcu	Karlovac
Ekonomsko-turistička škola Karlovac	Karlovac
Trgovačko-ugostiteljska škola Karlovac	Karlovac
Gimnazija Karlovac	Karlovac
Glazbena škola Karlovac	Karlovac; područni odjel u Slunju
Srednja škola Slunj	Slunj

Pučko otvoreno učilište Slunj	Slunj
Srednja škola Duga Resa	Duga Resa – Četiri rijeke
Pučko otvoreno učilište Duga Resa	Duga Resa – Četiri rijeke
Gimnazija i strukovna škola Bernardina Frankopana Ogulin	Ogulin
Obrtnička i tehnička škola Ogulin	Ogulin
Gradska glazbena škola Ogulin	Ogulin
Pučko otvoreno učilište Ogulin	Ogulin
Pučko otvoreno učilište Katarina Zrinska Ozalj	Ozalj – TZP Kupa
Osnovne škole i područne škole	Cijela Karlovačka županija – 29 matičnih OŠ te mreža područnih škola
Dječji vrtići i jedinice predškolskog odgoja	Cijela Karlovačka županija – djeluju u gradovima i općinama te pri pojedinim osnovnim/područnim školama

Napomena: Obrazovna infrastruktura Karlovačke županije obuhvaća mrežu od 29 matičnih osnovnih škola, uz pripadajuće područne škole, te 13 srednjih škola. Predškolski odgoj organiziran je kroz dječje vrtiće, njihove područne odjele te jedinice predškolskog odgoja pri pojedinim osnovnim i područnim školama.

FINANCIJE, STATISTIKA I GOSPODARSKE KOMORE	
Dionik	**Destinacija / područje**
FINA – Financijska agencija, ispostava Karlovac	Cijela županija
HZZ – Područni ured Karlovac / ispostava Slunj	Cijela županija
HZMO – Područna služba Karlovac (odjel statistika)	Cijela županija
HGK – Županijska komora Karlovac	Karlovac
Obrtnička komora Karlovačke županije	Karlovac
Udruženje obrtnika Karlovac	Karlovac
DZS – Državni zavod za statistiku (podaci e-Visitor)	Nacionalna razina

PRIVATNI SMJEŠTAJNI I UGOSTITELJSKI KAPACITETI	
Dionik	**Destinacija / područje**
Hotel Mirjana & Rastoke ****	Slunj
Restoran Ambar	Slunj
Restoran Pino	Slunj
Restoran Feniks	Slunj
Bistro Kum, Bistro Centar, Buffet Petro	Slunj (Rastoke)
OPG Igor Obrovac (vinarija)	Slunj
Destilerija Magdić	Slunj
Hotel Frankopan ***	Duga Resa / TZP Četiri rijeke
Hotel Amarilis	TZP Četiri rijeke
Hotel Vincentinum s depandansom	TZP Četiri rijeke
Motel Dobra	TZP Četiri rijeke
Motel Roganac	TZP Četiri rijeke
Zeleni Kut ***	TZP Četiri rijeke
Restoran i sobe Duga Resa **	TZP Četiri rijeke
Restoran i sobe DP ***	TZP Četiri rijeke
Restoran i sobe Bosiljevo	TZP Četiri rijeke
Mrežnička kuća	TZP Četiri rijeke
Kamp Slapić	TZP Četiri rijeke
Riverland Mrežnica	TZP Četiri rijeke
Eko kamp odmorište BRIG	TZP Četiri rijeke
Hotel Frankopan (Ogulin)	Ogulin

Hotel Klek	Ogulin
Resort Stribor (Ponikve)	Ogulin
Restoran IVE	Sabljaci (Ogulin)
Pizzerije Antica i Bonino	Ogulin
Bistro Štross	Ogulin
Hoteli s 4 zvjezdice (4 objekta)	Karlovac
Hoteli s 3 zvjezdice (integralni, 1 objekt)	Karlovac
Hosteli (3 objekta)	Karlovac
Hotel Draganić – Marche	Draganić
Srce prirode Srakovčić (hotel)	TZP Kupa
Gostionica Mirna Dolina	Draganić
Hoteli u zoni Plitvičkih jezera (4 objekta)	Rakovica / Plitvičke doline
Kampovi i kampirališta (6 objekata)	Rakovica / Plitvičke doline
Centar podzemne baštine Speleon (uz Baraćeve špilje)	Rakovica
Svi dionici	
Privatni iznajmljivači (kućni smještaj)	Sva područja KŽ
OPG-ovi / obiteljska poljoprivredna gospodarstva	Ogulin, Ozalj, Vojnić, Slunj — sva područja
Kampovi i glamping objekti	Sva područja KŽ
Objekti u domaćinstvu (najveći segment smještaja u svim destinacijama)	Sva područja KŽ

TURISTIČKE USLUGE, AGENCIJE I VODIČI	
Dionik	**Destinacija / područje**
Turistička zajednica Karlovačke županije	Karlovačka županija

Turistička zajednica grada Karlovca	Karlovac
Turistička zajednica grada Slunja	Slunj
Turistička zajednica grada Ogulina	Ogulin
Turistička zajednica Općine Vojnić	Vojnić
Turistička zajednica područja Kupa	Ozalj / područje Kupa
Turistička zajednica područja Četiri rijeke	Duga Resa / područje Četiri rijeke
Turistička zajednica područja Plitvičke doline	Rakovica / Saborsko
Turistička zajednica područja Smaragdnih rijeka i dolina u srcu Hrvatske	Tounj / područje Smaragdnih rijeka i dolina
Udruga turističkih vodiča Karlovačke županije BASTION	Karlovac / Karlovačka županija
Licencirani lokalni turistički vodiči	Karlovac, Slunj, Ogulin, Rakovica
Turističke i putničke agencije	Karlovac, Slunj, Ogulin, Rakovica
DMC / receptivne turističke agencije	Karlovac, Ogulin, Plitvičke doline
Azelija art d.o.o.	Ozalj / TZP Kupa
KAMAT Adventure	Ozalj / TZP Kupa
Operateri aktivnog i pustolovnog turizma (rafting, kajak, SUP, bicikli, quad i dr.)	Slunj, Mrežnica, Ogulin, TZP Kupa, TZP Četiri rijeke, Plitvičke doline
Planinski i outdoor vodiči	Ogulin, Plitvičke doline
Turističko-informativni centar Ozalj	Ozalj / TZP Kupa
Turističko-informativni centar Slunj	Slunj / Rastoke
Turističko-informativni centri / uredi za informiranje posjetitelja	Karlovac, Ogulin i ostale destinacije prema organizaciji lokalnih TZ

SPORT, REKREACIJA I AKTIVNI TURIZAM	
Dionik	**Destinacija / područje**
Sportska zajednica Duga Resa	TZP Četiri rijeke

KŠR Mrežnica – ribolovni klub	TZP Četiri rijeke
Klub podvodnih aktivnosti Vodomar	TZP Četiri rijeke
Hrvatsko planinarsko društvo Vinica	TZP Četiri rijeke
ŠRD Ozalj, ŠRD Draganić, ŠRK Lasinja	TZP Kupa
SRK Pedala Laganini	TZP Kupa
Zajednica športskih udruga Grada Slunja	Slunj
Kajak-kanu klub Rastočki mlinari	Slunj
Planinarsko društvo Melnica	Slunj
Športsko ribolovno društvo Slunjčica	Slunj
Sportski klubovi i udruge	Slunj
Sportski klubovi i udruge	Ogulin
Hrvatsko planinarsko društvo Klek	Ogulin
Biciklistički klubovi i udruge	Ogulin
Športsko ribolovno društvo Ogulin	Ogulin
Sportski klubovi i udruge	Karlovac
Planinarsko društvo Dubovac	Karlovac
Veslački klub Korana	Karlovac
Sportski objekti Karlovac d.o.o.	Karlovac
NK Vojnić '95, SD Petrova Gora	Vojnić
Planinarsko društvo Petrovac 512 Vojnić	Vojnić
Sportski i rekreacijski klubovi/udruge	Plitvičke doline
Operateri aktivnog turizma (rafting, kajak, SUP, biciklizam, quad i dr.)	Karlovac, Slunj, Ogulin, TZP Četiri rijeke, TZP Kupa, Plitvičke doline

LOVAČKA DRUŠTVA	
Dionik	**Destinacija / područje**
LD „Fazan“ Ozalj	TZP Kupa
LD „Jazavac“ Jaškovo	TZP Kupa
LD „Srnjak“ Ribnik	TZP Kupa
LD „Trčka“ Žakanje	TZP Kupa
LD „Kuna“ Vivodina	TZP Kupa
LD „Zec“ Vrhovac	TZP Kupa
LD „Draganić“ Draganić	TZP Kupa
LD „Brusnik“ Draganić	TZP Kupa
LD „Fazan“ D. Pokupje	TZP Kupa
LD „Šljuka“ Lasinja	TZP Kupa
LU „Dubovac“ Karlovac	Karlovac
LD „Orlovac“ Karlovac	Karlovac
LD „Rečica“ Karlovac	Karlovac
LD „Zec“ Šišljavić	Karlovac
LU Karlovac	Karlovac
LD „Lisica“ Skakavac	Karlovac
LD „Fazan“ B. Kovačevac	Karlovac
LD „Srnjak“ Vukmanić	Karlovac
LU HRVI „Hrv. Sokol“ Zagreb	Karlovac
LD „Vepar“ Krnjak	Karlovac / Krnjak
LD „Srnjak“ Netretić	TZP Četiri rijeke

LD „Šljuka“ Prilišće	TZP Četiri rijeke
LD „Duga Resa“	TZP Četiri rijeke
LD „Brezetinac“ Duga Resa	TZP Četiri rijeke
LD „Družac“ Bosiljevo	TZP Četiri rijeke
LD HVIDRA „Vuk“ Generalski Stol	TZP Četiri rijeke
LD „Gaj“ Zvečaj	TZP Četiri rijeke
LD „Belaj“ Barilović	TZP Četiri rijeke
LD „Generalski Stol“	TZP Četiri rijeke
LD „Sokol“ Perjasica	TZP Četiri rijeke
LD „Srnjak“ Tounj	Ogulin / Tounj
LD „Srnjak“ Zagorje Ogulinsko	Ogulin
LD „Kuna“ Drežnica	Ogulin
LD „Vepar“ Josipdol	Ogulin / Josipdol
LD „Klek“ Ogulin	Ogulin
LD „Ogulin“	Ogulin
LD „Trčka“ Slunj-Cvitović	Slunj
LD „Korana“ Slunj	Slunj
LD „Sokol“ Slunj	Slunj
LD „Kuna“ Cetingrad	Slunj / Cetingrad
LD „Medvjed“ Rakovica	Plitvičke doline
LD „Golub“ Drežnik Grad	Plitvičke doline
LD „Lisica“ Radatovići	Plitvičke doline
LD „Kuna“ Saborsko	Plitvičke doline

KULTURA, CIVILNO DRUŠTVO I KUD-OVI		
Kategorija	**Dionik**	**Destinacija / područje**
KUD-ovi i kulturno-umjetnička društva	SKD „Prosvjeta“	Vojnić
	BKUD „Una“	Vojnić
	KUD Katarina Zrinski Ozalj	TZP Kupa
	KUD „Ključ“ Trg	TZP Kupa
	KUD Vivodina	TZP Kupa
	KUD Vrhovac	TZP Kupa
	KUD sv. Juraj Draganić	TZP Kupa
	KUD Lasinja	TZP Kupa
	KUD Žakanje	TZP Kupa
	KUD „Korana“ Slunj	Slunj
	KUD „Graničar“ Cvitović	Slunj
	KUD „Sv. Mihovil“ Nikšić	Slunj
	KUD „Lađevčani“ Lađevac	Slunj
	Dramska skupina Babe	Slunj
	KUD „Frankopan“ Bosiljevo	TZP Četiri rijeke
	KUD „Sv. Juraj“ Duga Resa	TZP Četiri rijeke
	KUD „Klek“	Ogulin
	KUD „Sv. Juraj“	Ogulin
	KUD „Frankopan“	Ogulin
	Dječji folklorni ansambli	Ogulin
	KUD „Cetingradska tamburica“	Cetingrad

	KUD „Tounjčica“	Tounj
	KUD „Kordun“ Krnjak	Krnjak
	SKD „Prosvjeta“ – pododbor Krnjak	Krnjak
Kulturne/kreativne udruge i ustanove	Udruga za promicanje kulture i umjetnosti „Kunstbunker“ Duga Resa	TZP Četiri rijeke
	Limena glazba Duga Resa	TZP Četiri rijeke
	Društvo prijatelja Novigrada na Dobri „Frankopan“	TZP Četiri rijeke
	Udruga „Ruke“ – kreativni turizam i radionice suvenira	Vojnić
	Zavičajni muzej Ogulin, Ivanina kuća bajke, POU Ogulin	Ogulin
	Dom kulture „Kralj Petar Svačić“ – Kino Vojnić, Knjižnica i čitaonica	Vojnić
	Pučko otvoreno učilište Slunj	Slunj
	Kino Edison, Muzeji grada Karlovca, Nikola Tesla Experience Center	Karlovac
Civilno društvo, humanitarne, socijalne i braniteljske udruge	Crveni križ Slunj	Slunj
	Udruga hrvatskih branitelja Domovinskog rata Slunj, Cetingrad i Rakovica	Slunj / regionalno
	Matica umirovljenika grada Slunja, Cetingrada i Rakovice	Slunj / regionalno
	Udruga invalida rada grada Slunja	Slunj
	Udruga umirovljenika Vojnić, Klub mladih Vojnić	Vojnić
	Vijeće nacionalnih manjina	Vojnić
	Udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije (UOSIKAZU) + 10 lokalnih udruga OSI	Karlovac
	Udruženje obrtnika Karlovac	Karlovac
	Udruga Cetin 1527.	Cetingrad
	Ženska udruga „Katarine“ Josipdol	Josipdol
	Dobrotvorno podupirajuće društvo „Sv. Ivan Pavao II.“ Oštarije	Josipdol

	Humanitarna udruga „Breza“	Krnjak
	Udruženje antifašista i antifašističkih boraca (UAB), Vijeće srpske nacionalne manjine	Krnjak
Sportske, lovačke, ribolovne i planinarske udruge	HPD „Petrovac 512“, SD „Petrova Gora“, LU „Sivi sokol“, KŠR Korana, NK Vojnić 95', NK Petrova Gora	Vojnić
	NK Slunj, RK Drenak, Kickboxing klub Tigar, Kajak-kanu klub Rastočki mlinari, ŠRD Slunjčica, PD Melnica, Zajednica športskih udruga grada Slunja, LD „Trčka“ i „Korana“	Slunj
	Sportska zajednica Duga Resa, KŠR Mrežnica, Klub podvodnih aktivnosti Vodomar, HPD Vinica	TZP Četiri rijeke
	LD HVIDR-a „Vuk“ Generalski Stol, LD „Sokol“ Perjasica, LD „Generalski Stol“, LD „Duga Resa“, LD „Gaj“ Zvečaj, LD „Belaj“ Barilović, LU „Vepar“ Poloj, LD „Srnjak“ Netretić	TZP Četiri rijeke
	Lovačko društvo „Kuna“, Planinarsko društvo „Crvene stijene“, NK Cetingrad, DVD Cetingrad	Cetingrad
	DVD Josipdol, DVD Oštarije, Pikado klub „Time out“	Josipdol
Regionalni / nadopćinski akteri	LAG LIKA (46 članova, civilni i privatni sektor)	Plitvičke doline
	LAG Frankopan (javni, gospodarski i civilni sektor)	TZP Kupa, Ogulin, Plitvičke doline
	Udruga turističkih vodiča Karlovačke županije „BASTION“	Karlovac, TZP Četiri rijeke
	Zajednica amaterskih kulturno-umjetničkih djelatnosti Karlovačke županije (ZAKUD)	Cijela Karlovačka županija
	Pčelarska udruga „Kesten Vojnić“ – api-turizam	Vojnić
	Udruge pčelara – partnerstvo za api-turizam	Karlovac / županijski projekt
	Udruge civilnog društva / OCD-i – bez poimeničnog popisa	Plitvičke doline (25 udruga), Ogulin

LOKALNA ZAJEDNICA I STANOVNICI	
Dionik	**Destinacija / područje**
Lokalno stanovništvo i stanovnici	Sva područja Karlovačke županije
Mjesni odbori i vijeća	Sva područja KŽ

NACIONALNE INSTITUCIJE	
Dionik	**Destinacija / područje**
Ministarstvo turizma i sporta RH	Sve destinacije
Ministarstvo kulture i medija RH	Sve destinacije
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	Sve destinacije
Fond za nerazvijene krajeve / MRRFEU	Sve destinacije

Razvojni dokumenti

Turistički razvoj Karlovačke županije odvija se unutar višerazinskog normativnog i strateškog okvira koji obuhvaća dokumente na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Ti dokumenti nisu izolirani instrumenti sektorskog planiranja – oni čine međusobno usklađen, hijerarhijski strukturiran sustav koji definira viziju, ciljeve, prioritetne mjere i prostorne uvjete razvoja. Razumijevanje tog sustava preduvjet je za svako stručno, učinkovito i zakonski sukladno planiranje turističke destinacije.

U nastavku su sustavno analizirani ključni razvojni dokumenti prema razinama planiranja, uz identifikaciju njihovog izravnog utjecaja na turistički razvoj Karlovačke županije. Poseban naglasak stavljen je na međusobnu koherenciju dokumenata, usklađenost s načelima održivosti te operativnu primjenjivost planskih smjernica.

Nacionalni strateški dokumenti

Nacionalni strateški okvir pruža temeljne smjernice razvoja turizma u Republici Hrvatskoj te definira okvire unutar kojih se odvija regionalno i lokalno planiranje. Za Karlovačku županiju relevantan je niz dokumenata koji ujedno određuju i uvjete raspodjele europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/2017)

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske temeljni je dokument nacionalne prostorne politike koji utvrđuje dugoročne smjernice i prioritete prostornog uređenja do 2030. godine. Za Karlovačku županiju ovaj dokument od posebnog je značaja jer eksplicitno prepoznaje specifične razvojne izazove s kojima se suočava to područje.

Strategija identificira nepovoljne demografske i gospodarske pokazatelje kao ključne razvojne izazove Karlovačke županije: depopulaciju ruralnih i urbanih područja, starenje stanovništva, negativni prirodni prirast te pražnjenje prostora. Ti procesi izravno utječu na kapacitete turističke ponude, dostupnost radne snage u uslužnim djelatnostima i dugoročnu održivost turističke infrastrukture.

U kontekstu urbanog razvoja, Strategija prepoznaje poseban potencijal prostornog integriranja Karlovca i Duge Rese kao dvaju urbanih centara smještenih na maloj geografskoj udaljenosti. Takav integralni pristup planiranju razvojnih aktivnosti otvara mogućnosti za sinergijsko djelovanje u razvoju

turističke ponude, prometne infrastrukture i komunalnih kapaciteta, što je od izravnog interesa za turistički razvoj Županije.

Ključne implikacije za turistički razvoj:

- Demografska depopulacija kao ograničavajući čimbenik razvoja turističke radne snage i lokalnih usluga
- Poticanje integralnog pristupa planiranju urbanih centara Karlovac–Duga Resa
- Usklađivanje prostornih planova s nacionalnim strateškim smjernicama kao preduvjet za financiranje

Strategija razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. (NN 2/2023) i Nacionalni plan razvoja održivog turizma 2021.–2027.

Ova dva međusobno komplementarna dokumenta čine najvažniji nacionalni referentni okvir za razvoj turizma u Republici Hrvatskoj. Strategija do 2030. utvrđuje dugoročnu viziju i strateške ciljeve, dok Nacionalni plan razrađuje operativne mjere i instrumente za programsko razdoblje 2021.–2027., usklađeno s Višegodišnjim financijskim okvirom Europske unije.

Karlovačka županija eksplicitno je prepoznata u obama dokumentima kao model razvoja održivog kontinentalnog turizma. Njezini prirodni resursi – rijeke Kupa, Korana, Mrežnica, Dobra i Tounjčica, prostrana šumska područja, bogata kulturno-povijesna baština te blizina Nacionalnog parka Plitvička jezera – pozicioniraju Županiju kao primjer destinacije s visokim potencijalom za diferenciranu, cjelogodišnju turističku ponudu.

Dokumenti posebno naglašavaju sljedeće strateške smjernice relevantne za Karlovačku županiju:

- Razvoj turizma u kontinentalnim županijama i smanjenje sezonalnosti – s naglaskom na razvoj cjelogodišnje turističke ponude koja smanjuje ovisnost o ljetnoj sezoni i povećava prosječnu godišnju zauzetost smještajnih kapaciteta
- Digitalna i zelena tranzicija turističkog sektora – uvođenje digitalnih tehnologija u upravljanje destinacijom, booking sustave i komunikaciju s gostima, uz istodobnu tranziciju prema niskougljičnim poslovnim modelima
- Očuvanje okoliša, prostora i klime – integracija načela zaštite okoliša u sve razine turističkog planiranja, s posebnim naglaskom na zaštićena područja i osjetljive ekosustave
- Razvoj selektivnih oblika turizma – s prioritetom na: kulturni turizam (baštinska i tematska ponuda), zdravstveni i wellness turizam, ruralni turizam i agroturizam, aktivni i *outdoor* turizam (pješačenje, cikloturizam, vodeni sportovi), lovni i ribolovni turizam

Implementacija ovih smjernica na razini Karlovačke županije zahtijeva usklađivanje županijskih i lokalnih strateških dokumenata s nacionalnim prioritetima, što je preduvjet za pristup financijskim instrumentima Europske unije namijenjenim razvoju turizma.

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030.

Nacionalna razvojna strategija pozicionira turizam kao horizontalnu razvojnu polugu koja nadilazi granice turističkog sektora i prožima gospodarski i društveni razvoj u cjelini. U tom smislu, turizam nije samo cilj sam po sebi, već instrument kojim se ostvaruju širi razvojni učinci: povećanje BDP-a, zapošljavanje, diversifikacija ruralnih ekonomija i demografska stabilizacija.

Za Karlovačku županiju ključne su sljedeće smjernice Strategije: diversifikacija turističke ponude radi smanjenja ovisnosti o masovnom turizmu, povećanje ulaganja u turističku infrastrukturu kroz javno-privatna partnerstva te strateško povezivanje turizma s poljoprivredom, kreativnim industrijama i demografskim politikama. Ovaj interdisciplinarni pristup posebno je primjenjiv na ruralna područja Županije koja posjeduju autentične resursne prednosti, ali kojima nedostaju institucionalni i financijski kapaciteti za samostalni razvoj.

Strateški i operativni dokumenti Karlovačke županije

Na regionalnoj razini Karlovačka županija raspolaže razgranatim sustavom strateških, sektorskih i operativnih dokumenata koji zajedno oblikuju koherentan okvir turističkog razvoja. Ti dokumenti, izrađeni u različitim vremenskim odsječcima i s različitim fokusima, konvergiraju oko zajedničke vizije Karlovačke županije kao vodeće kontinentalne turističke destinacije u Republici Hrvatskoj.

Plan razvoja Karlovačke županije 2021.–2027. (2022.)

Plan razvoja temeljni je strateški dokument Karlovačke županije koji artikulira razvojnu viziju, prioritete i mjere za programsko razdoblje usklađeno s EU kohezijskom politikom. Dokument eksplicitno potvrđuje turistički identitet Županije: Karlovačka županija pozicionira se kao vodeća kontinentalna turistička destinacija u Republici Hrvatskoj, odmah iza Grada Zagreba.

Razvojna vizija definira Karlovačku županiju kao prostor rastućeg gospodarstva temeljenog na primjeni novih tehnologija, s očuvanom prirodnom i kulturnom baštinom te prostorom privlačnim za život, poslovanje i odmor. Ova trodijelna formula – gospodarstvo, baština, kvaliteta života – reflektira integrirani pristup razvoju u kojemu turizam nije izoliran sektor, već sastavnica šire razvojne paradigme.

U okviru prioriteta Konkurentno gospodarstvo i održivo društvo, Plan definira tri međusobno uvjetovana posebna cilja:

- Povećanje konkurentnosti i održivosti gospodarstva – kroz modernizaciju poslovnog okruženja, digitalnu transformaciju i internacionalizaciju MSP-ova
- Unaprjeđenje turističke ponude – kroz razvoj novih turističkih proizvoda, ulaganja u infrastrukturu i jačanje destinacijskog upravljanja
- Razvoj kulturnih djelatnosti i sadržaja – kao podrška turističkoj valorizaciji kulturne baštine i kreativnih industrija

Analiza stanja i Strategija razvoja turizma Karlovačke županije do 2025. (2019.)

Strategija razvoja turizma do 2025. godine temeljni je sektorski dokument koji definira jasnu dugoročnu viziju: Karlovačka županija teži postati vodeća hrvatska kontinentalna regija aktivnog odmora koja tijekom cijele godine privlači posjetitelje zahvaljujući netaknutoj prirodi, bogatstvu voda, kulturno-povijesnoj baštini, lakoj dostupnosti i autentičnoj gostoljubivosti.

Poseban doprinos Strategije jest uvođenje koncepta turističkih klastera kao modela destinacijskog pozicioniranja. Klasterizacija turističkog prostora omogućuje specifično profiliranje pojedinih mikroregija te razvoj ciljanih marketinških narativa prilagođenih različitim segmentima turističke potražnje. Definirani su sljedeći turistički klasteri:

- Klaster 1: Harmonija zelenog i plavog – riječni, rekreacijski i ruralni turizam uz rijeke i zeleni krajobraz

- Klaster 2: Aktivna bajka – avanturistički, kulturni i tematski turizam s naglaskom na bajkovitu baštinu i *outdoor* aktivnosti
- Klaster 3: Skrivene tajne krša – speleološki i planinarski turizam te ekoturizam na krškom terenu

Ova klasterska struktura i danas predstavlja relevantan okvir za razvoj turističkih proizvoda, marketinšku komunikaciju i destinacijski branding Karlovačke županije, premda se njezina operativna implementacija odvija u izmijenjenom institucionalnom kontekstu novoga Zakona o turizmu i sustava turističkih zajednica.

Operativni plan razvoja cikloturizma Karlovačke županije (2017.)

Plan razvoja cikloturizma strateški je dokument koji pozicionira cikloturizam kao jedan od ključnih atributa turističke prepoznatljivosti Karlovačke županije. Cikloturizam je identificiran kao perspektivni tržišni segment s visokim potencijalom rasta na europskim emitivnim tržištima, posebno u segmentu aktivnih gostiju iz srednje i zapadne Europe.

Plan definira konkretne mjere umrežavanja dionika cikloturizma, razvoj sigurne i međusobno povezane mreže biciklističkih ruta, tehničke standarde biciklističke infrastrukture te poticanje pratećeg turističkog poduzetništva vezanog uz cikloturizam (serviseri, smještaj prilagođen biciklistima, informacijski sustavi). Posebnu stratešku vrijednost ima integracija cikloturističke mreže s regionalnim i europskim koridorima (EuroVelo), što Karlovačku županiju pozicionira u širi europski kontekst aktivnog turizma**.**

Strategija razvoja lovnog i ribolovnog turizma Karlovačke županije do 2020. (2015.)

Ovaj dokument predstavlja važan iskorak u sustavu strateškog planiranja jer je Karlovačka županija njime rano prepoznala lovni i ribolovni turizam kao zaseban predmet strateškog planiranja. Strategija prepoznaje lov i sportski ribolov kao turističke aktivnosti s visokim ekonomskim multiplikatorskim efektima – prema navodima Strategije, gosti tog segmenta ostvaruju natprosječnu potrošnju i dulja boravišna vremena.

Relevantnost strateškog opredjeljenja za lovni i ribolovni turizam potvrđuju i prostorni pokazatelji: Karlovačka županija zauzima peto mjesto u Republici Hrvatskoj prema ukupnoj površini lovišta te četvrto mjesto prema ukupnom broju lovišta. Ti su resursi osnova za razvoj cjelogodišnje turističke ponude u ruralnim i šumovitim dijelovima Županije koji inače imaju ograničene mogućnosti privlačenja posjetitelja.

Strategija „Pametna županija“ (2020.) i dokumenti klimatske prilagodbe

Strategija „Pametna županija“ usmjerava digitalnu transformaciju Karlovačke županije kao preduvjet za modernizaciju turističke ponude i destinacijskog upravljanja. Digitalizacija javnih usluga, razvoj pametne infrastrukture i primjena podatkovnih tehnologija u upravljanju destinacijom ključne su pretpostavke konkurentnosti turizma u suvremenom digitalnom okruženju.

Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Karlovačke županije (REGEA, 2024.), izrađen sukladno Zakonu o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja, predstavlja novi strateški dokument od iznimnog značaja za dugoročnu otpornost turističke destinacije. Program definira sektorske mjere prilagodbe kroz područja zgradarstva, energetike, prometa, vodnog gospodarstva, poljoprivrede, šumarstva, prostornog planiranja, gospodarstva i turizma.

Za turistički sektor od posebne je važnosti integracija zelene i plave infrastrukture u procese prostornog planiranja. Zelena infrastruktura prepoznata je kao ključan alat za smanjenje efekta urbanih toplinskih otoka, povećanje energetske učinkovitosti turističkih objekata, ublažavanje posljedica ekstremnih vremenskih događaja te unaprjeđenje kvalitete boravišnog iskustva posjetitelja. Program posebno naglašava strateško planiranje mreže zelene i plave infrastrukture, povećanje udjela zelenih površina u turističkim zonama, primjenu autohtonih biljnih vrsta te razvoj rješenja klimatske prilagodbe na kritičnim turističkim lokacijama.

Program u poglavlju 7.10. „Gospodarstvo i turizam" izdvaja turizam kao djelatnost izrazito osjetljivu na klimatske promjene i za njega definira tri mjere: GT1 – Poticanje poduzetništva, osnivanja i poslovanja gospodarskih subjekata vezanih uz klimatske promjene, energetsku učinkovitost, ekološku proizvodnju i održivi razvoj (nositelj Karlovačka županija), GT2 – Razvoj koncepta održivog turizma te GT3 – Povećanje otpornosti na klimatske promjene u turizmu. Nositelj mjera GT2 i GT3 je Turistička zajednica Karlovačke županije, uz Karlovačku županiju kao partnera, a razdoblje provedbe je 2024.–2030. Mjerom GT2 izričito je predviđena izrada Plana upravljanja destinacijom i izračun prihvatnog kapaciteta destinacije, čime je ovaj Plan ujedno i izravna provedba Programa. Pregled mjera Programa relevantnih za turizam dan je u sljedećoj tablici.

Tablica 15. Mjere Programa ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Karlovačke županije relevantne za turizam

Oznaka i naziv mjere	**Nositelj / partneri (razdoblje)**	**Relevantnost za turizam i ovaj Plan**
GT1 – Poticanje poduzetništva, osnivanja i poslovanja gospodarskih subjekata vezanih uz klimatske promjene, energetsku učinkovitost, ekološku proizvodnju i održivi razvoj	Karlovačka županija; REGEA (2024.–2030.)	Potpore i natječaji za inovacije i start-up tvrtke u području klime; prilika za zelene turističke proizvode i usluge (niskougljični smještaj, e-mobilnost, lokalni lanci opskrbe).
GT2 – Razvoj koncepta održivog turizma	TZ Karlovačke županije; Karlovačka županija (2024.–2030.)	Definiranje utjecaja klimatskih promjena na turizam, smjernice razvoja turizma sukladno prilagodbi klimatskim promjenama, kontinuirano praćenje stanja turističke infrastrukture te izrada Plana upravljanja destinacijom i prihvatnog kapaciteta.
GT3 – Povećanje otpornosti na klimatske promjene u turizmu	TZ Karlovačke županije; Karlovačka županija, strukovne udruge (2024.–2030.)	Sustav ciljanih potpora za otpornost turizma; edukacija turističkih djelatnika; infrastruktura za ugodan boravak (točke s pitkom vodom na čestim rutama turista, rashladni evaporacijski uređaji); višejezične preporuke o ponašanju na suncu i tijekom toplinskih valova s informacijama o mjestima s pitkom vodom.
ZS1 – Implementacija Protokola o postupanju i preporukama za zaštitu od vrućina	Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije, Karlovačka županija (2024.–2030.)	Rano upozoravanje na toplinske valove, pitka voda na javnim mjestima, praćenje UV indeksa; edukativni materijali na hrvatskom i engleskom jeziku izrađuju se u suradnji s TZ Karlovačke županije.

ZS3 – Planiranje i izgradnja sigurnih točaka u slučaju ekstremnih meteoroloških uvjeta	JLS; Civilna zaštita, HGSS, Karlovačka županija (2024.–2025.)	Sigurne točke na posjećenim izletištima te riječnim i planinskim lokacijama.
H1 – Edukacija i informiranje o klimatskim promjenama; H3 – Sustav praćenja klimatskih čimbenika i ranog upozoravanja na ekstremne vremenske uvjete	Karlovačka županija; REGEA, DHMZ, MUP/vatrogasci, HGSS (2024.–2030.)	Mobilna aplikacija i obavijesti o ekstremnim uvjetima, kakvoći zraka i vode; mogućnost povezivanja s destinacijskim digitalnim kanalima radi informiranja posjetitelja.
PP1 / PP2 – Integracija zelene i plave infrastrukture u prostorno i strateško planiranje te provedba mjera na kritičnim točkama	Karlovačka županija; Zavod za prostorno uređenje, REGEA, komunalne tvrtke (2024.–2030.)	Uređenje turističkih zona, šetnica uz vodotoke i javnih površina uz hlad i autohtonu vegetaciju; smanjenje toplinskih otoka u gradskim središtima.
OB1 – Uspostava sustava prilagodljivog upravljanja prirodnim staništima	Karlovačka županija; JU Natura Viva (2024.–2030.)	Praćenje klimatski osjetljivih vrsta i staništa na kojima se temelje ekoturizam i outdoor ponuda (rijeke, Natura 2000).
Š1 – Prilagodba planova zaštite od požara učincima klimatskih promjena	Karlovačka županija; MUP (2024.–2030.)	Sigurnost posjetitelja u šumskim i planinskim područjima te na planinarskim i biciklističkim rutama.
P3 – Postavljanje uvjeta za unaprjeđenje biciklističkog prometa i izgradnju infrastrukture (mjera ublažavanja)	Karlovačka županija; lokalne turističke zajednice, JLS, udruge (kontinuirano)	Izravna podrška cikloturizmu: dostupnost i povezivanje biciklističkih staza, sigurna parkirališta za bicikle na intermodalnim čvorištima.
P2 / P5 – Poticanje korištenja električnih vozila; poboljšanje autobusnog javnog prijevoza	Karlovačka županija; operateri javnog prijevoza (2024.–2030.)	Punionice za električna vozila (i u komercijalne svrhe) te bolja dostupnost atrakcija javnim prijevozom.
Z9 – Z11 – Sunčane elektrane, ostali obnovljivi izvori energije i integralna energetska obnova zgrada komercijalne i uslužne djelatnosti	Karlovačka županija; upravitelji zgrada, REGEA (2024.–2030.)	Podrška smještajnim i ugostiteljskim objektima u smanjenju troškova energije i ugljičnog otiska.
H2 / H4 – Poticanje osiguranja imovine od izvanrednih vremenskih događaja; poticanje projektnih ideja putem nacionalnih i EU fondova	Karlovačka županija; REGEA (2023./2024.–2030.)	Zaštita turističke imovine i infrastrukture; pomoć dionicima u pripremi projekata za sufinanciranje.

Izvor: Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Karlovačke županije (REGEA, 2024.), tablice 6.1 i 7.1; obrada autora.

Akcijski plan energetske učinkovitosti Karlovačke županije za razdoblje 2025.–2027. nadopunjuje ovaj okvir konkretnim mjerama energetske tranzicije turističkog sektora, usmjerenim na smanjenje ugljičnog otiska turističke infrastrukture i prilagodbu europskim standardima zelene ekonomije.

Strateška studija o utjecaju na okoliš VII. Izmjena i dopuna Prostornog plana (IRES ekologija, 2024.)

Strateška studija o utjecaju na okoliš izrađena je u okviru postupka strateške procjene utjecaja na okoliš (SPUO) kao obvezni sastavni dio VII. Izmjena i dopuna Prostornog plana Karlovačke županije. Njezina je svrha identificirati, analizirati i procijeniti moguće značajne utjecaje provedbe planskih rješenja na okoliš i zdravlje ljudi prije usvajanja konačnog prostorno-planskog dokumenta.

Zaključci studije od posebnog su značaja za planiranje turizma: analizom je utvrđeno da, uz provedbu predloženih mjera zaštite okoliša i prirode, planirane izmjene prostornog plana neće uzrokovati značajne negativne utjecaje na okoliš niti narušiti načela održivog razvoja. Studija definira zaštitne mjere i uvjete provedbe prostornih zahvata, čime se osigurava usklađenost budućeg turističkog razvoja s načelima zaštite okoliša i otpornosti prostora na pritiske klimatskih promjena. Za investitore i planere turističke infrastrukture, ovaj dokument predstavlja ključni referentni okvir koji utvrđuje prihvatljive uvjete prostornog razvoja.

Razvojni dokumenti na lokalnoj razini (2024.)

Kako bi se turizam i gospodarstvo Karlovačke županije razvijali u skladu s lokalnim specifičnostima i resursima, izrađeni su brojni strateški dokumenti na razini gradova i općina. Ovi dokumenti usmjeravaju razvoj pojedinih područja, prepoznajući prilike u različitim oblicima turizma te pružaju osnovu za unaprjeđenje lokalne turističke ponude, infrastrukture i kvalitete života stanovništva.

Ključnu ulogu u novom sustavu destinacijskog upravljanja imaju Planovi upravljanja destinacijom za razdoblje 2025.–2029., izrađeni sukladno Zakonu o turizmu (NN 156/23) i Pravilniku o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom (NN 112/24). Njihova je svrha osigurati održivo upravljanje turističkim razvojem, usklađivanje interesa lokalne zajednice, gospodarstva i okoliša te definiranje mjera za dugoročno održiv razvoj destinacija.

Grad Karlovac raspolaže značajnim razvojnim i prostorno-planskim dokumentima koji usmjeravaju urbani i turistički razvoj, uključujući Plan razvoja Grada Karlovca 2021.–2030., Plan upravljanja destinacijom Karlovac 2025.–2029., prostorno-plansku dokumentaciju (PPUG, GUP i UPU planove) te razvojne dokumente povezane s kulturnim, riječnim i aktivnim turizmom.

Grad Ogulin turistički razvoj temelji na jedinstvenoj interpretaciji bajkovite baštine Ivane Brlić-Mažuranić, prirodnim resursima i *outdoor* aktivnostima. Razvoj destinacije usmjeren je kroz Plan upravljanja destinacijom Ogulin 2025.–2029., prostorne planove i dokumente povezane s kulturnim i aktivnim turizmom.

Grad Slunj, s turistički prepoznatljivim područjem Rastoka, dodatno razvija model održivog upravljanja destinacijom kroz Plan upravljanja destinacijom Slunj – Rastoke 2025.–2029., kao i dokumente usmjerene na zelenu urbanu obnovu i koncept pametnog grada. Posebnu međunarodnu prepoznatljivost destinacija je stekla dobivanjem priznanja UN Tourism Best Tourism Village 2023.

Na području Turističke zajednice područja Četiri rijeke (Duga Resa, Barilović, Bosiljevo, Generalski Stol i Netretić), razvoj turizma temelji se na aktivnom odmoru, riječnom turizmu i ruralnoj ponudi, pri čemu važnu ulogu imaju lokalni planovi razvoja, prostorni planovi i Plan upravljanja destinacijom Turističke zajednice područja Četiri rijeke.

Područje Turističke zajednice područja Plitvičke doline (Rakovica i Saborsko) razvoj turizma temelji na blizini Nacionalnog parka Plitvička jezera, uz poseban naglasak na održivo upravljanje prihvatnim kapacitetima, prometom u mirovanju, zelenom infrastrukturom i disperzijom posjetitelja kroz lokalne

sadržaje. Plan upravljanja destinacijom Turističke zajednice područja Četiri rijeke, u kombinaciji s lokalnim planovima razvoja i prostorno-planskom dokumentacijom, osigurava koordinirani pristup razvoju turističke ponude koji nadilazi granice pojedinih administrativnih jedinica. Posebno su relevantni strateški plan razvoja Općine Generalski Stol za razdoblje 2020.–2027. te provedbeni programi svih pet jedinica lokalne samouprave.

Općina Vojnić turistički razvoj temelji na valorizaciji kulturno-povijesne baštine Korduna, aktivnom i ruralnom turizmu te lovnom turizmu, uz plansko usmjerenje definirano kroz Plan upravljanja destinacijom Općine Vojnić 2025.–2029., Plan razvoja Općine Vojnić i pripadajuće prostorno-planske dokumente.

Ostali gradovi i općine Karlovačke županije raspolažu provedbenim programima, lokalnim planovima razvoja i prostorno-planskom dokumentacijom koji predstavljaju osnovu za razvoj turističke infrastrukture, zaštitu prostora i poticanje lokalnih razvojnih inicijativa.

Sve jedinice lokalne samouprave imaju izrađene provedbene programe, a većina i planove razvoja do 2027. ili 2030. godine, u skladu s nacionalnim zakonodavnim okvirom i Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske. Poseban naglasak stavljen je na razvoj komunalne i društvene infrastrukture, očuvanje okoliša, podizanje kvalitete života stanovništva te stvaranje preduvjeta za održivi gospodarski razvoj.

Prostorno-planski dokumenti

Turizam u Karlovačkoj županiji odvija se na prostorno izrazito raznolikom i vrijednom području, zbog čega analiza prostorno-planskih dokumenata predstavlja važan preduvjet za razumijevanje mogućnosti i ograničenja turističkog razvoja. Prostor Županije obilježava visok udio prirodnih i doprirodnih krajobraza, relativno niska gustoća naseljenosti te očuvani okolišni resursi, što predstavlja značajnu konkurentsku prednost za razvoj održivih oblika turizma.

Karlovačka županija obuhvaća nekoliko prirodno-geografskih cjelina koje čine osnovu za razvoj različitih turističkih proizvoda:

- Rijeke i vodni resursi (Kupa, Korana, Mrežnica, Dobra i Tounjčica) – predstavljaju temelj razvoja riječnog, rekreacijskog i aktivnog turizma, uključujući rafting, kajakarenje, kupališni turizam i sportski ribolov.
- Kordunska zaravan s kulturno-povijesnom baštinom – pruža mogućnosti razvoja kulturnog, ruralnog i lovnog turizma.
- Planinska područja i gorski prostor (Bjelolasica, Klek) – posjeduju značajne potencijale za planinarski, avanturistički i zimski turizam.
- Područje Nacionalnog parka Plitvička jezera i okolnih zaštićenih prostora – predstavlja međunarodno prepoznatljiv turistički resurs koji zahtijeva poseban režim upravljanja prihvatnim kapacitetima i zaštitom okoliša.
- Ruralni prostor s bogatom baštinom dvoraca, utvrda i tradicijskih naselja – predstavlja osnovu razvoja kulturnog, eno-gastro i ruralnog turizma.

Temeljni dokument prostornog uređenja na području Karlovačke županije je Prostorni plan Karlovačke županije (PPKŽ, „Glasnik Karlovačke županije“ br. 26/01, 33/01-ispravak, 36/08-pročišćeni tekst, 56/13, 07/14-ispravak, 50b/14, 06c/17, 29c/17-pročišćeni tekst, 8a/18, 19/18-pročišćeni tekst, 57c/2022, 10/23 – pročišćeni tekst) (u daljnjem tekstu: važeći Plan). PPKŽ donesen je 2001. godine, a do danas je doneseno sedam izmjena i dopuna prostornog plana. VII. Izmjene i dopune Prostornog plana

Karlovačke županije donesene su 2025. godine („Glasnik Karlovačke županije“, broj 25/2025). Prostorni plan Županije usklađuje se sa Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske, a svi prostorni planovi uređenja općina i gradova na području Karlovačke županije, po kojima se vrši provedba, moraju biti usklađeni s PPKŽ.

Na lokalnoj razini gradovi i općine raspolažu vlastitim prostorno-planskim dokumentima, prvenstveno kroz Prostorne planove uređenja gradova i općina (PPUG/PPUO), urbanističke planove uređenja (UPU) i detaljne planove uređenja (DPU) za specifične zone razvoja. U pravilu, prostorni planovi ne ograničavaju razvoj turizma, već nastoje usmjeriti razvoj prema očuvanju krajobraznog identiteta, tradicionalne arhitekture i racionalnom korištenju prostora.

Posebnu važnost za turistički razvoj imaju Prostorni plan područja posebnih obilježja Nacionalnog parka Plitvička jezera (NN 49/14, 32/18), koji uređuje razvoj prostora pod UNESCO zaštitom, te Prostorni plan područja posebnih obilježja Parka prirode Žumberak – Samoborsko gorje (NN 125/14), koji obuhvaća jugozapadni dio Županije.

U skladu s planskim elementima Prostornog plana Županije, doneseni su i:

- prostorni planovi uređenja općine/grada (PPUO/G) – za gradove: Duga Resa, Karlovac, Ogulin, Ozalj i Slunj; za općine: Barilović, Bosiljevo, Cetingrad, Draganić, Generalski Stol, Josipdol, Kamanje, Krnjak, Lasinja, Netretić, Plaški, Rakovica, Ribnik, Saborsko, Tounj, Vojnić i Žakanje
- prostorni planovi područja posebnih obilježja za: Nacionalni park „Plitvička jezera“ i Park prirode „Žumberak – Samoborsko gorje“.

Strategije zelene urbane obnove izrađene su kao posebna kategorija srednjoročnih strateških dokumenata usmjerenih na razvoj zelene infrastrukture, kružno gospodarenje prostorom i zgradama, energetsku učinkovitost te prilagodbu klimatskim promjenama. Na području Karlovačke županije ove strategije donesene su za Grad Slunj te općine Bosiljevo, Generalski Stol, Netretić, Plaški, Rakovica i Tounj.

Sve strategije zelene urbane obnove strukturirane su oko dva međusobno uvjetovana razvojna cilja: razvoja zelene infrastrukture i unaprjeđenja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama. S aspekta turizma, ovi dokumenti od posebnog su značaja jer definiraju prioritetne projekte koji istodobno poboljšavaju kvalitetu boravišnog iskustva posjetitelja (uređenje zelenih površina, parkova, šetnica uz vodotoke) i povećavaju otpornost destinacije na klimatske promjene (smanjenje toplinskog otoka, upravljanje oborinskim vodama, bioraznolikost).

Doprinos strategija zelene urbane obnove turističkom razvoju posebno se ogleda u definiranju prioritetnih projekata koji doprinose povećanju otpornosti naselja, smanjenju negativnih utjecaja klimatskih promjena te očuvanju prirodnih resursa i identiteta prostora koji su temeljna privlačna snaga kontinentalnih turističkih destinacija.

Razvojna i prostorno-planska dokumentacija Karlovačke županije, od županijskog Prostornog plana do lokalnih planova razvoja i planova upravljanja destinacijom, osigurava koherentan i održiv okvir turističkog razvoja koji poštuje prostorne vrijednosti i kapacitete, pruža jasne smjernice za planiranje turističkih zona te integrira turizam s ostalim razvojnim prioritetima lokalnih zajednica.

2.4. Performanse turističkog sektora

Analiza turističkih smještajnih kapaciteta i fizičkog prometa na području Karlovačke županije izrađena je na temelju službenih podataka iz sustava eVisitor. U okviru ovog sustava, objekti za pružanje usluga smještaja klasificirani su prema kriterijima Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti te važećim pravilnicima koji definiraju razvrstavanje i kategorizaciju ugostiteljskih objekata.

Za potrebe ove analize, objekti su grupirani u nekoliko osnovnih kategorija: hoteli, obiteljski smještaj, OPG, sobe za iznajmljivanje i ostalo – s ciljem lakšeg praćenja njihovog udjela u ukupnim turističkim kapacitetima županije te razumijevanja strukture smještaja u odnosu na ostvareni turistički promet.

Analiza turističkog prometa obuhvaća razdoblje 2023.–2025. i temelji se na službenim podacima iz sustava eVisitor koje je priredila Turistička zajednica Karlovačke županije, a dopunjuje se podacima iz planova upravljanja destinacijom pojedinih turističkih zajednica za razdoblje 2025.–2029.

Smještajni kapaciteti

Karlovačka županija je u 2023. godini raspolagala s ukupno 14.114 postelja raspoređenih u turističkim smještajnim objektima na području cijele županije. Prema podacima sustava eVisitor, smještajni kapaciteti posljednjih godina bilježe kontinuiran rast, pri čemu je u 2025. godini evidentirano ukupno 1.292 smještajna objekta s 16.903 registrirana kreveta. Time se potvrđuje pozitivan trend razvoja turističke infrastrukture, osobito u segmentu privatnog smještaja i manjih smještajnih jedinica.

Prosječna gustoća smještajnih kapaciteta na razini županije iznosi 4,66 postelje po km², odnosno 0,15 postelja po stanovniku, što upućuje na relativno umjeren prostorni pritisak turističke infrastrukture u odnosu na ukupnu površinu i broj stanovnika županije.

Prostorna distribucija smještajnih kapaciteta izrazito je koncentrirana u Gradu Slunju i Općini Rakovica, koji zajedno raspolažu s gotovo tri četvrtine ukupnih smještajnih kapaciteta Karlovačke županije. Takva koncentracija prvenstveno je rezultat neposredne blizine Nacionalnoga parka Plitvička jezera, kao jednog od najposjećenijih turističkih odredišta u Hrvatskoj, ali i razvijene smještajne infrastrukture uz riječna područja Korane i Mrežnice. Nasuprot tome, Grad Karlovac, unatoč statusu upravnog i gospodarskog središta županije, raspolaže sa znatno skromnijim smještajnim kapacitetom od 1.517 kreveta u 173 evidentirana objekta, odnosno svega oko 9 % ukupnih kreveta na razini županije. U strukturi ponude prevladava privatni smještaj, dominantno u kategorijama tri i četiri zvjezdice.

Tablica 16. Smještajni kapaciteti i turistički promet Karlovačke županije (2023.–2025.)

Godina	Broj objekata / kreveta	Ukupno dolazaka	Ukupno noćenja	Izvor
2023.	1.152 objekta / 14.114 kreveta	347.307	632.497	eVisitor
2024.	1.282 objekta / 16.751 krevet	338.854	610.653	eVisitor
2025.	1.292 objekta / 16.903 kreveta	335.894	599.931	eVisitor

Izvor: eVisitor; obrada autora

Rast broja objekata i kreveta nije u potpunosti pratio rast prometa u promatranom trogodišnjem razdoblju, što ukazuje na izazov sezonalnosti i nedovoljne iskorištenosti kapaciteta izvan ljetnih vršnih

mjeseci. Očekuje se eksponencijalni rast kapaciteta u narednim godinama zahvaljujući investicijskim projektima koji se provode uz podršku Nacionalnog plana oporavka i otpornosti.

Turistički dolasci i noćenja

Karlovačka županija kontinuirano bilježi rast broja dolazaka i noćenja od 1994. godine, s iznimkom 2020. godine kada je pandemija bolesti COVID-19 uzrokovala drastičan pad na 179.963 noćenja. Nakon toga uslijedio je ponovni rast, a županija se u 2023. gotovo vratila na pretpandemijske vrijednosti iz rekordne 2019. godine (626.231 noćenje).

U 2023. godini zabilježeno je 347.307 dolazaka i 632.497 noćenja. U 2024. godini ostvareno je 338.854 dolaska i 610.653 noćenja, a u 2025. godini 335.894 dolaska i 599.931 noćenje. Prosječna duljina boravka iznosi 1,76–1,82 noćenja, što ukazuje na prevlast kratkih boravaka i rastući udio jednodnevnih izletnika.

U strukturi prometa prednjače strani turisti, s udjelom većim od 80 % ukupnih noćenja. Među stranima prednjače gosti iz Njemačke, Nizozemske, Poljske, Francuske, Italije, Austrije i SAD-a, što odražava široku međunarodnu prepoznatljivost županije, posebice zahvaljujući NP Plitvička jezera i destinaciji Slunj – Rastoke.

Tablica 17. Broj turističkih dolazaka i noćenja u Karlovačkoj županiji (2023.–2025.)

Godina	Dolasci	Noćenja	Strani (dolasci)	Domaći (dolasci)
2023.	347.307	632.497	301.674 (86,9 %)	45.633 (13,1 %)
2024.	338.854	610.653	290.568 (85,7 %)	48.286 (14,3 %)
2025.	335.894	599.931	284.903 (84,8 %)	50.991 (15,2 %)

Izvor: Izvješća o izvršenju programa rada turističkih zajednica; obrada, analiza i sistematizacija autora

Dok broj stranih dolazaka bilježi blagi padajući trend, broj domaćih dolazaka kontinuirano raste – s 45.633 u 2023. na 50.991 u 2025. godini. To upućuje na jačanje lojalnosti domaćeg tržišta i sve veću prepoznatljivost kontinentalne Hrvatske kao turističke destinacije među domaćim posjetiteljima.

Tablica 18. Ključni pokazatelji turističkog prometa Karlovačke županije (2023.–2025.)

Pokazatelj	2023.	2024.	2025.
Ukupno dolazaka	**347.307**	**338.854**	**335.894**
– Strani turisti	301.674	290.568	284.903
– Domaći turisti	45.633	48.286	50.991
Ukupno noćenja	**632.497**	**610.653**	**599.931**
– Strani turisti	541.258	517.025	500.469

– Domaći turisti	91.239	93.628	99.462
Prosječna duljina boravka (noć.)	1,82	1,80	1,76

Izvor: Izvješća o izvršenju programa rada turističkih zajednica; obrada, analiza i sistematizacija autora

Dolasci i noćenja po turističkim zajednicama

Promet nije ravnomjerno raspoređen po županijskom području. Kordunsko-plitvička mikroregija (Slunj, Rakovica, Saborsko) apsolutno prednjači volumenom prometa, čemu pridonosi blizina NP Plitvička jezera i međunarodna prepoznatljivost destinacije Slunj – Rastoke.

Tablica 19. Struktura noćenja prema lokalnim turističkim zajednicama

Turistička zajednica	**Ukupno noćenja (2024.)**	**Ukupno noćenja (2025.)**
TZ grada Karlovca	91.620	90.682
TZ grada Ogulina	42.559	45.173
TZ grada Slunja	91.018	88.303
TZP Četiri rijeke	76.391	
TZP Plitvičke doline	263.082	
TZ Općine Vojnić	2.816	2.809
TZP Kupa	21.042	17.957
TZP Smaragdnih rijeka i dolina u srcu Hrvatske	19.834	
UKUPNO Karlovačka županija	609.119	

Izvor: Godišnja izvješća o radu i izvješća turističkog prometa turističkih zajednica na području Karlovačke županije; obrada autora

Emitivna tržišta

Na razini Karlovačke županije, prema podacima eVisitora, u strukturi gostiju dominiraju domaći turisti i turisti iz zapadnoeuropskih i srednjoeuropskih zemalja. Najveći broj noćenja ostvarili su domaći gosti (99.462 noćenja; 50.991 dolazak), a među inozemnima prednjače gosti iz Njemačke (94.143 noćenja), Nizozemske (44.877), Italije (36.019), Francuske (31.027) i Poljske (28.632)[49].

Njemačko tržište, s 94.143 noćenja i 45.744 dolaska, daleko je najveće inozemno emitivno tržište Karlovačke županije. Ti gosti imaju natprosječnu duljinu boravka od 2,06 noćenja i veću dnevnu potrošnju od prosjeka, što ih čini posebno vrijednim segmentom. Posebno se ističe Nizozemska (44.877

[49] Izvješće o izvršenju programa rada Turističke zajednice za 2025. godinu (Karlovac, ožujak 2026.)

noćenja), koja nadmašuje geografski bliže austrijsko i slovensko tržište, što ukazuje na jak interes za prirodni i aktivni turizam te na učinkovitost dosadašnjih promotivnih kampanja na tom tržištu.

Osim europskih zemalja, ističu se i turisti iz SAD-a (18.178 noćenja) i Južne Koreje (13.272 noćenja), koji također ostvaruju više od 10.000 noćenja godišnje. Korejski gosti karakteristični su po kratkom prosječnom boravku od svega 1,07 noćenja po dolasku, što potvrđuje pretežno tranzitni karakter tih posjeta – gosti prolaze kroz županiju en route[50] prema Plitvičkim jezerima ili Dalmaciji. Među važnijim emitivnim tržištima nalaze se još Mađarska, Austrija, Češka, Belgija, Španjolska, Ujedinjena Kraljevina i Švicarska, što potvrđuje da turizam Karlovačke županije ima raznoliku međunarodnu strukturu gostiju, ali je i dalje najviše oslonjen na europsko tržište.

Udio domaćih turista u ukupnim dolascima kontinuirano raste – s 13,1 % u 2023. na 15,2 % u 2025. godini – što je povoljno kretanje u kontekstu diversifikacije tržišta i smanjenja ovisnosti o inozemnoj potražnji.

Tablica 20. Glavna emitivna tržišta Karlovačke županije u 2025. godini

Država	Broj noćenja	Broj dolazaka	Prosj. duljina boravka (dani)
Hrvatska	99.462	50.991	1,95
Njemačka	94.143	45.744	2,06
Nizozemska	44.877	18.664	2,40
Italija	36.019	19.928	1,81
Francuska	31.027	16.064	1,93
Poljska	28.632	22.187	1,29
Mađarska	25.541	14.436	1,77
Austrija	21.403	11.711	1,83
SAD	18.178	12.223	1,49
Češka	17.130	12.877	1,33
Belgija	15.240	7.348	2,07
Koreja, Republika	13.272	12.359	1,07
Španjolska	13.217	8.991	1,47

[50] En route (franc. „na putu“) označava tranzitni oblik putovanja u kojem destinacija služi kao usputna postaja prema konačnom turističkom odredištu.

Ujedinjena Kraljevina	12.402	6.273	1,98
Švicarska	11.202	5.437	2,06
Ostale države	~54.166	~28.661	–
UKUPNO	**599.931**	**335.894**	**1,76**

Izvor: eVisitor, 9. ožujka 2026.; Izvješće o izvršenju programa rada TZ KŽ za 2025. godinu

Sezonalnost tržišta

Analiza mjesečne distribucije turističkog prometa u razdoblju 2023.–2025. godine ukazuje na izraženu sezonalnost turističke potražnje, uz dominantnu koncentraciju dolazaka i noćenja tijekom toplijeg dijela godine. Vrhunac turističkog prometa kontinuirano se ostvaruje u razdoblju od lipnja do rujna, pri čemu su srpanj i kolovoz najintenzivniji mjeseci turističke aktivnosti.

Turistički promet Karlovačke županije obilježen je izrazitim ljetnim vršnim razdobljem, pri čemu srpanj i kolovoz zajedno generiraju približno 48 % ukupnih godišnjih noćenja, što potvrđuje snažnu ovisnost destinacije o glavnoj turističkoj sezoni. Posebno se ističe kolovoz kao mjesec s najvećim brojem ostvarenih noćenja u svim promatranim godinama.

Istodobno se uočava postupno jačanje predsezone i posezone, osobito tijekom travnja, svibnja i rujna, što se može povezati s rastućom popularnošću aktivnog i održivog turizma, uključujući cikloturizam, *outdoor* aktivnosti, boravak uz rijeke te kratke vikend i iskustvene boravke. Ovakvi trendovi upućuju na potencijal daljnjeg razvoja cjelogodišnje turističke ponude i smanjenja sezonske koncentracije turističkog prometa.

Tablica 21. Usporedni prikaz sezonalnosti turističkog prometa po mjesecima (2023.–2025.)

Mjesec	Noćenja 2023.	Noćenja 2024.	Noćenja 2025.	Prosjek 2023.–2025.	Udio u godišnjem prometu (%)
Siječanj	12.236	10.540	12.216	11.664	1,9
Veljača	11.912	10.280	7.469	9.887	1,6
Ožujak	11.327	16.541	10.030	12.633	2,1
Travanj	35.986	34.546	33.798	34.777	5,7
Svibanj	47.371	57.501	53.334	52.735	8,6
Lipanj	70.930	66.320	73.886	70.379	11,5
Srpanj	125.386	121.436	113.672	120.165	19,6
Kolovoz	187.153	172.259	167.665	175.692	28,7

Rujan	67.982	60.978	68.261	65.740	10,7
Listopad	34.023	34.481	35.019	34.508	5,6
Studeni	14.343	13.778	12.812	13.644	2,2
Prosinac	13.848	11.993	11.769	12.537	2,0
UKUPNO	**632.497**	**610.653**	**599.931**	**614.360**	**100,0**

Izvor: Turistička zajednica Karlovačke županije (eVisitor), obrada autora.

Sezonski obrazac turističkog prometa Karlovačke županije u promatranom trogodišnjem razdoblju obilježava nekoliko ključnih trendova. Srpanj i kolovoz ostaju vršni mjeseci i zajedno čine gotovo polovinu godišnjeg prometa: u 2023. kolovoz donosi 29,6 % svih noćenja, a srpanj 19,8 %; u 2025. kolovoz čini 27,9 %, a srpanj 18,9 % ukupnih noćenja.

Predsezonsko (travanj – svibanj) i posezonsko (rujan – listopad) razdoblje postaju sve značajniji. Travanj i svibanj zajedno u 2025. čine 14,5 % godišnjih noćenja, a rujan i listopad 17,2 %, što su dobri preduvjeti za produljenje turističke sezone. Aktivni turizam – *outdoor*, riječne aktivnosti, cikloturizam – ključni je pokretač ove pozitivne promjene.

Zimsko razdoblje (studeni – ožujak) ostaje izazov: pet zimskih mjeseci 2025. zajedno čine samo 9,0 % godišnjeg prometa. Iznimku čini Ogulin, koji zahvaljujući Bjelolasici ima potencijal za obnovu zimske ponude, te Karlovac koji kroz Advent i manifestacije produljuje aktivnu sezonu u prosinac.

Tablica 22. Turistički promet po gradovima i općinama Karlovačke županije (2025.)

Grad / općina	Dolasci	Noćenja	Prosječni boravak (dani)
Rakovica	147.614	250.934	1,70
Slunj	49.379	88.303	1,79
Karlovac	43.025	73.564	1,71
Duga Resa	25.324	52.517	2,07
Ogulin	28.396	45.173	1,59
Tounj	2.959	14.846	5,02
Netretić	10.324	12.948	1,25
Ozalj	5.537	10.254	1,85
Josipdol	5.730	10.089	1,76
Saborsko	4.883	9.009	1,84
Plaški	1.974	6.332	3,21

Generalski Stol	1.534	4.914	3,20
Barilović	1.404	4.347	3,10
Ribnik	1.253	3.170	2,53
Bosiljevo	924	3.197	3,46
Draganić	2.871	3.106	1,08
Vojnić	1.107	2.809	2,54
Cetingrad	552	1.278	2,32
Lasinja	248	1.150	4,64
Krnjak	464	843	1,82
Žakanje	287	783	2,73
Kamanje	105	365	3,48
UKUPNO	**335.894**	**599.931**	**1,79**

Izvor: Turistička zajednica Karlovačke županije (eVisitor), obrada autora.

Turistički promet Karlovačke županije izrazito je prostorno koncentriran, pri čemu nekoliko vodećih destinacija ostvaruje dominantan udio ukupnih dolazaka i noćenja. Najveći turistički promet ostvaruje Općina Rakovica, koja s 250.934 noćenja i 147.614 dolazaka generira čak 41,8 % svih noćenja Karlovačke županije. Dominantna pozicija Rakovice rezultat je neposredne blizine Nacionalnoga parka Plitvička jezera te snažno razvijene smještajne ponude i tranzitnog karaktera destinacije.

Drugu skupinu najznačajnijih turističkih središta čine Slunj, Karlovac, Duga Resa i Ogulin, koji zajedno s Rakovicom ostvaruju gotovo 85 % ukupnih noćenja županije. Slunj i područje uz Rastoke predstavljaju jedno od ključnih turističkih žarišta županije, dok Karlovac bilježi značajan promet zahvaljujući urbanoj funkciji, događanjima, poslovnim putovanjima i položaju važnog prometnog čvorišta. Duga Resa i Ogulin razvijaju turističku ponudu temeljenu na aktivnom odmoru, rijekama i prirodnoj baštini.

Istodobno, vidljive su značajne razlike među jedinicama lokalne samouprave u pogledu duljine boravka turista. Dok vodeće destinacije bilježe prosječni boravak od oko 1,6 do 2 dana, pojedine manje općine ostvaruju znatno dulji prosječni ostanak gostiju. Posebno se izdvajaju Tounj (5,02 dana), Lasinja (4,64 dana) i Bosiljevo (3,46 dana), što upućuje na specifične oblike smještaja (kuće za odmor, ruralni turizam, boravak u prirodi i mirnijim destinacijama). S druge strane, destinacije poput Draganića (1,08 dana) i Netretića (1,25 dana) pokazuju izražen tranzitni ili kratkotrajni karakter posjeta.

Ukupno gledano, turistički razvoj Karlovačke županije obilježava visoka koncentracija turističkog prometa u nekoliko vodećih destinacija, uz istodobno postojanje prostora za jačanje turističke aktivnosti u manjim općinama kroz razvoj selektivnih oblika turizma – posebice *outdoor*, riječnog, cikloturističkog, ruralnog, eno-gastro i lovnog turizma, koji mogu doprinijeti ravnomjernijoj prostornoj raspodjeli turističkog prometa.

Struktura smještaja i popunjenost

Struktura turističkog smještaja u Karlovačkoj županiji odražava dominantnu orijentaciju prema individualnom i prirodno orijentiranom turizmu, pri čemu najveći dio turističkog prometa ostvaruju objekti u domaćinstvu, apartmani i kuće za odmor. Prema podacima sustava eVisitor, obiteljski smještaj ostvario je 252.015 noćenja u 2025. godini, odnosno 42 % ukupnog turističkog prometa županije, čime potvrđuje svoju ključnu ulogu u turističkoj ponudi destinacije. Posebno je značajan razvoj kuća za odmor, ruralnog smještaja i objekata više kategorije, koji odgovaraju rastućoj potražnji za privatnošću, prirodnim okruženjem i autentičnim iskustvom boravka.

Tablica 23. Struktura noćenja prema vrsti smještajnog objekta u Karlovačkoj županiji (2025.)

Vrsta objekta	**Noćenja 2025.**	**Udio**
Objekti u domaćinstvu	252.015	42,0 %
Kampovi (kamp, kampiralište, kamp odmorište, organizirano kampiranje)	159.631	26,6 %
Hoteli (hotel, integralni hotel, turističko naselje)	122.023	20,3 %
Sitniji privatni najam (sobe, apartmani, studio apartmani, kuće za odmor)	45.808	7,6 %
Ostalo (OPG, robinzonski smještaj, lovački dom, prenoćište i sl.)	~20.454	3,4 %

Izvor: eVisitor; obrada autora

Prema strukturi noćenja u 2025. godini, dominantan segment čine objekti u domaćinstvu s 252.015 noćenja, odnosno 42 % ukupnog turističkog prometa županije, ispred kampova (26,6 %) i hotela (20,3 %). Ovakva struktura potvrđuje izraženu orijentaciju Karlovačke županije prema obiteljskom, malom i privatnom smještaju, za razliku od kapacitetno intenzivnijih hotelskih modela razvoja turizma.

Drugu najznačajniju kategoriju prema ostvarenom turističkom prometu čine kampovi, koji su u 2023. godini ostvarili približno 152.000 noćenja, što potvrđuje snažnu povezanost turističke ponude Karlovačke županije s *outdoor* i aktivnim oblicima turizma. Kamping smještaj posebno je razvijen u destinacijama koje gravitiraju riječnim područjima i blizini zaštićenih prirodnih lokaliteta, pri čemu važnu ulogu imaju sadržaji vezani uz boravak u prirodi, kamping uz rijeke te aktivni odmor.

Istodobno hotelski sektor pokazuje trend stabilizacije i rasta, pri čemu broj noćenja u hotelima od 2022. godine kontinuirano premašuje 100.000 noćenja godišnje. Hotelski smještaj osobito je izražen u urbanim i funkcionalno razvijenijim središtima poput Karlovca i Ogulina. Nasuprot tome, OPG-ovi i ruralni smještajni objekti bilježe rast interesa, ali još uvijek ostvaruju relativno manji volumen turističkog prometa u ukupnoj strukturi noćenja.

Na području Turističke zajednice područja Četiri rijeke (Grad Duga Resa te općine Barilović, Bosiljevo, Generalski Stol i Netretić) tijekom razdoblja 2019.–2024. godine zabilježen je kontinuirani rast komercijalnih smještajnih kapaciteta. Ukupan broj kreveta povećan je s 1.114 na 1.307, odnosno za 17,3 %, pri čemu najveći rast bilježi upravo obiteljski smještaj, čiji je broj kreveta u odnosu na 2019. godinu porastao za više od 78 %. Na području TZP Četiri rijeke djeluju tri hotela i jedan kamp, dok hoteli i kampovi ostvaruju najveću iskorištenost kreveta na godišnjoj razini, gotovo trostruko veću u odnosu na druge vrste smještaja. U pojedinim općinama privatni smještaj izrazito dominira – primjerice u Bariloviću čini više od 90 % svih komercijalnih kapaciteta.

Jedno od najrazvijenijih turističkih područja županije, Slunj i Rastoke, obilježava snažna dominacija privatnog smještaja i objekata u domaćinstvu, dok hoteli ostvaruju najveću godišnju popunjenost. U kolovozu 2024. godine objekti u domaćinstvu ostvarili su približno 80 % popunjenosti, pri čemu su objekti s četiri zvjezdice premašivali 95 % popunjenosti, što potvrđuje izrazitu sezonsku koncentraciju turističke potražnje tijekom ljetnih mjeseci. Na godišnjoj razini hoteli ostvaruju oko 80 % popunjenosti, dok aktivni objekti u domaćinstvu dosežu približno 70 %, što Slunj svrstava među najintenzivnije korištene smještajne destinacije u Karlovačkoj županiji.

S druge strane, Grad Karlovac karakterizira izraženija zastupljenost hotelskog smještaja, što proizlazi iz njegove urbane funkcije, poslovnog i manifestacijskog turizma te tranzitnog položaja na glavnim prometnim pravcima. U 2024. godini hoteli s četiri zvjezdice ostvarili su godišnju popunjenost od 30,72 %, dok hoteli s tri zvjezdice ostvaruju 24,97 %. Objekti u domaćinstvu ostvaruju nešto nižu iskorištenost – 20,07 % za objekte s tri zvjezdice i 27,24 % za objekte s četiri zvjezdice. Privatni iznajmljivači procjenjuju prosječnu godišnju popunjenost privatnog smještaja na oko 40 %, pri čemu sve veći značaj dobivaju sadržaji povezani s *wellbeing* konceptom[51], boravkom uz rijeke, aktivnim odmorom i događanjima tijekom cijele godine.

Ogulin, kao destinacija prepoznata kroz brend „Zavičaj bajke“, pokazuje specifičnu strukturu smještaja i znatne razlike u popunjenosti među kategorijama objekata. U 2024. godini hotel s četiri zvjezdice ostvario je vrlo visoku godišnju popunjenost od 59,39 %, dok hotel s tri zvjezdice bilježi svega 10,74 %, što ukazuje na izražene razlike u tržišnom pozicioniranju i kvaliteti smještajne ponude. Kampovi ostvaruju 23,46 % godišnje popunjenosti, dok objekti u domaćinstvu ostvaruju oko 10,17 %, uz trend rasta broja dolazaka i noćenja. Ukupna prosječna popunjenost smještajnih kapaciteta u Ogulinu iznosi 10,29 %, što potvrđuje značajan prostor za povećanje iskorištenosti kroz razvoj obiteljskog, outdoor i događajnog turizma te produljenje turističke sezone.

Na području Rakovice i Turističke zajednice područja Plitvičke doline, turistička struktura izrazito je usmjerena prema kampovima i privatnom smještaju, što proizlazi iz neposredne blizine Nacionalnog parka Plitvička jezera i dominantne orijentacije prema prirodnim atrakcijama i tranzitnim gostima. Upravo ta destinacija ostvaruje najveći turistički promet u županiji, ali istodobno pokazuje visoku sezonsku oscilaciju i snažan pritisak na kapacitete tijekom vršnih ljetnih mjeseci, što dodatno naglašava važnost održivog upravljanja turističkim prometom i prostornim resursima.

Istodobno, manje razvijene destinacije poput Vojnića, Krnjaka, Cetingrada ili Lasinje raspolažu ograničenim smještajnim kapacitetima, ali pokazuju potencijal za razvoj ruralnog, zelenog, aktivnog i iskustvenog turizma, osobito kroz OPG-ove, boravak u prirodi, kulturnu baštinu i autentične lokalne proizvode. Takve destinacije trenutno imaju niži turistički intenzitet, no predstavljaju važan razvojni prostor za ravnomjerniju prostornu raspodjelu turističkog prometa na razini županije.

Ukupno gledano, struktura smještaja Karlovačke županije potvrđuje snažnu dominaciju privatnog i obiteljskog smještaja, uz važnu ulogu kampova i selektivno razvijenog hotelskog sektora. Popunjenost smještajnih kapaciteta općenito je niža nego u jadranskim destinacijama, što je očekivano za kontinentalni prostor i izraženu sezonalnost turističke potražnje.

[51] Wellbeing (hrv. dobrobit) u turističkom kontekstu označava skup iskustava i aktivnosti usmjerenih na cjelovitu dobrobit posjetitelja — fizičku, mentalnu i emocionalnu — pri čemu naglasak nije na liječenju, već na prevenciji, odmoru i kvaliteti boravka u prirodnom okruženju.

2.5. Ciljna tržišta, segmentacija posjetitelja i motivi dolaska

Turistički promet Karlovačke županije obilježava izrazita dominacija inozemne potražnje, što je izravna posljedica međunarodne prepoznatljivosti Nacionalnog parka Plitvička jezera te rastućeg ugleda mikrodestinacija poput Slunja i Rastoka na europskom tržištu. Prema podacima sustava eVisitor za 2025. godinu, strani turisti ostvarili su 500.469 noćenja, odnosno 83,4 % ukupnog prometa županije, dok je domaća potražnja generirala 99.462 noćenja (16,6 %). Strukturu dolazaka obilježava nešto ujednačeniji, no i dalje jasno inozemno usmjeren omjer: 284.903 dolaska stranih (84,8 %) naspram 50.991 dolaska domaćih turista (15,2 %).

Prostorna raspodjela ovog omjera nije ravnomjerna te se bitno razlikuje među pojedinim mikrodestinacijama županije. Rakovica, kao polazišna točka za posjet Nacionalnom parku Plitvička jezera, bilježi najizraženiju orijentaciju prema inozemnoj potražnji: 250.934 noćenja i 147.614 dolazaka, što odgovara 41,8 % ukupnog županijskog prometa noćenja. Slunj se s 88.303 noćenja (14,7 %) i visokim udjelom stranih gostiju pozicionira kao druga najposjećenija destinacija županije. Nasuprot tomu, urbana i funkcionalno drugačije profilirana središta – Karlovac (73.564 noćenja) i Ogulin (45.173 noćenja) – u znatno većoj mjeri ovise o domaćoj potražnji, pri čemu domaći gosti u Karlovcu čine oko 30 % noćenja, a u Ogulinu i više od 60 %.

Pozitivan razvojni signal predstavlja kontinuiran rast udjela domaćih turista, s 13,1 % u 2023. na 15,2 % u 2025. godini, što upućuje na jačanje prepoznatljivosti kontinentalne Hrvatske na domaćem tržištu. Domaći gosti, prvenstveno iz Zagreba, Rijeke i Karlovca, čine okosnicu prometa u pred- i posezonskom razdoblju: putuju osobnim vozilom, ostvaruju kratke vikend-boravke i jednodnevne izlete te su, za razliku od inozemne potražnje, manje osjetljivi na međunarodne krize i globalne poremećaje u turističkim tokovima.

Ključna emitivna tržišta

Strukturu inozemne potražnje Karlovačke županije obilježava dominacija posjetitelja iz Njemačke, Nizozemske, Poljske, Austrije i Francuske, uz značajnu zastupljenost gostiju iz Italije, Mađarske, Češke, Španjolske, Slovenije, Sjedinjenih Američkih Država, Australije i Švicarske. Ovakva disperzija emitivnih tržišta potvrđuje globalni doseg destinacije, ponajviše zahvaljujući statusu Plitvičkih jezera kao UNESCO-ove svjetske baštine.

Njemačko tržište zauzima vodeću poziciju među inozemnim emitivnim tržištima, s 94.143 noćenja i 45.744 dolaska uz natprosječnu duljinu boravka u odnosu na prosjek županije (2,06 noćenja po dolasku). Osobito je indikativna snaga nizozemskog tržišta, koje s 44.877 noćenja zauzima drugo mjesto među inozemnim tržištima, nadmašujući pritom i geografski bliža austrijska i slovenska tržišta. Ovaj nalaz upućuje na visoku razinu interesa nizozemskih gostiju za prirodni i aktivni turizam te potvrđuje učinkovitost dosadašnjih promotivnih aktivnosti na tom tržištu. Francusko (31.027 noćenja) i talijansko tržište (36.019 noćenja) zaokružuju vodećih pet inozemnih emitivnih tržišta, čime se potvrđuje značajna prisutnost južnoeuropskih i zapadnoeuropskih gostiju motiviranih prvenstveno posjetom Plitvičkim jezerima i riječnim područjima županije.

Austrijski i slovenski gosti dominantno putuju osobnim vozilom, motivirani kratkim putovanjem i prirodnim atraktivnostima županije. Rastuća zastupljenost talijanskog i mađarskog tržišta potvrđuje širi trend povećanog interesa za kontinentalnu Hrvatsku među posjetiteljima tradicionalno orijentiranima na jadransku obalu, što otvara prostor za daljnji razvoj kontinentalnih turističkih proizvoda usmjerenih na ta tržišta.

Značajan doprinos međunarodnom dosegu destinacije daju i tržišta Sjedinjenih Američkih Država (18.178 noćenja), Švicarske (11.202 noćenja), Ujedinjene Kraljevine (12.402 noćenja) i Belgije (15.240 noćenja). Posebno mjesto pripada korejskom tržištu, koje s 13.272 noćenja i 12.359 dolazaka bilježi izrazito kratku prosječnu duljinu boravka od svega 1,07 noćenja po dolasku, što potvrđuje pretežno tranzitni karakter ovih gostiju na ruti prema Plitvičkim jezerima, odnosno dalje prema jadranskoj obali.

Tablica 24. Glavna emitivna tržišta Karlovačke županije u 2025. godini

Država	**Broj noćenja**	**Broj dolazaka**	**Prosj. duljina boravka (dani)**
Hrvatska	99.462	50.991	1,95
Njemačka	94.143	45.744	2,06
Nizozemska	44.877	18.664	2,40
Italija	36.019	19.928	1,81
Francuska	31.027	16.064	1,93
Poljska	28.632	22.187	1,29
Mađarska	25.541	14.436	1,77
Austrija	21.403	11.711	1,83
SAD	18.178	12.223	1,49
Češka	17.130	12.877	1,33
Belgija	15.240	7.348	2,07
Koreja, Republika	13.272	12.359	1,07
Španjolska	13.217	8.991	1,47
Ujedinjena Kraljevina	12.402	6.273	1,98
Švicarska	11.202	5.437	2,06
Ostale države	118.186	70.661	1,67
UKUPNO	**599.931**	**335.894**	**1,76**

Izvor: eVisitor, 9. ožujka 2026. (Izvješće o izvršenju programa rada TZ KŽ za 2025. godinu)

Analiza strukture emitivnih tržišta upućuje na tri ključna zaključka. Prvo, zapadnoeuropska tržišta (Njemačka, Nizozemska, Italija, Francuska, Belgija, Švicarska i Ujedinjena Kraljevina) zajednički generiraju 244.910 noćenja, odnosno 40,8 % ukupnog turističkog prometa županije, čime se potvrđuju

kao dominantna skupina inozemnih tržišta. Drugo, srednjoeuropska tržišta (Poljska, Mađarska, Austrija i Češka) ostvaruju 92.706 noćenja (15,5 % ukupnog prometa), predstavljajući drugu po značaju regionalnu skupinu. Treće, prekooceanska i azijska tržišta (SAD i Koreja), sa zajedničkim volumenom od 31.450 noćenja, potvrđuju međunarodni karakter turizma županije, pri čemu je riječ pretežno o gostima tranzitnog ili kratkoboravišnog profila. Vrijedi napomenuti i da preostala 164 tržišta izvan petnaest vodećih zajednički generiraju 118.186 noćenja (19,7 % ukupnog prometa), što upućuje na visok stupanj diversifikacije emitivne baze županije te smanjuje ovisnost o pojedinačnim tržištima.

Demografski profil posjetitelja

Demografski profil posjetitelja Karlovačke županije razlikuje se ovisno o destinaciji, vrsti smještaja i dominantnim turističkim motivima, no na razini županije moguće je prepoznati nekoliko zajedničkih obilježja. Posjetitelje karakterizira mješovita struktura domaćih i stranih gostiju, uz izraženu prisutnost tržišta srednje Europe te rastući interes za kontinentalne, aktivne i iskustvene oblike turizma.

Prema podacima turističkog prometa i lokalnih planova upravljanja destinacijom, među najvažnijim emitivnim tržištima kontinuirano se izdvajaju Hrvatska, Njemačka, Slovenija, Poljska, Austrija, Češka, Nizozemska, Belgija te Južna Koreja, uz postupni rast interesa gostiju s drugih europskih i prekomorskih tržišta. Posebno je izražena prisutnost gostiju iz Njemačke, Nizozemske i Poljske u destinacijama usmjerenima prema prirodi, kampingu i outdoor turizmu, dok urbane destinacije poput Karlovca ostvaruju veći udio domaćih gostiju i kraćih poslovnih ili tranzitnih boravaka.

Promatrajući tipologiju posjetitelja, Karlovačka županija privlači nekoliko dominantnih skupina turista. Prvu skupinu čine aktivni i *outdoor* turisti, zainteresirani za cikloturizam, kajaking, rafting, planinarenje, kupanje na rijekama i boravak u prirodi, osobito na područjima Slunja, Rastoka, Mrežnice, Dobre, Korane i Kupe. Drugu skupinu čine obitelji s djecom, koje posebno dolaze u destinacije poput Ogulina i Slunja zbog tematskih sadržaja, prirodnih atrakcija i obiteljskog smještaja. Treću skupinu čine vikend i tranzitni gosti, koji Karlovačku županiju posjećuju tijekom putovanja prema jadranskoj obali ili za kratke boravke iz Zagreba i drugih urbanih središta. Navedena tipologija i udjeli predstavljaju stručnu procjenu izrađivača temeljenu na lokalnim planovima upravljanja destinacijom, podacima turističkih zajednica i anketi posjetitelja.

Na području grada Ogulina, prema podacima Turističke zajednice i provedenim istraživanjima, najveći broj noćenja ostvaruju posjetitelji u dobi od 25 do 54 godine, pri čemu skupina 35–44 godine ostvaruje najveći broj noćenja, a slijede skupine 25–34 godine i 45–54 godine. Takva dobna struktura potvrđuje privlačnost destinacije za mlađe obitelji, aktivne putnike srednje životne dobi te parove zainteresirane za kraće boravke u prirodi i kulturno-doživljajne sadržaje. Prema spolu, među posjetiteljima prevladavaju muškarci (57 %), što je djelomično povezano s popularnošću aktivnosti poput planinarenja, biciklizma i sportskih manifestacija. Ogulin se pritom profilira kao destinacija obiteljskog i iskustvenog turizma kroz brend „Zavičaj bajke“, Festival bajke, aktivnosti na području Kleka i jezera Sabljaci te sadržaje povezane s prirodom i lokalnom gastronomijom. Značajan dio posjetitelja čine obitelji s djecom, školske grupe te parovi, uz sve veći interes za aktivni odmor i autentična iskustva.

Karlovac pokazuje nešto drugačiji profil posjetitelja, s većim udjelom domaćih gostiju, poslovnih putnika, sudionika manifestacija i kraćih city-break posjeta. Posjetitelji su uglavnom srednje životne dobi te često dolaze s partnerom ili obitelji, motivirani kulturnim sadržajima, rekreacijom uz rijeke i gradskim doživljajem. Značajan segment čine i poslovni putnici koji kombiniraju poslovne obveze s

kraćim turističkim aktivnostima (*bleisure* trend[52]), što je povezano s dobrom prometnom povezanošću Karlovca sa Zagrebom i Rijekom. Dodatnu raznolikost turističkoj strukturi grada Karlovca daju specifični interesni segmenti posjetitelja. Značajan doprinos obiteljskom, edukativnom i izletničkom turizmu ostvaruje Aquatika – Slatkovodni akvarij Karlovac, koji privlači obitelji, školske grupe i posjetitelje zainteresirane za slatkovodnu prirodnu baštinu Hrvatske. Istodobno, važan segment čine i vjerski posjetitelji koje privlači Nacionalno svetište svetog Josipa, jedno od najznačajnijih duhovnih i hodočasničkih središta u Hrvatskoj, koje posebno bilježi povećan broj dolazaka tijekom proslave blagdana svetog Josipa 19. ožujka.

Područje Slunja – Rastoka i Rakovice / Plitvičkih dolina dominantno privlači strane individualne goste, kampere i ljubitelje prirode, pri čemu prevladavaju kraći boravci visoke frekvencije, osobito tijekom ljetnih mjeseci. Riječ je pretežno o gostima srednje platežne moći koji kombiniraju aktivni odmor, obilazak prirodnih atrakcija i tranzit prema obali.

S druge strane, područje Turističke zajednice područja Četiri rijeke privlači pretežno aktivne turiste, obitelji i goste motivirane riječnim sadržajima, kupanjem, boravkom u prirodi i ruralnim odmorom uz Koranu, Mrežnicu, Dobru i Kupu. Dominiraju individualni dolasci i kraći višednevni boravci povezani s aktivnim odmorom i vikend turizmom.

Ukupno gledano, demografski profil posjetitelja Karlovačke županije obilježava dominacija individualnih i manjih grupnih gostiju, aktivnih turista, obitelji te vikend i tranzitnih posjetitelja, uz izraženu sezonalnost tijekom toplijeg dijela godine. Istodobno, rast interesa za aktivni odmor, autentična iskustva, gastronomiju, manifestacije i wellness sadržaje upućuje na potencijal privlačenja novih tržišnih segmenata te povećanja prosječne duljine boravka gostiju i turističke potrošnje.

Segmentacija posjetitelja i motivi dolaska

Turistički proizvodi Karlovačke županije odgovaraju na potrebe više različitih segmenata potražnje. Sukladno analizama pojedinih planova upravljanja destinacijom, identificirani su sljedeći ključni segmenti:

Aktivni turisti i ljubitelji *outdoor*-a

Riječ je o jednom od najdinamičnijih i najbrže rastućih segmenata turističkog tržišta, s izraženim razvojnim potencijalom i rastućom potražnjom. Rijeke Kupa, Korana, Mrežnica i Dobra idealne su za rafting, kajak, kanu, SUP, ribolov i kupanje. Klek i Bjelolasica privlače planinare i alpiniste, a razvijena mreža biciklističkih staza – uključujući Državnu glavnu rutu br. 3 (Plitvička ruta) i rutu br. 6 (Ruta Karolina) kroz županiju – temelj je cikloturističkog razvoja. Ovaj se segment pretežito sastoji od parova i obitelji u dobi od 25 do 54 godine koji traže kvalitetnu infrastrukturu, sigurne staze i servisne točke uz rute.

Tranzitni posjetitelji i jednodnevni izletnici

Karlovačka županija smještena je na ključnom prometnom križištu autoceste A1 (Zagreb – Split), što je čini prirodnim odredištem za goste u prolasku prema Dalmaciji, Istri ili Bosni i Hercegovini. Tranzitni gosti čine znatan udio posjetitelja u Karlovcu – procjenjuje se oko 40 % dolazaka – te u Ogulinu, gdje je

[52] Bleisure (engl. business + leisure) označava trend kombiniranja poslovnog putovanja s turističkim i slobodnovremenskim aktivnostima, pri čemu putnici produžuju poslovni boravak radi odmora, istraživanja destinacije ili rekreacije.

uz A1 lako dostupna izlazna rampa. Cilj je transformirati ovaj segment u goste koji će produljiti boravak, čemu pridonosi razvoj tematskih paketa i signalizacije prema atrakcijama.

Kulturni turisti i ljubitelji baštine

Karlovačka županija bogata je kulturno-povijesnom baštinom koja privlači goste zainteresirane za povijest, arhitekturu i identitet mjesta. Zvjezdolika renesansna utvrda Karlovac, Stari grad Dubovac, dvorci Ozalj i Bosiljevo, vodeničarsko naselje Rastoke, frankopanska baština te bajkovita tema u Ogulinu (Ivana Brlić-Mažuranić) različiti su, ali jednako privlačni kulturni magneti. Gosti u ovom segmentu pretežno su u dobi od 40 do 65 godina, visokoobrazovani, dolaze u parovima ili manjim grupama i traže interpretacijske sadržaje, vođene ture i kvalitetan smještaj.

Ruralni turisti, gastro-turisti i turisti na odmoru u prirodi

Ruralni prostor Karlovačke županije sa svojim OPG-ovima, mlinicama, kamenim kućama uz rijeke i autentičnom gastronomijom sve više privlači segment turista koji traže mir, privatnost i bijeg od gradske vreve. Gastronomska ponuda – ogulinsko zelje, masnica i sir, karlovačko pivo, riblji specijaliteti s rijeke, med i domaći proizvodi – snažan je generator posjeta i produljenja boravka. Ovaj segment posebno je relevantan za područje TZP Četiri rijeke i Općinu Vojnić, gdje se ruralni i lovni turizam identificiraju kao primarne razvojne niše.

Lovni i ribolovni turisti

Karlovačka županija je prema površini lovišta peta, a po broju lovišta četvrta županija u Republici Hrvatskoj. Lovni turizam, za koji je 2015. izrađena Strategija razvoja lovnog i ribolovnog turizma Karlovačke županije do 2020. godine (prvi takav dokument u RH), privlači specijaliziranu međunarodnu klijentelu koja traži višednevne boravke, visoku kvalitetu usluge i dobru organizaciju. Općina Vojnić identificira lovni turizam kao jedan od ključnih razvojnih prioriteta, a područje TZP Četiri rijeke raspolaže četirima rijekama bogatim ribljim fondom.

Školske grupe i edukativni turisti

Karlovačka županija ima iznimno bogatu ponudu za skupne posjete obrazovnih institucija: Aquatika – slatkovodni akvarij, Ivanina kuća bajke u Ogulinu, Muzej Domovinskog rata Turanj, Speleon – Centar podzemne baštine, Baraćeve špilje i edukativni programi na OPG-ovima značajni su aduti koji privlače školske grupe iz cijele Hrvatske. Manifestacije poput Ogulinskog festivala bajke (10.000 posjetitelja u tri dana) snažan su magnet za obitelji s djecom.

Tablica 25. Segmentacija posjetitelja prema tipu i ključnim motivima dolaska

Segment	Udio / značaj	Ključne destinacije KŽ	Tipične motivacije
Aktivni / *outdoor* turisti	Jak i rastući	TZP Četiri rijeke, Ogulin, Slunj, Karlovac	Rafting, kajak, biciklizam, planinarenje, ribolov, kupanje uz rijeke
Tranzitni i jednodnevni	Dominantan po broju	Karlovac, Ogulin (A1)	Kratka stajanja, tranzit prema moru, Plitvička jezera u blizini
Kulturni turisti	Visoka važnost	Karlovac, Ogulin, Slunj, Ozalj	Baština, muzeji, utvrde, bajkovita tematika, manifestacije
Ruralni, gastro i odmor u prirodi	Rastući	TZP Četiri rijeke, Vojnić, Ogulin	Mir, OPG-ovi, gastronomija, autentični smještaj, mlinice

Lovni i ribolovni turisti	Specijaliziran	Vojnić, TZP Četiri rijeke, Slunj	Višednevni boravak, lovišta, ribolovne zone na rijekama
Školske grupe i obitelji	Važan, sezonski	Ogulin, Karlovac, Slunj – Rastoke	Aquatika, Ivanina kuća bajke, edukativni programi, Festival bajke
Poslovni putnici	Manji udio	Karlovac	Konferencije, poslovni sastanci + obilazak destinacije

Ponašanje turista, obrasci putovanja i turistički trendovi

Analiza ponašanja posjetitelja Karlovačke županije ukazuje na dominantan obrazac individualnog cestovnog putovanja, pri čemu najveći udio turista u destinaciju dolazi osobnim automobilom. Takav obrazac mobilnosti rezultat je povoljnog prometnog položaja županije i dobre dostupnosti putem autoceste A1 (Zagreb – Split), državne ceste D1 te razvijene mreže regionalnih prometnica. Struktura emitivnih tržišta dodatno potvrđuje navedeni obrazac, s obzirom na značajan udio tržišta s izraženom tradicijom automobilskih putovanja, poput Slovenije, Austrije, Njemačke, Mađarske, Češke i Poljske. Posjetitelji s udaljenijih tržišta, uključujući Sjedinjene Američke Države, Australiju i azijska tržišta, u pravilu dolaze zračnim prijevozom preko Zagreba, nakon čega putovanje nastavljaju individualnim ili organiziranim kopnenim prijevozom.

Pritom je Karlovačka županija u velikoj mjeri prepoznata kao destinacija kratkih odmora i izletničkih putovanja. Rezultati istraživanja Turističke zajednice Karlovačke županije pokazuju da čak 42,4 % ispitanika dolazi na jednodnevni izlet, dok dodatnih 11,6 % posjetitelja boravi u županiji tijekom tranzitnog putovanja prema Jadranu ili drugim dijelovima kontinentalne Hrvatske. Istodobno, 12,4 % ispitanika ostvaruje boravak dulji od tri noćenja, dok 6,5 % dolazi na vikend-boravak s jednim noćenjem. Takva struktura potvrđuje važnost prometne dostupnosti destinacije, ali i postojanje značajnog prostora za produljenje prosječnog trajanja boravka[53].

Prosječna duljina boravka u Karlovačkoj županiji u razdoblju 2024.–2025. godine iznosi između 1,76 i 1,82 noćenja, što je ispod prosjeka priobalnih destinacija Republike Hrvatske, ali odgovara obilježjima kontinentalnih turističkih područja u kojima značajan udio turističkog prometa ostvaruju tranzitni i jednodnevni posjetitelji. Na razini pojedinih destinacija uočavaju se značajne razlike. Grad Karlovac i područje TZP Četiri rijeke bilježe prosječno trajanje boravka od približno dva noćenja, dok pojedine ruralne destinacije ostvaruju znatno više vrijednosti. Tounj bilježi prosječni boravak od 5,02 noćenja, Lasinja 4,64 noćenja, Bosiljevo 3,46 noćenja, a Generalski Stol i Plaški 3,20 odnosno 3,21 noćenja. Navedeni rezultati upućuju na postojanje specifičnih tržišnih niša povezanih s ruralnim, lovnim, ribolovnim i boravišnim turizmom koje privlače manji, ali ekonomski značajan segment gostiju sklon višednevnom boravku i većoj potrošnji. Vojnić s prosječnim boravkom od 2,45 noćenja dodatno potvrđuje da razvoj diferencirane turističke ponude može pozitivno utjecati na strukturu potražnje.

Izloženi podaci ukazuju na dvije ključne razvojne prilike. Prva je konverzija tranzitnih i jednodnevnih posjetitelja u višednevne goste, osobito na području Rakovice i Plitvičke doline, gdje bi i relativno malo povećanje prosječnog trajanja boravka generiralo značajan rast noćenja bez povećanja ukupnog broja dolazaka. Druga prilika odnosi se na prijenos uspješnih modela produljenog boravka iz destinacija poput Tounja, Lasinje i Vojnića u ostale dijelove županije kroz razvoj integriranih turističkih proizvoda, višednevnih itinerara, tematskih ruta i komplementarne smještajne ponude.

[53] Turistička zajednica Karlovačke županije i Idea Primo d.o.o. (2024.): Rezultati ankete među posjetiteljima Karlovačke županije, provedeno u razdoblju kolovoz – listopad 2024., uzorak N=370 ispitanika.

Proces planiranja putovanja, rezervacije smještaja i informiranja o destinaciji sve se više odvija putem digitalnih platformi i online komunikacijskih kanala. Rezultati istraživanja pokazuju da su društvene mreže najvažniji izvor informacija za 38,6 % ispitanika, dok preporuke prijatelja i poznanika utječu na odluku o dolasku kod 24,3 % posjetitelja. Google pretraživanje, turistički portali i specijalizirane internetske stranice također imaju značajnu ulogu u procesu odabira destinacije. Ovakvi obrasci ponašanja potvrđuju rastući značaj digitalne vidljivosti, online reputacije i ciljane marketinške komunikacije kao važnih čimbenika konkurentnosti turističke destinacije.

Analiza motiva dolaska pokazuje da se turistička potražnja sve snažnije usmjerava prema aktivnom odmoru, prirodi i autentičnim iskustvima. Očuvana priroda predstavlja element koji se posjetiteljima najviše dojmio te ga ističe 40,4 % ispitanika, dok dodatnih 26,1 % posebno vrednuje kulturno-povijesnu baštinu i turističke atrakcije. Više od 80 % ispitanika tijekom boravka koristi neki oblik aktivnog odmora, pri čemu dominiraju kupanje u rijekama, pješačenje, planinarenje, rafting, kajaking i biciklizam. Takvi rezultati potvrđuju da se Karlovačka županija već danas nalazi u segmentu tržišta koji bilježi najbrži rast na europskoj razini – aktivni, prirodni i outdoor turizam.

Aktivni i prirodni turizam jedan je od najizraženijih suvremenih turističkih trendova. Raste interes za destinacije koje raspolažu očuvanim prirodnim resursima, mogućnostima rekreacije na otvorenom i kvalitetnom infrastrukturom za aktivnosti u prirodi. Karlovačka županija raspolaže izrazito povoljnim preduvjetima za razvoj ovog segmenta, temeljenim na četirima rijekama – Kupi, Korani, Mrežnici i Dobri – pogodnima za rafting, kajaking, kanuing, SUP, sportski ribolov i druge oblike rekreacije na vodi. Dodatni potencijal predstavljaju planinska područja Kleka i Bjelolasice koja omogućuju razvoj planinarskog, biciklističkog i boravišnog aktivnog turizma tijekom cijele godine. Upravo razvoj outdoor proizvoda predstavlja jedan od ključnih instrumenata produljenja turističke aktivnosti na proljetne i jesenske mjesece.

Paralelno s rastom aktivnog turizma, europsko tržište bilježi sve veću potražnju za ruralnim i boravišnim oblicima odmora. Nakon pandemije bolesti COVID-19 dodatno je porastao interes za manje smještajne kapacitete, kuće za odmor, objekte ruralnog turizma, glamping i sadržaje povezane s lokalnom gastronomijom i prirodom. Ruralni prostori Karlovačke županije, posebice područja riječnih dolina, TZP Četiri rijeke, Vojnića, Lasinje i drugih manje urbaniziranih područja, raspolažu značajnim potencijalom za razvoj ovakvih oblika turističke ponude te predstavljaju važnu osnovu za ravnomjerniji teritorijalni razvoj turizma.

Istodobno raste značaj iskustvenog i personaliziranog turizma. Suvremeni posjetitelji sve manje traže standardizirane turističke proizvode, a sve više autentična iskustva koja uključuju interakciju s lokalnom zajednicom, kulturnom baštinom i lokalnim načinom života. U tom kontekstu posebno rastu interpretacijski sadržaji, tematske ture, radionice, lokalna gastronomija i proizvodi te različiti oblici kreativnog i kulturnog turizma. Karlovačka županija već raspolaže primjerima dobre prakse kroz razvoj narativnog turizma u Ogulinu, interpretaciju tradicijskog života u Rastokama, razvoj riječnih sadržaja u Karlovcu te brojne manifestacije povezane s lokalnim identitetom. Daljnje jačanje ovog segmenta može značajno pridonijeti povećanju turističke potrošnje i diferencijaciji destinacije.

Održivost postaje jedan od ključnih kriterija odabira destinacije, osobito među turistima iz razvijenih europskih emitivnih tržišta. Rastuća okolišna osviještenost povećava važnost destinacija koje odgovorno upravljaju prirodnim resursima, uključuju lokalnu zajednicu i promiču lokalne proizvode i usluge. Karlovačka županija u tom segmentu raspolaže značajnim komparativnim prednostima koje proizlaze iz očuvanih riječnih ekosustava, velikog udjela šumskih površina, obuhvata ekološke mreže Natura 2000 te međunarodno prepoznatih primjera održivog razvoja turizma. Očuvana priroda, koju

posjetitelji prepoznaju kao najveću vrijednost destinacije, pritom predstavlja temelj buduće konkurentnosti turističkog razvoja.

Digitalna transformacija dodatno mijenja obrasce turističkog ponašanja i upravljanja destinacijama. Turisti očekuju dostupnost digitalnih informacija, online rezervacije, mobilne aplikacije, digitalne vodiče i personalizirane sadržaje. Na području Karlovačke županije već su prisutni primjeri korištenja digitalnih vodiča, QR interpretacijskih sustava, mobilnih aplikacija i GIS alata, no daljnja ulaganja u digitalnu infrastrukturu i podatkovno upravljanje predstavljaju važan preduvjet razvoja koncepta pametne destinacije (smart destination).

Obrasci turističke potrošnje dodatno potvrđuju razvojni potencijal destinacije. Prema istraživanju TOMAS Hrvatska 2022./2023., prosječna dnevna turistička potrošnja u Kontinentalnoj Hrvatskoj iznosi 130,2 EUR, pri čemu najveći dio otpada na smještaj, hranu i piće te kupovinu[54]. Istodobno, udio potrošnje namijenjen kulturi, zabavi, sportu i rekreaciji ostaje relativno nizak u odnosu na raspoložive turističke resurse i mogućnosti razvoja dodatnih sadržaja. U slučaju Karlovačke županije takva struktura potrošnje prvenstveno je posljedica velikog udjela jednodnevnih i tranzitnih posjetitelja te dominantnog korištenja prirodnih i outdoor sadržaja koji su često dostupni bez značajnijih dodatnih troškova za korisnike. Županija već raspolaže razvijenom ponudom aktivnog turizma, riječnih aktivnosti, planinarskih i biciklističkih sadržaja te kulturno-interpretacijskih atrakcija, zbog čega razvojni izazov nije primarno stvaranje novih sadržaja, već njihovo kvalitetnije povezivanje, tržišna valorizacija i uključivanje u integrirane turističke proizvode. Takav pristup može pridonijeti povećanju prosječne turističke potrošnje, produljenju boravka posjetitelja te jačanju ukupnih ekonomskih učinaka turizma na području Karlovačke županije.

Zaključno, analiza ponašanja turista i aktualnih tržišnih trendova pokazuje da Karlovačka županija raspolaže resursima koji su u potpunosti usklađeni s dominantnim smjerovima razvoja suvremenog europskog turizma. Očuvana priroda, rijeke, aktivni odmor, ruralni prostori, autentična iskustva i održivost predstavljaju ključne konkurentske prednosti destinacije. Budući razvoj stoga treba usmjeriti prema povećanju duljine boravka, jačanju iskustvenih turističkih proizvoda, digitalnoj transformaciji, održivom upravljanju resursima te postupnoj konverziji jednodnevnih i tranzitnih posjetitelja u višednevne goste, čime će se povećati gospodarski učinci turizma i osigurati ravnomjerniji razvoj cijelog područja Karlovačke županije.

2.6. Analiza eksternog okruženja destinacije

Analiza eksternog okruženja podrazumijeva identificiranje i razumijevanje vanjskih čimbenika koji utječu na turistički sektor Karlovačke županije, a na koje lokalne institucije i dionici ne mogu izravno utjecati, ali im se mogu prilagoditi. Ova analiza uključuje globalne, europske i nacionalne trendove te promjene u političkom, ekonomskom, društvenom, tehnološkom i okolišnom okruženju koje oblikuju razvojne mogućnosti i izazove za održivi turizam u županiji. Poseban naglasak stavlja se na trendove odgovornog i održivog turizma, kao ključnog pravca razvoja u kontekstu klimatskih promjena i zelene tranzicije.

[54] Institut za turizam (2024.): TOMAS Hrvatska 2022./2023. – Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj, Zagreb.

Pregled trendova odgovornog i održivog turizma

Turizam u Karlovačkoj županiji, kao i u svijetu, suočava se s izazovima koji proizlaze iz brzih društvenih, tehnoloških i klimatskih promjena. Dok su učinci tehnološkog napretka većinom pozitivni – osobito u kontekstu digitalizacije i unaprjeđenja turističke ponude – klimatske promjene predstavljaju ozbiljnu prijetnju prirodnim resursima i održivosti destinacija. U tom kontekstu, Karlovačka županija prepoznaje svoju posebnu odgovornost: gotovo trećina njezina područja obuhvaćena je ekološkom mrežom Natura 2000, a 55,5 % površine pokrivaju šume[55]. Takav iznimno očuvan prirodni kapital ujedno je i najveći komparativni adut županije kao turističke destinacije – ali i resurs koji zahtijeva pažljivo, odgovorno i mjerljivo upravljanje.

Rast turističkih aktivnosti odvija se paralelno s globalnim promjenama u okolišu, gospodarstvu i društvu, zbog čega se sve više naglašava važnost odgovornog i održivog pristupa razvoju turizma. Klimatske promjene postaju ključan faktor u oblikovanju budućih razvojnih politika. Za Karlovačku je županiju ovaj kontekst posebno relevantan: mjerenja na postajama Bosiljevo, Karlovac, Ogulin, Plaški i Slunj pokazuju trend porasta srednje godišnje temperature zraka u razdoblju 2000.–2022., a klimatske projekcije porast do 1,1–1,2 °C do 2040. te do 1,9–2,5 °C do 2070. godine (u odnosu na razdoblje 1971.–2000.), uz smanjenje snijega, skraćivanje hladnog razdoblja i povećanje broja sušnih razdoblja. Ovi podaci izravno utječu na planiranje turističke sezone, upravljanje vodnim resursima i razvojne prioritete destinacija poput Bjelolasice[56].

Upravo zbog toga, trendovi odgovornog i održivog turizma trebaju biti usmjereni na prilagodbu i smanjenje negativnih utjecaja na okoliš, kao i na razvoj otpornijih i ekološki osviještenih destinacija. Dugoročna uspješnost turističkog razvoja temelji se na uvođenju održivih praksi, ali i na spremnosti za kratkoročne prilagodbe koje vode prema sustavnom i uravnoteženom razvoju.

U nastavku su navedeni glavni trendovi održivog turizma relevantni za strateško planiranje Karlovačke županije:

- Dekarbonizacija turizma – poticanje energetski učinkovitih i niskougljičnih praksi u smještaju i mobilnosti; u županiji je elektrana na šumsku biomasu u Karlovcu (5 MW električne, 10 MW toplinske snage) primjer integracije obnovljive energije u lokalni energetski sustav[57]
- Očuvanje kulturne i prirodne baštine – jačanje interpretacije baštine te ograničavanje turističkog pritiska na osjetljive lokalitete; posebno je relevantno za upravljanje posjetima NP Plitvička jezera i za očuvanje vodopadnih mlinova Rastoke
- Digitalna transformacija – korištenje pametnih tehnologija za praćenje posjetitelja, održivo upravljanje kapacitetima i informiranje turista; primjeri dobre prakse u županiji su Smart City (pametni grad) strategija Slunja i GIS aplikacija projekta InnoVET
- Lokalna uključenost i dobrobit zajednice – valorizacija lokalnih proizvoda (ogulinsko zelje, masnica, karlovačko pivo, med, destilati), stvaranje radnih mjesta i uključivanje stanovništva u razvoj turističke ponude

[55] Karlovačka županija, Plan razvoja Karlovačke županije 2021.–2027.
[56] Regionalna energetsko-klimatska agencija Sjeverozapadne Hrvatske (REGEA), Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Karlovačke županije, Zagreb, svibanj 2024.
[57] BE-TO Karlovac d.o.o., kogeneracijsko postrojenje na drvnu biomasu „Ilovac“, Karlovac (u pogonu od 2020.); instalirani kapacitet 5 MW električne i 10 MW toplinske energije.

- Otpornost i prilagodba klimatskim promjenama – planiranje turizma uzimajući u obzir ekstremne vremenske uvjete i promjene sezonalnosti; Grad Slunj, Općina Rakovica i Općina Cetingrad izradili su Zajednički akcijski plan energetski i klimatski održivog razvitka[58]
- Održiva mobilnost – razvoj biciklističkih i pješačkih ruta te poticanje korištenja javnog prijevoza; kroz županiju prolaze državne glavne cikloturističke rute br. 3 i br. 6[59]
- Certificiranje i standardizacija – uvođenje eko-oznaka i standarda kvalitete; Ogulin se u razvojnim prioritetima pozicionira prema standardima GSTC-a i ETIS-a, a hidroelektrana Gojak certificirana je prema ISO 14001:2015 i ISO 50001:2018[60]

Turizam je jedan od najbrže rastućih sektora globalnog gospodarstva te izravno i neizravno doprinosi oko 9,8 % svjetskog BDP-a. Prema podacima Svjetske turističke organizacije (UN Tourism) i Svjetskog vijeća za putovanja i turizam (WTTC), globalni turistički sektor u 2025. godini ostvario je rekordne rezultate, s 1,54 milijarde međunarodnih dolazaka i doprinosom od 11,6 bilijuna USD globalnom BDP-u, čime je nastavljen trend rasta zabilježen već 2024. godine, kada se sektor gotovo u potpunosti oporavio nakon pandemije (98 % međunarodnih dolazaka u odnosu na 2019. godinu). Europa je pritom jedna od regija s najsnažnijim rastom, s doprinosom turizma od 2,9 bilijuna USD (rast od 5,1 % u odnosu na 2024.), što čini gotovo 10 % europskog BDP-a. Za Karlovačku županiju ovi trendovi otvaraju priliku za daljnje pozicioniranje kao konkurentne i održive kontinentalne destinacije, uz uvjet praćenja globalnih smjernica i nacionalnih politika[61].

Pandemija bolesti COVID-19 ukazala je na ranjivost turističkog sektora – Karlovačka županija zabilježila je pad s 626.231 noćenja u 2019. na samo 179.963 noćenja u 2020. godini. To je jasno pokazalo potrebu za razvojem održivog i otpornog turističkog modela koji nije ovisan o jednoj vrsti potražnje ili jednom emitivnom tržištu. Turizam županije već je u velikoj mjeri integriran s poljoprivredom (OPG-ovi, lokalna gastronomija), kulturnim sektorom (manifestacije, baštinska interpretacija) i sportskim turizmom (outdoor, rafting, ribolov) – što je dobra osnova za daljnju diversifikaciju i smanjenje krizne ranjivosti.

Sve veći značaj dobivaju inovativni sustavi praćenja učinaka turizma, poput Satelitskog računa održivosti turizma (engl. Tourism Satellite Sustainability Account – TSSA)[62], koji ne mjeri samo ekonomske koristi, već i troškove koje turizam generira za okoliš i društvo. U većoj mjeri, paradigme zelenog rasta i degrowth zauzimaju središnje mjesto u razmatranju budućnosti turizma: degrowth naglašava nužnost smanjenja ukupne ekonomske aktivnosti kada ona ima štetan učinak na okoliš, resurse i društvenu jednakost. Za Karlovačku županiju to je posebno relevantno u kontekstu upravljanja prihvatnim kapacitetom NP Plitvička jezera, koji je kroz politiku ograničenja broja posjetitelja već primijenio elemente ovih načela.

[58] Grad Slunj, Općina Rakovica i Općina Cetingrad, Zajednički Akcijski plan energetski i klimatski održivog razvitka Grada Slunja, Općine Rakovica i Općine Cetingrad (SECAP), izrađen uz podršku Regionalne energetske agencije Sjeverozapadne Hrvatske u okviru Sporazuma gradonačelnika za klimu i energiju (2022.)

[59] Karlovačka županija, Operativni plan razvoja cikloturizma Karlovačke županije; Nacionalni program razvoja cikloturizma Republike Hrvatske, Ministarstvo turizma i sporta.

[60] HEP Proizvodnja d.o.o., HE Gojak: integrirani sustav upravljanja certificiran prema normama ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 50001:2018 i ISO 45001:2018.

[61] WTTC, Travel & Tourism Economic Impact Research (EIR), travanj 2026.; UN Tourism (UNWTO), World Tourism Barometer and Statistical Annex, 2025.

[62] Institut za turizam, From TSA to TSSA: Measuring the Sustainability of Tourism; UN Tourism, Measuring the Sustainability of Tourism (MST): Statistical Framework, 2023.

Klimatske promjene istaknute su kao jedan od ključnih izazova za budući razvoj turizma u cijeloj Europi, a smjernice Europske komisije i UN-ove Agende za održivi razvoj (Agenda 2030) pozivaju na hitne prilagodbe i strateško planiranje. Europski zeleni plan i Tranzicijski put za turizam Europske komisije definiraju prioritete, mjere i zajedničke obveze za postizanje zelene i digitalne tranzicije turističkog sektora[63]. Karlovačka županija uskladila je svoje strateške prioritete s ovim okvirom kroz Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Karlovačke županije (2024.) i Plan razvoja županije 2021.–2027.

Okvir međunarodnih i nacionalnih standarda održivosti

Karlovačka županija razvija turizam u skladu s višerazinskim okvirom međunarodnih i nacionalnih standarda i politika održivosti. Na međunarodnoj razini, temeljni dokument je Agenda 2030 Ujedinjenih naroda, koja definira 17 globalnih ciljeva održivog razvoja[64]. Za turizam županije posebno su relevantni SC 8 (dostojanstven rad i gospodarski rast), SC 12 (održivi oblici potrošnje i proizvodnje), SC 13 (borba protiv klimatskih promjena), SC 14/15 (život ispod i na kopnu – zaštita ekosustava rijeka i šuma) i SC 17 (partnerstvima do ciljeva). Globalno vijeće za održivi turizam (GSTC) objavilo je 2019. kriterije za mjerenje održivosti destinacije u četiri ključne kategorije: održivo upravljanje, socioekonomski učinci, kulturni utjecaji i utjecaji na okoliš.

Na europskoj razini, Europski sustav pokazatelja za turizam (ETIS), koji je uspostavila Europska komisija, nudi strukturirani okvir za praćenje i upravljanje održivim turizmom na lokalnoj razini kroz 43 obvezna pokazatelja raspoređena u četiri kategorije: upravljanje destinacijom, gospodarski učinci, društveni/kulturni utjecaji i zaštita okoliša[65].

Na nacionalnoj razini, ključni strateški okvir čine Strategija razvoja održivog turizma do 2030. (NN 2/2023), Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027., Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. i Strategija prostornog razvoja RH[66]. Ovi dokumenti jasno usmjeravaju hrvatski turizam prema zelenoj tranziciji i razvoju destinacija koje balansiraju potrebe posjetitelja s očuvanjem lokalnih vrijednosti. Strateška vizija nacionalnog turizma do 2027. glasi: „Poštujući prirodno i kulturno nasljeđe i jedinstveni identitet svih regija, razvijamo održiv cjelogodišnji turizam poželjan za investicije, rad i život, koji doprinosi skladnom gospodarskom razvoju Hrvatske."

Tablica 26. Pregled međunarodnih, europskih i nacionalnih dokumenata relevantnih za održivi turistički razvoj Karlovačke županije

Razina	Ključni dokument / standard	Relevantnost za održivi turistički razvoj Karlovačke županije
Međunarodna	Agenda 2030 Ujedinjenih naroda (Sustainable Development Goals – SDGs)	Temeljni globalni okvir održivog razvoja; posebno relevantni SDG 8 (dostojanstven rad i gospodarski rast), SDG 11 (održive zajednice), SDG 12 (odgovorna potrošnja), SDG 13

[63] Europska komisija, Europski zeleni plan (COM(2019) 640) i Transition Pathway for Tourism, veljača 2022.
[64] Ujedinjeni narodi, Transforming our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development, Rezolucija Opće skupštine UN-a A/RES/70/1, 2015.
[65] Europska komisija, The European Tourism Indicator System (ETIS) Toolkit for Sustainable Destination Management, izdanje 2016.; 43 temeljna pokazatelja u četiri kategorije: upravljanje destinacijom, gospodarski učinci, društveni/kulturni utjecaji i utjecaji na okoliš.
[66] Strategija razvoja održivog turizma do 2030. (Narodne novine, br. 2/2023); Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027., Ministarstvo turizma i sporta; Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. (Narodne novine, br. 13/2021); Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/2017).

		(klimatska akcija), SDG 15 (očuvanje kopnenih ekosustava) i SDG 17 (partnerstva). Posebno važan za očuvanje riječnih i šumskih ekosustava Karlovačke županije te razvoj održivog kontinentalnog turizma.
Međunarodna	Global Sustainable Tourism Criteria – GSTC (2019.)	Međunarodni standard za održivo upravljanje turističkim destinacijama koji definira kriterije održivosti u područjima upravljanja destinacijom, socioekonomskih koristi, kulturne baštine i okoliša. Predstavlja referentni okvir za razvoj održivog upravljanja destinacijom i sustava pokazatelja održivosti.
Međunarodna	Pariški klimatski sporazum (Paris Agreement, 2015.)	Definira globalne ciljeve smanjenja emisija stakleničkih plinova i prilagodbe klimatskim promjenama, relevantne za razvoj klimatski otpornog turizma i održive mobilnosti.
Međunarodna	Europska konvencija o krajobrazu (Firenca, 2000.)	Važna za zaštitu krajobraznih vrijednosti Karlovačke županije, osobito riječnih krajolika Kupe, Korane, Dobre i Mrežnice te ruralnih područja.
Europska	Europski zeleni plan (European Green Deal)	Temeljni okvir EU za klimatsku neutralnost do 2050. godine; relevantan za dekarbonizaciju turizma, energetsku učinkovitost, kružno gospodarstvo i zaštitu bioraznolikosti.
Europska	Tranzicijski put za turizam (Transition Pathway for Tourism, 2022.)	Operativni okvir EU za zelenu i digitalnu tranziciju turizma, razvoj otpornosti destinacija, digitalizaciju i razvoj vještina.
Europska	Europska agenda za turizam 2030. (European Agenda for Tourism 2030.)	Definira smjer razvoja održivog, otpornog i uključivog europskog turizma, uz naglasak na disperziju turističkih tokova i uključivanje lokalnog stanovništva.
Europska	Sustav pokazatelja održivog turizma ETIS (European Tourism Indicator System)	Metodološki okvir Europske komisije za praćenje održivosti turističkih destinacija, koji je poslužio kao temelj za razvoj suvremenih sustava pokazatelja održivosti u destinacijskom upravljanju.
Makroregionalna	Strategija EU za jadransko-jonsku regiju (EUSAIR)	Relevantna kroz razvoj održivog turizma, zelene mobilnosti, kulturnih ruta i održivog upravljanja prirodnom i kulturnom baštinom.
Nacionalna	Strategija razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 2/2023)	Temeljni nacionalni dokument za razvoj turizma; naglašava održivost, razvoj kontinentalnog turizma, disperziju turističkog prometa i upravljanje destinacijom.
Nacionalna	Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine	Operativni dokument provedbe Strategije; definira konkretne mjere, pokazatelje ishoda i posebne ciljeve razvoja održivog turizma.
Nacionalna	Strategija prilagodbe klimatskim promjenama RH do 2040. s pogledom na 2070. godinu	Relevantna za procjenu klimatskih rizika (poplave, toplinski valovi, suše) te prilagodbu turističke infrastrukture i *outdoor* turizma.
Nacionalna	Zakon o turizmu (NN 156/23)	Ključni regulatorni okvir za planove upravljanja destinacijom, pokazatelje održivosti i izračun prihvatnih kapaciteta destinacije.

Nacionalna	Nacionalni plan razvoja cikloturizma Republike Hrvatske do 2027.	Posebno relevantan zbog razvoja cikloturizma kao jednog od ključnih turističkih proizvoda Karlovačke županije.
Regionalna	Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Karlovačke županije (2024.)	Definira klimatske rizike i mjere prilagodbe relevantne za turistički sektor, posebice riječna područja i *outdoor* aktivnosti.
Regionalna	Studija razvoja zelene infrastrukture Karlovačke županije	Relevantna za razvoj održive turističke infrastrukture, zelene mobilnosti, krajobraznog planiranja i očuvanja prirodnog kapitala destinacije.
Regionalna	Strategija razvoja turizma Karlovačke županije / Analiza stanja i strategija razvoja turizma Karlovačke županije	Sektorski dokument koji definira prioritetne turističke proizvode, tržišno pozicioniranje i razvojne smjerove turizma na području županije.
Lokalna	SECAP Slunj – Rakovica – Cetingrad	Zajednički akcijski plan energetski i klimatski održivog razvoja, relevantan za održivu mobilnost, energetsku učinkovitost i klimatsku otpornost turističkih destinacija.
Lokalna	Planovi upravljanja destinacijom (Karlovac, Ogulin, Slunj Rastoke, TZP Četiri rijeke, TZP Plitvičke doline, Vojnić)	Lokalni strateški dokumenti koji operacionaliziraju ciljeve održivog razvoja turizma i definiraju specifične mjere, projekte i pokazatelje održivosti na razini destinacija.

Zeleni turizam i koncept održivog razvoja u Karlovačkoj županiji

Zeleni rast i održivi razvoj danas su temeljne odrednice svih suvremenih razvojnih politika Europske unije, uključujući i sektor turizma. Karlovačka županija raspolaže iznimnim prirodnim kapitalom koji je istodobno njezin najveći turistički adut i najveća odgovornost. Na području županije 17 je zaštićenih područja prirode ukupne površine 15.993,67 ha, uključujući dio NP Plitvička jezera, dio PP Žumberak – Samoborsko gorje, strogi rezervat Bijele i Samarske stijene, značajne krajobraze Klek, Mrežnicu i Slunjčicu te Baraćeve špilje. Uz to, rijeka Mrežnica proglašena je značajnim krajobrazom (2024., 1.401,79 ha), a Mrežnica-Tounjčica zaštićena je kao spomenik prirode (653,60 ha). Ogulinsko-plaščansko područje prekriva čak 62 % površine Grada Ogulina kao ekološka mreža Natura 2000.

Turizam u županiji suočava se s posljedicama klimatskih promjena – uključujući toplinske valove, sezonske oscilacije i rastući pritisak na prirodne i prostorne resurse. Istodobno, turistička aktivnost, ako nije pravilno planirana i vođena, može dodatno opteretiti okoliš, infrastrukturu i lokalne zajednice. Ključno je razviti interdisciplinarni sustav pokazatelja koji ne mjeri samo ekonomske koristi (broj dolazaka, noćenja, prihodi), već i okolišne i društvene utjecaje. Ogulin je već primijenio ovaj pristup: mjeri omjer potrošnje vode po turističkom noćenju (0,111 m^3), količinu komunalnog otpada po noćenju (turist generira 7,28 puta više otpada nego stanovnik po danu izvan sezone) i udio zaštićenih područja u ukupnoj površini destinacije (62 % Natura 2000).

Zeleni pristup ne predstavlja zaseban turistički proizvod, već horizontalno načelo koje se integrira u sve segmente turističke ponude Karlovačke županije. Održivi razvoj turizma temelji se na odgovornom

upravljanju resursima, smanjenju negativnih okolišnih utjecaja, jačanju lokalne ekonomije i očuvanju prirodne i kulturne baštine, uz istodobno unaprjeđenje kvalitete doživljaja posjetitelja i kvalitete života lokalnog stanovništva. U tom kontekstu, prioritetni turistički proizvodi županije razvijaju se u skladu s načelima odgovornog i održivog turizma:

- Aktivni i *outdoor* turizam na rijekama i planinama razvija se uz primjenu načela održivog korištenja prostora. Fokus je na razvoju kvalitetne, sigurne i ekološki prihvatljive infrastrukture uz minimalne zahvate u prirodni okoliš, interpretaciji prirodne baštine te edukaciji posjetitelja o očuvanju ekosustava rijeka i krških terena. Biciklističke rute 3 i 6 razvijaju se uz zelenu infrastrukturu i sustavno označavanje.
- Kulturni i povijesni turizam temelji se na bogatoj materijalnoj i nematerijalnoj baštini destinacije, uz naglasak na suvremenu interpretaciju i integraciju manifestacija u cjelovite turističke doživljaje. Obnova kulturne baštine provodi se u skladu s načelima očuvanja autentičnosti i energetske učinkovitosti, uz primjenu digitalnih rješenja koja doprinose boljoj interpretaciji i smanjenju fizičkog pritiska na osjetljive lokalitete.
- Ruralni i enogastronomski turizam razvija se kroz valorizaciju lokalne poljoprivrede, OPG-ova i autohtonih gastronomskih proizvoda, uz jačanje kratkih lanaca opskrbe. Naglasak je na očuvanju tradicijskih praksi, poticanju korištenja lokalnih i sezonskih namirnica i smanjenju otpada od hrane. Veza između turizma i OPG-ova posebno je izražena na području Slunja, Ogulina te obuhvata Turističke zajednice područja Četiri rijeke, gdje se razvijaju modeli povezivanja lokalne poljoprivrede i turističke ponude.
- Upravljanje prihvatnim kapacitetom najizraženije je u destinaciji Rakovica / NP Plitvička jezera, gdje već postoje politike ograničavanja broja posjetitelja i digitalizirane ulaznice. To je primjer praktične primjene degrowth načela u turizmu koji se postupno širi i na druge destinacije u županiji (Slunj-Rastoke, Baraćeve špilje)[67].
- Manifestacijski turizam usmjerava se prema održivoj organizaciji događanja, uključujući primjenu zelenih događanja (smanjenje jednokratne plastike, digitalizacija ulaznica, lokalni proizvodi, održiva mobilnost posjetitelja). Ključne manifestacije poput Ogulinskog festivala bajke (10.000 posjetitelja), Dana piva Karlovac, Štrudlafesta, Modem festivala, Bear festivala, WRC-a, CRO Race-a, Međunarodnog festivala folklora i Quattro River Rallyja već implementiraju elemente zelene organizacije.
- Destinacija Slunj – Rastoke, kao jedina hrvatska destinacija s prestižnim priznanjem Best Tourism Village UN Tourism-a (2023.), prednjači u provedbi načela održivog seoskog turizma i postaje model za ostale destinacije u županiji.

Takav integrirani pristup omogućuje razvoj uravnoteženog, otpornog i konkurentnog turističkog sustava Karlovačke županije, koji istodobno doprinosi očuvanju prirodnih i kulturnih vrijednosti, jačanju lokalne ekonomije i dugoročnoj održivosti destinacije. Za Karlovačku županiju to znači i potrebu za razvojem sustava lokalnih pokazatelja održivosti te jačanjem kapaciteta turističkih dionika za

[67] Degrowth je koncept koji dovodi u pitanje pretpostavku da je kontinuirani rast broja dolazaka, noćenja i prihoda nužno pozitivan cilj turističke destinacije. Umjesto orijentacije na rast obujma, degrowth pristup zagovara stabilizaciju ili svjesno smanjenje turističkog opterećenja u destinacijama koje su dosegnule ili premašile svoj prihvatni kapacitet, stavljajući naglasak na kvalitetu posjeta, dobrobit lokalne zajednice i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa, a ne na kvantitativne ekonomske pokazatelje. U praksi se provodi mjerama kao što su ograničavanje broja posjetitelja, vremenske kvote, sustavi rezervacija/digitalizirane ulaznice ili diferencirane pristojbe za osjetljiva područja.

upravljanje destinacijom u skladu s principima kružne ekonomije, digitalne transformacije i društvene odgovornosti.

2.7. Analiza stanja digitalizacije

Digitalizacija je jedan od ključnih preduvjeta učinkovitog, transparentnog i održivog upravljanja turističkom destinacijom te povećanja konkurentnosti Karlovačke županije na domaćem i međunarodnom tržištu. U skladu s europskim i nacionalnim smjernicama održivog razvoja turizma, digitalna transformacija destinacije obuhvaća: razvoj telekomunikacijske infrastrukture i internetske povezanosti, uvođenje pametnih rješenja u javnu upravu, komunalne sustave i upravljanje prometom, digitalizaciju turističkih proizvoda i usluga (online rezervacije, digitalna interpretacija baštine, virtualne ture, AR/VR sadržaji, digitalna naplata), jačanje digitalnih kompetencija dionika te osiguranje kibernetičke sigurnosti, zaštite privatnosti podataka i digitalne pristupačnosti za sve skupine korisnika.

Telekomunikacijska infrastruktura i internetska povezanost

Stanje telekomunikacijske infrastrukture i dostupnosti interneta u Karlovačkoj županiji izrazito je heterogeno i usko je povezano s urbano-ruralnom podjelom prostora. Najrazvijenija infrastruktura zabilježena je u gradskim središtima (Karlovac, Duga Resa, Ogulin), dok ruralna i periferna naselja – posebice u Općini Vojnić, Općini Bosiljevo, Općini Saborsko te rubnim dijelovima Slunja, Ogulina i Rakovice – i dalje karakterizira ograničena dostupnost širokopojasnog interneta i nestabilna mobilna mreža.

Grad Karlovac i Grad Duga Resa prednjače u digitalnoj povezanosti, pri čemu Karlovac raspolaže razvijenom 4G/5G mrežom i planovima širenja optičke infrastrukture, dok je Duga Resa prepoznata kao jedan od pionira brzog interneta te aktivno razvija digitalna rješenja i pametne usluge. Ogulin bilježi umjeren stupanj razvoja širokopojasne infrastrukture, uz dostupnost 5G mreže na ključnim lokacijama i planove proširenja optičke mreže.

S druge strane, ruralna područja, posebice Općina Vojnić te područje Plitvičkih dolina (Saborsko i dijelovi Rakovice), suočavaju se s izraženom digitalnom podijeljenošću, ograničenim pristupom širokopojasnom internetu i nižim brzinama prijenosa podataka. Destinacija Slunj Rastoke razvila je javne Wi-Fi mreže u urbanom dijelu, no periferni dijelovi i dalje imaju ograničenu pokrivenost i nedostatnu optičku infrastrukturu.

Ukupno gledano, nedovoljna i neravnomjerno razvijena telekomunikacijska infrastruktura predstavlja jedan od ključnih izazova ravnomjernom turističkom i gospodarskom razvoju županije te ograničava implementaciju naprednih digitalnih rješenja, uključujući pametno upravljanje destinacijom, analitiku posjetitelja i razvoj *Smart City* sustava.

Dostupnost javnih Wi-Fi mreža u Karlovačkoj županiji značajno varira među destinacijama: Grad Karlovac i destinacija Slunj Rastoke imaju najrazvijeniju mrežu pristupnih točaka, uključujući turističke atrakcije, javne ustanove i gradske prostore, dok je Ogulin osigurao osnovnu pokrivenost prvenstveno u centru grada kroz program WiFi4EU. Općina Vojnić i ruralna područja bilježe ograničenu dostupnost javnog interneta, uglavnom koncentriranu u središtima naselja, dok područje TZP Četiri rijeke postupno razvija besplatne Wi-Fi mreže u općinama uz Dugu Resu. Područje Plitvičke doline bilježi zadovoljavajuću percepciju dostupnosti interneta među korisnicima, ali bez sustavno razvijene mreže pristupnih točaka izvan glavnih turističkih zona.

Pametna rješenja i *Smart City* inicijative

Karlovačka županija je još 2020. u okviru strategije „Karlovačka županija – pametna županija“ naglasila razvoj digitalne infrastrukture, održive mobilnosti te modernizaciju javnih usluga. U 2024. i 2025. godini županija je kroz pozive Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO) osigurala financiranje izrade projektne dokumentacije za sedam lokalnih projekata – razvoj *Smart City* koncepata u Dugoj Resi i Slunju, projektiranje biciklističkih staza u Rakovici i Dugoj Resi, modernizaciju javne rasvjete u Krnjaku te koncept Interneta stvari (IoT) u Žakanju.

Karlovac ima razvijenu *Smart City* strategiju u županiji. Grad je usvojio Strategiju pametnog grada Karlovac, a digitalne usluge su u više navrata predstavljene kao primjer dobre prakse. Neka od ključnih rješenja:

- SenzoriKA – LoRaWAN IoT mreža: Karlovac je postavio -na LoRaWAN-u temeljenu mrežu za prikupljanje podataka s brojnih senzora. Sustav mjeri potrošnju vode i topline, kvalitetu zraka, razinu buke, punjenost spremnika za otpad i zauzetost parkirališnih mjesta te omogućuje analitiku potrošnje.
- Digitalni gradski servisi: U provedbi su elektronički sustavi za upis djece u vrtiće (e-Vrtići), prijavu poduzetničkih potpora (e-Poduzetnici), izdavanje potvrda iz gradske pisarnice (e-Pisarnica), plaćanje naknade za novorođenče (e-Bebe) i internetska tržnica e-Tržnica.
- GIS platforma i aplikacija e-Ceste: Gradu je dostupna web GIS platforma za upravljanje infrastrukturom i javnim radovima, a aplikacija e-Ceste omogućuje praćenje radova i otvorenih podataka.
- Upravljanje prometom: Na ključnim prometnicama postavljene su nadzorne kamere radi praćenja protočnosti prometa i incidenata. Sustav trenutno nije integriran u sveobuhvatnu platformu, ali podaci se koriste za analizu prometa u suradnji s nadležnim institucijama.
- Turističke usluge: Grad nudi portal s informacijama o događanjima, a na tri lokacije postavljene su live streaming kamere (Trg bana Petra Zrinskog, Glazbeni paviljon i Foginovo kupalište) za praćenje stanja u stvarnom vremenu.
- Modernizacija javne rasvjete: U 2024. Grad Karlovac je pokrenuo projekt zamjene svih rasvjetnih tijela LED svjetiljkama opremljenima komunikacijskim modulom; očekuje se ušteda od 78 % potrošnje električne energije.

Digitalno-inovacijski hub InovaDR u Dugoj Resi-: razvojna agencija InovaDR u sklopu poduzetničkog inkubatora InovaDR pokrenula je digitalni centar u kojem se nude edukacije iz 3D snimanja, 2D/3D animacije i digitalne ilustracije. Centar potiče samozapošljavanje i digitalno poduzetništvo.

Projekt SmartKA: Karlovačka županija i Grad Ogulin te općine Josipdol i Tounj 2025. godine dobili su sredstva Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost za projekt „Putuj pametno Karlovačkom županijom – SmartKA“. Projekt predviđa digitalizaciju javnog prijevoza – podaci o linijama, voznim redovima i potražnji bit će dostupni putem web i mobilnih aplikacija. Cilj je učiniti javni prijevoz kvalitetnim i poželjnim te prilagoditi mrežu linija potrebama građana.

Slunj je pokrenuo ambiciozan program „Slunj *Smart City*“, koji se odnosi na turističko naselje Rastoke. Grad je već implementirao nekoliko digitalnih rješenja:

- Digitalni sustav naplate: Za šetnicu Vodene tajne u Rastokama implementiran je digitalni sustav naplate ulaznica i autobusnog zaustavljanja/parkiranja. Naplata se

odvija putem dvaju interaktivnih samonaplatnih kioska i web shopa kojim upravlja Grad Slunj. Sustav uključuje fizičke barijere na oba ulaza u šetnicu.

- Brojač posjetitelja: Na mostu sv. Ivana instalirana je kamera sa senzorom za anonimno brojanje posjetitelja; podaci se analiziraju u oblaku.
- Multimedijski interpretacijski totem: Posjetiteljima pruža interaktivne informacije o lokalnoj povijesti i kulturi.
- Ultrabrza punionica: u središtu Slunja, uz Trg dr. Franje Tuđmana. Nalazi se uz državnu cestu D1, pa služi kao točka punjenja na putu prema Plitvičkim jezerima i Dalmaciji. Grad Slunj ustupio je za nju parkirališna mjesta na trgu.

Karlovačka županija aktivno razvija pametna rješenja s naglaskom na digitalizaciji javnih usluga, pametnoj rasvjeti, održivoj mobilnosti i turističkim rješenjima. Karlovac predvodi s naprednim IoT mrežama i digitalnim platformama, Duga Resa se fokusira na digitalne kompetencije i modernizaciju infrastrukture, Ogulin uvodi digitalni javni prijevoz i informacijske sustave, dok Slunj implementira digitalnu naplatu i brojanje posjetitelja te planira inteligentno upravljanje prometom i meteorološku stanicu. Ruralne općine poput Vojnića i Plitvičke doline tek trebaju pokrenuti slične inicijative.

Digitalni alati i usluge u turizmu

Na razini cijele županije dominira korištenje globalnih platformi za rezervaciju smještaja – najzastupljenija je platforma Booking.com, a u manjoj mjeri Airbnb. Iznajmljivači u pravilu nemaju vlastite rezervacijske sustave, već posluju putem e-mail upita ili globalnih platformi; samo manji broj objekata nudi direktne rezervacije putem vlastitih web stranica ili društvenih mreža. Online rezervacijski sustavi za smještaj i druge turističke aktivnosti nisu integrirani na razini destinacije – ne postoji jedinstvena destinacijska rezervacijska platforma. U Ogulinu je zabilježen nedostatak lokalnog rezervacijskog portala i slaba vidljivost manjih iznajmljivača i organizatora aktivnosti, dok Interpretacijski centar Ivanina kuća bajke ima vlastitu web-prodaju ulaznica. U Karlovcu se ističe primjer Hostela Bedem, koji koristi softver Conto (prilagođen izvještavanju i zakonskim normama, a optimiziran i za hotelski sustav), uz već implementirane pametne sobe i planiranu ugradnju senzora za potrošnju vode.

InnoVET projekt u Karlovcu (Erasmus+) uključuje edukaciju dionika i građana kroz digitalne platforme za održivi razvoj turizma te aplikaciju s GPS praćenjem i senzorskim podacima za analitiku kretanja posjetitelja – iako je primjena ove analitike, prema procjeni, još ispod željene razine.

Web prisutnost, društvene mreže i interaktivni sadržaji

Digitalna transformacija turističkog sektora Karlovačke županije odvija se neujednačenim intenzitetom među pojedinim destinacijama. Dok pojedina područja razvijaju napredna rješenja za upravljanje posjetiteljima i interpretaciju baštine, značajan dio ruralnih prostora još uvijek se oslanja na osnovnu web prisutnost i društvene mreže, bez implementiranih digitalnih alata koji bi unaprijedili iskustvo posjetitelja i učinkovitost upravljanja destinacijom.

Grad Karlovac prednjači u području razvoja koncepta pametnog grada i postupne digitalizacije turističke ponude. U funkciji su digitalne interaktivne karte s GPS koordinatama za bicikliste i pješake, informacijski kiosci s podacima o atrakcijama te pojedini elementi proširene stvarnosti (AR) integrirani u turističku interpretaciju. Grad je među rijetkima u kontinentalnoj Hrvatskoj koji posjeduje jasno definiranu Strategiju pametnog grada, a u srednjoročnom razdoblju planira i implementaciju pametnog sustava upravljanja parkiranjem putem senzora i mobilne aplikacije.

Digitalna prisutnost na društvenim mrežama i internetskim platformama dobra je, no još uvijek postoji prostor za daljnje povezivanje turističkih sadržaja kroz jedinstvenu digitalnu platformu destinacije i razvoj personaliziranih iskustava za posjetitelje.

Duga Resa i općine Barilović, Bosiljevo, Generalski Stol i Netretić turistički su objedinjene kroz Turističku zajednicu područja Četiri rijeke. Digitalna promocija destinacije najvećim se dijelom odvija putem zajedničke web stranice i društvenih mreža TZP-a.

Posebnu vrijednost predstavljaju:

- virtualne šetnje dvorcima Bosiljevo, Novigrad na Dobri i Barilović;
- virtualni prikazi prirodnih atrakcija rijeka Mrežnice, Kupe, Korane i Dobre;
- aktivna prisutnost na društvenim mrežama;
- digitalna promocija manifestacija, uključujući Advent na Mrežnici;
- projekt „Povećanje online vidljivosti područja Četiri rijeke“ proveden tijekom 2024. godine.

Pojedinačne općine posjeduju uglavnom administrativne web stranice, bez razvijenih turističkih digitalnih sadržaja. Smještajni objekti i OPG-ovi u velikoj se mjeri oslanjaju na vanjske platforme poput Booking.com-a i društvenih mreža.

Grad Ogulin raspolaže kvalitetnom osnovnom digitalnom prisutnošću kroz službene kanale Turističke zajednice, internetske stranice i društvene mreže. Posebnu vrijednost predstavljaju sadržaji povezani s brendom „Ogulin – zavičaj bajki“ i interpretacijom kulturne baštine.

Pozitivan primjer predstavlja inicijativa KaRaddar, koja povezuje radioamatersku zajednicu i turizam te predstavlja inovativan oblik digitalne promocije destinacije.

Općine Josipdol, Plaški, Saborsko i Tounj uglavnom ovise o promociji putem Turističke zajednice Grada Ogulina.

- Josipdol posjeduje osnovnu turističku sekciju na službenim stranicama;
- Saborsko raspolaže značajnim prirodnim potencijalom, ali bez digitalnih vodiča;
- Plaški i Tounj imaju vrlo ograničenu turističku prisutnost na internetu.

Područje TZP Kupa predstavlja jedan od najboljih primjera primjene inovativnih digitalnih rješenja u ruralnom turizmu Karlovačke županije.

Posebno se ističu:

- virtualna šetnja na web stranici destinacije;
- projekt „Susret s rijekom“, koji uključuje VR naočale, multimedijalni informacijski centar i hologramske sadržaje;
- interaktivna turistička ruta „Teslinim svjetlom, tragovima Slave Raškaj“;
- online dostupni popisi smještaja i poklon bonovi;
- aktivna promocija putem društvenih mreža i digitalnih marketinških kampanja.

Općine Kamanje, Žakanje, Ribnik, Lasinja i Draganić imaju ograničenu vlastitu digitalnu prisutnost te se u velikoj mjeri oslanjaju na zajedničku promociju TZP Kupa.

Prema procjeni izrađivača, Slunj Rastoke predstavljaju jedan od najrazvijenijih primjera operativne digitalizacije turističke destinacije u Karlovačkoj županiji.

Implementirani su:

- digitalizirani sustav naplate ulaznica za šetnicu Vodene tajne;
- samonaplatni kiosci za parkiranje i turističke autobuse;
- web shop za online kupnju ulaznica;
- anonimni brojač posjetitelja s cloud analitikom;
- multimedijski interpretacijski totem;
- web kiosk za informiranje posjetitelja;
- javna Wi-Fi mreža s 20 pristupnih točaka.

Iako Wi-Fi infrastruktura trenutno nema dodatnu komercijalnu i marketinšku funkciju, ona predstavlja značajan razvojni potencijal za implementaciju pametnih turističkih usluga.

Model Slunja i Rastoka može se smatrati primjerom dobre prakse i preporučuje se njegovo postupno repliciranje u ostalim dijelovima županije.

Područje Rakovice i Plitvičke doline raspolaže razvijenijom turističkom digitalnom infrastrukturom, uključujući destinacijsku web stranicu, specijalizirane online sadržaje Baraćevih špilja i Posjetiteljskog centra SPELEON, digitalnu prezentaciju Drežnik Grada te sezonski turističko-informativni centar u Grabovcu. Nasuprot tome, područje Vojnića, Krnjaka i Cetingrada karakterizira niža razina digitalne razvijenosti, ograničena turistička web prisutnost, nedostatak naprednih digitalnih alata i slabiji institucionalni kapaciteti za digitalnu transformaciju. Iako su u Vojniću vidljivi pojedinačni pomaci kroz virtualne sadržaje i digitalnu interpretaciju, cijelo područje zahtijeva dodatna ulaganja u digitalnu infrastrukturu, kompetencije i razvoj suvremenih turističkih proizvoda.

Zaključna ocjena

Analiza pokazuje postojanje izraženih prostornih razlika u stupnju digitalne transformacije turizma unutar Karlovačke županije. Dok Slunj Rastoke, Karlovac i TZP Kupa razvijaju elemente pametne destinacije, većina ruralnih područja još uvijek se nalazi u početnoj fazi digitalizacije te se prvenstveno oslanja na osnovnu web prisutnost i društvene mreže.

Prioriteti za naredno razdoblje uključuju:

- razvoj jedinstvene digitalne platforme Karlovačke županije,
- implementaciju sustava za upravljanje posjetiteljima,
- digitalizaciju naplate i rezervacija,
- razvoj virtualnih i interpretacijskih sadržaja,
- jačanje digitalnih kompetencija lokalnih dionika,
- komercijalizaciju postojećih Wi-Fi sustava i primjenu pametnih turističkih rješenja u ruralnim područjima.

2.8. Analiza konkurencije

Metodološka napomena: Svi podaci o turističkom prometu za 2025. godinu u ovom poglavlju preuzeti su iz službene publikacije Državnog zavoda za statistiku „Turizam u 2025.“ (Statistička izvješća 1747/2026, Zagreb, 2026.) te iz DZS-ove HR-STAT baze podataka, tablica BS_TU12 „Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista, županije, mjesečno“. Obje tablice koriste identičnu metodologiju —

komercijalni smještaj prema NKD-u 2007., odjeljak 55, izvor podataka je sustav eVisitor koji DZS statistički obrađuje. Ovi podaci ne uključuju nekomercijalni turistički promet (koji DZS prati zasebnim istraživanjem) niti nautički charter, za razliku od zbirnih brojki koje objavljuje Hrvatska turistička zajednica (HTZ) na temelju istog sustava eVisitor, ali šireg obuhvata — stoga se DZS i HTZ brojke za istu županiju mogu razlikovati za 3–8 %. Podaci za 2021.–2024. preuzeti su iz iste DZS serije radi metodološke usporedivosti.

Analiza konkurencije Karlovačke županije temelji se na usporedbi s drugim destinacijama koje imaju slične prirodne, kulturne i gospodarske preduvjete te razvijaju komplementarne oblike turizma: aktivni i outdoor turizam, ruralni turizam, kulturni turizam i turizam temeljen na rijekama i zaštićenoj prirodi. Karlovačka županija suočava se s dva različita tipa konkurencije: županijskom razinom (u kojoj se nadmeće s kontinentalnim županijama) i destinacijskom razinom unutar same županije (gdje svaka od četiriju mikroregija ima vlastite konkurente).

Prema podacima DZS-a, Karlovačka županija ostvaruje apsolutno najveći turistički promet među kontinentalnim županijama.

Tržišna pozicija Karlovačke županije

U kontekstu kontinentalnih županija, Karlovačka županija zauzima uvjerljivo vodeću poziciju. Prema DZS-u, Karlovačka županija u 2025. godini ostvarila je 332.583 dolaska (48.969 domaćih, 283.614 stranih) i 583.794 noćenja (91.349 domaćih, 492.445 stranih), čime je i dalje najposjećenija kontinentalna županija u Hrvatskoj – uz pad od 1,85 % u dolascima i 4,40 % u noćenjima u odnosu na 2024. godinu (338.854 dolaska / 610.653 noćenja).

Drugoplasirana Krapinsko-zagorska županija ostvarila je 215.461 dolazak (109.571 domaćih, 105.890 stranih; rast od 6,0 % u odnosu na 2024.) i 481.451 noćenje (250.032 domaćih, 231.419 stranih; rast od 10,5 %), čime je značajno smanjila razliku prema Karlovačkoj županiji. Karlovačka županija sada ostvaruje 54,4 % više dolazaka i 21,2 % više noćenja od drugoplasiranog konkurenta – znatno uža margina nego 2024. godine, kad je razlika iznosila 66 % odnosno 40 %.

Mjereno udjelom u ukupnoj turističkoj potražnji Republike Hrvatske (20.698.963 dolaska u komercijalnom smještaju u 2025.), Karlovačka županija ostvaruje udio od 1,61 %, dok Varaždinska županija (114.211 dolazaka) ostvaruje udio od 0,55 %.

Ovakva pozicija daje županiji značajnu prednost u međunarodnoj prepoznatljivosti, ali i nosi specifične izazove: visok udio tranzitnih posjetitelja koji posjećuju NP Plitvička jezera i ne ostaju dulje, izražena sezonalnost i geografska neravnomjernost distribucije turističkog prometa (općina Rakovica sama ostvaruje 147.304 dolaska i 249.496 noćenja, odnosno 41,8 % ukupnih noćenja cijele županije) te pritisak masovnog turizma na zaštićene prirodne resurse. Stoga analiza konkurencije za Karlovačku županiju mora razlučiti dva različita konteksta: konkurenciju za masovnog međunarodnog posjetitelja (NP Plitvička jezera) i konkurenciju za „kontinentalnog gosta“ koji dolazi radi rijeka, kulture, outdoor-a i gastro iskustava.

Identifikacija konkurentskih destinacija

Na razini kontinentalnih županija, primarni su konkurenti Karlovačkoj županiji: Ličko-senjska županija, Primorsko-goranska županija, Sisačko-moslavačka županija i Krapinsko-zagorska županija.

Ličko-senjska županija predstavlja najizravnijeg suparnika – upravo zbog toga što dijeli pristup NP Plitvička jezera, koji se prostire i na njezinu području. Lička strana parka odatle prima snažan turistički

impuls, no dosad je razvijenost pratećih turističkih sadržaja bila slabija nego na karlovačkoj strani. Županija razvija outdoor turizam na Velebitu (NP Sjeverni Velebit, NP Paklenica), avanturistički i planinarsko-alpinistički turizam, koji djelomično cilja iste tržišne segmente. Uz to, kao susjedna županija graniči s Karlovačkom županijom na više strana, pa posjetitelji koji su doputovali u Liku često posjećuju i Karlovac, Slunj ili Ogulin. Prema DZS-u, Ličko-senjska županija u 2025. ostvarila je 770.049 dolazaka i 2.969.106 noćenja.

Primorsko-goranska županija s Gorskim kotarom izravni je konkurent po pitanju outdoor i aktivnog turizma. Gorski kotar, koji PUD Ogulina identificira kao ključnog natjecatelja, nudi planinarski i outdoor turizam (NP Risnjak, Bijele i Samarske stijene), eko i zeleni turizam, rafting na rijeci Kupi te seoski i gastronomski turizam. Gorski kotar ima snažan brendovski identitet „neodoljiva destinacija za sve generacije“ i visoku prepoznatljivost među slovenskim i domaćim gostima. Prometna dostupnost autocestom A6 (Rijeka – Zagreb) daje mu prednost u privlačenju gostiju koji dolaze s jadranske strane. Bjelolasica (Kula, 1.534 m), koja se često povezuje s Gorskim kotarom, nalazi se na području Grada Ogulina u Karlovačkoj županiji; bivši sportski centar Bjelolasica trenutačno nije u funkciji te se u ovom Planu promatra kao lokacija s potencijalom za obnovu, a ne kao aktivan skijaški centar. Prema DZS-u, cijela Primorsko-goranska županija u 2025. ostvarila je 3.171.305 dolazaka i 15.497.839 noćenja.

Krapinsko-zagorska županija vodeća je kontinentalna destinacija (bez Karlovačke županije) s 215.461 dolaskom i 481.451 noćenjem u 2025. godini (rast od 6,0 % i 10,5 % u odnosu na 2024.). Njezin su adut termalna lječilišta (Terme Tuhelj, Stubičke Toplice, Krapinske Toplice), kulturna baština Zagorja (dvorci Trakošćan, Veliki Tabor) i blizina Zagreba. Krapinsko-zagorska cilja slične segmente kao i Karlovačka županija u dijelu koji se tiče obiteljskog turizma, domaćih posjetitelja srednje i više platežne moći te gostiju iz Slovenije i Austrije. Riječ je o najbrže rastućem izravnom konkurentu Karlovačke županije u posljednje dvije godine.

Sisačko-moslavačka županija ostvarila je u 2025. godini 25.808 dolazaka i 56.029 noćenja – pad od 13,2 % u dolascima i 23,4 % u noćenjima u odnosu na 2024. (29.724 / 73.167) – te i dalje nije snažan konkurent, iako razvija ruralni turizam na Banovini, turizam uz Savu te turističku valorizaciju prirodnih vrijednosti Petrove gore i Zrinske gore. Neke destinacije na Banovini – osobito područje Una-Sane uz granicu s BiH – mogu privući goste koji bi inače posjetili južni dio Karlovačke županije (Vojnić, Slunj).

Primarni konkurenti – inozemne destinacije

Karlovačka županija konkurira i inozemnim destinacijama, posebice onima koje ciljaju iste međunarodne segmente posjetitelja (njemačke, nizozemske, francuske i korejske turiste u tranzitu prema Jadranu).

Nacionalni park Una (Bihać, Bosna i Hercegovina) predstavlja rastućeg i sve značajnijeg konkurenta, osobito za destinacije u južnom dijelu Karlovačke županije. Rijeka Una i njezini slapovi estetski su slični Rastokama i rijeci Korani, a Unska regija intenzivno razvija outdoor i avanturistički turizam temeljen na riječnim aktivnostima, ribolovu i ruralnom turizmu. Plan upravljanja destinacijom Grada Slunja eksplicitno navodi Bihać i Nacionalni park Una kao jednu od ključnih konkurentskih destinacija zbog slične prometne dostupnosti (ista cestovna ruta prema Jadranu) i usporedivog turističkog profila. Dodatnu konkurentsku prednost predstavlja povoljnija cjenovna razina, zbog čega je ovo područje privlačno budžetno orijentiranim posjetiteljima.

Slovenija (osobito područja Triglavski nacionalni park, Dolina Soče i Kranjska Gora) konkurira za iste njemačke, austrijske i švicarske goste koji traže planinske i riječne outdoor destinacije. U odnosu na Karlovačku županiju, Slovenija raspolaže razvijenijom turističkom infrastrukturom, višom razinom

turističkih usluga, snažnijim međunarodnim brendom te većom prepoznatljivošću na tržištu aktivnog turizma. Zbog toga predstavlja ozbiljnog međunarodnog konkurenta, osobito u segmentu gostiju veće platežne moći i onih koji traže cjelovita outdoor iskustva visoke kvalitete.

Karakteristike turizma u Karlovačkoj županiji u odnosu na konkurente

Karlovačka županija u odnosu na konkurentske destinacije ističe se nizom specifičnih komparativnih prednosti:

- Nacionalni park Plitvička jezera upisan je na UNESCO-ov Popis svjetske baštine kao prirodno dobro (1979., proširenje granica 2000.), što županiji daje snažnu prednost u međunarodnoj prepoznatljivosti. Tu prednost Karlovačka županija dijeli s Ličko-senjskom županijom, na čijem se području nalazi veći dio Parka.
- Raznovrsnost turističke ponude unutar jedne županije – od urbano-kulturnog turizma Karlovca, bajkovite tematike Ogulina, vodene baštine Rastoka, outdoor-a na četiri rijeke do lovnog turizma Vojnića. Takva raznolikost smanjuje sezonalnost i ovisnost o jednom segmentu.
- Izniman prirodni kapital – četiri ekološki očuvane rijeke (Kupa, Korana, Mrežnica, Dobra), 55,5 % površine pod šumom i gotovo trećina područja u ekološkoj mreži Natura 2000 čine županiju jedinstvenom u kontekstu zelene i održive destinacije.
- Prometna dostupnost – županija se nalazi na glavnom koridoru autoceste A1 (Zagreb – Split), što je čini najpristupačnijom kontinentalnom destinacijom osim Krapinsko-zagorske (koja je bliže Zagrebu).
- Potencijal za konverziju tranzitnih posjetitelja – velik broj tranzitnih gostiju koji prolaze prema moru ili se vraćaju, a koji još nisu konvertirani u višednevne goste, predstavlja ogroman neiskorišten potencijal koji nema gotovo nijedan drugi konkurent u takvom opsegu.

Ključne slabosti u odnosu na konkurente, potvrđene i pooštrene podacima za 2025.:

- Izražena sezonalnost – prema DZS-ovim mjesečnim podacima (BS_TU12), srpanj i kolovoz zajedno nose 47,7 % cjelogodišnjih noćenja (278.709 od 583.794), dok četiri zimska mjeseca (siječanj, veljača, studeni, prosinac) zajedno donose tek 6,7 % godišnjeg prometa. Ovo je znatno oštrija koncentracija nego kod konkurenata poput Primorsko-goranske županije, koja zbog cjelogodišnjeg urbanog turizma Rijeke i predsezonskog/posezonskog turizma Opatije ima ravnomjerniju raspodjelu.
- Kratka prosječna duljina boravka – 1,76 noćenja po dolasku u 2025. (583.794 / 332.583), i dalje daleko ispod Ličko-senjske (3,86) i Primorsko-goranske županije (4,89).
- Geografska neravnomjernost distribucije prometa – općina Rakovica (Plitvička jezera) samostalno ostvaruje 41,8 % ukupnih noćenja županije, službeno potvrđeno DZS podatkom za 2025.
- Nedovoljna razvijenost smještajnih kapaciteta visokih kategorija u većini destinacija (osim Karlovca i Ogulina), ograničena međudestinacijska koordinacija te nerazvijena zimska i predsezonska ponuda (Bjelolasica na području Ogulina predstavlja potencijal za obnovu zimske ponude, ali centar trenutačno nije u funkciji).

Turistički promet 2021.–2025.

Usporedba turističkog prometa Karlovačke županije s primarnim kontinentalnim konkurentima potvrđuje njezinu vodeću poziciju tijekom cijelog promatranog razdoblja, uz jasan signal konvergencije u posljednje dvije godine. U 2023. godini, koja je za Karlovačku županiju bila rekordna s 347.307 dolazaka i 632.497 noćenja, ostvaren je turistički promet veći od ukupnog prometa većine pojedinačnih kontinentalnih konkurentskih županija. U 2024. i 2025. godini zabilježen je kontinuiran pad (610.653, odnosno 583.794 noćenja), dok je istodobno Krapinsko-zagorska županija, dosad drugoplasirana kontinentalna destinacija, ostvarila snažan i ubrzavajući rast. Uzroke pada nije moguće pouzdano utvrditi iz raspoloživih podataka. Za njihovo utvrđivanje potrebna je raščlamba prometa prema emitivnim tržištima, vrstama smještaja i područjima lokalnih turističkih zajednica. Uz to treba analizirati promjene u režimu posjećivanja NP Plitvička jezera te dinamiku otvaranja i zatvaranja smještajnih kapaciteta.

Tablica 27. Usporedba turističkog prometa u kontinentalnim županijama 2021.–2025.

Županija	Dolasci 2021.	Noćenja 2021.	Dolasci 2022.	Noćenja 2022.	Dolasci 2023.	Noćenja 2023.	Dolasci 2024.	Noćenja 2024.	Dolasci 2025.	Noćenja 2025.
Karlovačka	220.835	410.313	293.779	559.381	347.307	632.497	338.854	610.653	332.583	583.794
Krapinsko-zagorska	151.644	315.268	177.266	383.672	191.603	414.222	203.259	435.659	215.461	481.451
Varaždinska	72.675	148.509	88.592	202.467	103.216	241.220	111.629	254.952	114.211	240.072
Zagrebačka	79.586	150.760	126.615	229.238	148.628	265.018	168.870	298.810	175.626	299.269
Međimurska	64.051	144.061	87.294	203.937	94.556	215.597	100.759	224.739	106.295	240.351
Sisačko-moslavačka	13.357	32.801	23.613	55.490	25.457	57.887	29.724	73.167	25.808	56.029
Koprivničko-križevačka	13.125	27.561	18.011	36.987	19.119	44.950	17.785	41.870	19.399	46.225
Bjelovarsko-bilogorska	15.327	49.042	22.387	68.319	28.975	83.102	28.582	84.258	24.275	64.363

Izvor: Državni zavod za statistiku, Statistička izvješća 1747/2026 „Turizam u 2025.“ i HR-STAT baza podataka, tablica BS_TU12, „Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista, županije, mjesečno“. Podaci 2021.–2024. iz iste DZS serije radi metodološke usporedivosti.

Podaci potvrđuju da Krapinsko-zagorska županija nastavlja rasti (+6,0 % dolasci, +10,5 % noćenja u 2025.) i time dodatno smanjuje razliku prema Karlovačkoj (koja je pala za 1,85 % u dolascima i 4,40 % u noćenjima). Razlika u dolascima sada iznosi 54,4 % (332.583 prema 215.461), a u noćenjima 21,2 % (583.794 prema 481.451) – znatno uže nego u 2024. (66 % / 40 %), što potvrđuje da je konvergencija stvaran, mjerljiv trend, a ne statistički šum.

Benchmarking (usporedna analiza) susjednih i usporedivih destinacija (2025.)

Tablica 28. Benchmark analiza – ključne karakteristike konkurentskih destinacija

	Karlovačka županija	**Ličko-senjska županija**	**Primorsko-goranska županija (Gorski kotar / Kvarner)**	**Krapinsko-zagorska županija**	**Unsko-sanski kanton / NP Una (BiH)**
Turistički promet 2025. (DZS)	332.583 dolaska / 583.794 noćenja	770.049 dolazaka / 2.969.106 noćenja	3.171.305 dolazaka / 15.497.839 noćenja	215.461 dolazak / 481.451 noćenja	NP Una ≈ 182.200 posjeta 2025. (službeni podaci JP Nacionalni park Una)
Prosj. boravak (noći)	1,76	3,86	4,89	2,23	~1,6 (procjena)
Udio stranih (dolasci)	85,3 %	89,2 %	83,3 %	49,1 %	~65 % (procjena)
Trend u odnosu na 2024.	Pad (−1,85 % dolasci, −4,40 % noćenja)	Rast	Rast	Snažan rast (+6,0 % / +10,5 %)	Rast (procjena)
Istaknuta tržišta	Njemačka, Nizozemska, Italija	Hrvatska, Njemačka, Poljska, Francuska, Italija	Njemačka, Austrija, Slovenija, Italija	Slovenija, Austrija, Hrvatska	Hrvatska, Slovenija, Njemačka, Austrija
Ključne atrakcije	Četiri rijeke – Kupa, Mrežnica, Dobra i Korana; Rastoke	NP Plitvička jezera, NP Paklenica, NP Sjeverni Velebit, Zavratnica	NP Risnjak, Bjelolasica, Lokvarka špilja	Terme Tuhelj, Trakošćan, Veliki Tabor, Kumrovec	Rijeka Una, slap Štrbački buk, Martin Brod
Kratke napomene	Drugu godinu zaredom pad prometa unatoč vodećoj poziciji; sezonalnost srpanj+kolovoz = 47,7 % god. noćenja	Najdulji boravak nakon PGŽ; rekordna 2025.	Blagi rast unatoč dugom boravku; gosti borave zbog obale i otoka	Najbrže rastuća kontinentalna konkurentska destinacija; smanjuje jaz prema Karlovcu	Podaci iz bosanskohercegovačkih izvora, preporučena dodatna provjera

Izvor: DZS Statistička izvješća 1747/2026 i BS_TU12

Ključni zaključak poglavlja: uvjerljivo vodeća pozicija Karlovačke županije u 2025. godini ostaje činjenično točna, ali s jasno slabijom i sve slabijom marginom prema Krapinsko-zagorskoj županiji (54,4 % umjesto ranijih 66 % u dolascima), dok istodobno 42,7 % cjelokupnog prometa županije ovisi o jednoj jedinoj općini (Rakovica/Plitvička jezera), a gotovo polovica godišnjih noćenja koncentrirana je u samo dva mjeseca (srpanj i kolovoz) – strukturni rizici koji zaslužuju istaknuto mjesto u preporukama dokumenta za diversifikaciju ponude i produljenje sezone.

2.9. Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti

Pristupačni turizam podrazumijeva organiziranje prostora, usluga i sadržaja tako da ih osobe s poteškoćama – mobilnosti, vida, sluha, kognicije i drugima – mogu koristiti samostalno i ravnopravno. Prema zakonskim propisima, pristupačnost je „rezultat primjene tehničkih rješenja u projektiranju i gradnji… kojima se osobama s invaliditetom osigurava neometan pristup, kretanje i boravak… na jednakoj razini kao ostalima“[68]. Prema globalnim procjenama, osobe s invaliditetom čine oko 16 % ukupne svjetske populacije, odnosno oko 1,3 milijarde ljudi, a više od 70 % od 80 milijuna osoba s invaliditetom na području Europske unije redovito putuje[69]. Ova skupina turista ima specifične zahtjeve, preferira putovanja izvan najfrekventnijih turističkih sezona, a ako je zadovoljna pruženom uslugom, često se vraća na iste destinacije. Stoga su ulaganja u pristupačnost ne samo društvena obveza već i ekonomska prilika za povećanje posjeta i produljenje sezone.

Karlovačka županija, s raznolikim turističkim mikroregijama, različito je napredovala na području pristupačnosti. Poseban naglasak stavljen je na povećanje pristupačnosti turističkih sadržaja za osobe s invaliditetom, čime se doprinosi inkluzivnosti i održivosti turizma u cijeloj županiji.

Za potrebe analize izrađen je popis turističkih atrakcija i sadržaja Karlovačke županije s ocjenom njihove pristupačnosti osobama s invaliditetom. Izrađen je popis 120 turističkih atrakcija i sadržaja Karlovačke županije te je procijenjena njihova pristupačnost osobama s invaliditetom. Pristupačnima je ocijenjeno 45 % obuhvaćenih atrakcija i sadržaja, djelomično pristupačnima 19 %, a nepristupačnima 34 %. Na ukupne rezultate znatno utječu manifestacije, koje su gotovo u cijelosti ocijenjene pristupačnima. Njihovim izuzimanjem, među 86 fizičkih atrakcija udio potpuno pristupačnih iznosi 24 %, a djelomično pristupačnih 26 %.

Najviša razina pristupačnosti utvrđena je kod muzeja i interpretacijskih centara, među kojima je devet od deset objekata potpuno pristupačno. Većinom je riječ o novim ili obnovljenim objektima, poput Aquatike, Speleona i Ivanine kuće bajke. Najniža razina pristupačnosti zabilježena je kod prirodne baštine: od 29 lokaliteta samo su tri potpuno pristupačna, dok je 59 % ocijenjeno nepristupačnima, ponajprije zbog zahtjevnih terenskih uvjeta. Slični izazovi prisutni su i kod kulturno-povijesne baštine, gdje je 55 % lokaliteta nepristupačno, osobito srednjovjekovne utvrde i stari gradovi. Kod sportsko-rekreacijskih sadržaja i tematskih ruta prevladava djelomična pristupačnost, budući da su prilagođene tek pojedine dionice ili lokaliteti. Kao primjer dobre prakse izdvaja se prilagođeni rafting na Mrežnici.

Rezultati analize upućuju na višu razinu pristupačnosti novijih objekata u urbanim sredinama, dok su najveći nedostaci prisutni kod prirodne i kulturno-povijesne baštine, koje predstavljaju temelj turističke ponude županije. Stoga bi buduća ulaganja trebalo prioritetno usmjeriti na unaprjeđenje pristupačnosti tih lokaliteta, osobito uređenjem pristupačnih dionica staza, vidikovaca i prilaznih zona.

---

[68] Pravilnik o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti; dostupno na: https://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_78_1615.html#:~:text=7,razini%20kao%20i%20ostalim%20osobama

[69] Službena stranica UN Tourism. Accessible travel „a game changer“ for destinations and businesses; dostupno na: https://www.accessibletourism.org/?i=enat.en.reports.2410

Na lokalitetima na kojima fizička prilagodba nije izvediva potrebno je razvijati alternativne oblike interpretacije koji osobama s invaliditetom omogućuju upoznavanje i doživljaj baštine.

Fizička pristupačnost turističke infrastrukture

Analiza pokazuje da je razina fizičke pristupačnosti turističke infrastrukture u Karlovačkoj županiji neujednačena te značajno ovisi o vrsti turističkog proizvoda i razini dosadašnjih ulaganja. Najveći izazov predstavlja struktura smještajnih kapaciteta. Turističku ponudu Karlovačke županije dominantno čine privatni apartmani, kuće za odmor i mali obiteljski objekti, koji u velikom broju slučajeva nisu projektirani prema načelima univerzalnog dizajna. Posljedica toga je ograničena dostupnost prilagođenih smještajnih jedinica, sanitarnih čvorova i pristupačnih ulaza. Povoljnija je situacija u hotelskom sektoru i novije izgrađenim objektima, koji uglavnom zadovoljavaju zakonske zahtjeve pristupačnosti.

Na području Grada Ogulina posljednjih je godina ostvaren značajan napredak. Grad je potpisnik Povelje o pristupačnosti javnih prostora te sustavno uklanja arhitektonske prepreke kroz projekte obnove i izgradnje javnih objekata. U novim projektima osiguravaju se rampe, dizala, taktilne staze, prilagođeni sanitarni čvorovi i drugi elementi univerzalnog dizajna. Ivanina kuća bajke potpuno je pristupačna, a jezero Sabljaci ima uređene prilaze i djelomično prilagođenu infrastrukturu, iako nema specijaliziranu opremu za ulazak u vodu.

Na području Slunja i Rastoka provedena su ulaganja kroz projekt „Vodene tajne Slunja“, u okviru kojega je uređena pristupačnija šetnica kroz Rastoke. Osigurana su parkirna mjesta za osobe s invaliditetom i pristupačni ulazi u dio javnih ustanova, a gradsko kupalište na Korani ima rampu za ulazak u vodu. Unatoč tome, zbog prirodnog krajobraza (slapovi, strme staze, drveni mostići) kretanje u pojedinim dijelovima starog naselja i dalje može biti otežano.

Općina Vojnić osigurala je osnovne elemente pristupačnosti na pojedinim javnim objektima poput Doma kulture, knjižnice, dječjeg vrtića i osnovne škole, no javni prijevoz još uvijek nije prilagođen osobama s invaliditetom. Najznačajniji turistički resurs općine, Petrova gora, raspolaže prilagođenom poučnom stazom u blizini Lovačkog doma Muljava, dok vodotoci i memorijalna baština nisu pristupačni.

Pozitivan primjer predstavlja i područje TZP Četiri rijeke, gdje je prema dostupnim evidencijama približno 75 % turističkih atrakcija fizički pristupačno osobama smanjene pokretljivosti. Kod većine lokaliteta osigurana su parkirališna mjesta, pristupačne komunikacijske površine i prilagođeni sanitarni čvorovi.

Grad Karlovac također bilježi kontinuirana ulaganja u pristupačnost javnih prostora. Brojne pješačke površine prilagođene su spuštenim rubnjacima, a grad ima najveću koncentraciju pristupačnih turističkih sadržaja u županiji. Potpuno su pristupačni Aquatika – slatkovodni akvarij Karlovac, Muzej Domovinskog rata Turanj, Nikola Tesla Experience Center, Gradski muzej Karlovac, Mihalićeva kuća književnosti, Kino Edison, Nacionalno svetište sv. Josipa te povijesna jezgra Zvijezda. Aquatika je u nacionalnim istraživanjima prepoznata kao jedan od najboljih primjera pristupačne turističke infrastrukture u Hrvatskoj. Gradska kupališta na Korani, uključujući Foginovo kupalište, imaju rampe za ulazak u vodu. Stari grad Dubovac nije u cijelosti prilagođen, no ulaz u predvorje i restoran su pristupačni.

S druge strane, područje TZP Plitvičke doline pokazuje najizraženija ograničenja. Prema dostupnim podacima samo jedna od šest analiziranih turističkih atrakcija raspolaže infrastrukturom prilagođenom

osobama s invaliditetom. To je interpretacijski centar Speleon, dok same Baraćeve špilje i dio NP Plitvička jezera na području županije nisu pristupačni. Stanje upućuje na potrebu značajnijih ulaganja u budućem razdoblju.

Poseban izazov predstavljaju kulturno-povijesni lokaliteti, utvrde, sakralni objekti i povijesne jezgre naselja. Zbog zahtjeva zaštite kulturne baštine nije uvijek moguće u potpunosti ukloniti arhitektonske barijere, što potvrđuju i rezultati popisa: od 20 kulturno-povijesnih lokaliteta 11 nije pristupačno. Ipak, u Ogulinu se kroz obnovu Frankopanskog kaštela planira ugradnja dizala i dodatnih prilagodbi koje će značajno unaprijediti dostupnost kulturne baštine osobama smanjene pokretljivosti. Revitalizacija povijesne jezgre grada uključuje i izgradnju pristupnih rampi i prilagođenih komunikacija. Prilagodba je u pripremi i za utvrdu Cetin u Cetingradu.

Kod prirodnih atrakcija dodatni izazov predstavljaju slapovi, kanjoni, riječne obale i šumski tereni, karakteristični za velik dio Karlovačke županije. Primjer je poučna staza uz Slunjčicu: iako je mjestimice ravna, na njoj se nalaze drvene stepenice, uski mostići, korijenje i skliski dijelovi nakon kiše. Upravo zbog toga raste važnost alternativnih oblika interpretacije, koji sadržaje približavaju i osobama koje pojedine lokalitete ne mogu fizički obići. U županiji već postoji nekoliko takvih primjera:

- virtualna stvarnost (VR) u špilji Vrlovka (geomorfološki spomenik prirode s arheološkim nalazima, općina Kamanje),
- interpretacijski centar Speleon kao pristupačna zamjena za obilazak Baraćevih špilja,
- VR/hologram interpretacija rijeke Kupe „Susret s rijekom“ u Ozlju,
- uređeni i potpuno pristupačni vidikovci uz Đulin ponor u Ogulinu.

Informacijska i digitalna pristupačnost

Najnapredniji primjer informacijske pristupačnosti u Karlovačkoj županiji nalazi se na području Slunja i Rastoka. U destinaciji su postavljene interpretacijske ploče s taktilnim elementima, izrađen je vodič na Brailleovom pismu „Značajni krajobraz Slunjčice“, a posjetiteljima su dostupni audio sadržaji i virtualna šetnja putem VR tehnologije. Time je omogućeno kvalitetnije iskustvo osobama s oštećenjem vida i drugim vrstama invaliditeta.

Grad Ogulin aktivno surađuje s udrugama osoba s invaliditetom te razvija digitalna rješenja usmjerena na veću dostupnost turističkih informacija. Poseban naglasak stavljen je na prilagodbu mrežnih stranica, razvoj audio sadržaja i poboljšanje dostupnosti digitalnih platformi.

Nasuprot tome, na području Općine Vojnić i dijela ruralnih destinacija turističke informacije još uvijek nisu dovoljno prilagođene korisnicima asistivnih tehnologija. Nedostaju audio vodiči, sadržaji na znakovnom jeziku, materijali na Brailleovom pismu te sustavi signalizacije prilagođeni osobama s kognitivnim teškoćama ili oštećenjima vida i sluha.

Ključni izazovi

Unatoč pozitivnim primjerima, analiza ukazuje na nekoliko sustavnih izazova:

- nedovoljna dostupnost pristupačnih smještajnih kapaciteta,
- velike razlike u razini pristupačnosti među destinacijama: Karlovac i Ogulin bilježe značajan napredak, dok TZP Plitvičke doline i ruralna područja zaostaju,
- niska pristupačnost prirodne baštine: potpuno su pristupačna tek 3 od 29 lokaliteta,
- gotovo potpuna nepristupačnost srednjovjekovnih utvrda i starih gradova,
- nedovoljno razvijena digitalna i komunikacijska pristupačnost,

- neprilagođenost dijela javnog prijevoza i prometne infrastrukture,
- nedostatak jedinstvenog sustava praćenja i certificiranja pristupačnosti turističkih sadržaja. To se pokazalo i pri izradi popisa: kriteriji za ocjene „pristupačno“ i „djelomično pristupačno“ nisu ujednačeni među dionicima, a za dio atrakcija podaci nisu dostavljeni.

Razvojne mogućnosti i preporuke

Kako bi Karlovačka županija postala prepoznatljiva kao uključiva i pristupačna destinacija, preporučuje se uspostava koordiniranog pristupa na razini cijele županije.

Prioritetne aktivnosti uključuju:

- izradu županijskog akcijskog plana pristupačnog turizma,
- uspostavu i redovito ažuriranje popisa pristupačnosti turističkih atrakcija prema jedinstvenim, jasno definiranim kriterijima, te označavanje pristupačnih sadržaja na terenu i u promotivnim materijalima,
- prioritetno ulaganje u pristupačne dionice staza i vidikovce na ključnim prirodnim lokalitetima (Slunjčica, Mrežnica, Klek, Plitvičke doline),
- uključivanje načela univerzalnog dizajna u sve nove turističke investicije i obnove kulturne baštine,
- prilagodbu digitalnih platformi prema međunarodnim standardima pristupačnosti (WCAG),
- razvoj pristupačnih interpretacijskih sadržaja (audio vodiči, Brailleovo pismo, taktilne karte, virtualne ture) prema primjeru Rastoka, Vrlovke i Speleona,
- edukaciju turističkih djelatnika za rad s osobama različitih vrsta invaliditeta,
- korištenje europskih fondova za financiranje prilagodbe turističke infrastrukture.

Plan razvoja Karlovačke županije 2021.–2027. kao jedan od razvojnih prioriteta prepoznaje povećanje pristupačnosti turističkih sadržaja za osobe s invaliditetom, čime se doprinosi inkluzivnosti i održivosti turizma. Provedba ovog cilja zahtijeva koordinirani pristup na županijskoj razini, jer su razlike u stupnju pristupačnosti među pojedinim destinacijama još uvijek značajne. Prenošenjem dobre prakse i sustavnim ulaganjem u fizičku, digitalnu i komunikacijsku pristupačnost, Karlovačka županija može privući segment turista – osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti – koji često putuje izvan vršne sezone. Time se izravno doprinosi desezonalizaciji, povećanju cjelogodišnjeg turističkog prometa i jačanju konkurentnosti županije kao održive i uključive turističke destinacije.

2.10. Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji

Razvoj održivog i konkurentnog turizma u Karlovačkoj županiji zahtijeva dobru organiziranost i dostupnost različitih javnih i komercijalnih usluga, kako bi se zadovoljile potrebe turista i lokalnog stanovništva.

Osnovne uslužne djelatnosti

Gradovi županije – Karlovac, Ogulin, Duga Resa, Slunj i Ozalj – nude osnovnu mrežu trgovina, ugostiteljskih objekata i tržnica s lokalnim OPG proizvodima. Gastro scena bilježi rast zahvaljujući ponudi autentične gastronomije: ogulinsko zelje i masnica, karlovačko pivo, riječni riblji specijaliteti, med i destilati sve su češće na jelovnicima turistički profiliranih restorana. Na području županije prisutno je i Veleučilište u Karlovcu s programima koji osiguravaju kvalitetnu bazu stručnih kadrova za turističko i ugostiteljsko gospodarstvo.

Zanatske i obrtničke usluge (servisi za vozila i bicikle, frizerski i kozmetički saloni te druge usluge) dostupne su ponajprije u urbanim središtima, dok ruralna područja, osobito jug županije (Vojnić, Cetingrad), pokazuju manju dostupnost određenih sadržaja. Provedbenim programom planirano je sufinanciranje infrastrukturnih projekata slabije razvijenih JLS i projekata udruga, posebice u potpomognutim i brdsko-planinskim područjima[70].

Zdravstvene usluge

Zdravstveni sustav Karlovačke županije osigurava primarnu, hitnu i specijalističku skrb kroz mrežu javnih ustanova, dopunjenu sezonskim mehanizmima prilagođenim potrebama turista. U nadležnosti Županije nalaze se sljedeće zdravstvene ustanove:

- Dom zdravlja Karlovačke županije – pokriva primarnu zdravstvenu zaštitu kroz šest organizacijskih jedinica: Karlovac (Dr. Vladka Mačeka 48), Ogulin (Bernardina Frankopana 14), Slunj (Plitvička ulica 18a), Duga Resa (Bana Josipa Jelačića 4), Ozalj (Kolodvorska cesta 2) i Vojnić (Andrije Hebranga 28)
- Zavod za hitnu medicinu Karlovačke županije – sa sjedištem u Karlovcu (Dr. Vladka Mačeka 48) i ispostavama u Dugoj Resi, Ogulinu, Slunju, Josipdolu, Ozlju i Vojniću, dostupan 0–24 sata svaki dan
- Specijalna bolnica za produženo liječenje Duga Resa – specijalizirana za rehabilitacijsku medicinu
- Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije
- Karlovačka ljekarna – s dežurnom ljekarnom u Karlovcu (Kralja Tomislava 19a, dostupna 0–24) te ispostavama u Slunju, Cetingradu, Plaškom i Generalskom Stolu
- SUVAG – poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora
- Ustanova za zdravstvenu njegu u kući

Sekundarnu razinu zdravstvene zaštite osiguravaju dvije opće bolnice: Opća bolnica Karlovac (Andrije Štampara 3) i Opća bolnica i bolnica branitelja Domovinskog rata Ogulin (Bolnička ulica 38).

Dostupnost u ruralnim područjima

Primarna zdravstvena zaštita provodi se kroz mrežu domova zdravlja u većim središtima, no ruralna područja južnoga dijela Županije i dalje pokazuju slabiju dostupnost određenih usluga. Karlovačka županija odgovara na ovaj izazov kroz program mobilnih ljekarni i ambulanti kojima se osigurava dostupnost zdravstvenih usluga i lijekova u udaljenim područjima, čime se smanjuju regionalne razlike u pristupu zdravstvenoj zaštiti. Ljekarnička mreža pritom doseže i jedinice lokalne samouprave koje nemaju vlastiti Plan upravljanja destinacijom – Cetingrad, Plaški i Generalski Stol – što osigurava osnovnu razinu zdravstvene dostupnosti neovisno o stupnju razvijenosti turističkog upravljanja pojedine destinacije.

[70] Provedbeni program Karlovačke županije za razdoblje 2025. – 2029. godine

Provedbenim programom Karlovačke županije 2025.–2029. planirano je kontinuirano sufinanciranje specijalizacija liječnika te izgradnja novog objekta Centra zdravlja Draganić, čime se dodatno jača mreža primarne zaštite na području TZP Kupa.

Zdravstvena zaštita turista

Zdravstvene usluge za turiste osiguravaju se kroz javni zdravstveni sustav, prema statusu i podrijetlu posjetitelja:

- Domaći turisti ostvaruju zaštitu na temelju iskaznice HZZO-a
- Državljani Europske unije, obvezno osigurani u državi članici, imaju pravo na neophodnu zdravstvenu zaštitu na temelju Europske kartice zdravstvenog osiguranja (EKZO), uz plaćanje participacije
- Državljani zemalja bez ugovora s Republikom Hrvatskom medicinske usluge plaćaju izravno prema važećem cjeniku, a turisti općenito mogu koristiti i usluge privatnih liječnika i doktora dentalne medicine uz punu naplatu

U slučaju hitnih stanja koja ugrožavaju život ili teško narušavaju zdravlje (nagli poremećaji disanja, gušenje, zastoj srca, gubitak svijesti, iznenadna bol u prsima, konvulzije, znakovi moždanog udara, prometne i druge ozljede, jako krvarenje, strujni udar, pothlađivanje, toplinski udar, utapanje, trovanje), turisti se upućuju na poziv hitne medicinske pomoći na broj 194.

Za razdoblje visoke turističke sezone (1. lipnja – 31. kolovoza) Županija u okviru Doma zdravlja ustrojava tri dodatne turističke ambulante, strateški raspoređene na tri od osam područja lokalnih turističkih zajednica:

Tablica 29. Lokacije sezonskih turističkih ambulanti u Karlovačkoj županiji

Lokacija	Adresa	Destinacija
Slunj	Plitvička 18a	Slunj – Rastoke
Rakovica	Rakovica 33	TZP Plitvičke doline
Ozalj	Kolodvorska 2	TZP Kupa

Izvor: Dom zdravlja Karlovačke županije – Zdravstvena zaštita turista[71]

Raspored turističkih ambulanti prati mjesta s najvećim ljetnim turističkim opterećenjem uz prirodne atrakcije (Rastoke, blizina NP Plitvička jezera, rijeka Kupa), dok gradovi s razvijenijom stalnom bolničkom infrastrukturom – Karlovac i Ogulin – sezonske ambulante ne trebaju jer već raspolažu stalnim općim bolnicama i punom mrežom domova zdravlja.

Gorska služba spašavanja

Stanicama Hrvatske gorske službe spašavanja Karlovac i Ogulin pokrivena su ključna izletišta i planinarske lokacije u Županiji, uključujući Klek, Bjelolasicu te Bijele i Samarske stijene. Obje su stanice osposobljene za pružanje pomoći u teško pristupačnim područjima, što je ključno za sigurnost u razvoju aktivnog i avanturističkog turizma – segmenta koji, prema Strategiji razvoja održivog turizma RH do

[71] Izvor: Dom zdravlja Karlovačke županije – Zdravstvena zaštita turista (stanje 12.5.2026.), https://domzdravlja-karlovac.hr/zdravstvena-zastita-turista/

2030. i klasteru „Skrivene tajne krša“ iz Strategije razvoja turizma Karlovačke županije, predstavlja jedan od primarnih turističkih proizvoda Županije (planinarenje, speleologija, rafting, kajakarenje).

Kulturne institucije i vjerske zajednice

Kulturne institucije u županiji imaju važnu ulogu u očuvanju i promociji lokalne baštine. Ustanove kulture koje osiguravaju dostupnost kulturne ponude kontinuirano djeluju samo u manjem broju JLS – u svim gradovima i u dvije općine – što je identificirano kao izazov teritorijalno neravnomjerne dostupnosti kulturne ponude.

Ključne kulturne ustanove na području županije uključuju: Muzeje Karlovačke županije u Karlovcu, Zavičajni muzej u Ogulinu s Ivaninom kućom bajke, Muzej Domovinskog rata Turanj u Karlovcu, Aquatiku – slatkovodni akvarij te Nikola Tesla Experience Center Karlovac, koji uz funkciju muzeja i centra za edukaciju i inovacije služi i kao poduzetnički potporni centar za razvoj turističkih startup projekata.

Vjerski objekti prisutni su u gotovo svim naseljima županije te imaju značajnu kulturnu, povijesnu i društvenu vrijednost. Mnogi od njih predstavljaju turističke atrakcije zahvaljujući svojoj arhitekturi i pričama o lokalnoj baštini. Projekt „Dodir civilizacija“ koji Karlovačka županija provodi u suradnji s gradovima i općinama usmjeren je na revitalizaciju starih gradova, utvrda i kulturno-povijesne baštine diljem županije (Stari grad Cetin, Stari grad Modruš, Dubovac, Slunj, Drežnik i Ozalj), čime se povećava dostupnost kulturnog turizma i u ruralnim područjima.

Obrazovne i sportske ustanove

Formalno obrazovanje u Karlovačkoj županiji karakterizira dobra dostupnost obrazovnih ustanova. Karlovačka županija osnivač je 18 osnovnih škola i 12 srednjih škola raspoređenih diljem županijskog područja, od gradova do seoskih sredina. Prioriteti županije u obrazovanju usmjereni su na demografsku revitalizaciju kroz povećanje dostupnosti predškolskog odgoja (otvoreno je 7 jedinica predškolskog odgoja pri školama u malim sredinama: Tounj, Lasinja, Saborsko, Cetingrad, Bosiljevo, Krnjak i Plaški), uvođenje jednosmjenskog rada te podizanje standarda prehrane i sportske infrastrukture. U školskoj godini 2024./2025. u jednosmjenskoj nastavi radi 16 od 18 matičnih osnovnih škola, a do 2027. planira se izgradnja 5 novih školsko-sportskih dvorana.

Stručno obrazovanje za turizam i ugostiteljstvo osiguravaju Ekonomsko-turistička škola i Trgovačko-ugostiteljska škola u Karlovcu. Na visokoškolskoj razini, Veleučilište u Karlovcu nudi programe relevantne za razvoj turizma i poduzetništva. Karlovačka županija kontinuirano dodjeljuje stipendije učenicima i studentima (158 stipendija u 2025. s planom povećanja na 180 do 2029.) te potiče upis u deficitarna zanimanja, što je posebno važno s obzirom na nedostatak kvalificirane radne snage u turizmu.

Karlovačka županija organizira sport i rekreaciju sukladno Zakonu o sportu. Krovna sportska asocijacija je Zajednica športova Karlovačke županije (ZŠKŽ), koja obuhvaća 5 gradskih sportskih zajednica i 18 županijskih sportskih saveza, uključujući Parasportski savez i Školski športski savez. Za turistički razvoj posebno su važni sportski sadržaji koji dvostruko služe kao turističke atrakcije: vodeni sportovi na četirima rijekama (rafting, kajak, SUP, ribolov), planinarenje na Kleku i Bjelolasici, biciklističke rute, golf i konjanički centri.

Financijske, poštanske i platne usluge

Karlovačka županija raspolaže funkcionalnom infrastrukturom financijskih i poštanskih usluga, osobito u urbanim središtima. U Karlovcu, Ogulinu, Dugoj Resi, Slunju i Ozlju prisutne su banke i bankomati te mjenjačnice, što osigurava dostupnost gotovinskih i bezgotovinskih usluga za lokalno stanovništvo i posjetitelje. U turistički aktivnijim mjestima i na glavnim ulaznim točkama (uz NP Plitvička jezera i destinaciju Slunj – Rastoke) prisutnost bankomata i mogućnost kartičnog plaćanja dodatno doprinose praktičnosti boravka za strane turiste.

Poštanske usluge dostupne su u svim JLS županije. Sve veći broj ugostiteljskih objekata i privatnih iznajmljivača uvodi mogućnost plaćanja putem POS uređaja i digitalnih platformi, što je posebno važno za destinacije poput Rastoka, Karlovca i Ogulina gdje značajan udio posjetitelja dolazi s tržišta Njemačke, Nizozemske i Francuske koji očekuju bezgotovinsko plaćanje kao standard.

Opremljenost i uređenost javnih prostora

Karlovačka županija ističe se raznovrsnošću javnih prostora prilagođenih različitim vrstama turizma. Karlovac, kao grad četiriju rijeka, uređuje šetnice, rekreacijske zone i parkove uz obale Kupe, Korane, Mrežnice i Dobre, potičući aktivni odmor i jedinstven vodeni doživljaj. Ogulin aktivno uređuje pješačku zonu i jača urbane sadržaje u skladu s bajkovitom tematikom destinacije. Slunj – Rastoke kontinuirano ulažu u uređenje vodopadnog naselja i šetnica uz Slunjčicu i Koranu.

Ruralna područja i dalje bilježe manju razinu uređenosti javnih prostora, što je prepoznato kao izazov.

Javne i žurne službe

Karlovačka županija raspolaže organiziranim sustavom javnih i žurnih službi koje osiguravaju visoku razinu sigurnosti i funkcionalne spremnosti, što je ključno za kvalitetan život stanovništva i siguran boravak turista.

Policija djeluje kroz Policijsku upravu karlovačku, s postajama u svim gradovima županije. Sustav pokriva cjelokupno područje i osigurava visoku razinu javnog reda, uključujući brzu reakciju u turističkoj sezoni. Poseban izazov je kontrola prometa na pristupima NP Plitvička jezera u ljetnim vršnim danima, za što je Grad Slunj razvio digitaliziranu naplatu i kontrolu parkinga.

Vatrogasne službe organizirane su kroz Vatrogasnu zajednicu Karlovačke županije. Županijska vatrogasna interventna postrojba opremljena je po modulima za različite vrste požara: otvoreni prostori, šumski požari i urbane intervencije.

Gorska služba spašavanja – Stanica Karlovac i Stanica Ogulin – pokrivaju ključna izletišta i planinarske lokacije, uključujući Klek, Bjelolasicu te Bijele i Samarske stijene. Svi su članovi osposobljeni za pružanje pomoći u teško pristupačnim područjima, što je neophodan preduvjet za daljnji razvoj avanturističkog i planinskog turizma.

Civilna zaštita Karlovačke županije suočava se s povećanim rizicima zbog klimatskih promjena: potresa, poplava i požara. Posebno je važno dovršavanje projekata obrane od poplava u Ogulinu i Karlovcu, čime će se osigurati značajno povećana zaštita stanovništva, stambenih i poslovnih objekata te infrastrukture.

Komunalne usluge i gospodarenje otpadom unaprjeđuju se kroz gradnju Centra za gospodarenje otpadom Babina Gora (rok dovršetka: kolovoz 2026.) i četiri pretovarne stanice (Karlovac, Ogulin, Slunj i Otočac, dovršene u 2024.), što će bitno unaprijediti sustav zbrinjavanja otpada na razini cijele županije.

Zaključno, Karlovačka županija pokazuje primjerenu razinu organiziranosti i opremljenosti prostora u gradskim središtima, uz značajan i sustavno planiran napredak u pogledu zdravstvene i obrazovne infrastrukture, civilne zaštite i dostupnosti javnih usluga. Ruralna područja i dalje bilježe određene izazove u pogledu dostupnosti specijaliziranih usluga, no Provedbeni program 2025.–2029. s vizijom „Županije jednakih prilika“ i definiranom Mjerom 14.1. za sufinanciranje infrastrukture u potpomognutim područjima pruža konkretan odgovor na te izazove. Ključ za daljnji razvoj turizma leži u sustavnom jačanju povezanosti usluga, digitalizaciji javnih procesa i integriranom razvoju svih dijelova županije, s posebnim naglaskom na ruralna područja koja raspolažu značajnim, ali još nedovoljno iskorištenim turističkim potencijalima.

2.11. Analiza komunikacijskih aktivnosti

Turistička zajednica Karlovačke županije nositelj je cjelokupnih promotivnih i komunikacijskih aktivnosti na razini županije. U suradnji s lokalnim turističkim zajednicama i ključnim dionicima, Turistička zajednica Karlovačke županije gradi vidljivost i prepoznatljivost županije kao destinacije aktivnog odmora, kulturnog i gastro turizma te jedinstvenoga riječnog doživljaja.

U 2025. godini rashodi Turističke zajednice Karlovačke županije iznosili su 753.032,18 €, od čega je najveći udio otišao na komunikacijske i oglašavačke aktivnosti (306.200,94 €, tj. 52,5 % ukupnih rashoda), što potvrđuje strateški prioritet promocije u poslovanju zajednice. Rebalansom proširene aktivnosti komunikacije i oglašavanja realizirane su s indeksom 115,1 u odnosu na plan, što znači da je potrošnja bila značajno iznad planiranog iznosa – kao posljedica naknadne razrade i usklađivanja s aktualnim tržišnim prilikama.

Brend identitet i komunikacijska poruka

Karlovačka županija na tržištu se pozicionira pod sloganom „In medias res“ – komunikacijskim konceptom koji odražava dinamiku, autentičnost i neposrednost doživljaja destinacije, smještene doslovno „u srcu stvari“ – na raskrižju sila prirode, kulture, rijeka i pustolovina. Sloganom se naglašava da je Karlovačka županija destinacija za posjetitelje koji traže autentičan i neposredan doživljaj, daleko od masovnog turizma.

Grad Karlovac gradi vlastiti brend oko koncepta „grada zvijezda na četiri rijeke i parkova“, s jasnom tematskom podjelom turističkih proizvoda: četiri rijeke (aktivni odmor i riječni turizam), Zvijezda (kulturni i urbani turizam), parkovi (zelena gradska infrastruktura i doživljaji). Ogulin je izgradio prepoznatljiv brend „Zavičaja bajke“ temeljen na liku i djelu Ivane Brlić-Mažuranić, koji je među najprepoznatljivijim tematskim turističkim brendovima u kontinentalnoj Hrvatskoj. Slunj – Rastoke brendiran je primarno kroz prepoznatu baštinu vodenih mlinova i slogan „Priče koje drži voda“, uz međunarodno priznanje Best Tourism Village UN Tourism 2023. TZP Četiri rijeke koristi prepoznatljiv vizualni identitet s logotipom i oznakom Visit4Rivers, konzistentno primijenjenim na svim kanalima komunikacije.

Digitalni kanali i online promocija

Turistička zajednica Karlovačke županije održava službenu web stranicu dostupnu na domeni www.visitkarlovaccounty.hr, koja je višejezična i prilagođena međunarodnim posjetiteljima. U 2025. godini realizirana su ulaganja u oglašavanje destinacijskog brenda, a aktivnosti su strateški podijeljene

na online i offline kanale kako bi se osigurala optimalna vidljivost brenda i turističke ponude na različitim tržištima. Kombinirajući digitalne i tradicionalne kanale, povećan je broj pratitelja na društvenim mrežama, poticano je otvaranje novih Facebook stranica koje promoviraju pojedine oblike turizma u županiji (segmentacija tržišta) te je povećan broj posjeta internetskim stranicama.

Projekt InnoVET (Erasmus+), čiji je nositelj Turistička zajednica Karlovačke županije, rezultirao je trima priručnicima na četiri jezika te GIS aplikacijom u koju učenici mogu unositi turističke atrakcije – što je inovativan primjer participativnog digitalnog mapiranja turističkog prostora županije i edukacije kadrova kroz digitalne alate.

Digitalni komunikacijski kanali danas predstavljaju dominantan oblik turističke promocije. Analiza pokazuje da većina turističkih zajednica na području Karlovačke županije aktivno koristi internetske stranice i društvene mreže, pri čemu su najrazvijeniji digitalni sustavi prisutni u Karlovcu i Slunju. Posebno se ističe Grad Slunj koji koristi digitalni destinacijski hub, mobilne aplikacije, interaktivne kioske, QR interpretacijske sustave i višekanalnu komunikaciju s posjetiteljima. S druge strane, pojedine destinacije, posebice Ogulin i područje Kupe, bilježe slabiju digitalnu vidljivost, manji broj pratitelja na društvenim mrežama te nedostatak naprednijih digitalnih alata poput CRM sustava, chatbotova ili platformi za upravljanje odnosima s posjetiteljima. Takve razlike ukazuju na neujednačenu razinu digitalne zrelosti unutar županijskog turističkog sustava.

Pozitivan razvojni potencijal predstavljaju projekti usmjereni na digitalizaciju i inovacije u turizmu. Primjer dobre prakse je projekt InnoVET kojim je razvijena GIS platforma za digitalno mapiranje turističkih atrakcija te uključivanje mladih u procese digitalne transformacije turizma. Dodatno, novi projekt Sustainable AgriGastro Innovation Hub otvara mogućnosti zajedničke promocije gastro i ruralnog turizma Karlovačke i Zagrebačke županije te jačanja međuregionalne suradnje.

Unatoč značajnim pomacima, analiza ukazuje na nekoliko razvojnih izazova. Najizraženiji su neujednačena kvaliteta digitalnih sadržaja među turističkim zajednicama, nedovoljna zastupljenost sadržaja na stranim jezicima, ograničeno korištenje analitičkih i CRM alata, nedostatak integrirane digitalne platforme na razini cijele županije te nedovoljno sustavno praćenje učinaka komunikacijskih aktivnosti. Također, vidljive su razlike u dosegu i angažmanu korisnika na društvenim mrežama, što ukazuje na potrebu jačanja kapaciteta pojedinih turističkih zajednica za digitalni marketing i upravljanje sadržajem.

Tiskani materijali i publikacije

Turistička zajednica Karlovačke županije provela je značajna ulaganja u kreiranje promotivnog materijala (39.937,38 € u 2025.). Realizirani su promotivni video materijali, jumbo plakati, turistička signalizacija te digitalni i tiskani materijali. Posebna pažnja posvećena je suradnji s influencerima i marketinškim partnerima, čime je povećana prepoznatljivost destinacije i promovirana turistička ponuda.

Karlovačka županija sudjelovala je u 2025. godini na međunarodnim turističkim sajmovima u Ljubljani i Brnu, što je omogućilo promociju županije na regionalnoj razini, predstavljanje turističke ponude i umrežavanje s potencijalnim partnerima i posjetiteljima.

Putem studijskih putovanja stranim i domaćim novinarima prezentirana je cjelokupna turistička ponuda destinacije, čime su potaknute reportaže u njihovim matičnim medijskim kućama i povećana međunarodna vidljivost županije.

Turistička zajednica Karlovačke županije surađivala je u 2025. i s Razvojno-informacijskim centrom Bela krajina (Slovenija) na projektu JURKA 2024.–2025. – koji bez schengenskih granica stvara kulturne sadržaje i zajednički kulturni prostor te potiče jače povezivanje građana dviju država u pograničnom području Karlovačke županije i Bele krajine. Projekt je primjer inovativnog prekograničnog destinacijskog brendiranja.

Izazovi i preporuke

Analiza komunikacijskih aktivnosti Karlovačke županije pokazuje da Turistička zajednica Karlovačke županije i lokalne turističke zajednice raspolažu širokim rasponom komunikacijskih alata i kanala, no razina digitalne zrelosti među pojedinim TZ-ovima još nije ujednačena.

U narednom planskom razdoblju komunikacijski sustav Karlovačke županije potrebno je usmjeriti prema integriranom modelu destinacijskog marketinga koji će objediniti turističku ponudu svih destinacija kroz jedinstvenu digitalnu platformu, unaprijediti korištenje podataka i analitike za donošenje odluka te osigurati dosljednu primjenu krovnog brenda „In medias res“ na svim razinama komunikacije. Poseban naglasak potrebno je staviti na razvoj digitalnih kompetencija turističkih dionika, unaprjeđenje višejezične komunikacije, sustavno upravljanje online reputacijom destinacije te razvoj zajedničkih promotivnih kampanja koje povezuju prirodnu, kulturnu, aktivnu i gastro ponudu cijele županije. Takav pristup omogućit će učinkovitije pozicioniranje Karlovačke županije kao vodeće kontinentalne destinacije aktivnog i održivog turizma.

3. Resursna osnova

Resursna osnova Karlovačke županije obuhvaća raznovrstan skup turističkih atrakcija i infrastrukture potrebne za razvoj potencijalnih turističkih područja. Kvaliteta ovih resursa ključna je za razvoj održivog turizma, jer predstavlja temelj za kreiranje ponude i oblikovanje imidža destinacije, ali i moguća ograničenja. Stoga je nužna temeljita analiza i valorizacija resursa kako bi se osigurao razvoj temeljen na stvarnim tržišnim potencijalima.

3.1. Turističke atrakcije

Turistički resursi i atrakcije ključni su pojmovi u turizmu, ali se razlikuju prema svojoj naravi, funkciji i ulozi u razvoju turističke destinacije. Turistički resursi predstavljaju širi pojam i obuhvaćaju prirodne i kulturne vrijednosti, kao i turističku infrastrukturu i superstrukturu. S druge strane, turističke atrakcije su konkretni elementi koji privlače posjetitelje i potiču dolazak u destinaciju. Prema razini atraktivnosti, razlikujemo primarne atrakcije – koje su glavni motiv dolaska u destinaciju – te sekundarne atrakcije, koje nadopunjuju primarnu ponudu. Također, prema stupnju razvijenosti za turističku upotrebu, atrakcije mogu biti potencijalne (još nedovoljno razvijene) i realne (spremne za turističko korištenje).

Metodološki okvir za analizu i vrednovanje resursa

Za potrebe sistematizacije turističke resursno-atrakcijske osnove primijenjena je funkcionalna klasifikacija prema Kušenu (2002)[72], koja se temelji na analizi ključnih elemenata koji oblikuju turističku ponudu. U okviru ove klasifikacije izostavljene su kategorije koje ne sadrže relevantne atrakcije za turizam. Na temelju navedene metodologije, turistički resursi i atrakcije svrstani su u tri osnovne kategorije:

1. Prirodna baština
2. Antropogena baština
    - Zaštićena kulturno-povijesna baština
    - Kulturna baština života i rada
    - Kulturne i vjerske ustanove
    - Znamenite osobe i povijesni događaji
3. Manifestacije i turistička infrastruktura
    - Manifestacije i događanja
    - Prirodna lječilišta
    - Sportsko-rekreacijski objekti i tereni
    - Turističke staze, putovi i ceste
4. Ostala turistička suprastruktura (ne vrednuje se)

[72] Kušen, Eduard; Turistička atrakcijska osnova. Zagreb: Institut za turizam, 2002.

Za potrebe analize korišteni su različiti izvori podataka poput registara zaštićene prirodne i kulturne baštine, povijesnih izvora i intervjua s relevantnim dionicima. Informacije su dodatno provjerene kroz terenske obilaske koje su proveli stručnjaci, omogućujući detaljnu sistematizaciju i procjenu tržišnog potencijala svakog resursa.

Turističke atrakcije županije vrednovane su prema dvama ključnim kriterijima:

1. Trenutni značaj resursa kao atraktivnog elementa destinacije:
    - Međunarodni (M)
    - Nacionalni (N)
    - Regionalni (R)
    - Lokalni (L)
2. Resursi su nadalje valorizirani s obzirom na spremnost, koju čine fizička i informacijska dostupnost atrakcije, uključenost u turističke proizvode i promotivne aktivnosti, postojanje interpretacije i slično. Razina spremnosti za turističko korištenje:
    - Spremne (S)
    - Djelomično spremne (DS)
    - Nespremne (NS)

Tablica 30. Pregled i vrednovanje turističkih atrakcija Karlovačke županije

Atrakcija	**Kategorija važnosti / Tržišna spremnost**
PLANINE I GORJA	
Klek (1.181 m) – kolijevka hrvatskog planinarstva i alpinizma; planinska poučna staza; Natura 2000	Nacionalna / Spremna
Bjelolasica (1.534 m) – najviši vrh Karlovačke županije; planinarstvo, *outdoor* aktivnosti, zimski sportovi	Nacionalna / Poluspremna
Velika Kapela – planinski krajobrazi, šumski kompleksi, planinarske staze	Regionalna / Poluspremna
Petrova gora – značajni krajobraz; Natura 2000; memorijalna baština; rekreacija	Regionalna / Poluspremna
Žumberačko gorje (rubni dio) – planinarstvo, biciklizam, ekoturizam	Regionalna / Poluspremna
RIJEKE I VODENI RESURSI	
Mrežnica – 93 sedrena slapa; kupanje, kajak, rafting, ribolov	Nacionalna / Spremna
Korana – kanjoni, sedrene barijere, kupališta, aktivni turizam	Nacionalna / Spremna
Kupa – ribolov, kanuing, rafting, konjički turizam, rekreacija	Regionalna / Spremna
Dobra – kanuing, ribolov, prirodna baština	Regionalna / Poluspremna

Slunjčica – izvor, kanjon, poučne i pješačke staze	Regionalna / Poluspremna
Radonja i Vojišnica – očuvani vodotoci Petrove gore	Lokalna / Poluspremna
JEZERA I AKUMULACIJE	
Jezero Sabljaci („Ogulinsko more“) – rekreacija, kupanje, ribolov, jedrenje	Regionalna / Spremna
Draganićki ribnjaci – promatranje ptica, ribolov, ekoturizam	Regionalna / Poluspremna
ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA	
NP Plitvička jezera (dio područja županije) – UNESCO lokalitet	Međunarodna / Spremna
Klek – značajni krajobraz i Natura 2000	Nacionalna / Spremna
Petrova gora – značajni krajobraz i Natura 2000	Regionalna / Poluspremna
Slunjčica – značajni krajobraz	Regionalna / Poluspremna
Baraćeve špilje – turistički uređene špilje u Hrvatskoj	Nacionalna / Spremna
Špiljski sustav Đula–Medvedica – drugi najdulji poznati špiljski sustav u Hrvatskoj (16.396 m)	Nacionalna / Poluspremna
Špilja Vrlovka (Kamanje) – geomorfološki spomenik prirode	Regionalna / Poluspremna
Jopića špilja	Regionalna / Poluspremna
Gvozdenica	Regionalna / Poluspremna
Draganićke šume – Natura 2000	Regionalna / Poluspremna
Dolina Dretulje – Natura 2000	Regionalna / Poluspremna
Marmontova aleja platana, Karlovac	Regionalna / Spremna
Park dvorca Bosiljevo	Lokalna / Poluspremna
Vrbanićev perivoj, Karlovac	Regionalna / Spremna
Hrvatski sokolarski centar (Hrvatski sokolarski klub) Draganić (područje TZP-a Kupa) — doživljajni i edukativni programi o sokolarstvu (UNESCO nematerijalna baština) i pticama grabljivicama; programi za škole	Nacionalna / Poluspremna
KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA	
Karlovačka Zvijezda – renesansni idealni grad	Međunarodna / Spremna

Rastoke – zaštićeni kulturni krajolik i vodeničarsko naselje	Međunarodna / Spremna
Stari grad Dubovac	Nacionalna / Spremna
Stari grad Ozalj	Nacionalna / Spremna
Frankopanski kaštel Ogulin	Nacionalna / Spremna
Stari grad Slunj	Regionalna / Poluspremna
Modruš – nekadašnje sjedište Frankopana	Nacionalna / Poluspremna
Utvrda Cetin (Cetingrad)	Nacionalna / Poluspremna
Utvrda Klokoč	Regionalna / Nespremna
Stari grad Krstinja	Regionalna / Nespremna
Novigrad na Dobri	Nacionalna / Poluspremna
Bosiljevo	Nacionalna / Poluspremna
Ribnik	Nacionalna / Poluspremna
Budački grad	Regionalna / Nespremna
Pavlinski samostan Kamensko	Regionalna / Poluspremna
Nacionalno svetište sv. Josipa	Nacionalna / Spremna
Crkva sv. Petra apostola, Duga Resa	Regionalna / Spremna
Centralna partizanska bolnica Petrova gora	Regionalna / Poluspremna
Napoleonov magazin, Slunj	Regionalna / Poluspremna
Most sv. Ivana Nepomuka, Slunj	Regionalna / Spremna
MUZEJI I INTERPRETACIJSKI CENTRI	
Aquatika – slatkovodni akvarij Karlovac	Nacionalna / Spremna
Nikola Tesla Experience Center	Nacionalna / Spremna
Muzej Domovinskog rata Turanj	Nacionalna / Spremna

Mihalićeva kuća književnosti	Regionalna / Spremna
Gradski muzej Karlovac	Regionalna / Spremna
Kino Edison	Regionalna / Spremna
Ivanina kuća bajke	Nacionalna / Spremna
Zavičajni muzej Ogulin	Regionalna / Spremna
Speleon – Centar podzemne baštine, Interpretacijski centar Baraćeve špilje	Nacionalna / Spremna
Interpretacijski sadržaji Rastoka	Nacionalna / Spremna
Interpretacija Petrove gore	Regionalna / Poluspremna
Memorijalna baština NOB-a	Regionalna / Poluspremna
Hrvatski sokolarski centar Draganić	Regionalna / Poluspremna
NEMATERIJALNA BAŠTINA	
Legenda o Đuli i Đulinom ponoru	Nacionalna / Spremna
Legenda o Kleku i vješticama	Nacionalna / Spremna
Bajkovita baština Ivane Brlić-Mažuranić	Nacionalna / Spremna
Tradicija mlinarstva Rastoka	Nacionalna / Spremna
Pivarska tradicija Karlovca	Nacionalna / Spremna
Frankopanska baština	Nacionalna / Poluspremna
Tradicija života uz četiri rijeke	Regionalna / Spremna
Rastočke vile (legenda, slap Vilina kosa)	Regionalna / Spremna
Štrudla / selo štrudle Jaškovo	Regionalna / Poluspremna
Ivanjski krijesovi (od 1779.)	Regionalna / Spremna
MANIFESTACIJE	
Dani piva Karlovac	Nacionalna / Spremna

Ivanjski krijes	Regionalna / Spremna
Zvjezdano ljeto	Regionalna / Spremna
Festival magle	Regionalna / Spremna
Riječno kino uz Karlovsko	Regionalna / Spremna
Advent u Karlovcu	Regionalna / Spremna
Ogulinski festival bajke	Nacionalna / Spremna
Advent u Ogulinu	Regionalna / Spremna
Dani grada Slunja	Regionalna / Spremna
Dani mlina Rastoke	Regionalna / Spremna
Modem Festival	Međunarodna / Spremna
DORF – Festival dokumentarnog rock filma Ozalj	Regionalna / Spremna
Ljetni Božić, Tounj	Lokalna / Poluspremna
Kestenijada Bosiljevo	Lokalna / Spremna
Rally Croatia (etape na području županije)	Međunarodna / Spremna
ŠtrudlaFest	Nacionalna / Spremna
Zelena noć Vojnić	Lokalna / Spremna
SPORTSKO-REKREACIJSKI RESURSI	
SRC Korana Karlovac	Regionalna / Poluspremna
Foginovo kupalište	Regionalna / Spremna
Mrežnica rafting i kajak centri	Nacionalna / Spremna
Kajak i rafting na Korani	Nacionalna / Spremna
Sportski ribolov na rijekama i jezerima	Regionalna / Spremna
Lovni turizam Petrova gora, Saborsko, Plaški, Krnjak, Vojnić	Regionalna / Spremna

Adrenalinski park Ozalj	Lokalna / Spremna
Penjalište Klek	Nacionalna / Spremna
TEMATSKE RUTE I STAZE	
Putovima Frankopana	Nacionalna / Spremna
Ruta četiri rijeke	Nacionalna / Poluspremna
Vinska cesta Karlovačke županije	Regionalna / Poluspremna
Biciklom uz Kupu	Regionalna / Spremna
Mrežnica Bike	Regionalna / Spremna
Korana Bike	Regionalna / Spremna
Bajkovita ruta Ogulina	Nacionalna / Poluspremna
Poučna staza Klek	Nacionalna / Spremna
Poučna staza Slunjčica	Regionalna / Spremna
Planinarske staze Petrova gora	Regionalna / Spremna
GASTRONOMIJA I ENOGASTRONOMIJA	
Ogulinsko kiselo zelje (ZOI)	Nacionalna / Spremna
Ogulinska masnica	Nacionalna / Spremna
Karlovačka pivarska tradicija	Nacionalna / Spremna
Med, rakije, sirevi i proizvodi OPG-ova	Regionalna / Poluspremna
Gastro ponuda riječnih područja i lovišta	Regionalna / Poluspremna

Izvor: Obrada podataka autora na temelju: Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske (Ministarstvo kulture i medija RH); službenih podataka Turističke zajednice Karlovačke županije; Javne ustanove NATURA VIVA; Prostornog plana Karlovačke županije; podataka JLS-a i njihovih turističkih zajednica; te dostupnih upravljačkih i razvojnih dokumenata (2023.–2025.)

Prirodna baština

Karlovačka županija kontaktni je prostor dviju geografskih regija — Panonske Hrvatske i Gorske Hrvatske, a najviši vrh je Kula na Bjelolasici (1.534 m n. v.), na granici s Primorsko-goranskom županijom. Takav tranzitni položaj između nizinskog i planinskog dijela Hrvatske rezultira iznimnom raznolikošću prirodnih resursa koji čine snažnu osnovu za razvoj turizma temeljenog na prirodnoj baštini.

Geološka i geomorfološka raznolikost posebno se očituje u krškim fenomenima. Ono što Mrežnicu izdvaja od ostalih krških rijeka u Hrvatskoj su čak 93 sedrena slapa, a slikovitost slapova, raznolikost oblika i razvedenost ono je što ih čini jedinstvenima. Uz Mrežnicu, rijeke Kupa, Korana i Dobra čine temelj hidroturističke ponude županije i razlog njezine jedinstvenosti u cijeloj Hrvatskoj. Špiljski sustavi poput Baraćevih špilja kod Rakovice, poznatih po raskoši kalcitnih ukrasa, bile su prve u Hrvatskoj otvorene za turiste još 1892. godine. Đulin ponor u Ogulinu, koji se nastavlja špiljom Medvedicom u drugi najdulji poznati špiljski sustav u Hrvatskoj, dug 16.396 m prema podacima Hrvatskoga planinarskog saveza (najdulji je špiljski sustav Crnopac, 68.124 m), posebno je zanimljiva atrakcija smještena u samom središtu grada.

Karlovačka županija može se pohvaliti velikim prostornim područjem od 25 % svog teritorija s iznimno bogatom i bioraznolikom prirodnom baštinom pod zaštitom Natura 2000. Uz zaštićena područja kojima upravlja Javna ustanova NATURA VIVA, u Karlovačkoj županiji nalazi se još 10 područja ekološke mreže kojima upravljaju druge javne ustanove. Ova područja obuhvaćaju raznolike stanišne tipove — od poplavnih hrastovo-jasenovih šuma (HR2000234 Draganić), dolina krških rijeka (HR2000609 Dolina Dretulje) do planinskih staništa (HR2000591 Klek).

Planinski masivi pružaju ne samo rekreacijske, već i edukacijske mogućnosti. Počeci planinarstva i alpinizma u Hrvatskoj vezani su uz Karlovačku županiju. Jugoistočna stijena Kleka od 1912. je škola vrsnih alpinista. Planina Klek (1.181 m n. v.) iznad Ogulina najprivlačnije je planinarsko odredište u Hrvatskoj. Petrova gora, zaštićena u kategoriji značajnog krajobraza još 1969. godine, uz ekološku vrijednost nosi i kulturno-povijesni sloj vezan uz antifašistički pokret, što je čini polivalentnom destinacijom.

Zaštićena prirodna područja Karlovačke županije uključuju dio NP Plitvička jezera, Park prirode Žumberak – Samoborsko gorje, špiljske sustave Panjkov potok – Kršlje, Đula – Medvedica, Baraćeve špilje, Jopića špilju, Gvozdenicu i Vrlovku te kanjone i doline rijeka Kupe, Korane, Mrežnice i Dobre, Klek i jezero Sabljaci.

Tablica 31. Pregled i vrednovanje prirodne baštine

Vrsta	Atrakcija	JLS	Značaj	Spremnost
Geološke značajke	Klek (1.181 m)	Ogulin, Josipdol	N	S
	Velika Kapela	Rakovica, Saborsko	R	DS
	Bjelolasica (Kula, 1.534 m)	Ogulin	R	DS

	Petrova gora – značajni krajobraz	Vojnić	R	DS
Vode	Rijeka Mrežnica (93 sedrena slapa)	Duga Resa, Generalski Stol	N	S
	Rijeka Korana	Slunj, Rakovica	N	S
	Rijeka Kupa	Ozalj, Bosiljevo	R	S
	Rijeka Dobra	Ogulin, Generalski Stol	R	S
	Jezero Sabljaci	Ogulin	R	S
	Draganićki ribnjaci	Draganić	R	DS
	Šmitovo jezero	Ogulin	R	DS
	Rijeka Dretulja	Plaški	N	DS
	Jezero Sinjac	Plaški	N	DS
Speleološki objekti	Baraćeve špilje	Rakovica	N	S
	Đulin ponor – špilja Medvedica	Ogulin	N	DS
	Vrlovka, Jopića špilja, Gvozdenica	Više JLS	R	DS
Biljni svijet	Hrastovo-jasenove šume Draganića (Natura 2000)	Draganić	R	DS
	Biljne zajednice doline Dretulje (161 vrsta)	Josipdol, Plaški	R	DS
Zaštićena područja	NP Plitvička jezera (dio)	Rakovica, Saborsko	M	S
	PP Žumberak – Samoborsko gorje (dio)	Ozalj, Žakanje	R	DS
	Klek – značajni krajobraz, Natura 2000	Ogulin	N	S
	Petrova gora – značajni krajobraz	Vojnić	R	DS
	Slunjčica – značajni krajobraz, Natura 2000	Slunj	R	S
	Mrežnica – značajni krajobraz			
	Park-šuma: – okolica Ozalj Grada			

	Posebni rezervat: − Cret Banski Moravci			
	Spomenik prirode: − Visibaba − Vrlovka − Mrežnica – Tounjčica			
Sp. parkovne arhitekture	Marmontova aleja, Karlovac	Karlovac	R	S
	Park dvorca Bosiljevo	Bosiljevo	L	DS
	Vrbanićev perivoj			

U Karlovačkoj županiji nalazi se ukupno 17 zaštićenih područja ukupne površine 15.993,67 ha. Javna ustanova Natura Viva upravlja s 13 zaštićenih područja u kategorijama značajni krajobraz (5), spomenik parkovne arhitekture (3), spomenik prirode (3), posebni rezervat (1) i park-šuma (1). Više od 30 % teritorija županije nalazi se u ekološkoj mreži Natura 2000.

Tok rijeke Mrežnice nalazi se u posebnom režimu zaštite i korištenja: turističke agencije i drugi pružatelji usluga (rafting, kajak, kanu) mogu obavljati djelatnost na rijeci na temelju koncesijskih odobrenja JU Natura Viva, uz unaprijed određena mjesta ulaska u rijeku i izlaska iz nje.

Posebnu vrijednost urbanog zelenila ima Vrbanićev perivoj u Karlovcu, za koji JU Natura Viva i Karlovačka županija provode projekt zaštite.

Antropogena baština

Antropogena baština Karlovačke županije iznimno je bogata i slojevita, odražavajući strateški položaj ovog područja na granici između panonskog i mediteranskog svijeta te višestoljetnu ulogu vojnog i kulturnog čvorišta kontinentalne Hrvatske. Na njezinu prostoru ostali su vidljivi tragovi prapovijesti, antike, feudalnog plemstva, Vojne krajine i recentne domovinsko-ratne memorije.

Materijalna kulturna baština obilježena je prije svega renesansnom zvjezdastom tvrđavom Karlovca, jednim od rijetkih primjera idealne renesansne urbane forme u ovom dijelu Europe, izgrađene 1579. godine za potrebe obrane od osmanskog prodora. Od 16 dvoraca i utvrda na području Karlovačke županije samo ih je tri privedeno svrsi — Dubovac, Ozalj i Ogulin, dok se ostali mogu razgledati samo izvana ili su ruševine. Stari grad Dubovac posebno je vrijedan jer stoji na prapovijesnoj gradini Kolapijana — naroda koji je tisućljećima prije Krista na ovom prostoru dosegao visok stupanj kulturnog razvoja. Stari grad Ozalj, smješten na litici iznad Kupe, bio je uporište obitelji Zrinski i Frankopan te je danas muzejski uređen.

Rastoke, vodeničarsko naselje uz slapove Slunjčice, jedinstven su primjer suživota izgrađenog okoliša i krške prirode, zaštićene kao kulturno-krajobrazni kompleks od 1969. godine. Slunj je 2023. godine nagrađen prestižnom nagradom UN Tourism Best Tourism Village, što potvrđuje međunarodno prepoznavanje vrijednosti ovog lokaliteta. Modruš, nekadašnje sjedište moćnih Frankopana s ruševinama katedrale, ima izniman potencijal za razvoj kulturno-edukativnog turizma koji se tek djelomično koristi.

Nematerijalna baština Karlovačke županije obuhvaća tradicije vezane uz vodeničarstvo i mlinare Rastoka, bajkovitu književnu ostavštinu Ogulinke Ivane Brlić-Mažuranić te zavičajne priče i legende (Đula i Đulin ponor, legenda o zmaju na Kupi). Vjerski turizam oslanja se na nacionalno svetište sv. Josipa u Karlovcu i Pavlinski samostan u Kamenskom. Gradski muzej Karlovac osnovan je 1904. godine, a od 1953. smješten je u najstarijoj gradskoj zgradi, kuriji na Strossmayerovom trgu. Uz njega, značajni su i Zavičajni muzej u Ogulinu, Ivanina kuća bajke kao multimedijalni centar za posjetitelje te etnografske zbirke i Centar za posjetitelje u pojedinim općinama.

Poseban segment čini memorijalna baština vezana uz Domovinski rat, posebno na Kordunu, u Pokuplju i na području grada Karlovca (Turanj), gdje su mnoga naselja i krajolici obilježeni ratnim događajima. Ovaj aspekt tek čeka sustavniju interpretacijsku integraciju u turističku ponudu.

Tablica 32. Pregled i vrednovanje antropogene baštine (najvažnije)

Vrsta	**Atrakcija**	**JLS**	**Značaj**	**Spremnost**
Zaštićena kulturna baština	Renesansna zvjezdasta tvrđava Karlovac	Karlovac	N	S
	Rastoke – vodeničarsko naselje	Slunj	N	S
Stari gradovi i utvrde	Stari grad Dubovac	Karlovac	N	S
	Stari grad Ozalj	Ozalj	N	S
	Stari grad Ogulin	Ogulin	N	S
	Stari grad Slunj (Slovina)	Slunj	R	DS
	Modruš – frankopansko sjedište	Josipdol	N	DS
	Cetingrad – utvrda	Cetingrad	R	NS
Dvorci	Dvorac Bosiljevo	Bosiljevo	R	DS
	Dvorac Ribnik	Ribnik	R	NS
	Dvorac Novigrad na Dobri	Generalski Stol	R	NS
Sakralna baština	Nacionalno svetište sv. Josipa	Karlovac	N	S
	Pavlinski samostan Kamensko	Karlovac	R	DS
	Crkva sv. Petra apostola	Duga Resa	R	S
Kulturne ustanove	Gradski muzej Karlovac	Karlovac	N	S
	Zavičajni muzej Ogulin	Ogulin	R	S

	Ivanina kuća bajke	Ogulin	N	S
Nematerijalna baština	Tradicija vodeničarstva – Rastoke	Slunj	N	S
	Bajkovita baština Ivane Brlić-Mažuranić	Ogulin	N	S
Memorijalna baština	Memorijalni kompleks Petrova gora	Vojnić	R	DS

Manifestacije i ostale turističke atrakcije

Karlovačka županija raspolaže bogatim spektrom manifestacija koje odražavaju raznovrsni kulturni, prirodni i gastronomski identitet regije.

Među najvećim manifestacijama u županiji su Dani piva u Karlovcu — festival piva i gastronomije koji se održava od 1984. godine. Za vrijeme trajanja festivala, ulice, parkovi i perivoji povijesne karlovačke Zvijezde postaju pozornice, restorani i prostori koji tijekom pet dana trajanja prime više desetaka tisuća posjetitelja i turista.

Na nacionalnoj i regionalnoj razini posebno se ističe Ogulinski festival bajke, kulturno-turistička manifestacija koja se održava od 2006. godine, potaknuta stvaralaštvom Ivane Brlić-Mažuranić, koja je rođena u Ogulinu. Program festivala obuhvaća sadržaje s područja kazališta, animiranih filmova, glazbe, s velikim brojem edukativnih i kreativnih radionica. Međunarodnog odjeka je i Rally Croatia — WRC etapa koja prolazi kroz područje rijeke Kupe i šire, privlačeći gledatelje i medije iz cijele Europe.

Karlovačka županija nudi gotovo 700 kilometara biciklističkih staza koje prate manje prometne lokalne ceste i prolaze predivnim krajolicima te dotiču vrijednu kulturno-povijesnu baštinu. Rute slijede doline četiriju karlovačkih rijeka, obale jezera Sabljaci i Draganićkih ribnjaka te se uspinju šumovitim obroncima Kapele i Kleka. Planinarstvo je snažno razvijeno posebno na Kleku i Petrovoj gori, a speleološki turizam Baraćevim špiljama i sustavom Đula – Medvedica čini Karlovačku županiju kolijevkom hrvatskog speleoturizma.

Ruralni i enogastronomski turizam dopunjuju ponudu kroz vinske ceste, seoska domaćinstva, manifestacije poput kestenijada i lokalnih gastro-etno događanja diljem općina. Vjerski turizam s nacionalnim svetištem sv. Josipa u Karlovcu privlači hodočasnike i kulturne posjetitelje iz cijele Hrvatske.

Tablica 33. Pregled i vrednovanje manifestacija i ostalih atrakcija

Vrsta	Atrakcija	JLS	Značaj	Spremnost
Sport i rekreacija	SRC Korana	Karlovac	R	S
	Sportski objekti Karlovac d.o.o. (dvorane, klupska infrastruktura)	Karlovac	R	S

	Kanuing i rafting – Mrežnica, Korana, Kupa	Više JLS	N	S
	Rastoke Active – quad adventure, biciklizam, konji, zip-line	Slunj	R	S
	Kajak-kanu klub Rastočki mlinari	Slunj	L	S
	Aquapark Vojnić (planirana izgradnja)	Vojnić	L	DS
	Nogometni stadion „Kralj Petar Svačić“ (izgradnja)	Vojnić	L	DS
Lov i ribolov	Ribolov na rijekama i jezerima	Više JLS	R	S
	Lovišta	Više JLS	R	S
	Ribolovni klubovi (KŠR Mrežnica, ŠRD Slunjčica, KŠR Korana)	Više JLS	R	S
Turističke staze	Planinarske staze (Klek, Petrova gora, Kapela)	Više JLS	R	S
	HPD „Petrovac 512“ – planinarska staza Petrova gora	Vojnić	L	S
	Planinarski dom „Boris Farkaš“	Ozalj (TZP Kupa)	L	S
	Bijele i Samarske stijene (pokrivene GSS Ogulin)	Ogulin	N	S
Biciklističke staze	Karlovačka biciklistička mreža (700+ km)	Više JLS	N	DS
	Biciklom uz Kupu	Ozalj i okolica	R	S
	Državne cikloturističke rute br. 3 i 6	Više JLS	N	DS
	KAŽUP by bike – AR Cycling Adventure Prekriški	TZP Kupa	R	S
Tematske rute	Ruta 4 rijeke	Više JLS	N	DS
	Vinska cesta Karlovačke županije	Više JLS	R	DS
	„Dodir civilizacija“ – obnova starih gradova Karlovačke županije	Više JLS	N	DS
Speleoturizam	Baraćeve špilje	Rakovica	N	S
	SPELEON – Centar podzemne baštine (1.200 m², nagrada „Simply the Best“, u pogonu od 2023.)	Rakovica	N	S
	Đulin ponor – špilja Medvedica	Ogulin	N	DS

	Špilja Vrlovka – geomorfološki spomenik prirode (i arheološki lokalitet)	Kamanje (TZP Kupa)	R	S
Važnije manifestacije	Dani piva Karlovac	Karlovac	N	S
	Rally Croatia (WRC etapa – Generalski Stol, Zdihovo, Pećurkovo Brdo, Mrežnički Novaki, 2026.)	Više JLS	M	S
	Quattro River Rally (ruta Novigrad na Dobri–Dubovac–Ozalj–Barilović–Ribnik)	Karlovac i više JLS	N	S
	Ogulinski festival bajke	Ogulin	N	S
	Zvjezdano ljeto	Karlovac	R	S
	Ivanjski krijes	Karlovac	R	S
	Mihalićevi dani (književna manifestacija)	Karlovac	R	S
	DORF – Festival dokumentarnog rock filma	Ozalj	R	S
	Kestenijada Bosiljevo	Bosiljevo	L	S
	Kestenijada Vojnić	Vojnić	L	S
	Modem Festival (psihodelična glazba)	Slunj	R	S
	Grinfest / GRIN Fest (koncerti: Petar Grašo, Rišpet i dr.)	Duga Resa	N	S
	Grin Run, Grin Trail (sportski dio Grinfesta)	Duga Resa	R	S
	Advent na Mrežnici	Duga Resa	L	S
	Advent Karlovac	Karlovac	R	S
	Gljivarska večer	Duga Resa	L	S
	CroRace (biciklistička utrka Karlovac–Sveta Nedelja)	Karlovac	R	S
	ŠtrudlaFest (Jaškovo; Guinnessov rekord za najdulju liniju štrudli, potvrđen 6. 9. 2025.: 8.940 štrudli u liniji dugoj 3.136,84 m; raniji rekord iz 2015. (1.479 m) odnosio se na drugu kategoriju – duljinu štrudle)	Ozalj (TZP Kupa)	N	S
	Dnevni boravak na Kupi – „kupalište s pogledom“	Ozalj (TZP Kupa)	R	S

	Susret s rijekom – projekt interpretacije riječne baštine Kupe i turističke infrastrukture (multimedijski centar, VR/hologram)	Ozalj (TZP Kupa)	L	S
	LAfest	Lasinja (TZP Kupa)	L	S
	Cetingradski sajam (blagdan sv. Josipa, stoljetna tradicija)	Cetingrad	R	S
	Smotra izvornog folklora „Igra kolo“ (29 KUD-ova)	Ogulin	N	S
	Slunjska večer bećarca (UNESCO nematerijalna baština)	Slunj	N	S
	Smotra folklora Pododbora Krnjak	Krnjak	L	DS
	Ljetni Božić u Tounju	Tounj	L	DS
	Noć muzeja (Ozalj, Karlovac, Bosiljevo)	Više JLS	R	S
	Vincekovo (Vrhovac, Vivodina)	TZP Kupa	L	S
	Zelena noć	Vojnić	L	S
	Gljivarijada (Muljava)	Vojnić	L	S
	Festival kaskaderstva Karlovac	Karlovac	R	S

Tablica 34. Pregled značajnih osoba, lokaliteta i tradicija Karlovačke županije

Osoba / Tematika	**Lokalitet / Poveznica**	**Napomena**
Zvjezdasta tvrđava Karlovac	Karlovac	Renesansni urbani ideal; simbol grada; osnova identiteta destinacije
Karlovačko pivo	Karlovac	Tradicija pivarstva od 1854.; gastronomski i kulturni identitet
Dragojla Jarnević	Karlovac	Književnica, dnevničarka i pedagoginja; zagovornica obrazovanja djevojčica; prvi zabilježeni ženski planinarski uspon u Hrvatskoj (Okić, 1843.)
Vjekoslav Karas	Karlovac	Začetnik novijega hrvatskog slikarstva; portretist
Braća Mirko i Stevo Seljan	Karlovac	Istraživači Afrike i Južne Amerike; dužnosnici na dvoru etiopskog cara Menelika II.
Fran Krsto Frankopan i Ana Katarina Zrinska	Bosiljevo	Pjesnik i vojskovođa (pogubljen 1671.) i prva hrvatska književnica u banskoj Hrvatskoj koja je i sama pisala; rođeni u Bosiljevu

Antun „Tova“ Stipančić	Duga Resa	Stolnotenisač; svjetski prvak u igri muških parova 1979.
Miroslav Šutej	Duga Resa	Slikar i grafičar
Slava Raškaj	Ozalj	Slikarica, majstorica akvarela; gluhonijema od rođenja; motivi ozaljskog djetinjstva; interpretacijski centar u Ozlju
Juraj Križanić	Ribnik (Obrh kod Lipnika)	Svećenik, pisac i jezikoslovac; jedan od najranijih zagovornika slavenskog jedinstva
Ivana Brlić-Mažuranić	Ogulin	Najpoznatija hrvatska književnica za djecu; Ogulinski festival bajke u njezinu čast
Legenda o Đuli	Ogulin	Romantična legenda vezana uz Đulin ponor i rijeku Dobru
Klek	Ogulin	Kolijevka hrvatskog planinarstva i alpinizma; planina s legendom
Ilma de Murska	Ogulin	Operna pjevačica, koloraturni sopran s europskom karijerom
Rastoke i tradicija vodeničarstva	Slunj	Suživot čovjeka i krške prirode; mlinice i stupe na slapovima Slunjčice
Milan Neralić	Slunj	Mačevalac; prvi hrvatski olimpijac i prvi Hrvat s olimpijskom medaljom
Baraćeve špilje	Rakovica	Kolijevka hrvatskog speleoturizma; turisti od 1892.
Eugen Kvaternik i Rakovička buna	Rakovica	Pravaš i revolucionar; poginuo 1871. kod Plaškoga
Frankopani i Zrinski	Ozalj, Dubovac, Bosiljevo, Ogulin, Modruš, Slunj	Moćne plemićke obitelji koje su oblikovale povijest regije; mreža dvoraca i utvrda
Memorija Domovinskog rata	Karlovac, Vojnić, Slunj i dr.	Ratni položaji, memorijalni sadržaji, obnova kao turistički potencijal

Izvor: Izrada autora prema podacima Karlovačke županije (kazup.hr), Zavičajnog muzeja Ozalj, Hrvatskog planinarskog saveza, Javne ustanove Baraćeve špilje i turističkih zajednica s područja županije

Ocjena atrakcijske resursne osnove

Karlovačka županija raspolaže iznimno raznovrsnom resursnom osnovom koja pruža čvrst temelj za razvoj diferencirane i održive turističke ponude. U središtu su prirodna baština s četiri rijeke i krškim fenomenima, kulturna baština renesansnih utvrda i frankopanskog naslijeđa te manifestacije koje spajaju gastronomiju, glazbu i kulturu.

Posebno se ističu četiri velike i izuzetno privlačne rijeke — Kupa, Korana, Mrežnica i Dobra — po kojima je Karlovačka županija jedinstvena i prepoznatljiva u Hrvatskoj. Uz njih, zaštićena prirodna područja, špiljski sustavi i NP Plitvička jezera čine iznimno velik motiv dolaska gostiju. Taj je potencijal djelomično

valoriziran kroz aktivni turizam — kanuing, rafting, ribolov i biciklizam — no još uvijek nedostaje sustavna interpretacijska infrastruktura i integracija u širu destinacijsku priču.

Kulturna i povijesna baština bogata je i slojevita, ali neravnomjerno valorizirana. Dok su renesansna jezgra Karlovca, Rastoke i otvoreni stari gradovi (Dubovac, Ozalj, Ogulin) dobro integrirani u turističke tokove, brojni dvorci i utvrde (Ribnik, Novigrad na Dobri, Bosiljevo, Modruš) i dalje su nedovoljno dostupni ili su ruševine bez interpretacijske infrastrukture. Od 16 dvoraca i utvrda na području Karlovačke županije samo ih je tri privedeno svrsi. Potrebna su sustavna ulaganja u restauraciju, tumačenje i uključivanje tih objekata u tematske rute dvoraca i frankopanskog naslijeđa.

Manifestacije poput Dana piva u Karlovcu i Ogulinskog festivala bajke već su etablirani događaji koji snažno doprinose vidljivosti županije i privlačenju posjetitelja. Lokalne manifestacije gastronomskog i tradicijskog karaktera pokazuju potencijal za jačanje ruralne turističke ponude, ali zahtijevaju bolju koordinaciju i promociju.

Gotovo 700 kilometara biciklističkih staza prolazi predivnim krajolicima i dotiče vrijednu kulturno-povijesnu baštinu, no potrebna su ulaganja u signalizaciju, digitalnu infrastrukturu i kvalitetu sadržaja uz rute. Speleoturizam, temeljen na Baraćevim špiljama i sustavu Đula – Medvedica, posebna je niša u kojoj Karlovačka županija ima iznimnu komparativnu prednost kao kolijevka hrvatskog speleoturizma od 1892. godine.

Općenito, resursna osnova Karlovačke županije potvrđuje da je temelj za održiv i tematski raznolik turizam snažan i prepoznat, ali da je nužno sustavno ulaganje u valorizaciju i interpretaciju prirodnih i kulturnih resursa, tematsko umrežavanje točkastih lokaliteta u rute, bolju prostornu prohodnost i digitalizaciju ponude te jačanje koordinacije između turističkih zajednica i upravljača baštine. Time bi se omogućila ravnomjernija teritorijalna distribucija turista — sada iznimno koncentriranih oko NP Plitvička jezera — te produljenje boravka i povećanje potrošnje gostiju diljem cijele županije.

3.2. Turistička suprastruktura

Indeks turističke razvijenosti (ITR) predstavlja ključni pokazatelj kojim se mjeri stupanj razvijenosti turističkog sektora na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj. Vrijednost indeksa kreće se na skali od 0 do 40 bodova, pri čemu više vrijednosti ukazuju na viši stupanj turističke razvijenosti. U izračun ITR-a uključeni su pokazatelji turističke ponude i potražnje, poput broja postelja u komercijalnom smještaju, broja turističkih dolazaka te ostvarenih noćenja. Na temelju ostvarenih vrijednosti jedinice lokalne samouprave razvrstavaju se u kategorije od 0 do I., pri čemu I. kategorija obuhvaća turistički najrazvijenija područja, dok kategorija 0 označava područja s najnižom razinom turističke aktivnosti[73].

Na razini hrvatskih županija, Karlovačka županija s vrijednošću ITR-a od 26,66 zauzima vrlo povoljan položaj među kontinentalnim destinacijama. Ispred nje nalaze se samo izrazito turistički razvijene županije poput Primorsko-goranske (36,38) i Ličko-senjske županije (33,10), dok Karlovačka županija ostvaruje višu vrijednost indeksa od Krapinsko-zagorske (24,81), Varaždinske (23,53), Zagrebačke (22,68), Bjelovarsko-bilogorske (20,60) i Sisačko-moslavačke županije (19,76). Takav rezultat potvrđuje

[73] Ministarstvo turizma i sporta Republike Hrvatske (2025.): Indeks turističke razvijenosti – metodologija i otvoreni podaci. Dostupno na: Otvoreni podaci MINTS-a

značajnu turističku ulogu Karlovačke županije unutar kontinentalnog dijela Hrvatske, ponajprije zahvaljujući izrazito razvijenom području Plitvičke doline, Rastoka, riječnih destinacija te sve snažnijem razvoju aktivnog i ruralnog turizma.

Istodobno, Karlovačka županija prema indeksu razvijenosti jedinica područne (regionalne) samouprave pripada II. skupini razvijenosti, što znači da se nalazi među županijama čija je ukupna gospodarska razvijenost ispod nacionalnog prosjeka. Ovaj podatak važan je za razumijevanje strukture turističkog razvoja jer ukazuje na činjenicu da turistički potencijal i ostvareni turistički promet značajno nadmašuju ukupnu gospodarsku snagu županije. Posljedično, mogućnosti javnih i privatnih ulaganja u turističku infrastrukturu i suprastrukturu često su ograničene u odnosu na razvijenije hrvatske regije.

Na razini jedinica lokalne samouprave distribucija turističke razvijenosti izrazito je neravnomjerna. Više od polovice ukupnog turističkog prometa ostvaruje se na području Turističke zajednice Plitvičke doline i Turističke zajednice grada Slunja, što potvrđuje da su Rakovica i Slunj najrazvijenija turistička područja županije. Općina Rakovica, zahvaljujući neposrednoj blizini Nacionalnoga parka Plitvička jezera, kontinuirano ostvaruje najviše vrijednosti turističkih pokazatelja te pripada skupini turistički najrazvijenijih destinacija. Nasuprot tome, velik dio ruralnih općina, osobito na području Korduna i dijela Žumberka te Pokuplja, pripada nižim kategorijama turističke razvijenosti (IV. kategorija ili kategorija 0). Ovakva prostorna koncentracija turističke aktivnosti stvara značajne razvojne razlike unutar županije te predstavlja jedan od ključnih izazova buduće turističke politike. Stoga je jedan od prioriteta razvoja turizma Karlovačke županije ravnomjernije uključivanje slabije razvijenih područja u turističke tokove kroz razvoj održivih oblika turizma, valorizaciju prirodne i kulturne baštine te jačanje lokalne poduzetničke i turističke infrastrukture.

Smještajni kapaciteti

Smještajni kapaciteti Karlovačke županije posljednjih godina bilježe kontinuirani rast, kako u broju objekata i raspoloživih kreveta, tako i u raznolikosti turističke ponude. Istodobno, turistički promet pokazuje relativno stabilne trendove, uz manje oscilacije povezane s promjenama strukture tržišta i turističke potražnje.

U 2022. godini Karlovačku županiju posjetilo je 293.474 turista koji su ostvarili 559.442 noćenja, dok je na području županije bilo registrirano ukupno 11.078 postelja u svim vrstama smještajnih objekata. Rast turističke aktivnosti nastavljen je tijekom 2023. godine, kada je evidentirano 347.307 dolazaka i 632.497 noćenja, uz ukupno 1.152 smještajna objekta i 14.114 kreveta. Prema podacima sustava eVisitor, u 2024. godini registrirana su 1.282 smještajna objekta s ukupno 16.751 krevetom, dok su ostvarena 338.854 dolaska i 610.653 noćenja. U odnosu na prethodnu godinu, broj turističkih dolazaka smanjen je za 2,5 %, a broj noćenja za 3,7 %, pri čemu je pad prvenstveno posljedica blagog smanjenja broja stranih turista, dok je broj domaćih gostiju istodobno rastao za približno 5 %.

Prema podacima sustava eVisitor za 2025. godinu, na području Karlovačke županije registrirana su 1.292 smještajna objekta s ukupno 16.903 kreveta, dok su ostvarena 335.894 dolaska i 599.931 noćenje. Iako je prisutan blagi pad turističkog prometa u odnosu na rekordnu 2023. godinu, Karlovačka županija i dalje zauzima vodeću poziciju među kontinentalnim županijama Hrvatske prema broju ostvarenih noćenja. S gotovo 600 tisuća noćenja znatno nadmašuje druge kontinentalne destinacije, potvrđujući svoju poziciju najrazvijenije kontinentalne turističke regije u zemlji. Konačni službeni

podaci DZS-a za 2025. (komercijalni smještaj; „Turizam u 2025.“, Statistička izvješća 1747/2026) iznose 332.583 dolaska i 583.794 noćenja; razlika u odnosu na eVisitor proizlazi iz različitog obuhvata podataka (vidi metodološku napomenu u potpoglavlju 2.8.). Za usporedbe s drugim županijama u Planu se koriste podaci DZS-a.

Struktura smještajne ponude pokazuje izraženu diverzifikaciju turističkog proizvoda. Hotelska ponuda u širem smislu — uključujući hotele, integralne hotele i turistička naselja — prvi je put premašila 120 tisuća noćenja (122.023), dok sama kategorija klasičnih hotela iznosi 99.418 noćenja. U obiteljskom smještaju (objekti u domaćinstvu) ostvareno je 252.015 noćenja, odnosno 42 % ukupnog turističkog prometa županije, dok kampovi (uključujući kamp, kampiralište, kamp odmorište i organizirano kampiranje) bilježe 159.631 noćenje, što potvrđuje snažnu orijentaciju županije prema aktivnom, outdoor i tranzitnom turizmu.

Hotelska ponuda prostorno je relativno dobro raspoređena, premda i dalje pokazuje određene teritorijalne neravnomjernosti. Najveća koncentracija hotela nalazi se u gradu Karlovcu.

Tablica 35. Pregled hotelskih objekata u Karlovačkoj županiji

Naziv objekta	Mjesto	JLS / Destinacija	Kategorija	Izvor
Hotel Amarilis	Netretić	TZP Četiri rijeke	3*	Ministarstvo
Hotel Carlstadt	Karlovac	Karlovac	3*	Ministarstvo
Hotel Draganić	Draganić	TZP Kupa	3*	Ministarstvo
Hotel Frankopan	Duga Resa	TZP Četiri rijeke	3*	Ministarstvo
Hotel Grabovac	Grabovac (Rakovica)	TZP Plitvičke doline	3*	Ministarstvo
Hotel Josipdol	Josipdol	— (bez vlastitog PUD-a)	3*	Ministarstvo
Hotel Klek	Ogulin	Ogulin	3*	Ministarstvo
Hotel Vincentinum s depandansom	Duga Resa	TZP Četiri rijeke	3*	Ministarstvo
16 Lakes Hotel	Grabovac (Rakovica)	TZP Plitvičke doline	4*	Ministarstvo
Hotel Degenija	Rakovica	TZP Plitvičke doline	4*	Ministarstvo
Hotel Europa	Karlovac	Karlovac	4*	Ministarstvo
Hotel Florian & Godler	Karlovac	Karlovac	4*	Ministarstvo
Hotel Frankopan	Ogulin	Ogulin	4*	Ministarstvo
Hotel Korana Srakovčić	Karlovac	Karlovac	4*	Ministarstvo

Hotel Mirjana	Slunj	Slunj – Rastoke	4*	Ministarstvo
Hotel Palcich	Rakovica	TZP Plitvičke doline	4*	Ministarstvo
Hotel Kadoor (Aminess Kadoor Hotel)	Karlovac	Karlovac	4*	PUD Karlovac / javni izvori
Hotel Lana Korana	Karlovac	Karlovac	nije kategoriziran (projekt u izgradnji)	PUD Karlovac
Motel Dobra	TZP Četiri rijeke	TZP Četiri rijeke	motel	PUD Četiri rijeke
Motel Roganac	TZP Četiri rijeke	TZP Četiri rijeke	motel	PUD Četiri rijeke
Hotel Srce prirode Srakovčić	Gorica Lipnička (Ribnik)	TZP Kupa	hotel	PUD Kupa
Plitvička Sedra Hotel	Rakovica (Irinovac)	TZP Plitvičke doline	3*	javni izvori
Tourist Center Marko	Rakovica	TZP Plitvičke doline	hotel/pansion	javni izvori

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta RH – Popis kategoriziranih ugostiteljskih i turističkih objekata u RH (stanje 30.4.2026.), dopunjeno analizom PUD-ova Karlovačke županije 2025.–2029. i javno dostupnim podacima.

Uz hotelsku ponudu, kampovi predstavljaju drugi ključni stup organiziranog smještaja u Karlovačkoj županiji, posebno na područjima uz Nacionalni park Plitvička jezera i uz rijeke Mrežnicu i Koranu. Prema istom službenom Popisu, na području županije kategorizirano je 6 kampova, svi u kategoriji 3* ili 4*, s izraženom koncentracijom u Rakovici, gdje se nalaze čak tri kampa zahvaljujući neposrednoj blizini Plitvičkih jezera. Kamp Korana, kojim upravlja Javna ustanova Nacionalni park Plitvička jezera, daleko je najveći kapacitet u županiji s 597 smještajnih jedinica i 1.748 ležaja. Manji, obiteljski kampovi su Kamp Slapić uz rijeku Mrežnicu (Mrežnički Brig) te Kamp Srce prirode u Gorici Lipničkoj (općina Ribnik), koji privlače kajakaše, kupače i ljubitelje aktivnog odmora na rijekama. Uz njih, na području županije evidentiran je i niz manje formalnih kamping objekata (kamp odmorišta, robinzonski kampovi, auto-kampovi), koji nisu dio službenog Popisa Ministarstva, ali su evidentirani kroz PUD-ove i javno dostupne izvore.

Tablica 36. Službeno kategorizirani kampovi u Karlovačkoj županiji (Ministarstvo turizma i sporta, stanje 30.06.2026.)

Naziv objekta	**Mjesto**	**JLS / Destinacija**	**Kategorija**
Kamp Holiday Park Macola	Grabovac (Rakovica)	TZP Plitvičke doline	3*
Kamp Korana	Rakovica	TZP Plitvičke doline	3*
Camping Primavera Plitvice	Saborsko	TZP Plitvičke doline	4*
Kamp Plitvice Holiday Resort (ex Turist)	Grabovac (Rakovica)	TZP Plitvičke doline	4*

Kamp Slapić	Mrežnički Brig	TZP Četiri rijeke	4*
Kamp Srce prirode	Ribnik	TZP Kupa	4*

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta RH, Popis kategoriziranih ugostiteljskih i turističkih objekata u RH, stanje 30.06.2026.

Tablica 37. Ostali evidentirani kamping objekti u Karlovačkoj županiji (izvan službenog Popisa Ministarstva)

Naziv objekta	**Mjesto**	**JLS / Destinacija**	**Napomena**
Eko Kamp odmorište BRIG	TZP Četiri rijeke	TZP Četiri rijeke	kamp odmorište
Riverland Mrežnica	TZP Četiri rijeke	TZP Četiri rijeke	kamp
Camping Sretanwolf	TZP Četiri rijeke	TZP Četiri rijeke	kamp
Robinson Camp Kupa – Juratovićki brig	TZP Četiri rijeke	TZP Četiri rijeke	robinzonski kamp
Robinzonski kamp Leskar	TZP Četiri rijeke	TZP Četiri rijeke	robinzonski kamp
Robinzonski kamp „Green River“ – Mrežnica	TZP Četiri rijeke	TZP Četiri rijeke	robinzonski kamp
Kamp odmorište Sabljaci	Ogulin	Ogulin	26 parcela, otvoren cijelu godinu
Hotel i auto-kamp Kuzma Perjasička	Slunj	Slunj – Rastoke	kombinirani T1/T3 objekt, 4,24 ha
Kamp odmorište Veljun	Slunj	Slunj – Rastoke	T3, 1,05 ha
Auto-kamp (neimenovan)	Slunj	Slunj – Rastoke	T3, 1,36 ha
Kamp Two Rivers	TZP Kupa	TZP Kupa	—
Kamp odmorište Two Rivers	Gornje Pokupje (Draganić)	TZP Kupa	—

Izvor: PUD-ovi Karlovačke županije 2025.–2029. i javno dostupni podaci.

Uz hotele i kampove, u Karlovačkoj županiji kategorizirano je i jedno turističko naselje – Plitvice Holiday Resort, koje uz resort smještaj obuhvaća i istoimeni kamp te predstavlja jedan od najznačajnijih turističko-smještajnih kompleksa županije.

Najdominantniji segment smještajne ponude Karlovačke županije su objekti u domaćinstvu — sobe i apartmani u privatnom vlasništvu. Taj segment čini strukturni temelj turizma posebno u općini Rakovica, u Rastokama i uz obale četiriju rijeka, gdje se desetljećima razvijala tradicija obiteljskog iznajmljivanja. Kampovi su posebno važni uz rijeke Mrežnicu, Koranu i Kupu, privlačeći naturiste, kajakaše i rekreativne posjetitelje. Ruralni i robinzonski smještaj, kao noviji segment, bilježi rast u skladu s trendom potražnje za autentičnim boravkom u prirodi.

Tablica 38. Sobe i apartmani u Karlovačkoj županiji (2025.) – pregled po kategorijama (procjena)

Kategorija	Broj objekata (≈)	Procijenjeni kapacitet (ležajevi)	Glavna područja rasporeda	Napomena
2*	30+	120–160	Karlovac, Ozalj, Ogulin, Vojnić	Manji studiji; tranzitni i kratkotrajni gosti
3*	300+	2.000–2.500	Rakovica, Slunj, Karlovac, Duga Resa, Ozalj	Dominantan oblik ponude; obiteljski smještaj uz rijeke i NP
4*	80+	600–800	Rakovica, Slunj (Rastoke), Karlovac	Viši standard uz NP i Rastoke; rastući segment
UKUPNO	~430+	2.800–3.500	Cijela županija (s naglaskom na Rakovicu i Slunj)	-

Izvor: Procjena autora na temelju podataka TZ Karlovačke županije i eVisitor sustava (2024.–2025.).
Napomena: podaci u Tablici 35. predstavljaju procjenu isključivo za segment soba i apartmana te se, za razliku od Tablice 33., ne temelje na službenom Popisu kategoriziranih objekata Ministarstva turizma i sporta. Riječ je o užem segmentu unutar šire eVisitor kategorije „Objekti u domaćinstvu“ (koja obuhvaća i kuće za odmor, studio apartmane i sl.) i koja je prema trenutačnom presjeku sustava od 22.7.2026. brojala ukupno 977 registriranih objekata na razini cijele županije.

Smještajna struktura jasno reflektira geografsku polarizaciju turizma: iznimna koncentracija kapaciteta u Rakovici i Slunju, koji zajedno ostvaruju dominantan udio noćenja, nasuprot slaboj opremljenosti u kordunskim općinama. Kao pozitivan primjer ističe se projekt „Susret s rijekom“ u Ozlju, čiji su glavni sadržaji interpretacija riječne baštine Kupe i turistička infrastruktura (multimedijski informacijski centar, VR i hologramski sadržaji).

Ugostiteljski kapaciteti

Ugostiteljski sektor Karlovačke županije pretežno je orijentiran prema sezonskom rekreacijskom i izletničkom turizmu, s prostornom koncentracijom uz rijeke, u turističkim žarištima (Rakovica, Slunj, Karlovac, Ogulin) i uz glavne prometne pravce (autocesta A1, državna cesta D1). Prema dostupnim podacima, u županiji djeluje niz restorana, konoba i gostionica koji se oslanjaju na kontinentalnu gastronomsku tradiciju te sve veći broj ugostiteljskih objekata s ponudom ribljih jela i domaćih specijaliteta vezanih uz riječni turizam.

U gradu Karlovcu najgušća je mreža ugostiteljskih objekata — restorani, kavane i bistroi smješteni su pretežno u zonama uz rijeke Koranu i Mrežnicu te u pješačkoj zoni renesansne Zvijezde. U Ogulinu, Slunju i Rakovici kapaciteti su izravno vezani uz turističke tokove: ponuda raste u sezoni i prati potražnju izletnika i hotelskih gostiju. U ruralnim općinama (Vojnić, Tounj, Plaški, Generalski Stol) ugostiteljska ponuda je oskudna i ograničena na poneki restoran ili gostionicu u centru općine.

Poseban doprinos autentičnosti gastronomske ponude daju OPG-ovi i seoska domaćinstva uključena u ruralni turizam, koji nude tradicionalne specijalitete kao što su janjetina s ražnja, kotlovina, domaći sir i pršut, lokalne rakije te med s Petrove gore. Vinska cesta Karlovačke županije, premda manje razvijena od varaždinskih vinskih cesta, pruža okvir za razvoj enogastronomskog turizma u ozaljskom i karlovačkom vinogorju.

Ugostiteljska ponuda Karlovačke županije razvijena je u skladu s turističkim tokovima i prostornom strukturom destinacije — najgušća je u gradskim središtima i turističkim žarištima, a prema ruralnim i kordunskim područjima postupno se razrjeđuje. Prema podacima Turističke zajednice Karlovačke županije, na njezinu području evidentirano je ukupno 95 preporučenih ugostiteljskih objekata, uključujući restorane, bistroe, konobe, pizzerije i objekte brze prehrane.

Tablica 39. Ugostiteljski kapaciteti na području Karlovačke županije (preporučeni objekti TZ)

Vrsta objekta	Karlovac	Ozalj / TZP Kupa	Duga Resa / TZP Četiri rijeke	Ogulin	Josipdol	Rakovica	Slunj	Ostalo	UKUPNO
Restorani / konobe / bistroi	18	7	8	5	2	14	10	5	69
Pizzerije / fast food	2	2	1	3	1	3	4	0	16
Seljačka domaćinstva / etno	0	1	0	0	0	1	0	1	3
Ostalo (marche, motel, lovački dom)	0	0	2	1	0	0	0	4	7
UKUPNO	20	10	11	9	3	18	14	10	95

Izvor: Turistička zajednica Karlovačke županije (visitkarlovaccounty.hr)

Karlovac s 20 evidentiranih ugostiteljskih objekata najveće je gastronomsko središte županije. Ponuda je raznovrsna i proteže se od tradicionalnih restorana kontinentalne kuhinje (Restoran Mandić, Restoran pod Švarčom, Restoran Lovački rog) do modernih gradskih bistroa i restorana uz rijeke (Restoran Lana Korana uz Koranu, Restoran Dobra u Hotelu Korana Srakovčić). Posebno se ističu Restoran Mandić kao jedan od dugogodišnjih referentnih objekata karlovačke gastronomije te Konoba Kostanjac u samom centru Zvijezde. Ugostiteljska ponuda Karlovca oslonac je i kongresnog turizma, gradskih manifestacija poput Dana piva te rastućeg segmenta kratkih gradskih boravaka.

Rakovica s 18 objekata najintenzivniju ugostiteljsku ponudu ima izvan gradskih središta, što je izravna posljedica masovnog posjetiteljskog toka prema NP Plitvička jezera. Ponuda je pretežno orijentirana na izletnički turizam s kraćim boravkom — bistroi, pizzerije i restorani uz ceste prema parku (Bistro Old Shatterhand, Lex Bar & Pizzeria, Plitvički dvori, Plitvička vrela) — uz manji broj kvalitetnijih hotelskih restorana poput Restorana Degenija i Restorana hotela 16 Lakes koji ciljaju višu kategoriju gostiju s duljim boravkom. Specifičan objekt je Plitvice ART FARM koji kombinira gastronomiju s kulturno-umjetničkim programom te White Deer Ranch koji ugostiteljstvo integrira s rančerskim turizmom.

Slunj s 14 objekata ima razvijenu ugostiteljsku ponudu razmjernu svom turističkom prometu, koja se prostire od gastronomski prepoznatog Bistro Kum u samim Rastokama do restorana gradskog tipa u centru. Restoran Petro u Rastokama jedan je od rijetkih objekata u županiji koji je smješten unutar zaštićenog kulturno-krajobraznog kompleksa, nudeći doživljaj jela uz slapove Slunjčice.

Područje Duge Rese i Turističke zajednice područja Četiri rijeke, s ukupno 11 ugostiteljskih objekata, karakterizira snažna orijentacija na riječni turizam uz rijeku Mrežnicu, pri čemu se ističu objekti poput Bistroa Brig, Motela Roganac uz Mrežnicu te Restorana Zeleni Kut u Zvečaju. Ponudu dodatno nadopunjuje hotelska gastronomija, primjerice kroz Restoran Stari Farof u Novigradu na Dobri. Područje Ozlja i doline Kupe, s 10 evidentiranih objekata, raspolaže kvalitetnom, ali prostorno disperziranom ponudom koja uključuje Restoran Žganjer i Restoran Papalinu u Jaškovu, smještene u neposrednoj blizini šumskog i riječnog krajobraza, kao i Seljačko domaćinstvo Stjepan Čulig, prepoznato kao primjer povezivanja gastronomije i agroturizma.

Ogulin s 9 objekata nudi ponudu vezanu pretežno uz hotelsku gastronomiju (restorani hotela Frankopan i Klek) i urbanu pizzerijsku ponudu, s manjom koncentracijom destinacijskih restorana nego što bi njegova turistička pozicija nalagala. Autocestovni ugostiteljski objekti Marche Dobra Zapad i Istok na A1 prometno su iznimno važni, privlačeći tranzitne goste, ali po karakteru ne doprinose razvoju destinacijske gastronomske ponude.

Sveukupno, ugostiteljska ponuda Karlovačke županije strukturno odgovara prirodi njezina turizma — raznolika, prostorno raspršena, s naglaskom na tradicijsku kontinentalnu kuhinju, riblju ponudu uz rijeke te obiteljske restorane. Identificirana ograničenja su nedostatak gastronomskih marker-restorana koji bi bili samostalan motiv dolaska, slaba prisutnost ugostiteljske ponude u kordunskim i banovinskim općinama te nedovoljno korištenje lokalnih autohtonih prehrambenih proizvoda (janjetina, divljač, med Petrove gore, lokalna vina) kao distinktivnih elemenata u jelovnicima. Razvoj oznake kvalitete gastronomske ponude i sustavno brendiranje autohtonih prehrambenih specijaliteta jedan je od strateških razvojnih prioriteta koji bi mogao značajno podići prepoznatljivost i konkurentnost karlovačke gastronomske ponude na turističkom tržištu.

Ostala turistička suprastruktura

Turistička suprastruktura Karlovačke županije razvijena je ponajprije u skladu s prirodnim karakterom destinacije — obiljem rijeka, krškim terenom, planinarskim i speleoturističkim potencijalom. Njezina je temeljna uloga omogućavanje realizacije aktivnog, prirodnog, kulturnog i ruralnog turizma koji čine srž identiteta destinacije.

Ključni elementi ostale turističke suprastrukture u Karlovačkoj županiji obuhvaćaju:

- Turističke agencije i DMC operatori — rastući segment, posebno u Karlovcu i Rakovici, orijentiran prema organizaciji aktivnih tura, rafting izleta i obilazaka NP Plitvička jezera.
- Interpretacijski centri i muzeji — Gradski muzej Karlovac, Zavičajni muzej Ogulin, Ivanina kuća bajke (Ogulin) kao multimedijalni centar za posjetitelje, Aquatika — Slatkovodni akvarij Karlovac (najposjećenija stalna izložba u kontinentalnoj Hrvatskoj).
- Kulturni objekti — Stari grad Dubovac, Stari grad Ozalj, Stari grad Ogulin; sakralni objekti i svetišta.

- Speleoturistička infrastruktura — Baraćeve špilje s uređenim posjetiteljskim pristupom (od 1892.); Đulin ponor s interpretacijom u centru Ogulina.
- Kampovi — niz kampova uz rijeke Mrežnicu, Koranu i Kupu (službeno kategorizirani Kamp Korana, Kamp Slapić i Kamp Srce prirode te niz kamp-odmorišta i robinzonskih kampova izvan službenog popisa MINTS – vidi Tablice 36. i 37.), koji ostvaruju značajan udio noćenja u ukupnom prometu.
- Biciklističke i pješačke rute — gotovo 700 km označenih biciklističkih staza, Karlovačka biciklistička mreža, Ruta 4 rijeke.
- Planinarski domovi i planinarsko-alpinistička infrastruktura — dom na Kleku, staze Petrove gore i Kapele; Klek kao kolijevka hrvatskog alpinizma.
- Ribolovišta i lovišta — organizirani ribolov na svim četirima rijekama i jezerima; lovni turizam.
- Adrenalinski i avanturistički sadržaji — rafting i kanuing centri uz Mrežnicu i Koranu, paragliding na Kleku.
- Sportsko-rekreacijski centri — SRC Korana u Karlovcu, Plitvice Holiday Resort u Grabovcu, sportski kampovi uz rijeke.
- Turistička signalizacija i info punktovi — Turistički informativni centar Karlovac, info punktovi u Rakovici, Slunju i Ogulinu.
- Kampovi i robinzonski smještaj — uz rijeke i u šumskim područjima, s rastućim trendom glamping ponude.
- Tematske staze — poučne staze uz rijeke (projekt „Susret s rijekom“), staze prema Baraćevim špiljama i Đulinom ponoru.
- Vinska cesta i gastronomske rute — Vinska cesta Karlovačke županije (ozaljsko i karlovačko vinogorje).

Aquatika — Slatkovodni akvarij Karlovac posebno zaslužuje da se istakne kao primjer uspješnog razvoja suprastrukture unutar gradskog turizma. Smještena uz rijeku Koranu, Aquatika privlači posjetitelje cjelogodišnje i pozicionira Karlovac kao destinaciju vrijednu posjeta neovisno o sezoni, doprinoseći diversifikaciji turističke ponude izvan dominantnih ljetnih tokova prema Plitvičkim jezerima.

Općenito, turistička suprastruktura Karlovačke županije prati prirodni karakter destinacije i dobro je razvijena u aktivnom, speleoturističkom i izletničkom segmentu. Međutim, postoji značajan prostorni jaz između razvijenih žarišta (Rakovica, Slunj, Karlovac) i nerazvijenih ruralnih JLS, nedostatak kongresnih i poslovnih kapaciteta te potreba za ulaganjima u digitalnu infrastrukturu, interpretacijske sadržaje i integraciju lokalnih dionika (OPG-ova, obrta, kulturnih ustanova) u cjelovitu turističku ponudu. Razvoj suprastrukture u narednom planskom razdoblju trebao bi se snažnije usmjeriti prema manjim turističkim zajednicama — posebno onima u kordunskom i banovinskom dijelu — kako bi se postigla ravnomjernija teritorijalna distribucija turističke aktivnosti i smanjila ovisnost o jednoj atrakciji (NP Plitvička jezera).

4. Potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda

Turistički proizvodi Karlovačke županije

Na temelju utvrđene turističke osnove i analize stanja – resursa, atrakcija, infrastrukture, smještaja, manifestacija i dionika – u ovom se poglavlju procjenjuje potencijal daljnjeg razvoja i podizanja kvalitete turističkih proizvoda Karlovačke županije. Polazište čini postojeći portfelj turističke ponude, pri čemu se naglasak stavlja na one oblike turizma koji mogu doprinijeti produljenju boravka posjetitelja, smanjenju sezonalnosti, ravnomjernijoj prostornoj raspodjeli turističkih tokova te većoj uključenosti lokalnih dionika u stvaranje turističke vrijednosti.

Analiza portfelja proizvoda oslanja se na tri izvora koji se međusobno provjeravaju. Prvi je pregled poglavlja „Potencijal za razvoj“ iz planova upravljanja destinacijom (PUD-ova) svih osam lokalnih turističkih zajednica na području Županije (vidi Tablicu 2.), iz kojih je identificirano 18 skupina turističkih proizvoda, za potrebe ovog Plana objedinjenih u 15 oblika turizma. Drugi je anketa provedena među 23 dionika turističkog sustava Županije (lipanj–srpanj 2026.), koja pokazuje koje oblike turizma dionici smatraju poželjnima za razvoj, a koje bi trebalo ograničiti. Treći čine statistički pokazatelji turističkog prometa (DZS, eVisitor) i anketa posjetitelja Turističke zajednice Karlovačke županije. Gdje se izvori podudaraju, riječ je o proizvodima s najsigurnijim razvojnim mandatom; gdje se razilaze – primjerice kada dionici neki oblik turizma smatraju poželjnim, a podaci o prometu ne potvrđuju postojanje potražnje – proizvod se tretira kao razvojna niša koju je potrebno pratiti prije većih ulaganja.

Karlovačka županija raspolaže izrazito raznolikom resursnom osnovom. Njezinu turističku prepoznatljivost oblikuju riječni krajolici Kupe, Korane, Mrežnice i Dobre, očuvani ruralni prostor, prirodna i speleološka baština, povijesne jezgre i kulturna baština, manifestacije, gastronomija, lovna i ribolovna područja te položaj na važnim prometnim i turističkim pravcima prema Plitvičkim jezerima, Gorskom kotaru, obali i susjednoj Sloveniji. Upravo zbog te raznolikosti turistički razvoj Županije ne može se temeljiti na jednom dominantnom proizvodu, već na povezivanju više komplementarnih proizvoda u tematske rute, itinerare i cjelovite doživljaje.

Analiza stanja istodobno upućuje na nekoliko obilježja potražnje koja izravno određuju smjer razvoja proizvoda. Prosječna duljina boravka iznosi svega 1,76 noćenja (DZS, 2025.), pri čemu 42,4 % posjetitelja dolazi na jednodnevni izlet, a dodatnih 11,6 % boravi u Županiji tijekom tranzitnog putovanja prema Jadranu. Srpanj i kolovoz donose 47,7 % godišnjih noćenja, a četiri zimska mjeseca tek 6,7 %, dok dionici sezonalnost ocjenjuju najvećim pritiskom turizma (4,17 na ljestvici od 1 do 5). Turistički promet je i prostorno izrazito koncentriran – Općina Rakovica ostvaruje 41,8 % noćenja Županije, a jedinice lokalne samouprave I.–III. skupine razvijenosti zajedno tek 7,7 %.

S druge strane, pojedine ruralne destinacije već danas ostvaruju višednevni boravak – Tounj 5,02, Lasinja 4,64, Bosiljevo 3,46 te Plaški i Generalski Stol oko 3,2 noćenja po dolasku – što potvrđuje da specijalizirani ruralni, lovni, ribolovni i boravišni proizvodi mogu generirati dulji boravak, iako zasad u malom obujmu. Dionici kao „idealnog gosta“ 2030. godine opisuju obitelj, par ili aktivnog gosta (biciklista, planinara, kajakaša) koji ostaje tri do sedam noćenja, traži autentičnost i mir te putuje i izvan glavne sezone. Razvojni izazov stoga nije primarno u stvaranju novih atrakcija, nego u pretvaranju postojećih resursa u višednevne, izvansezonske i prostorno raspršene proizvode te u upravljanju onim proizvodima koji su već na granici opterećenja.

Analiza je usmjerena na postojeće i potencijalne turističke proizvode i usluge, uključujući prirodne i kulturne resurse, javnu turističku infrastrukturu, dostupnost sadržaja, razinu interpretacije, tržišnu vidljivost te kapacitete dionika za razvoj i upravljanje ponudom. Posebno se vrednuju proizvodi s najvećim razvojnim potencijalom i tržišnom relevantnošću za kontinentalnu Hrvatsku: aktivni i riječni

turizam, ruralni i enogastronomski turizam, kulturni i manifestacijski turizam, speleoturizam, ekoturizam, obiteljski i edukativni turizam, lovni i ribolovni turizam te vjerski turizam, koji je jedan od četiriju tematskih fokusa strateškog okvira Plana.

Za potrebe ovog poglavlja oblici turizma razvrstani su na primarne (P) i sekundarne (S). Primarni oblici turizma označavaju one proizvode koji imaju najjaču vezu s resursnom osnovom pojedinog područja, veću razinu postojeće ili potencijalne tržišne prepoznatljivosti te važniju ulogu u dugoročnom pozicioniranju destinacije. Sekundarni oblici turizma ne znače da je riječ o manje vrijednim proizvodima, već da oni na pojedinom području imaju dopunsku ulogu – nadopunjuju osnovni portfelj, povećavaju raznolikost ponude i omogućuju oblikovanje složenijih turističkih iskustava. Oznaka „–“ upućuje na to da oblik turizma na pojedinom području nema razvojnu relevantnost.

Za svaki turistički proizvod razvojni potencijal procjenjuje se prema šest kriterija: atraktivnosti resursne osnove, postojećoj tržišnoj spremnosti (uređenost, interpretacija, sigurnost, dostupnost informacija i mogućnost rezervacije), doprinosu smanjenju sezonalnosti, doprinosu prostornoj disperziji turističkih tokova, doprinosu duljini boravka i turističkoj potrošnji te riziku pritiska na prirodne resurse i lokalnu zajednicu. Posebna pažnja posvećuje se integraciji ponude: umjesto izoliranih atrakcija, naglasak je na tematskim rutama, itinerarima i paketima koji povezuju prirodu, gastronomiju, kulturnu baštinu, događanja i doživljaje.

Tablica 40. Proizvodni portfelj destinacije – primarni i sekundarni oblici turizma

Oblik turizma	**Karlovac**	**Ozalj / Kupa**	**D. Resa / 4 rijeke**	**Ogulin**	**Slunj**	**Plitv. doline**	**Smaragdne rijeke**	**Vojnić**	**Karlovačka žup.**
Aktivni i outdoor turizam	P	P	P	P	P	P	P	S	P
Riječni turizam	P	P	P	S	P	P	P	S	P
Ruralni / agroturizam	S	P	P	S	P	S	P	P	P
Lovni i ribolovni turizam	S	P	P	S	P	S	P	P	P
Kulturni turizam	P	P	S	P	P	S	S	S	P
Speleoturizam	S	S	S	P	S	P	P	S	P
Enogastronomski turizam	P	P	P	S	S	S	S	S	P
Manifestacijski turizam	P	S	S	P	P	S	S	S	P
Konjički turizam	S	S	P	S	S	S	S	S	S
Obiteljski turizam	P	S	S	P	S	P	S	S	P

Legenda: P – primarni oblik turizma; S – sekundarni/dopunski oblik turizma

Uz navedene osnovne proizvode, na području Karlovačke županije prepoznaju se i dopunski oblici turizma koji imaju važnu ulogu u povezivanju prostora i oblikovanju cjelovitijih turističkih doživljaja. To se posebno odnosi na ekoturizam, slow tourism, touring i tematske itinerare, koji mogu povezivati različite dijelove Županije bez stroge administrativne podjele.

Tablica 41. Dopunski i razvojni oblici turizma

Oblik turizma	**Karlovac**	**Ozalj / TZP Kupa**	**Duga Resa / TZP Četiri rijeke**	**Ogulin**	**Slunj**	**TZP Plitvičke doline**	**TZP Smaragdnih rijeka i dolina u srcu Hrvatske**	**Vojnić**	**Karlovačka županija**
Ekoturizam	S	P	P	P	P	P	P	P	P
Touring / kružna putovanja	P	P	P	P	P	P	S	S	P
Slow tourism	S	P	P	S	P	P	P	P	P
Obiteljski i edukativni turizam	P	S	S	P	P	P	S	S	P

Jedan od ključnih razvojnih izazova, ali i prilika Karlovačke županije, nalazi se u boljem povezivanju postojećih turističkih točaka, resursa i sadržaja u integrirane, tematski oblikovane turističke proizvode. Iako Županija raspolaže izrazito raznolikom osnovom – od renesansne jezgre Karlovca i riječnih dolina, preko bajkovitog identiteta Ogulina, Rastoka i Baraćevih špilja, do ruralnih krajobraza Korduna, Petrove gore i područja uz Kupu – turistička je ponuda još uvijek djelomično fragmentirana, neravnomjerno interpretirana i sezonski naglašena.

Poseban potencijal postoji u razvoju i umrežavanju biciklističkih, pješačkih, riječnih i tematskih ruta. Dio infrastrukture i sadržaja već postoji, no potrebna su dodatna ulaganja u standardizaciju, interpretaciju, digitalnu dostupnost, sigurnost, signalizaciju i tržišno oblikovanje ponude. Umjesto promocije pojedinačnih atrakcija, razvoj bi se trebao usmjeriti prema paketima i itinerarima koji povezuju više motiva dolaska: prirodu, rijeke, gastronomiju, kulturu, manifestacije, aktivni odmor i lokalne proizvode.

Manifestacijski turizam jedan je od prepoznatljivijih segmenata ponude, osobito u Karlovcu i Ogulinu, gdje događanja već imaju širu tržišnu vidljivost. Međutim, velik broj manifestacija na području Županije još uvijek ima primarno lokalni ili regionalni karakter. Njihov razvojni potencijal ne leži nužno samo u povećanju broja posjetitelja, već u boljem povezivanju s lokalnom gastronomijom, smještajem, vođenim turama, kulturnom baštinom i ponudom ruralnog prostora. Na taj način manifestacije mogu postati snažniji motiv dolaska i razlog za dulji boravak.

Ruralni karakter velikog dijela Karlovačke županije, prisutnost OPG-ova, lokalnih proizvođača i autohtonih prehrambenih tradicija stvaraju dobru osnovu za razvoj održivog, autentičnog i iskustvenog turizma. Posebno je važno povezivati ruralnu i enogastronomsku ponudu s aktivnim i riječnim

turizmom, jer upravo takva kombinacija omogućuje stvaranje konkurentnih proizvoda koji odgovaraju suvremenoj potražnji za boravkom u prirodi, lokalnim iskustvima i manjim, autentičnim destinacijama.

Funkcionalno turističko strukturiranje prostora

Na području Karlovačke županije moguće je prepoznati nekoliko funkcionalnih turističkih zona odnosno razvojnih specijalizacija. One nisu strogo administrativno određene, već proizlaze iz dominantne resursne osnove, postojećih proizvoda, razine razvijenosti infrastrukture i tržišne prepoznatljivosti pojedinih područja.

Karlovac i šire riječno područje Kupe, Korane i Mrežnice profiliraju se kao središnje područje aktivnog, riječnog, kulturnog i manifestacijskog turizma. Karlovac, kao urbano i prometno čvorište, ima potencijal povezivati različite dijelove Županije te služiti kao ishodišna točka za kraće izlete, manifestacije, kulturne programe i boravak uz rijeke. Dodatni potencijal nalazi se u povezivanju gradske baštine, javnih prostora, događanja, gastronomije i *outdoor* sadržaja.

Područje Ozlja i Turističke zajednice područja Kupa snažno je usmjereno prema razvoju ruralnog, aktivnog, riječnog i enogastronomskog turizma. Krajobrazne vrijednosti, rijeka Kupa, bogata kulturna baština, vinska i gastronomska ponuda te manji smještajni kapaciteti više dodane vrijednosti predstavljaju kvalitetnu osnovu za razvoj autentičnih i iskustvenih turističkih proizvoda. Poseban potencijal prepoznaje se u privlačenju posjetitelja koji preferiraju mirniji boravak, lokalne proizvode, aktivan odmor i neposredan kontakt s prirodom.

Duga Resa i područje TZP Četiri rijeke imaju izražen potencijal za razvoj riječnog i aktivnog turizma, osobito zbog Mrežnice i drugih riječnih krajobraza koji su važan motiv dolaska. Ponudu je potrebno dodatno usmjeriti prema kvalitetnijem upravljanju posjetiteljima, sigurnosti, interpretaciji riječnih prostora te povezivanju aktivnosti na vodi s biciklizmom, pješačenjem, gastronomijom i smještajem.

Ogulinsko područje prepoznaje se po kombinaciji aktivnog turizma, speleoturizma, kulturne baštine i identiteta bajki. Planinarski, outdoor i speleološki resursi, zajedno s interpretacijom nematerijalne baštine i pričama Ivane Brlić-Mažuranić, omogućuju razvoj diferencirane ponude usmjerene prema obiteljima, školskim skupinama, aktivnim posjetiteljima i ljubiteljima prirode.

Slunj, Rastoke i područje Plitvičkih dolina imaju izrazito važnu poziciju zbog blizine Nacionalnog parka Plitvička jezera, ali i vlastitih vrijednih resursa. Rastoke, rijeke, Baraćeve špilje, ruralni prostor i *outdoor* sadržaji stvaraju osnovu za razvoj proizvoda koji mogu produljiti boravak posjetitelja i smanjiti ovisnost o jednodnevnim ili tranzitnim posjetima. Ključni razvojni smjer odnosi se na povezivanje prirodne baštine, speleoturizma, aktivnog odmora, ruralne ponude i lokalne gastronomije.

Područje Smaragdnih rijeka, Korduna i Vojnića pokazuje najveći potencijal za razvoj ruralnog turizma, ekoturizma, lovnog i ribolovnog turizma te oblika turizma manjeg intenziteta. Ova područja odlikuju se prirodnim vrijednostima, šumskim krajobrazima, autentičnošću prostora i mogućnostima uključivanja lokalne zajednice. Turistički razvoj na tom prostoru treba usmjeravati prema održivim, manjim i tematski oblikovanim programima, uz naglasak na lokalne proizvode, boravak u prirodi, edukativne sadržaje i očuvanje identiteta prostora.

Takvo funkcionalno turističko strukturiranje ne podrazumijeva zatvaranje pojedinih područja u jednu vrstu ponude, nego služi kao razvojni okvir za usmjeravanje ulaganja, oblikovanje specijaliziranih proizvoda i učinkovitije upravljanje destinacijom. Ono omogućuje jasnije prepoznavanje područja u kojima pojedini oblici turizma imaju primarnu razvojnu ulogu te područja u kojima djeluju kao dopunski

sadržaji. Time se stvaraju preduvjeti za ravnomjerniji turistički razvoj Karlovačke županije, bolju teritorijalnu raspodjelu turističkih koristi i snažnije tržišno pozicioniranje destinacije kao prostora rijeka, prirode, baštine, aktivnog odmora i autentičnih lokalnih iskustava.

Sažeti pregled primarnih turističkih proizvoda i razvojnih smjerova

Na temelju provedene analize resursne osnove, postojećeg portfelja turističkih proizvoda, tržišnih trendova i razvojnih potencijala, u nastavku se daje sažeti pregled primarnih turističkih proizvoda Karlovačke županije te njihovih ključnih razvojnih smjerova.

AKTIVNI ODMOR

(cikloturizam, kajakaštvo, rafting, pješačenje, planinarenje, speleoturizam)

Opis proizvoda

Aktivni odmor predstavlja temeljni i najkonkurentniji turistički proizvod Karlovačke županije, koji se razvija na iznimnoj prirodnoj osnovi četiriju rijeka — Kupe, Korane, Mrežnice i Dobre — te planinarskim i speleoturističkim potencijalima Kleka, Petrove gore i Velike Kapele. Strategija razvoja turizma definira aktivni odmor kao primarni turistički proizvod u svim trima klasterima, s naglaskom na adrenalinske (rafting, kajaking, kanjoning, speleoturizam, penjanje) i blage (biciklizam, pješačenje, trekking, nordijsko hodanje, jahanje) oblike aktivnog odmora.

Karlovačka županija raspolaže gotovo 700 kilometara biciklističkih staza koje prate doline rijeka, prolaze zaštićenim krajolicima i dotiču kulturno-povijesnu baštinu. Mrežnica s 93 sedrena slapa jedinstven je hidrogeomorfološki fenomen koji čini osnovu i za rekreacijski, i za doživljajni i za edukacijski turizam. Baraćeve špilje kod Rakovice, prve u Hrvatskoj otvorene za turiste još 1892. godine, i špiljski sustav Đula – Medvedica u Ogulinu — drugi najdulji speleološki objekt u Hrvatskoj s 16.396 metara istraženog sustava — pozicioniraju Karlovačku županiju kao kolijevku hrvatskog speleoturizma.

Profil posjetitelja

Ciljni tržišni segmenti uključuju aktivne parove i obitelji, grupe mladih, sportaše i sportske grupe u pripremama, rekreativne bicikliste i planinare te entuzijaste pojedinih aktivnosti (kajak, rafting, speleologija). Posjetitelji dolaze dominantno iz Hrvatske, Njemačke, Austrije, Nizozemske i Italije. Traže sigurne i dobro označene rute, kvalitetnu prateću infrastrukturu i *bike-friendly* ili *outdoor-friendly* smještaj te dodatne sadržaje poput gastronomije i kulturnih atrakcija. Aktivni odmor je cjelogodišnji proizvod, s dominacijom proljeća i ljeta za vodene aktivnosti te jeseni i proljeća za biciklizam i pješačenje.

Ključne atrakcijske točke i sadržaji

Rijeke Kupa, Korana, Mrežnica i Dobra (rafting, kajaking, kanuing, kupanje, ribolov), Klek (planinarenje, alpinizam), Petrova gora (pješačke staze, rekreacija), Baraćeve špilje, Đulin ponor, jezero Sabljaci, Adrenalinski park Ozalj, biciklistička mreža Karlovačke županije, kampovi uz rijeke, centri za aktivnosti na vodi.

Izazovi i nedostaci kvalitete

Neujednačena signalizacija i kategorizacija ruta, nedostatak servisnih točaka, punionica za električne bicikle i odmorišta, mali broj smještajnih objekata prilagođenih biciklistima i planinarima, nedovoljna digitalna dostupnost ruta te slaba povezanost ruta s javnim prijevozom.

Ključni nedostaci su prekomjerno opterećenje pojedinih dionica i kupališta u vršnim danima, rascjepkane nadležnosti nad rijekama koje dionici navode kao najveći nedostatak upravljanja, divlje kampiranje i parkiranje uz vodotoke, nedovoljna sigurnosna infrastruktura i označavanje ulaza i izlaza na rijeku te neujednačena kvaliteta pružatelja usluga.

Razvoj proizvoda

Daljnji razvoj aktivnog odmora usmjeren je na povezivanje biciklističkih, pješačkih, vodenih i speleoturističkih sadržaja u cjelovitu ponudu višednevnog boravka. Prioriteti obuhvaćaju standardizaciju, kategorizaciju i proširenje ključnih biciklističkih i pješačkih ruta, uređenje servisnih točaka, punionica i odmorišta te razvoj višednevnih itinerara koji povezuju smještajne objekte i uključuju mogućnost prijevoza prtljage. Poseban naglasak stavlja se na povezivanje s prekograničnim rutama i rutom Trans Dinarica u okviru projekta TRANSDINARICA2, uvođenje oznaka specijalizirane ponude za smještaj i ugostiteljstvo (*bike & hike*) te jačanje promocije putem specijaliziranih *outdoor* platformi. Ponudu je potrebno nadopuniti razvojem speleoturističkih sadržaja povezanih s Baraćevim špiljama i Đulinim ponorom, uz poštovanje uvjeta zaštite prirode i sigurnosti posjetitelja.

Razvoj aktivnosti na vodi obuhvaća razvoj centara uz Koranu i Mrežnicu, uređenje reguliranih ulaznih i izlaznih točaka na rijekama te kupališta i odmorišta s osnovnom sanitarnom infrastrukturom. U suradnji s JU Natura Viva, Hrvatskim vodama i jedinicama lokalne samouprave uz rijeke potrebno je preispitati i uskladiti pravila korištenja Mrežnice i drugih riječnih koridora te uvesti standarde kvalitete i sigurnosti za pružatelje aktivnosti na vodi. Razvojem proljetnih i jesenskih programa kanua, kajaka i ribolova, u skladu s vodostajem, uvjetima zaštite prirode i pravilima korištenja, moguće je proširiti razdoblje korištenja ove ponude. Dio potražnje potrebno je usmjeravati prema manje opterećenim dionicama Kupe i Dobre te aktivnosti na vodi povezivati s kopnenim aktivnostima, gastronomijom i smještajem u zaleđu.

Razvoj kamping i glamping ponude uz rijeke potrebno je planirati uz riješenu odvodnju otpadnih voda, poštovanje prostornih i okolišnih uvjeta te usklađenost s rezultatima izračuna prihvatnog kapaciteta iz poglavlja 5.3. Pritom je nužno jasno razlikovati registrirane i uređene kampove i glamping objekte od divljeg, odnosno neregistriranog kampiranja, koje je u anketi dionika gotovo jednoglasno prepoznato kao oblik korištenja prostora koji treba zabraniti ili strogo ograničiti. Za veće koncertne i glazbene manifestacije uz vodotoke također je potrebno osigurati odgovarajuću sanitarnu infrastrukturu i gospodarenje otpadom te njihov opseg i uvjete održavanja uskladiti s prihvatnim kapacitetom prostora i zahtjevima zaštite prirode.

RURALNI TURIZAM I ENOGASTRONOMIJA

(seoska domaćinstva, OPG-ovi, tradicijska kuhinja, gastronomske rute)

Opis proizvoda

Ruralni turizam i enogastronomija horizontalni su proizvodi koji prate gotovo sve oblike turizma u Županiji. Ruralni karakter velikog dijela Karlovačke županije – posebno Korduna, Pokuplja i rubnih planinskih područja – pruža temelje za razvoj autentičnog iskustvenog turizma utemeljenog na lokalnoj

zajednici, tradicijskim praksama i očuvanim krajolicima. Dionici upravo ruralni turizam, OPG-ove i lokalnu gastronomiju ističu kao najveći nedovoljno iskorišten potencijal destinacije.

Enogastronomska ponuda temelji se na autohtonim prehrambenim tradicijama: janjetini s ražnja, kotlovini, domaćem siru, pršutu, medu s Petrove gore, kestenu, ribi i divljači, domaćim rakijama te vinima ozaljskog i karlovačkog vinogorja. Karlovac tome dodaje pivarsku tradiciju (Karlovačka pivovara, 1854.) i najrazvijeniju ugostiteljsku ponudu u Županiji. Vinska cesta Karlovačke županije i inicijativa „Susret s rijekom" predstavljaju okvire za organizirani razvoj ove ponude. Ruralni smještaj – seoska domaćinstva, kuće za odmor, agroturizmi i manji kampovi – rastući je segment koji odgovara trendu potražnje za autentičnim boravkom u prirodi, a najdulji boravak zabilježen u ruralnim općinama (Tounj, Lasinja, Bosiljevo) potvrđuje njegov potencijal.

Profil posjetitelja

Stariji i mlađi parovi, obitelji, domaće stanovništvo i regionalni posjetitelji iz susjednih zemalja (Slovenija, Austrija). Motivirani su upoznavanjem lokalne kulture i gastronomije, mirom i boravkom u prirodi, sudjelovanjem u ruralnim aktivnostima (branje voća, gljivarenje, rukotvori) te posjetima OPG-ovima i kušaonicama.

Izazovi i nedostaci kvalitete

Mali broj OPG-ova s registriranom turističkom ponudom i kušaonicama, slaba povezanost proizvođača s ugostiteljstvom i smještajem, nepostojanje oznake kvalitete lokalne gastronomije, neujednačeno radno vrijeme i dostupnost ponude te slaba digitalna vidljivost.

Razvoj proizvoda

Jačanje gastronomske ponude kroz uvođenje oznake kvalitete lokalne gastronomije, umrežavanje OPG-ova i ugostiteljskih objekata kroz kratke lance opskrbe, uređenje kušaonica i doživljajnih programa na OPG-ovima (berba, pčelarstvo, vinska cesta), razvoj tematskih gastronomskih ruta (putovima sira, meda, kestena, jabuka, vina i piva), razvoj sezonskih gastronomskih programa izvan ljeta, edukaciju dionika ruralne turističke ponude, obnovu nenastanjenih tradicijskih kuća za potrebe smještaja te uključivanje ruralnih smještajnih kapaciteta u organiziranu turističku ponudu. Natječaje lokalnih akcijskih grupa potrebno je uskladiti s mjerama ovog Plana.

KULTURNI TURIZAM

(gradski turizam, obilazak baštine, kulturne manifestacije, bajkoviti turizam)

Opis proizvoda

Kulturni turizam Karlovačke županije temelji se na iznimno bogatoj i slojevitoj kulturno-povijesnoj baštini: renesansnoj zvjezdastoj tvrđavi Karlovca, frankopanskim i drugim starim gradovima i utvrdama (Dubovac, Ozalj, Ogulin, Slunj, Drežnik, Cetin, Novigrad na Dobri, Bosiljevo, Ribnik, Modruš), vodeničarskom naselju Rastoke, zaštićenom kao kulturno-krajobrazni kompleks od 1969. godine (destinacija Slunj – Rastoke dobitnik je priznanja UN Tourism Best Tourism Villages 2023. godine) te bajkovitoj književnoj ostavštini Ivane Brlić-Mažuranić kao temelju razvoja specifičnog tematskog turizma u Ogulinu.

Kulturni turizam razvija se na cijelom području Županije, no s različitim naglascima: u Karlovcu i pokupskoj mikroregiji dominira kulturno-povijesni turizam vezan uz renesansnu arhitekturu Karlovca i frankopansku baštinu Ozlja i Pokuplja, u ogulinskoj mikroregiji bajkovita i edukativna interpretacija, a u kordunsko-plitvičkoj mikroregiji vodeničarska baština Rastoka, stari gradovi Slunj, Drežnik i Cetin te memorijalna baština i etno-ruralni identitet. Memorijalna baština Petrove gore, Vojne krajine i Domovinskog rata (Turanj) zahtijeva činjenično utemeljenu i dostojanstvenu interpretaciju te tek čeka sustavniju integraciju u turističku ponudu.

Grad Karlovac posebno se profilira kao kulturno i gastronomsko središte Županije s identitetom koji počiva na sinergiji renesansne baštine, pivarske tradicije i suvremene destinacijske ponude. Aquatika – Slatkovodni akvarij Karlovac jedan je od ključnih generatora cjelogodišnje potražnje u Županiji.

Ključne atrakcijske točke i sadržaji

Karlovac (renesansna Zvijezda, Stari grad Dubovac, Aquatika, Gradski muzej, Muzej Domovinskog rata Turanj), Ozalj (Stari grad Ozalj), Slunj i Rastoke, Drežnik Grad, Ogulin (Stari grad, Ivanina kuća bajke, Đulin ponor), Modruš (frankopanska baština), stari gradovi Cetin, Novigrad na Dobri, Bosiljevo i Ribnik, Memorijalni kompleks Petrova gora, etno-zbirke.

Izazovi i nedostaci kvalitete

Dio starih gradova u ruševnom je stanju ili zatvoren za posjetitelje, interpretacija je neujednačena i rijetko višejezična, lokaliteti nisu dovoljno povezani u rute i itinerare, radno vrijeme muzeja i lokaliteta izvan sezone je ograničeno, a nedostaje i licenciranih lokalnih vodiča.

Razvoj proizvoda

Daljnji razvoj kulturnog turizma usmjeren je na koordiniranu obnovu i turističku aktivaciju starih gradova kroz program „Dodir civilizacija“, inovativnu i interaktivnu interpretaciju baštine (višejezični audio vodiči, proširena stvarnost, tematske ture), razvoj kulturnih tematskih ruta (Ruta Frankopana, Ruta vode, Ruta dvoraca), jačanje edukativnog karaktera manifestacija, usklađivanje radnog vremena ključnih lokaliteta izvan sezone, osposobljavanje lokalnih vodiča i interpretatora te unaprjeđenje turističke signalizacije. Razvoj kulturnih tematskih ruta provodi se i kroz Interreg projekt u kojem sudjeluju dionici s područja Županije.

OBITELJSKI I EDUKATIVNI TURIZAM

(obiteljski odmor, školske skupine, terenska nastava)

Opis proizvoda

Obiteljski i edukativni turizam izdvaja se kao samostalni primarni proizvod na temelju dvaju neovisnih izvora. U anketi dionika obiteljski turizam odabralo je 17 od 23 dionika (74 %), čime je četvrti najčešće biran oblik od ukupno deset ponuđenih kategorija, ispred gastronomskog turizma i ekoturizma. Analiza lokalnih planova upravljanja destinacijom pokazuje da je obiteljski i dječji turizam izričito primaran proizvod Ogulina (kroz koncept tematskog turizma za djecu), a obiteljski profil posjetitelja ponavlja se kao ciljna skupina u planovima za Slunj – Rastoke, Četiri rijeke i Vojnić.

Karlovačka županija ima prirodnu prednost za ovaj proizvod: kombinaciju sigurnih i blagih aktivnosti na vodi, interpretacijskih centara prilagođenih djeci (Aquatika, Ivanina kuća bajke, Speleon, Nikola Tesla Experience Center), ruralnih sadržaja (posjeti OPG-ovima, branje plodova) te relativno kratke udaljenosti od Zagreba, što omogućuje i jednodnevne obiteljske izlete i višednevni boravak. Ogulinski

festival bajke, s oko 10.000 posjetitelja u tri dana, snažan je magnet za obitelji s djecom, a ponuda za školske skupine (Muzej Domovinskog rata Turanj, Baraćeve špilje, edukativni programi na OPG-ovima i programi o sokolarstvu) privlači organizirane posjete iz cijele Hrvatske.

Profil posjetitelja

Obitelji s djecom svih uzrasta, s naglaskom na predškolsku i osnovnoškolsku dob; obitelji koje traže sigurne aktivnosti na otvorenom u kombinaciji s edukativnim sadržajima; obitelji iz Zagreba i regije za vikend-izlete te obitelji iz srednje Europe (Njemačka, Austrija, Slovenija) za višednevni boravak; školske skupine iz cijele Hrvatske. Sezonski profil povoljniji je od klasičnog ljetnog turizma – školski praznici (zimski, proljetni i jesenski) i terenska nastava otvaraju prostor za produljenje sezone.

Izazovi i nedostaci kvalitete

Nedostatak obiteljskog smještaja i obiteljskih paketa, neujednačena razina sigurnosti na kupalištima, nedovoljni programi za djecu na postojećim atrakcijama te rascjepkana ponuda za školske skupine koja nije objedinjena i sustavno predstavljena školama.

Razvoj proizvoda

Razvoj obiteljskog programa „Zavičaj bajki i rijeka“ koji povezuje Ogulin, jezero Sabljaci, Klek i kupališta, razvoj obiteljskih paketa koji kombiniraju interpretacijske centre, blage aktivnosti na vodi i ruralne sadržaje, standardizacija sigurnosti na obiteljskim kupalištima (Foginovo, Korana), prilagodba postojećih atrakcija dodatnim programima za djecu (radionice, potrage, edukativne igre), razvoj obiteljskog smještaja i paket-aranžmana kod turističkih agencija, objedinjena ponuda terenske nastave za škole te jačanje ponude izvan glavne sezone kroz vezivanje uz školske praznike.

LOVNI I RIBOLOVNI TURIZAM

(lov, sportski ribolov, sokolarstvo, promatranje divljači)

Opis proizvoda

Lovni i ribolovni turizam u Karlovačkoj županiji temelji se na iznimnom prirodnom potencijalu – bogatim šumskim staništima Petrove gore i Kapele, raznolikom fondu divljači te četirima rijekama i jezerima bogatima ribom. Karlovačka županija je prema površini lovišta peta, a po broju lovišta četvrta županija u Republici Hrvatskoj, a 2015. godine izradila je Strategiju razvoja lovnog i ribolovnog turizma, prvi takav dokument u Hrvatskoj. Ribolov je rasprostranjen na svim rijekama i jezerima Županije, a lovišta pokrivaju veće dijelove kordunskog, pokupskog i ogulinskog područja.

Lov i ribolov podliježu lovostajima, ribolovnim režimima i ograničenjima po vrstama (prema lovnogospodarskim osnovama i propisima o slatkovodnom ribarstvu), a ribolov i vodostajima. Budući da se dopuštena razdoblja lova i ribolova velikim dijelom odvijaju izvan ljetne sezone (proljeće, jesen, zima), ovi proizvodi imaju izražen potencijal za produljenje turističke sezone te se mogu povezivati s ruralnim turizmom, enogastronomijom i aktivnim odmorom. Profesionalan razvoj ovog segmenta podrazumijeva paketiranje lovnih i ribolovnih iskustava zajedno s gastronomijom (jela od divljači i ribe) i smještajem u lovačkim domovima, uz nekonzumirajuće aktivnosti poput promatranja i fotografiranja divljači, foto-safarija i natjecanja te sokolarstvo kao tradicijski oblik lova i doživljajni proizvod.

Profil posjetitelja

Međunarodni lovci, osobito iz srednje Europe i Italije, sportski ribolovci i ribolovci koji prakticiraju ribolov „uhvati i pusti“, natjecateljske ekipe te gosti više platežne moći skloni višednevnom boravku. Ruralne općine s razvijenom lovnom i ribolovnom ponudom ostvaruju najdulji prosječni boravak u Županiji.

Izazovi i nedostaci kvalitete

Dotrajalost dijela lovačkih domova, nedostatak specijaliziranih paketa i posrednika, ograničena mogućnost kupnje ribolovnih dozvola putem interneta te slaba povezanost s gastronomijom i drugim turističkim proizvodima.

Razvoj proizvoda

Izgradnja i obnova lovačkih domova i ribolovnih centara, razvoj specijaliziranih turističkih paketa u suradnji s DMC operatorima, lovačkim savezima i ribolovnim društvima, uređenje zona za ribolov uz rijeke i omogućavanje kupnje dozvola putem interneta, razvoj gastronomske ponude temeljene na divljači i ribi, razvoj doživljajnih programa sokolarstva (prikazi, radionice, susreti sokolara) u suradnji sa sokolarskim udrugama te jačanje promotivnih aktivnosti na specijaliziranim lovačkim i ribolovnim tržištima.

EKOTURIZAM

(promatranje prirode, poučne staze, sokolarstvo, slow tourism)

Opis proizvoda

Oko 32 % teritorija Županije nalazi se unutar ekološke mreže Natura 2000, a zaštićena područja – dio Nacionalnog parka Plitvička jezera, Park prirode Žumberak – Samoborsko gorje, Petrova gora, kanjoni i doline rijeka te Draganićki ribnjaci – čine iznimno vrijednu osnovu za ekoturizam. Ekoturizam je jedan od četiriju tematskih fokusa Plana, a u lokalnim planovima upravljanja destinacijom prepoznat je kao primaran na gotovo cijelom području Županije. Posebnu vrijednost imaju doživljajni i edukativni programi o sokolarstvu i pticama grabljivicama na području Draganića – sokolarstvo je upisano na UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva – te ornitološki vrijedni Draganićki ribnjaci.

Ekoturizam je proizvod malog intenziteta koji se prirodno razvija u zonama aktivacije, osobito na Kordunu, u Pokuplju i na plaško-saborskom području, te se dobro povezuje s malim smještajnim kapacitetima i konceptom sporog putovanja (slow tourism).

Profil posjetitelja

Ljubitelji prirode, promatrači ptica i divljih životinja, fotografi prirode, edukativne skupine te gosti skloni sporom putovanju i boravku u mirnim, očuvanim prostorima, većinom iz zapadne i srednje Europe.

Izazovi i nedostaci kvalitete

Nedostatak interpretacijske infrastrukture (poučne staze, promatračnice, informacijske točke), malo licenciranih vodiča prirode te slaba povezanost ponude sa smještajem i gastronomijom u zonama aktivacije.

Razvoj proizvoda

Razvoj vođenih programa promatranja ptica i divljih životinja u suradnji s JU Natura Viva, uređenje poučnih staza i promatračnica, razvoj doživljajnih i edukativnih programa sokolarstva, oblikovanje programa sporog putovanja s boravkom u malim objektima u zonama aktivacije te poticanje stjecanja certifikata održivosti za smještaj i ugostiteljstvo.

MANIFESTACIJE KAO GENERATOR DOLAZAKA

Opis proizvoda

Manifestacije imaju dvostruku ulogu u Karlovačkoj županiji: stvaraju motive dolaska i snažnu medijsku vidljivost destinacije te generiraju značajne učinke na lokalno gospodarstvo kroz potrošnju u ugostiteljstvu, smještaju i povezanim uslugama.

Karlovac se profilira kao regionalno manifestacijsko središte s događanjima nacionalnog i međunarodnog dosega. Dani piva, koji se održavaju od 1984. godine, najveći su i najdugovječniji pivski festival u Hrvatskoj, a etape relija Croatia Rally, koji je bio dio kalendara Svjetskog prvenstva u reliju (WRC), donose međunarodnu medijsku vidljivost. Ogulinski festival bajke, posvećen književnoj ostavštini Ivane Brlić-Mažuranić, održava se od 2006. godine i razvio se u prepoznatljiv kulturno-turistički brend koji privlači posjetitelje iz cijele regije.

Razvojni potencijal manifestacijskog turizma leži u prelasku s jednodnevnih posjeta na višednevne boravke te u jačem povezivanju manifestacija s drugim turističkim proizvodima (kulturna baština, enogastronomija, outdoor, ruralni turizam). Manifestacije se stoga trebaju promatrati kao okidači za integrirane itinerare i paket-aranžmane, čime se povećava prosječno trajanje boravka i smanjuje sezonalnost. To je osobito važno za Karlovačku županiju, u kojoj srpanj i kolovoz donose gotovo polovinu godišnjih noćenja (47,7 %), što je obrazac sezonalnosti bliži jadranskim nego kontinentalnim destinacijama.

Izazovi i nedostaci kvalitete

Dio dionika kritički se osvrće na postojeći način organizacije manifestacija. Hotel Korana Srakovčić upozorava da najave manifestacija (npr. Dana piva) prekasno stižu do javnosti, zbog čega privlače „samo lokalno stanovništvo“, a ne turiste, te predlaže da program bude objavljen barem godinu dana unaprijed. Više dionika (TZ Vojnić, JU NP Plitvička jezera, Veleučilište u Karlovcu, Grad Ozalj) izričito navodi velike glazbene festivale i koncerte s isključivo lokalnom publikom kao oblik koji treba ograničiti jer stvara opterećenje bez proporcionalne turističke koristi. Uz to, velik broj manifestacija ima primarno lokalni karakter, događanja su koncentrirana u ljetnim mjesecima, a rijetko su povezana sa smještajem i paket-aranžmanima.

Razvoj proizvoda

Uspostava županijskog kalendara događanja koji se objavljuje najmanje godinu dana unaprijed, uvođenje zajedničkih kriterija sufinanciranja s prednošću za događanja izvan srpnja i kolovoza te za događanja u manjim turističkim zajednicama, razvoj vikend i višednevnih paketa uz ključne manifestacije, jače povezivanje s enogastronomijom i lokalnim proizvodima, podizanje standarda održivosti manifestacija (zelena događanja) te podrška lokalnim događanjima s rastućim potencijalom (Kestenijada Bosiljevo, Dani mlina u Rastokama, DORF u Ozlju, Modem festival u Slunju, Ljetni Božić u Tounju).

Svaka veća manifestacija koja se planira turistički pozicionirati ocjenjuje se prema dvama kriterijima: (1) pravodobnoj i međunarodnoj promociji te (2) stvarnom udjelu posjetitelja izvan lokalne zajednice.

TOURING I PROGRAM „PLITVICE I VIŠE“

(konverzija tranzitnih i jednodnevnih posjetitelja u višednevne goste)

Opis proizvoda

Velik dio turističkog prometa Županije čine posjetitelji Nacionalnog parka Plitvička jezera i tranzitni gosti na putu prema Jadranu. Općina Rakovica ostvaruje 41,8 % noćenja Županije, a pojedina prekomorska tržišta bilježe izrazito kratak boravak – korejski gosti, primjerice, u prosjeku ostaju 1,07 noćenja. Analiza ponašanja posjetitelja (poglavlje 2.5.) pokazuje da bi i relativno malo produljenje boravka u Rakovici i Slunju generiralo značajan rast noćenja bez povećanja ukupnog broja dolazaka i vršnog opterećenja.

Touring i tematski itinerari stoga nisu samostalan motiv dolaska, nego alat kojim se postojeći tranzitni i jednodnevni posjetitelji pretvaraju u višednevne goste te usmjeravaju prema manje posjećenim dijelovima Županije.

Profil posjetitelja

Posjetitelji Nacionalnog parka Plitvička jezera, gosti na kružnim putovanjima automobilom (dominantan način dolaska u Županiju), gosti s prekomorskih tržišta (SAD, Južna Koreja) te organizirane grupe turističkih agencija.

Izazovi i nedostaci kvalitete

Nepostojanje oblikovane ponude za „drugi dan“ nakon posjeta Nacionalnom parku, slaba informiranost gostiju o atrakcijama u blizini te slaba povezanost ključnih točaka javnim prijevozom.

Razvoj proizvoda

Razvoj poludnevnih i jednodnevnih programa za goste Nacionalnog parka Plitvička jezera (Rastoke i Slunj, Drežnik Grad, Baraćeve špilje i Speleon, Petrova gora), zajednička distribucija programa s JU NP Plitvička jezera i smještajnim objektima u Rakovici, oblikovanje tematskih kružnih itinerara Županije u trajanju od tri do pet dana te uvođenje sezonskih turističkih linija javnog prijevoza.

5. Pokazatelji održivosti

Pokazatelji održivosti pružaju strukturu i smjernice kako bi turističke destinacije mogle sustavno pratiti, ocjenjivati i poboljšavati svoju održivost, što je ključno u eri kada su održivi pristupi postali ključni za dugoročni uspjeh turizma. Plan mora sadržavati obvezne pokazatelje održivosti destinacije, a može sadržavati i specifične pokazatelje održivosti destinacije, koji moraju biti utemeljeni na analizi stanja destinacije i povezani s razvojnim smjerom.

5.1. Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti

Praćenje društvenih aspekata održivosti predstavlja ključnu sastavnicu integriranog pristupa razvoju turizma u skladu s načelima održivosti. Društveni pokazatelji omogućuju kvantitativnu i kvalitativnu procjenu utjecaja turističkih aktivnosti na lokalnu zajednicu, uključujući percepciju stanovništva, dostupnost javnih usluga te stupanj društvene uključenosti i pravednosti. U skladu s važećim normativnim okvirom, definirani su obvezni pokazatelji koji služe kao temelj za kontinuirano praćenje i vrednovanje društvenih učinaka turizma na destinacijskoj razini[74]. Ovi pokazatelji omogućuju identifikaciju izazova i definiranje odgovarajućih mjera s ciljem očuvanja društvene kohezije, jačanja lokalne otpornosti i osiguravanja dugoročne održivosti destinacije.

Zakonska obveza izrade pokazatelja i objave njihovih rezultata

Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24) definirana je izrada obveznih i specifičnih pokazatelja, nužnih za izradu Plana upravljanja destinacijom. Izračun vrijednosti obveznih i odabranih specifičnih pokazatelja te njihova vizualizacija objavljuje se u pravilu u svibnju tekuće godine za prethodnu godinu. Do uspostave integriranog informacijskog sustava turizma podaci o izračunatim vrijednostima obveznih i odabranih specifičnih pokazatelja te njihova vizualizacija objavljuju se na mrežnim stranicama turističke zajednice. Popis i metodološka tablica obveznih pokazatelja održivosti nalaze se u Prilogu II, a specifičnih pokazatelja održivosti u Prilogu IV. spomenutog pravilnika.

Metodološka objašnjenja obveznih pokazatelja

P.1. Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone (ZL-1)

Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u odnosu na stotinu stalnih stanovnika u vršnom mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje, kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom. Ovim se pokazateljem nastoji procijeniti tzv. intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u razdoblju glavne turističke sezone stvara za lokalno stanovništvo, ali i prostor te infrastrukturu. Pokazatelj se izračunava kao omjer ukupnog broja noćenja turista u vršnom mjesecu i umnoška broja dana u vršnom mjesecu i broja stalnih stanovnika u destinaciji podijeljenog sa 100: ZL-1 = ukupan broj noćenja turista u vršnom mjesecu / (broj dana u vršnom mjesecu × broj stalnih stanovnika u destinaciji / 100). Pod pojmom »vršni mjesec« misli se na mjesec u kojem je ostvaren najveći broj noćenja. Učestalost izrade pokazatelja je jednom godišnje.

Tablica 42. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor
1.	Ukupan broj noćenja turista u vršnom mjesecu (mjesec s najvećim brojem noćenja)	eVisitor
2.	Broj dana u vršnom mjesecu	Kalendar (28/29/30/31 dan)

[74] Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24)

3.	Broj stalnih stanovnika u destinaciji	DZS, Statistika u nizu »Gradovi u statistici«

P.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2)

Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji, što je jedna od ključnih informacija za održivo upravljanje turizmom u destinaciji.

Udio (%) lokalnog stanovništva zadovoljnog turizmom u destinaciji računa se kao omjer broja ispitanika zadovoljnih turizmom i ukupnog broja ispitanika. Pokazatelj se računa na ukupnom skupu te zasebno na skupu ispitanika koji ostvaruju koristi od turizma i na skupu ispitanika koji ne ostvaruju koristi od turizma. Učestalost izrade pokazatelja je svake dvije godine za ITR I i II, za ITR III i IV svake četiri godine.

Tablica 43. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor	Ograničenja
1.	Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni turizmom koji ostvaruju korist od turizma u destinaciji	Anketa lokalnog stanovništva	Za provedbu primarnih istraživanja potrebno je osigurati sredstva, stručno dizajnirati anketu i uzorak te podići razinu ljudskih kapaciteta
2.	Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni turizmom koji ne ostvaruju korist od turizma u destinaciji		

P.3. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1)

Procjenjuje se zadovoljstvo turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja cjelokupnim boravkom u destinaciji na skali od 0 do 100. Procjena neto spremnosti na preporuku ocjenjuje se na skali od 0 do 100, posebno za turiste koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevne posjetitelje. Zadovoljstvo se mjeri na različite načine, poput percepcije kvalitete, percepcije vrijednosti i raskoraka između očekivanog i stvarnog iskustva.

Metodologija izračuna temelji se na: (i) vrijednosti indeksa zadovoljstva posjetitelja destinacijom i (ii) neto spremnosti na preporuku destinacije. Vrijednosti pokazatelja mjere se pomoću varijabli/pitanja koja su definirana smjernicama za provođenje primarnih istraživanja, koje donosi ministarstvo nadležno za poslove turizma. Učestalost izrade pokazatelja je svake dvije godine za ITR I i II, za ITR III i IV svake četiri godine.

Tablica 44. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor	Ograničenja
1.	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji	Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja	Za provedbu primarnih istraživanja potrebno je osigurati sredstva, stručno dizajnirati anketu i uzorak te
2.	Nepotvrđivanje očekivanja		

3.	Usporedba s idealnim boravkom		podići razinu ljudskih kapaciteta
4.	Namjera preporuke destinacije prijateljima, rodbini ili kolegama		
5.	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji		

P.4. Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom PD-1:

Svrha ovog pokazatelja je uvid u mogućnosti obilaska atrakcija i lokaliteta od interesa osobama s invaliditetom (osobama s tjelesnim, intelektualnim, mentalnim i osjetilnim oštećenjem zdravlja), pri čemu se pristupačnost očituje u fizičkoj pristupačnosti i pristupačnosti informacija i komunikacija.

Udio (%) atrakcija/ lokaliteta je omjer broja atrakcija/ lokaliteta pristupačnih osobama s invaliditetom i broja svih evidentiranih atrakcija/ lokaliteta, pomnožen sa 100 (Udio pristupačnih atrakcija = EAP / EA × 100, gdje je EAP broj atrakcija pristupačnih osobama s invaliditetom, a EA broj svih evidentiranih atrakcija u destinaciji). Učestalost izrade pokazatelja je svake dvije godine.

Tablica 45. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor	Ograničenja
1.	Ukupan broj atrakcija dostupnih za posjećivanje (na temelju plana upravljanja)	Plan upravljanja destinacijom	Potrebno je ususta viti kvalitetni tijek podataka i ususta viti evidenciju
2.	Broj atrakcija pristupačnih osobama s invaliditetom	Evidencija TZ-a o pristupačnosti atrakcija (turistički katastar); Popis javne turističke infrastrukture (JTI)	

Neobvezujuća preporuka je voditi dodatnu evidenciju o sadržajima, materijalima i opremi (npr. WEB stranice, društvene mreže, brošure, ICT oprema), koje su informacijski i komunikacijski pristupačne.

P.5. Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1):

Pokazateljem se prati uspostava, odnosno broj organiziranih turističkih ambulanti, koje se organiziraju izvan mreže javne zdravstvene službe, a u svrhu provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima. Na osnovi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN/23), turističku ambulantu može organizirati jedinica područne (regionalne) samouprave, jedinica lokalne samouprave, turistička zajednica, druga pravna i fizička osoba koja obavlja ugostiteljsku djelatnost i/ili pruža usluge u turizmu, zdravstvena ustanova, trgovačko društvo koje obavlja zdravstvenu djelatnost ili privatni zdravstveni radnik.

Pokazatelj je broj turističkih ambulanti uspostavljenih u destinaciji. Učestalost izrade pokazatelja je jednom godišnje.

Tablica 46. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor
1.	Broj turističkih ambulanti uspostavljenih u destinaciji	Jedinica područne (regionalne) samouprave – Karlovačka županija

P.6. Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju) (UVR-1)

Pokazatelj je omjer ukupne količine vode isporučene u smještajnim objektima destinacije u odnosu na ukupnu potrošnju vode u destinaciji, koji daje uvid u opterećenje turizma na vodni resurs destinacije. Ograničavajući čimbenik razvoja turizma u pojedinim destinacijama je dostupnost vode, odnosno njezina nepovoljna prostorna i vremenska raspodjela, osobito u Jadranskoj Hrvatskoj te u ljetnim mjesecima, kao i gubici vode u vodoopskrbnom sustavu.

Pokazatelj se izračunava kao omjer finalne potrošnje vode po noćenju turista (m3) u smještajnim objektima destinacije u odnosu na potrošnju vode po stanovniku destinacije (m3). Prema Prilogu III. Pravilnika: potrošnja vode po noćenju turista = $(F_2N_1 - F_1N_2) / (T_2N_1 - T_1N_2)$; potrošnja vode po noćenju stanovnika = $1/S \times (T_2F_1 - T_1F_2) / (T_2N_1 - T_1N_2)$; UVR-1 = potrošnja vode po noćenju turista / potrošnja vode po noćenju stanovnika × 100, gdje su F_1 i F_2 ukupna finalna potrošnja u kućanstvima i smještajnim objektima, T_1 i T_2 broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima, N_1 i N_2 broj dana u kalendarskom mjesecu s najmanjim odnosno najvećim brojem noćenja (28/29/30/31), a S broj stanovnika u destinaciji. Alternativna metoda: Anketa gospodarskih subjekata u turizmu u smještajnim objektima = norma potrošnje vode turista po noćenju/ potrošnja vode. Učestalost izrade pokazatelja je svake dvije godine.

Tablica 47. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor
1.	Ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja (m^3)	Vodovod/ komunalno poduzeće, interni izvještaji o mjesečnoj potrošnji vode
2.	Ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (m^3)	Vodovod/ komunalno poduzeće, interni izvještaji o mjesečnoj potrošnji vode
3.	Broj ostvarenih turističkih noćenja u smještaju u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja	eVisitor
4.	Broj ostvarenih turističkih noćenja u smještaju u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja	eVisitor
5.	Broj stanovnika u destinaciji koji imaju pristup sigurnoj vodi ili imaju priključak na javnu vodoopskrbu ili imaju mogućnost priključenja na javnu vodoopskrbu u destinaciji	DZS, Naselja obuhvaćena mrežom javne vodoopskrbe i Statističko izvješće

P.7. Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone) (GO-1)

Pokazatelj prati omjer količina komunalnog otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u usporedbi s količinama otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone po stanovniku, u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja). Pokazatelj ukazuje na okolišni aspekt rizika u turističkim destinacijama, gdje nedovoljno adekvatna infrastruktura gospodarenja otpadom u kombinaciji s povećanom turističkom aktivnošću može ugroziti konkurentnost turističke destinacije.

Pokazatelj se izračunava kao omjer količine otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u odnosu na ukupne količine komunalnog otpada nastale u destinaciji u mjesecima s najnižom i najvišom turističkom aktivnošću, prema formulama iz Priloga III. Pravilnika: $W_TN = (F_2N_1 - F_1N_2) / (T_2N_1 - T_1N_2)$ (količina otpada po turističkom noćenju); $W_RN = 1/S \times (T_2F_1 - T_1F_2) / (T_2N_1 - T_1N_2)$ (količina otpada po noćenju stanovnika); $W_T = T_2 \times W_TN$ (otpad nastao zbog turističkih noćenja u mjesecu s najvećim brojem noćenja); $W_R = S \times N_2 \times W_RN$ (otpad lokalnog stanovništva u istom mjesecu); GO-1 = W_T / W_R, gdje su F_1 i F_2 ukupne količine komunalnog otpada (t), T_1 i T_2 broj noćenja u smještajnim objektima, N_1 i N_2 broj dana u mjesecu s najmanjim odnosno najvećim brojem noćenja, a S broj stanovnika u destinaciji. Učestalost izrade pokazatelja je svake dvije godine.

Tablica 48. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor
1.	Ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja (tone)	pružatelj javne usluge/UO JL(R)S za zaštitu okoliša/eOnto
2.	Ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (tone)	pružatelj javne usluge/UO JL(R)S za zaštitu okoliša/eOnto
3.	Ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima destinacije u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja	eVisitor
4.	Ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima destinacije u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja	eVisitor
5.	Broj stanovnika u destinaciji	DZS, Popis stanovništva RH (godišnje procjene)

P.8. Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite) (BR-1)

Pokazateljem se definira udio zaštićenih prirodnih područja (dalje u tekstu: ZPP) (kopnenih i morskih) i područja ekološke mreže Natura 2000 u ukupnoj površini destinacije (jedna ili više JLS) te njihova struktura prema kategoriji zaštite.

Za ZPP prikupljaju se podaci za sljedeće kategorije i iskazuju u udjelu (%) u odnosu na površinu destinacije: Park prirode, Značajni krajobrazi, Nacionalni park, Posebni rezervati, Park-šume, Spomenici prirode i Spomenik parkovne arhitekture. Pojedina ZPP prostorno se preklapaju pa zbroj udjela pojedinih kategorija nije ukupni udio zaštićenih područja u destinaciji. Za udio površine ekološke mreže

NATURA 2000 potrebno je iskazati udio područja na kopnu i morski dio. Učestalost izrade pokazatelja je svake četiri godine.

Tablica 49. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor
1.	Površine zaštićenih područja prirode na temelju nacionalnog akta o proglašenju za navedenih 7 kategorija zaštite	Bioportal MZOZT
2.	Površina EU ekološke mreže NATURA 2000	Bioportal MZOZT
3.	Ukupna površina destinacije	Prostorni planovi/ Registar prostornih jedinica

P.9. Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije (UEN-1)

Pokazatelj je omjer ukupne količine električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije, a temelji se na sezonalnosti potrošnje. Daje uvid u opterećenje energetske infrastrukture i implementacije održivih oblika energije. S obzirom na intenzivnu potrebu za energijom tijekom vršne sezone, posebice u Jadranskoj RH, važno je razmotriti stvarno opterećenje.

Pokazatelj se izračunava kao omjer finalne potrošnje električne energije po noćenju turista (kWh) u smještajnim objektima u odnosu na potrošnju električne energije po stanovniku destinacije (kWh). Prema Prilogu III. Pravilnika: potrošnja el. energije po noćenju turista = $(F_2N_1 - F_1N_2) / (T_2N_1 - T_1N_2)$; potrošnja el. energije po noćenju stanovnika = $1/S \times (T_2F_1 - T_1F_2) / (T_2N_1 - T_1N_2)$; UEN-1 = potrošnja po noćenju turista / potrošnja po noćenju stanovnika × 100, gdje su F_1 i F_2 ukupna finalna potrošnja u kućanstvima i smještajnim objektima, T_1 i T_2 broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima, N_1 i N_2 broj dana u kalendarskom mjesecu s najmanjim odnosno najvećim brojem noćenja (28/29/30/31), a S broj stanovnika u destinaciji. Učestalost izrade pokazatelja je svake četiri godine.

Tablica 50. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor
1.	Ukupna finalna potrošnja električne energije u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenim brojem noćenja	HEP-ODS
2.	Ukupna finalna potrošnja električne energije u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja	HEP-ODS
3.	Broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenih noćenja	eVisitor
4.	Broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najviše ostvarenih noćenja	eVisitor

5.	Broj stanovnika u destinaciji koji imaju pristup elektro-energetskoj mreži	DZS, Statističko izvješće – Stanovništvo RH (godišnje procjene)

P.10. Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (UPK-1)

Pokazateljem se utvrđuje postoji li u destinaciji sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika. Provedba nacionalnih i lokalnih planova prilagodbe, izgradnja kapaciteta i tehnologije te povećani financijski tokovi navedeni su kao ključni alati za provedbu aktivnosti prilagodbe.

Pokazatelj je opisni, a zasniva se na informacijama o usvojenim i objavljenim dokumentima (strategije, planovi, programi, natječaji/ javni pozivi, projekti), javnim objavama, internim evidencijama upravljačkih i provedbenih tijela/ organizacija u destinaciji, koji definiraju mjere i aktivnosti koje se u destinaciji provode za potrebe povećanja otpornosti turizma na klimatske promjene, na temelju kojih se može zaključiti je li sustav za prilagodbu klimatskim promjenama uspostavljen ili nije. Učestalost izrade pokazatelja je svake dvije godine.

Tablica 51. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor
1.	Podaci i informacije o prilagodbi klimatskim promjenama	UO za zaštitu okoliša i upravljanje kriznim situacijama (prirodne katastrofe), civilna zaštita, WEB stranice relevantnih tijela/ organizacija; Upravni odjel za gospodarstvo Karlovačke županije (nositelj izrade Programa ublažavanja klimatskih promjena) – status provedbe mjera Programa

P.11. Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem (TP-1)

Pokazateljem se definira ukupan broj dolazaka turista u destinaciji u mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom na temelju broja ostvarenih noćenja, što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom kontekstu. Priljev posjetitelja u turističku destinaciju predstavlja obvezni uzrok potrebe za upravljanjem održivošću destinacije.

Podatak je ukupan broj dolazaka turista kao broj osoba koje su se u destinaciji prijavile i ostvarile noćenje u objektu koji pruža uslugu smještaja. Učestalost izrade pokazatelja je jednom godišnje.

Tablica 52. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor
1.	Dolasci i noćenja turista u komercijalnom smještaju u mjesecu s najvećim brojem	eVisitor; DZS, Priopćenje Dolasci i noćenja turista u komercijalnom smještaju

P.12. Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2)

Pokazatelj definira prosječan broj noćenja koje jedan turist ostvari u destinaciji. Duljina boravka, tj. prosječan broj noćenja koje turisti ostvaruju u destinaciji može se smatrati relevantnom informacijom

za upravljanje destinacijom, osobito u kontekstu suvremenih trendova skraćenja duljine boravka, ali i s aspekta upravljanja ljudskim potencijalima, posebno u segmentu smještaja.

Podaci su: noćenje turista predstavlja svaku registriranu noć posjetitelja u objektu koji pruža uslugu smještaja i dolazak turista predstavlja posjetitelja koji se prijavio i ostvario noćenje u objektu koji pruža uslugu smještaja. Pokazatelj se izračunava kao omjer ukupnog broja registriranih noćenja u destinaciji i ukupnog broja dolazaka turista u destinaciju. Učestalost izrade pokazatelja je jednom godišnje.

Tablica 53. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor
1.	Ukupan broj registriranih noćenja u destinaciji	eVisitor; Državni zavod za statistiku, Priopćenje Dolasci i noćenja turista
2.	Ukupan broj dolazaka turista u destinaciji	eVisitor; Državni zavod za statistiku, Priopćenje Dolasci i noćenja turista

P.13. Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-1)

Pokazateljem se definira ukupan broj zaposlenih na mjesečnoj razini u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećoj nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (dalje u tekstu: NKD). Budući da rad predstavlja obvezni proizvodni čimbenik uslužnih djelatnosti, izravno povezan s isporukom turističkog proizvoda odnosno usluge, povećanje ili smanjenje ukupnog broja zaposlenih osoba u središnjim turističkim djelatnostima (pružanje smještaja te priprema i usluživanje hrane) može posredno ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovanja gospodarskih subjekata općenito u svim turističkim djelatnostima.

Podaci se preuzimaju iz službenih administrativnih izvora. Učestalost izrade pokazatelja je jednom godišnje.

Tablica 54. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor
1.	Broj zaposlenih prema mjestu rada	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Portal za napredno praćenje tržišta rada; DZS, Zaposlenost – pregled po županijama
2.	Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i podatci dostupni u Ministarstvu; DZS, Zaposlenost – pregled po županijama

P.14. Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2)

Pokazateljem se definira poslovni prihod gospodarskih subjekata ostvaren tijekom godine u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećem NKD-u. Poslovni prihod izravno je povezan sa sposobnošću gospodarskih subjekata da isporuče turistički proizvod

odnosno uslugu, pri čemu promjena u vremenu odnosno povećanje ili smanjenje poslovnog prihoda može ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovnog položaja gospodarskih subjekata uslijed internih ili eksternih razloga, ali i neizravno upućivati na položaj gospodarskih subjekata u svim turističkim djelatnostima na razini destinacije.

Podaci su dostupni u administrativnim izvorima. Moguće je izraditi i potpokazatelje: dodana vrijednost gospodarskih subjekata registriranih na području destinacije ostvarena tijekom godine i bruto dobit/ gubitak gospodarskih djelatnosti registriranih na području destinacije ostvaren tijekom godine. Učestalost izrade pokazatelja je jednom godišnje.

Tablica 55. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor
1.	Poslovni prihod ostvaren tijekom godine (EUR)	FINA; Porezna uprava
2.	Potpokazatelji (neobvezno): dodana vrijednost i bruto dobit/gubitak gospodarskih subjekata ostvareni tijekom godine	FINA; Porezna uprava

P.15. Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (TI-1)

Pokazateljem se identificiraju kategorizirani turistički resursi na području destinacije, uključujući prirodne (parkovi, rezervati, pejzaži) i kulturno-povijesne/ antropogene atrakcije (povijesni lokaliteti, muzeji, spomenici, nematerijalna baština). Identifikacija i kategorizacija turističkih resursa ključna je za razvoj održivog turizma, jer omogućuje učinkovito upravljanje i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa.

Podaci o prirodnim resursima predstavljaju popis onih prirodnih resursa koji su turistička osnova i prikupljaju se za kategorije Nacionalni park, Park prirode, Posebni rezervat, Spomenik prirode, Značajni krajobraz, Park-šuma i Spomenik arhitekture. Prikupljaju se i podaci o kulturnim resursima koji su prepoznati kao turistička resursna osnova, a zaštićeni su (od nacionalnog i lokalnog interesa). Učestalost izrade pokazatelja je jednom godišnje.

Tablica 56. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor
1.	Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara	Registar kulturnih dobara RH, MK
2.	Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja	Registar kulturnih dobara RH, MK
3.	Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara	Registar kulturnih dobara RH, MK
4.	Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH	Bioportal, MZOZT

P.16. Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom (OUD-1)

Pokazatelj je definiran kao praćenje statusa implementacije Plana upravljanja, pri čemu je polazište terminski plan aktivnosti i njihove implementacije. Postojanje Plana upravljanja preduvjet je destinacijskog razvoja za sva odredišta u Hrvatskoj, stoga je uspješna implementacija aktivnosti iz Plana polazište za održivo upravljanje destinacijom te za praćenje stanja upravljačkih aktivnosti.

U svrhu izrade ovog pokazatelja potrebno je obaviti pregled strateško-planskih dokumenata u području te utvrditi sljedeće potpokazatelje: (i) Objavljeni dokument strategije i/ili akcijskog plana destinacije, (ii) Strategija/ Plan su jasno vidljivi i dostupni online, (iii) Udio implementiranih aktivnosti iz Plana (implementirana aktivnost je aktivnost koja je u potpunosti provedena i završena te postoje informacije o njezinu učinku). Pokazatelj se izračunava kao omjer broja implementiranih aktivnosti i ukupnog broja aktivnosti definiranih Planom × 100. Učestalost izrade pokazatelja je jednom godišnje.

Tablica 57. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor
1.	Objavljeni dokument strategije i/ili akcijskog plana destinacije	Dokument i informacije s internetskih stranica TZ i evidencija o provedenim aktivnostima, mjerama, projektima/ internetska stranica upravljačkih tijela destinacije
2.	Strategija/ Plan su jasno vidljivi i dostupni online	
3.	Udio implementiranih aktivnosti iz plana (implementacija i učinci)	

P.17. Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izgrađenog građevinskog područja JLS (OUP-1)

Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih noćenja u smještaju destinacije unutar godine dana po izgrađenom hektaru zona stambene i ugostiteljsko-turističke namjene. S obzirom na to da se turistička aktivnost može gotovo isključivo odvijati u zonama stanovanja (S) i zonama mješovite namjene (M1) te u zonama predviđenima za odvijanje ugostiteljsko-turističke namjene (T), sve druge građevinske zone nisu uključene u analizu. Pritisak koji proizlazi iz korištenja prostora može se isključivo evidentirati kao pritisak na već izgrađena područja te stoga u izračun ne ulaze planirana (neizgrađena) područja. Pritisak je poželjno evidentirati na godišnjoj razini, ali i na razini tromjesečja, kako bi se utvrdio pritisak u najopterećenijem dijelu godine.

Pokazatelj se izračunava kao omjer broja TN – turističkih noćenja unutar destinacije ostvarenih u jednoj godini i zbroja PS – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama stanovanja (ha), PM – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama mješovite namjene (pretežito stambene namjene) (ha) i PT – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama predviđenim za odvijanje ugostiteljsko-turističke aktivnosti. Formula: OUP-1 = TN / (PS + PM + PT), pri čemu TN obuhvaća noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju. Učestalost izrade pokazatelja je svake dvije godine.

Tablica 58. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja

Rbr.	Naziv podatka	Izvor
1.	Broj turističkih noćenja unutar destinacije ostvarenih u jednoj godini	eVisitor

2.	Površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama stanovanja (ha)	Jedinice lokalne samouprave + PPUG
3.	Površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama mješovite namjene (pretežito stambene namjene) (ha)	
4.	Površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama predviđenim za odvijanje ugostiteljsko-turističke aktivnosti	planovi uređenja gradova/općina)

Rezultati obveznih pokazatelja održivosti

Rezultati obveznih pokazatelja održivosti prikazani su za 2023. i 2024. godinu te, za pokazatelje ZL-1, TP-1, TP-2, UEN-1 i OUP-1, i za 2025. godinu, a temelje se na sekundarnim izvorima podataka i objedinjenim rezultatima anketa koje su lokalne turističke zajednice provele među lokalnim stanovništvom.

Važno je istaknuti da rezultati pokazatelja odražavaju trenutno stanje te će njihova interpretacija biti moguća nakon drugog mjerenja 2028. godine. Rezultati su kako slijedi:

P.1. Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone (ZL-1)

U Karlovačkoj županiji pokazatelj ZL-1 (noćenja u vršnom mjesecu / (broj stanovnika × broj dana) × 100) iznosi 5,38 (2023.), 4,95 (2024.) i 4,82 (2025.).

P.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2) Ukupan broj ispitanika:

Ukupan broj ispitanika	817
Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji	42,35 %
Udio (%) ispitanika koji ostvaruju korist od turizma — zadovoljni	39,52 % (N=124)
Udio (%) ispitanika koji ne ostvaruju korist od turizma — zadovoljni	39,29 % (N=224)

Napomena o izračunu pokazatelja P.2 (ZL-2)

Privremeni zbirni rezultat temelji se na anketama lokalnog stanovništva iz pet od ukupno osam lokalnih turističkih zajednica obuhvaćenih Planom, koje pokrivaju 11 od ukupno 22 jedinice lokalne samouprave Karlovačke županije. U izračun su uključeni rezultati za Grad Slunj s naseljem Rastoke, Općinu Vojnić, područje TZP-a Plitvičke doline, Grad Ogulin i područje TZP-a Četiri rijeke.

Za preostala područja dostupnost podataka ograničena je na sljedeći način:

- Za TZP Kupa dostupan je samo udio zadovoljnih ispitanika (16,66 %). Bez podatka o veličini uzorka taj se udio nije mogao uključiti u ponderirani izračun.
- Za Grad Karlovac dostupna je prosječna ocjena zadovoljstva (3,21 na ljestvici od 1 do 5), bez podatka o udjelu zadovoljnih ispitanika. Stoga uzorak od 472 ispitanika nije uključen u zbirni izračun.
- Za TZP Smaragdnih rijeka i dolina u srcu Hrvatske (Josipdol, Plaški i Tounj) rezultati ankete nisu dostupni.

U ukupnom uzorku od 817 ispitanika udio zadovoljnih turizmom iznosi 42,35 %. Na pitanje o ostvarivanju koristi od turizma odgovorilo je 348 ispitanika. Među onima koji ostvaruju korist (N = 124) zadovoljno je 39,52 %, a među onima koji je ne ostvaruju (N = 224) zadovoljno je 39,29 %. Preostalih 469 ispitanika nije odgovorilo na pitanje o koristi od turizma te su njihovi odgovori o zadovoljstvu uključeni samo u izračun ukupnog udjela zadovoljnih.

Zbirni rezultat bit će ažuriran po zaprimanju usporedivih podataka za preostala područja. Dostupni udjeli zadovoljnih ispitanika po destinacijama kreću se od 16,66 % na području TZP-a Kupa do 49,4 %. Pri tumačenju zbirnog rezultata potrebno je uzeti u obzir razlike među destinacijama te, gdje je moguće, rezultate prikazati i po pojedinim destinacijama ili mikroregijama.

P.3. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1)

Indeks zadovoljstva cjelokupnim boravkom (0–100)	77
Neto spremnost na preporuku destinacije (NPS)	+25

Napomena o izračunu pokazatelja P.3 (ZT-1)

Ponderirani rezultat zadovoljstva cjelokupnim boravkom iznosi 77 %, a neto spremnost na preporuku destinacije (NPS) iznosi +25 bodova.

Za sljedeće izvještajno razdoblje potrebno je prikupiti pojedinačne odgovore ispitanika kako bi se utvrdila veličina uzorka, provjerio način ponderiranja i pokazatelj ZT-1 izračunao prema metodologiji Ministarstva turizma i sporta. Usklađenost rezultata iz 2024. godine s tom metodologijom potrebno je potvrditi.

P.4. Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom (PD-1)

Rezultat: PD-1 = 25,3 %.

Potpuno je pristupačno 20 od 79 lokaliteta. Ako se pribroje i djelomično pristupačni, udio je 48,1 %.

Skupina	**Broj**	**Pristupačno**	**Djelomično**	**Nepristupačno**
Muzeji i interpretacijski centri	10	90,0 %	0 %	10,0 %
Sport i rekreacija	9	33,3 %	22,2 %	44,4 %
Kulturno-povijesna baština	19	21,1 %	21,1 %	57,9 %
Prirodna baština	27	11,1 %	25,9 %	63,0 %
Rute i staze	14	7,1 %	35,7 %	57,1 %
Ukupno	**79**	**25,3 %**	**22,8 %**	**51,9 %**

P.5. Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1)

Na području Karlovačke županije uspostavljene su tri turističke ambulante u okviru Doma zdravlja Karlovačke županije, na lokacijama Slunj, Rakovica i Ozalj. Turistima je dostupna i mreža hitne medicinske pomoći putem Zavoda za hitnu medicinu Karlovačke županije (6 ispostava), dvije opće

bolnice te ljekarne na području županije. Radno vrijeme turističkih ambulanti dostupno je na: https://domzdravlja-karlovac.hr/zdravstvena-zastita-turista/

Tablica 59. Organizirana zdravstvena zaštita turista u Karlovačkoj županiji (SD-1)

Broj turističkih ambulanti (2026.)	**3**
Lokacije turističkih ambulanti	Slunj (Plitvička 18a), Rakovica (Rakovica 33), Ozalj (Kolodvorska 2)
Organizator	Dom zdravlja Karlovačke županije
Broj ispostava Zavoda za hitnu medicinu	6 (Karlovac, Duga Resa, Ogulin, Slunj, Josipdol, Ozalj)
Broj općih bolnica	2 (Karlovac, Ogulin)
Broj mjesta s ljekarnom	5 (Karlovac – dežurna 0–24, Slunj, Cetingrad, Plaški, Generalski Stol)

P.6. Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju / prosječna potrošnja stalnog stanovnika (UVR-1)

Indikator P.6 izračunat je diferencijalnom metodom sukladno propisanoj metodologiji, usporedbom ukupne potrošnje vode u vršnom turističkom mjesecu (kolovoz) i baznom mjesecu s minimalnim turističkim prometom (veljača), za dvije mjerne godine (2023. i 2024.).

Korišteni podaci:

- Potrošnja vode: Vodovod i kanalizacija d.o.o. Karlovac — interni izvještaji o mjesečnoj potrošnji (stambeni i poslovni prostori objedinjeno)
- Turistička noćenja: eVisitor sustav (podaci TZ Karlovačke županije)
- Broj stanovnika s priključkom: procjena ~90.000 (Karlovačka županija, na temelju podataka komunalnih operatera)

Tablica 60. Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju i potrošnje stalnog stanovništva (UVR-1), 2023.–2024.

Parametar	**2023.**	**2024.**
Ukupna potrošnja u veljači (bazni mj.)	254.530 m³	259.388 m³
Ukupna potrošnja u kolovozu (vršni mj.)	299.033 m³	325.737 m³
Turistička noćenja u veljači	11.912	10.280
Turistička noćenja u kolovozu	187.153	172.259
Turistička potrošnja po noćenju	99,05 l/noćenju	300,49 l/noćenju
Potrošnja po noćenju stanovnika	100,54 l/dan	98,20 l/dan

Omjer P.6	98,5 %	306,0 %

U 2023. godini potrošnja vode po noćenju turista (oko 99 l) gotovo je jednaka potrošnji po noćenju stanovnika (oko 101 l), pa omjer iznosi 98,5 %. U 2024. godini potrošnja po noćenju turista (oko 300 l) približno je tri puta veća od potrošnje stanovnika (omjer 306 %). Velika razlika između dviju godina pokazuje da je izračun osjetljiv na mjesečne podatke o potrošnji, pa podatke treba provjeriti s isporučiteljem vodne usluge i uskladiti obuhvat potrošnje i noćenja.

P.7. Omjer količine komunalnog otpada po noćenju turista / otpad stanovništva (GO-1)

GO-1 = W_T / W_R, gdje je $W_T = T_2 \times W_TN$ otpad nastao zbog turističkih noćenja u kolovozu, a $W_R = S \times N_2 \times W_RN$ otpad lokalnog stanovništva u kolovozu; $W_TN = (F_2N_1 - F_1N_2) / (T_2N_1 - T_1N_2)$ i $W_RN = 1/S \times (T_2F_1 - T_1F_2) / (T_2N_1 - T_1N_2)$ (Prilog III. Pravilnika).

Tablica 61. P.7. Omjer količine komunalnog otpada po noćenju turista / otpad stanovništva (GO-1)

Pokazatelj	**2023.**	**2024.**
Otpad, kolovoz (t)	1.988,70	1.872,33
Noćenja, kolovoz	187.153	172.259
Otpad po turističkom noćenju W_TN (kg)	1,348	1,008
Otpad, veljača (t)	1.584,51	1.599,53
Noćenja, veljača	11.912	10.280
Broj stanovnika	112.195	112.195
Otpad po noćenju stanovnika W_RN (kg)	0,499	0,488
Otpad turista u kolovozu $W_T = T_2 \times W_TN$ (t)	252,2	173,6
Otpad stanovnika u kolovozu $W_R = S \times 31 \times W_RN$ (t)	1.736,5	1.698,8
GO-1 = W_T / W_R	**0,145**	**0,102**

Pokazatelj GO-1 iznosio je 0,145 u 2023. i 0,102 u 2024. godini. Procijenjena količina komunalnog otpada pripisanog turističkim noćenjima u kolovozu iznosila je 14,5 % količine otpada lokalnog stanovništva u istom mjesecu 2023. godine te 10,2 % u 2024. godini. Smanjenju omjera pridonijeli su manji broj turističkih noćenja u kolovozu 2024. godine i pad procijenjene količine otpada po turističkom noćenju s 1,348 kg na 1,008 kg.

Procijenjena količina otpada po turističkom noćenju bila je oko 2,7 puta veća od dnevne količine otpada po stanovniku u 2023. godini te oko 2,1 puta veća u 2024. godini. Taj je omjer važan za procjenu

sezonskog opterećenja sustava gospodarenja otpadom na područjima s velikom koncentracijom turističkih noćenja, osobito u Rakovici i Slunju.

Tablica 62. Procijenjena količina komunalnog otpada pripisana turizmu u Karlovačkoj županiji, 2024.

Pokazatelj	Vrijednost
Otpad pripisan turizmu (tone)	635,4 t
Udio u ukupnom komunalnom otpadu županije	2,18 %
Udio u nacionalnim količinama otpada iz turizma	0,34 %
Ukupna količina komunalnog otpada u županiji (tone)	29.104 t

Godišnja količina komunalnog otpada pripisanog turizmu procijenjena je prema metodologiji Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, na temelju 610.653 turistička noćenja evidentirana u sustavu eVisitor u 2024. godini i prosječne količine otpada po noćenju. Procijenjena količina otpada pripisanog turizmu iznosi 635,4 t, odnosno 2,18 % od ukupno 29.104 t komunalnog otpada Karlovačke županije u 2024. godini.

Pokazatelj GO-1 prikazuje omjer procijenjene količine otpada povezanog s turističkim noćenjima i količine otpada lokalnog stanovništva u kolovozu. Taj je omjer iznosio 0,145 u 2023. i 0,102 u 2024. godini. Godišnja procjena prikazuje udio turizma u ukupnoj godišnjoj količini komunalnog otpada Županije, dok GO-1 pokazuje opterećenje povezano s turističkim noćenjima u vršnom mjesecu.

P.8. Udio zaštićenih područja u ukupnoj površini destinacije (BR-1)

Ukupna površina Karlovačke županije: 3.626 km² = 362.600 ha

A) ZAŠTIĆENA PRIRODNA PODRUČJA – po kategorijama zaštite

Tablica 63. Zaštićena prirodna područja na području Karlovačke županije

Kategorija zaštite	Područja	Površina u KŽ (ha)	Udio u KŽ (%)
Nacionalni park	Plitvička jezera	2.706,31	0,75
Park prirode	Žumberak – Samoborsko gorje	7.616,35	2,10
Strogi rezervat	Bijele i Samarske stijene	83,02	0,02
Posebni rezervat	Cret Banski Moravci	1,81	0,00
Značajni krajobraz	Baraćeve špilje, Biljeg, Klek, Mrežnica, Petrova gora, Slunjčica	4.912,21	1,35
Park šuma	Ozalj – grad	4,92	0,00

Spomenik prirode	Mrežnica-Tounjčica, Visibaba, Vrlovka	653,60 + točkasti	0,18
Spom. parkovne arhitekture	Marmontova aleja, Vrbanićev perivoj, Bosiljevo	15,42	0,00
UKUPNO	**17 područja**	**15.993,67**	**4,41**

B) EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000

Tablica 64. Ekološka mreža Natura 2000 na području Karlovačke županije

Tip	Broj područja	Površina (ha)	Udio u KŽ (%)
Kopneni dio (POP + POVS)	49	114.990,45	31,71
Morski dio	–	0	0
UKUPNO NATURA 2000	49	114.990,45	31,71

C) SAŽETAK

Tablica 65. Pokazatelj udjela zaštićenih područja u ukupnoj površini Karlovačke županije (BR-1)

Pokazatelj	Vrijednost
Udio ZPP u površini KŽ	**4,41 %**
Udio NATURA 2000 (kopno) u površini KŽ	**31,71 %**
Udio NATURA 2000 (more)	**0 %**
Učestalost izrade	svake 4 godine
Referentna godina	2024.

- Površine ZPP odnose se na dio koji leži unutar granica KŽ (npr. NP Plitvička jezera ukupno ima 29.581,71 ha, ali u KŽ samo 2.706,31 ha)
- Površina NATURA 2000 (114.990,45 ha) uključuje izuzimanje zona preklapanja POP i POVS

P.9. Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju / potrošnja stalnog stanovništva (UEN-1)

Tablica 66. Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju i potrošnje stalnog stanovništva (UEN-1), 2023.–2025.

Godina	F1 veljača kWh	F2 kolovoz kWh	T1 noćenja veljača	T2 noćenja kolovoz	E_t kWh/noćenju	E_s kWh/stan.	UEN-1
2023.	33.771.143	31.395.974	11.912	187.153	-34,45	10,88	-316,64 %
2024.	33.909.607	32.863.024	10.280	172.259	-20,99	10,49	-200,13 %
2025.	36.197.083	30.230.847	7.469	167.665	−61,76	11,67	−529,27 %

Pokazatelj nije moguće pouzdano interpretirati prema standardnoj formuli jer je ukupna potrošnja električne energije u mjesecu s najmanje noćenja veća nego u mjesecu s najviše noćenja, što rezultira negativnom vrijednošću pokazatelja. Navedeno upućuje na to da sezonalnost turističke potrošnje električne energije u Karlovačkoj županiji nije dominantan čimbenik ukupne potrošnje, već na potrošnju značajno utječu kućanstva, grijanje i ostali sektori.

P.10. Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (UPK-1)

Tablica 67. Institucionalni okvir za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu klimatskih rizika (UPK-1)

Postoji li uspostavljen institucionalni okvir?	DA

U Karlovačkoj županiji uspostavljen je institucionalni okvir za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu klimatskih rizika. Temeljni dokument tog okvira je Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Karlovačke županije. Program je izradila Regionalna energetsko-klimatska agencija Sjeverozapadne Hrvatske (REGEA), a usvojila ga je Županijska skupština Karlovačke županije na 22. sjednici, održanoj 20. lipnja 2024. godine.

Sustav prilagodbe koji uspostavlja Program obuhvaća: (1) procjenu rizika i ranjivosti za osam sektora (zgradarstvo, energetika, vodoopskrba i odvodnja, promet, poljoprivreda, šumarstvo, zdravlje i sigurnost te bioraznolikost i prirodni ekosustavi), u kojoj su ekstremna vrućina i dugotrajna suša ocijenjene kao rizici ekstremne razine; (2) mjere prilagodbe s definiranim nositeljima, partnerima, rokovima i izvorima financiranja, među kojima su za turizam izravno relevantne mjere GT2 i GT3 (nositelj TZ Karlovačke županije), ZS1 (protokol zaštite od vrućina), ZS3 (sigurne točke), H1 i H3 (informiranje i sustav ranog upozoravanja) te PP1 i PP2 (zelena i plava infrastruktura). Podlogu sustavu civilne zaštite čini i Procjena rizika od velikih nesreća Karlovačke županije (2019.). Za potrebe praćenja ovog pokazatelja (svake dvije godine) preporučuje se da TZ Karlovačke županije, u suradnji s nadležnim upravnim odjelom Županije, prikuplja podatke o statusu provedbe mjera GT2, GT3, ZS1 i ZS3.

P.11. Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem (TP-1)

Tablica 68. Ukupan broj turističkih dolazaka u mjesecu s najvećim opterećenjem (TP-1)

Vršni mjesec	Kolovoz	Kolovoz
Broj turističkih dolazaka u vršnom mjesecu	80.369 (2024.)	80.522 (2025.)

P.12. Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2)

Tablica 69. Prosječna duljina boravka turista u Karlovačkoj županiji (TP-2)

Prosječna duljina boravka (broj noćenja)	1,80	1,79
Godina	2024.	2025.

P.13. Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-1)

Tablica 70. Broj zaposlenih u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-1), 2024.

Prosječan broj zaposlenih (2024.)	2.151

Izračun je napravljen zbrajanjem mjesečnih podataka za djelatnosti 55 i 56 (smještaj te priprema i usluživanje hrane) za sve 22 jedinice lokalne samouprave Karlovačke županije obuhvaćene u datoteci te dijeljenjem s 12 mjeseci.

P.14. Poslovni prihod gospodarskih subjekata u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2)

Tablica 71. Poslovni prihodi gospodarskih subjekata u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2), 2024.

Ukupni poslovni prihodi	83.435.055,20 €

Napomena uz pokazatelj PGS-2

Pokazatelj PGS-2 prikazan je u okviru izvještajnog razdoblja za 2024. godinu, pri čemu se iskazani iznos od 83.435.055 € temelji na podacima Porezne uprave za 2023. godinu

P.15. Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (TI-1)

Na području Karlovačke županije evidentirano je ukupno 248 kulturnih dobara upisanih u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (stanje: 2026.), od čega 239 zaštićena i 9 privremeno zaštićenih kulturnih dobara.

Tablica 72. Struktura kulturnih dobara evidentiranih u Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske na području Karlovačke županije (TI-1)

Vrsta	**Broj**	**Udio**
Nepokretna pojedinačna	206	83,1 %
Kulturno-povijesna cjelina	13	5,2 %
Nematerijalna	20	8,1 %
Pokretna zbirka	3	1,2 %

Arheologija	6	2,4 %
Privremeno zaštićena	9	3,6 %

P.16. Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom (OUD-1)

Većina aktivnosti nalazi se u fazi planiranja ili početne provedbe, stoga u ovoj fazi nije moguće kvantificirati pokazatelj.

P.17. Broj ostvarenih noćenja po hektaru izgrađenog građevinskog područja JLS (OUP-1)

S obzirom na to da raščlamba izgrađenih površina građevinskih područja po namjenama (zona stanovanja S, mješovite namjene M1 i ugostiteljsko-turističke namjene T) nije dostupna na razini Karlovačke županije iz javno dostupnih prostorno-planskih dokumenata, pokazatelj je izračunat na temelju ukupnog izgrađenog dijela građevinskog područja naselja. Ukupna površina GP naselja iznosi 16.831,34 ha (Izvješće o stanju u prostoru Karlovačke županije, Glasnik KŽ br. 53A/2025), od čega je izgrađeni dio 80,28 %, što iznosi 13.513 ha.

Tablica 73. Broj ostvarenih turističkih noćenja po hektaru izgrađenog građevinskog područja (OUP-1), 2023.–2025.

Godina	Turistička noćenja (TN)	Izgrađeni GP (ha)	P.17 (noćenja/ha)
2023.	632.497	13.513	**46,81**
2024.	610.653	13.513	**45,19**
2025.	599.931	13.513	**44,40**

Izvor: eVisitor (noćenja); Izvješće o stanju u prostoru KŽ, Glasnik KŽ br. 53A/2025 (površine GP)

5.2. Pregled pokazatelja održivosti s projekcijama do 2030. godine

U ovom potpoglavlju objedinjen je pregled svih obveznih pokazatelja održivosti destinacije izračunatih u poglavlju 5.1., s njihovim polaznim vrijednostima, ciljnim vrijednostima za 2028. godinu, posljednjom mjernom točkom unutar razdoblja provedbe Plana (2026.–2029.) prema kojoj se ocjenjuje njegova provedba, te projekcijama do 2030. godine, koje označavaju dugoročni razvojni horizont i nisu provedbena obveza Plana. Pregled služi kao poveznica između analize stanja i razvojnog smjera Plana: polazne vrijednosti iz ovog pregleda preuzimaju se u ciljne vrijednosti strateškog okvira (poglavlje 6.2.), a projekcije čine referentne točke za godišnje izvješćivanje o provedbi Plana (poglavlje 9.).

Pokazatelji su razvrstani u četiri skupine – društvene, okolišne, pokazatelje turističkog prometa i gospodarstva te upravljačke i prostorne pokazatelje. Za svaki pokazatelj navodi se poželjan smjer kretanja, pouzdanost polazne vrijednosti te mjere Plana kojima se na pokazatelj izravno utječe. Na taj

se način za svaki pokazatelj jasno vidi što se njime mjeri, koliko je polazna vrijednost pouzdana i kojim se aktivnostima Plana namjerava utjecati na njegovo kretanje.

Metodološki pristup projekcijama

Projekcije pokazatelja izrađene su primjenom dvaju pristupa. Za pokazatelje za koje postoji vremenski niz od najmanje tri godine (ZL-1, TP-1, TP-2, GO-1 i OUP-1) izrađena je trendna projekcija, koja prikazuje kretanje pokazatelja u slučaju nastavka postojećih kretanja bez provedbe Plana, te projekcija prema Planu, koja uzima u obzir očekivane učinke mjera iz poglavlja 6.2. Za pokazatelje koji se temelje na anketnim istraživanjima ili za koje postoji samo jedno mjerenje (ZL-2, ZT-1, PD-1, PGS-1, PGS-2) projekcije su normativne – izražavaju ciljnu vrijednost koju je realno ostvariti provedbom mjera, uz pretpostavku da se istraživanja ponavljaju po istoj metodologiji. Opisni pokazatelji (SD-1, UPK-1, TI-1) iskazuju se kao stanje koje je potrebno zadržati ili unaprijediti.

Međuvrijednosti su utvrđene za 2028. godinu, kada je predviđeno drugo mjerenje anketnih pokazatelja i prva cjelovita ocjena provedbe Plana. Za pokazatelje opterećenja (ZL-1, TP-1, GO-1) ciljne se vrijednosti ne iskazuju kao poželjan rast, nego kao gornja granica koju ne bi trebalo prekoračiti. Time se slijedi temeljno načelo Plana „rast kvalitete, a ne obujma“: rast turističkog prometa očekuje se izvan vrha sezone i izvan zona pritiska, a ne daljnjim opterećenjem srpnja i kolovoza.

Usklađivanje polaznih vrijednosti

Radi dosljednosti, polazne vrijednosti pokazatelja turističkog prometa temelje se na podacima sustava eVisitor, na kojima se temelje i izračuni pokazatelja ZL-1, TP-1, GO-1 i OUP-1 u poglavlju 5.1. Prema tom izvoru prosječna duljina boravka u 2025. godini iznosi 1,79 noćenja (599.931 noćenje / 335.894 dolaska), dok prema podacima DZS-a za komercijalni smještaj iznosi 1,76 noćenja. Razlika proizlazi iz različitog obuhvata podataka (vidi metodološku napomenu u poglavlju 2.8.), a u godišnjim izvješćima o provedbi Plana potrebno je dosljedno koristiti isti izvor.

Pokazatelj ZL-1 iskazuje se kao broj noćenja na stotinu stalnih stanovnika po danu vršnog mjeseca te za Karlovačku županiju iznosi 5,38 (2023.), 4,95 (2024.) i 4,82 (2025.). Polazna vrijednost pokazatelja ZL-2 (42,35 %) privremeni je agregat anketa provedenih u pet od osam turističkih zajednica te će se nakon provedbe ankete na cijelom području Županije po jedinstvenoj metodologiji utvrditi konačna polazna vrijednost, a projekcija za 2030. zadržat će planirani porast od oko 12 postotnih bodova. Za pokazatelj TP-1 kao polazna vrijednost uzima se kolovoz 2025. godine (80.522 dolaska), jer je vrijednost iz 2024. (80.369) u 2025. već neznatno premašena.

Tablica 74. Pregled obveznih pokazatelja održivosti s polaznim vrijednostima i projekcijama do 2030. godine

Oznaka	Pokazatelj	Polazna vrijednost	Smjer	2028.	2030. (projekcija)	Mjere Plana
ZL-1	Broj noćenja na 100 stalnih stanovnika u vrhu sezone	4,82 (2025.); 5,38 (2023.)	Ne prekoračiti	≤ 5,4	≤ 5,4	1.2.2, 1.2.3, 2.4.3
ZL-2	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom	42,35 % (privremeni agregat)	Rast	48 %	55 %	4.4.1, 4.4.2, 4.4.3

Oznaka	Pokazatelj	Polazna vrijednost	Smjer	2028.	2030. (projekcija)	Mjere Plana
ZT-1	Zadovoljstvo boravkom – udio ocjena 5–7	77 % (2024.)	Rast	81 %	85 %	3.1.1–3.1.4
ZT-1	Neto spremnost na preporuku (NPS)	+25 (2024.)	Rast	+32	+40	3.3.1–3.3.3
PD-1	Udio atrakcija pristupačnih osobama s invaliditetom	25,3 % (20 od 79)	Rast	≥ 32 % (25 od 79)	≥ 38 % (30 od 79)	3.2.1–3.2.4
SD-1	Broj organiziranih turističkih ambulanti	3 (2026.)	Zadržati	≥ 3	≥ 3	Županija
UVR-1	Omjer potrošnje vode po noćenju turista i po stanovniku	98,5 % (2023.); 306,0 % (2024.)	Ne povećavati	Podaci provjereni	Bez porasta	1.3.2, 3.1.3
GO-1	Omjer komunalnog otpada turista i stanovništva	0,102 (2024.); 0,145 (2023.)	Ne prekoračiti	≤ 0,15	≤ 0,15	1.3.2, 2.4.1
BR-1	Udio zaštićenih područja u površini destinacije	ZPP 4,41 %; Natura 2000 31,71 % (2024.)	Zadržati	≥ 4,41 % / ≥ 31,71 %	≥ 4,41 % / ≥ 31,71 %	1.2.1, 1.3.2
UEN-1	Omjer potrošnje električne energije po noćenju turista i po stanovniku	Negativna vrijednost (2023.–2025.)	Ne povećavati	Novi izračun uveden	Bez porasta	3.1.1, 3.1.3, 3.4.5
UPK-1	Sustav prilagodbe klimatskim promjenama i procjene rizika	DA (Program iz 2024.)	Zadržati i provoditi	DA; GT2 i GT3 u provedbi	DA; ocjena provedbe	1.3.1
TP-1	Dolasci turista u mjesecu najvećeg opterećenja	80.522 (kolovoz 2025.)	Ne prekoračiti	≤ 80.522	≤ 80.522	2.1.2, 2.4.1, 2.4.3
TP-2	Prosječna duljina boravka turista (noćenja)	1,79 (2025.)[2]	Rast	1,90	2,00	2.1.1–2.1.3, 2.2.1
PGS-1	Broj zaposlenih u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane	2.151 (2024.)	Rast	≥ 2.230	≥ 2.300	3.1.4, 4.2.1
PGS-2	Poslovni prihod u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane	83,4 mil. EUR (2024.)	Rast	≥ 97 mil. EUR	≥ 105 mil. EUR	3.1.1, 4.1.1

Oznaka	Pokazatelj	Polazna vrijednost	Smjer	2028.	2030. (projekcija)	Mjere Plana
TI-1	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija	245 kulturnih dobara; 17 ZPP (2026.)	Opisni	Turistički katastar	Godišnje ažuriranje	2.3.1, 4.3.2
OUD-1	Status provedbe aktivnosti Plana	Plan objavljen; provedba započinje 2026.	Rast	≥ 30 % (16 od 52)	≥ 70 % (37 od 52)	1.1.1, 1.1.4
OUP-1	Noćenja po hektaru izgrađenog građevinskog područja	44,40 (2025.)	Umjeren rast izvan vrha sezone	≈ 47	≈ 52 (≤ 55)	1.2.2, 3.1.5

Izvor: Izrada autora prema poglavlju 5.1. i mjerama iz poglavlja 6.2.

5.3. Izračun prihvatnog kapaciteta

Prema Zakonu o turizmu i Pravilniku o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta (NN 112/24), izračun je obvezan samo za turističku zajednicu koja je djelomično ili u cijelosti osnovana na području JLS-a razvrstane u ITR kategoriju I ili II. Ako regionalna (županijska) TZ obuhvaća barem jednu takvu TZ, na regionalnoj se koordinaciji dogovara obuhvat obračuna (rivijera, kraj, klaster i sl.).

S obzirom na navedeno, u nastavku je prikazan preliminarni izračun i pregled pokazatelja prihvatnog kapaciteta Karlovačke županije, izrađen prema metodologiji Pravilnika o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta (NN 112/24). Za svaki pokazatelj navedena je definicija i značaj sukladno metodologiji, izvor podataka te vrijednost za Karlovačku županiju gdje je izračun bio moguć na temelju podataka već prikupljenih za ovaj dokument. Gdje podatak nije bio dostupan iz korištenih izvora, polje vrijednosti ostavljeno je prazno (n/a) uz naznaku koji je podatak potrebno naknadno pribaviti.

Tablica 75. Legenda oznaka

Oznaka	Značenje	Objašnjenje
O	Obvezni pokazatelj	Pokazatelj koji je prema Pravilniku o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta (NN 112/24) obvezno izraditi za destinacije/TZ-ove razvrstane u ITR kategoriju I. ili II.
D	Dodatni pokazatelj	Pokazatelj koji nije obvezan, ali se preporučuje za dublje razumijevanje prihvatnog kapaciteta destinacije — destinacija ga bira dodatno, po potrebi
O/D	Kombinirani slučaj	Koristi se kod pokazatelja koji u izvornoj metodologiji obuhvaćaju više srodnih potpokazatelja od kojih su neki obvezni, a neki dodatni (npr. skupina „zadovoljstvo ljepotom/atmosferom/gastronomijom/događanjima“)
n/a – nedostupno; potrebno prikupiti		Podatak nije bio dostupan iz izvora korištenih u ovom nacrtu. Nije procijenjen niti izmišljen — treba ga naknadno prikupiti od naznačene institucije (npr. anketa, DZS, HZZ, prometna studija)

Metodologija zoniranja i osnovni podaci po mikroregijama

Za potrebe izračuna prihvatnog kapaciteta, županija se dijeli na 4 turističke mikroregije koje čine zbroj pripadajućih jedinica lokalne samouprave: Grad Karlovac, Pokupsku mikroregiju, Kordunsko-plitvičku mikroregiju i Ogulinsku mikroregiju (vidi poglavlje 2.2.). Za svaki obvezni pokazatelj prihvatnog kapaciteta metodologija propisuje izračun na razini cijele destinacije te zasebno po svakoj zoni, sukladno formulama iz Pravilnika o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta (NN 112/24) i pratećih smjernica MINTS-a.

Podaci o broju stanovnika (S) i površini (PZ) po mikroregijama dobiveni su agregacijom podataka po JLS-u iz stručne podloge Karlovačke županije (Stručna podloga razvoja poduzetničkih zona na području Karlovačke županije, prosinac 2024., izvor: DZS, Popis 2021.), čiji zbroj za sve 22 JLS odgovara službenom ukupnom broju stanovnika (112.195) i površini (3.626 km²) županije. Ovi podaci čine nazivnik za veći dio pokazatelja prihvatnog kapaciteta koji slijede u nastavku poglavlja.

Tablica 76. Osnovni podaci po turističkim mikroregijama (S i PZ)

Mikroregija	Stanovnika (S), Popis 2021.	Površina (PZ), km²	Površina (PZ), ha
Grad Karlovac	49.377	402,1	40.210
Pokupska mikroregija	29.834	913,96	91.396
Kordunsko-plitvička mikroregija	14.667	1.352,97	135.297
Ogulinska mikroregija	18.317	956,07	95.607
ZBROJ (Karlovačka županija)	112.195	3.625,1	362.510

Napomena: Raspodjela jedinica lokalne samouprave po mikroregijama predložena je na temelju zemljopisnog položaja i postojeće organizacije turističkih zajednica unutar županije (vidi poglavlje 2.2. i 3.2.).

Institucionalni i strateški okvir

Tablica 77. Institucionalni i strateški okvir — tablica pokazatelja

Naziv pokazatelja (O/D)	Definicija pokazatelja	Opis / značaj pokazatelja	Izvor podataka	Vrijednost za Karlovačku županiju
Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika (D)	Procjena udjela (%) lokalnih stanovnika s pozitivnom percepcijom cjelokupnih učinaka turizma na kvalitetu života u destinaciji.	Ukazuje na percepciju cjelokupnih učinaka turizma na život u destinaciji; osnovica za održivo planiranje i upravljanje turizmom.	Anketa lokalnog stanovništva	Vrijednost za Karlovačku županiju 84,24 % (privremeni agregat, N=1.288)
Uspostavljena destinacijska strategija održivog	Postojanje usvojenog planskog dokumenta s definiranom vizijom,	Utvrđuje postoji li institucionalni okvir nužan za koordinirano	Karlovačka županija / TZ	Da (u izradi) – ovaj Plan upravljanja destinacijom, po

razvoja turizma s vizijom i strateškim smjernicama (O)	strateškim ciljevima i smjernicama razvoja turizma destinacije.	upravljanje razvojem turizma destinacije.	Karlovačke županije	usvajanju, predstavlja traženi dokument

Napomena: Vrijednost je izračunata kao ponderirani prosjek udjela ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života (odgovori „pomaže održati“ ili „pomaže unaprijediti kvalitetu života“, odnosno ekvivalentno pitanje SZL-1), na temelju anketa provedenih u 6 od 8 lokalnih turističkih zajednica (za TZP Kupa i TZP Smaragdnih rijeka i dolina u srcu Hrvatske rezultati ankete nisu bili dostupni – provjeriti): Slunj/Rastoke (114/144), Vojnić (40/41), TZP Plitvičke doline (73/83), Ogulin (419/469), Karlovac (388/472, procijenjeno iz danih postotaka) i TZP Četiri rijeke (51/79).

Smještajni kapaciteti

Tablica 78. Smještajni kapaciteti — tablica pokazatelja

Naziv pokazatelja (O/D)	Definicija pokazatelja	Opis / značaj pokazatelja	Izvor podataka	Vrijednost za Karlovačku županiju
Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika (O)	Omjer ukupnog broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam, u odnosu na 100 stalnih stanovnika.	Procjenjuje intenzitet turizma, odnosno razinu opterećenja koju smještajni kapaciteti stvaraju za lokalno stanovništvo, prostor i infrastrukturu.	eVisitor; DZS – baza Gradovi u statistici	12,58 (2023.) / 14,93 (2024.) / 15,07 (2025.) – izračunato isključivo na temelju registriranih (komercijalnih) kreveta iz eVisitora (16.903 u 2025.) i broja stanovnika KŽ (112.195); kreveti u kućama/stanovima za odmor koji se ne iznajmljuju nisu uključeni jer taj podatak nije dostupan
Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju (kućama i stanovima za odmor) u odnosu na 100 stanovnika (O)	Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u destinaciji u odnosu na 100 stalnih stanovnika.	Procjenjuje intenzitet turizma koji generira nekomercijalni (neregistrirani) smještaj.	DZS – Popis stanovništva, kućanstava i stanova	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti (podatak o broju kuća/stanova za odmor koji se ne iznajmljuju) Broj stanova za odmor (Popis 2021.): 6.085 (8,75 % ukupnog stambenog fonda Karlovačke županije). Napomena: Popis stanovništva

				iskazuje broj STANOVA za odmor, ne broj KREVETA u njima, stoga se sam pokazatelj (kreveti na 100 stanovnika) i dalje ne može izračunati bez pretpostavke o prosječnom broju kreveta po stanu za odmor
Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu i kuća/stanova za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje (O)	Omjer broja smještajnih objekata za iznajmljivanje u domaćinstvu te kuća/stanova za odmor prema broju stanova za stalno stanovanje.	Pomaže u prepoznavanju problema kada broj kuća i stanova za odmor prerasta broj objekata za stalno stanovanje.	eVisitor; DZS	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti (potreban ukupan broj stanova za stalno stanovanje u KŽ, DZS Popis 2021.) ≈0,117 (11,7 %) – (1.292 registrirana smještajna objekata, eVisitor 2025. + 6.085 stanova za odmor, Popis 2021.) / 62.517 stanova za stalno stanovanje (Popis 2021.) = 7.377 / 62.517. Napomena: brojnik je približan jer eVisitor obuhvaća sve vrste registriranog smještaja (hotele, kampove i dr.), ne isključivo objekte u domaćinstvu, a moguće je i preklapanje s kategorijom „stanovi za odmor“ iz Popisa
Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m2 građevinskog	Ukupan broj registriranih stalnih kreveta na 100 m2 izgrađenoga građevinskog područja naselja.	Daje uvid u to koliki je pritisak turizma na građevinsko područje.	eVisitor; Izvješće o stanju u prostoru KŽ	približno 0,0125 (2025.) – 16.903 kreveta (samo komercijalni smještaj) / 135,13 mil. m2 izgrađenog GP naselja (13.513

područja naselja (O)				ha, Glasnik KŽ br. 53A/2025)
Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima (broj kreveta) (O)	Postotni udjeli stalnih kreveta po vrstama komercijalnih smještajnih objekata (hoteli, kampovi, objekti u domaćinstvu, ostalo) te nekomercijalnog smještaja.	Pokazuje stupanj razvijenosti smještajne ponude i tendencije razvoja turizma u destinaciji.	eVisitor	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti (dostupni podaci prikazuju noćenja po vrsti smještaja – hoteli >100.000, obiteljski smještaj >208.000, kampovi oko 152.000 noćenja u 2023. – ali ne i udio kreveta po kategorijama)
Ocjena smještajnih kapaciteta – zadovoljstvo turista (D)	Procjena udjela (%) turista s pozitivnim stavom o kvaliteti smještajnih kapaciteta.	Daje uvid u percipiranu kvalitetu smještajne ponude destinacije.	Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti (anketa nije provedena)

Turistička potražnja

Tablica 79. Turistička potražnja — tablica pokazatelja

Naziv pokazatelja (O/D)	**Definicija pokazatelja**	**Opis / značaj pokazatelja**	**Izvor podataka**	**Vrijednost za Karlovačku županiju**
Intenzitet stacionarnog turizma – prosječan broj turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone (O)	Prosječan dnevni broj turista u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u odnosu na ukupan broj stalnih stanovnika, u vršnim danima sezone.	Procjenjuje objektivno opterećenje koje stacionarni turizam u razdoblju glavne sezone stvara za lokalno stanovništvo, prostor i infrastrukturu.	eVisitor; DZS	približno 0,023 (kolovoz 2024.) – 80.369 dolazaka u kolovozu 2024. / 31 dan / 112.195 stanovnika. Napomena: izračun koristi ukupan broj dolazaka u vršnom mjesecu podijeljen s brojem dana, a ne stvarni prosječni dnevni broj gostiju koji istodobno borave (za što bi trebao podatak o prosječnoj duljini boravka po danu); vrijednost je stoga okvirna procjena
Nezadovoljstvo zbog gužve na	Procjena udjela (%) turista i jednodnevnih posjetitelja	Prati eventualni negativni utjecaj gužve	Anketa turista i	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti

ulicama, trgovima, atrakcijama (O)	nezadovoljnih gužvama na javnim prostorima.	na doživljaj boravka gostiju u destinaciji.	jednodnevnih posjetitelja	(anketa nije provedena)

Resursno-atrakcijska osnova

Tablica 80. Resursno-atrakcijska osnova — tablica pokazatelja

Naziv pokazatelja (O/D)	**Definicija pokazatelja**	**Opis / značaj pokazatelja**	**Izvor podataka**	**Vrijednost za Karlovačku županiju**
Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije (O)	Broj materijalnih (kulturnih/prirodnih) atrakcija po jedinici površine odabranog područja/zone destinacije.	Veća koncentracija atrakcija doprinosi prepoznatljivosti destinacije, ali može generirati pritisak na prostor i narušavanje kvalitete života i zaštite atrakcija.	Registar kulturnih dobara RH	≈0,00068 kulturnih dobara/ha na razini cijele županije (246 evidentiranih kulturnih dobara / 362.600 ha ukupne površine KŽ, Registar kulturnih dobara RH). Raščlamba po turističkim mikroregijama sada je dostupna (vidi tablicu i napomenu ispod ovog pregleda pokazatelja) na temelju popisa kulturnih dobara s podatkom o naselju
Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije (O)	Broj ugostiteljskih objekata po jedinici površine odabranog područja destinacije.	Ukazuje na koncentraciju ugostiteljskih sadržaja koja doprinosi prepoznatljivosti, ali može generirati pritisak, buku i narušavanje kvalitete života.	TZ Karlovačke županije	≈0,00026 objekata/ha na razini cijele županije (95 preporučenih ugostiteljskih objekata / 362.600 ha). Raščlamba po turističkim mikroregijama prikazana je u Tablici ispod ovog pregleda pokazatelja, na temelju podjele destinacije na tri mikroregije i grad Karlovac (vidi poglavlje 2.2.,

				Turistička pozicija i prostorno zoniranje destinacije)
Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama tijekom lipnja-rujna (O)	Ocjena kakvoće kopnene, odnosno morske vode za kupanje u razdoblju sezone kupanja.	Daje informaciju o stanju voda za kupanje i rekreaciju u vrijeme turističke sezone.	Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti
Raspoloživa površina plaže po kupaču u danima vršne sezone (O)	Procjena raspoloživog ukupnog kupališnog prostora u danima vršne sezone po potencijalnom kupaču.	Daje informaciju o kapacitetu kupališnih prostora koji su dio kvalitete ponude riječnih destinacija.	JLS-ovi KŽ; Karlovačka županija	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti
Kakvoća zraka na mjernim stanicama tijekom lipnja-rujna (O)	Ocjena kvalitete, odnosno onečišćenosti zraka na području destinacije.	Daje informaciju o razini onečišćenosti zraka na području JLS-a.	Nadležna služba za zaštitu okoliša KŽ	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti
Utjecaj turizma na izgled destinacije / korištenje javnog prostora (O)	Procjena udjela (%) lokalnih stanovnika s pozitivnim stavom o utjecaju turizma na izgled destinacije i korištenje javnog prostora.	Ukazuje na percepciju stanovništva o prostornim učincima turizma.	Anketa lokalnog stanovništva	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti
Zadovoljstvo ljepotom/uređenošću mjesta i atrakcija, atmosferom, gastronomskom ponudom i događanjima (O/D)	Procjena udjela (%) turista i jednodnevnih posjetitelja s pozitivnim stavom o navedenim elementima ponude.	Daje uvid u percipiranu kvalitetu resursno-atrakcijske osnove destinacije.	Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti

Poglavlje 2.2. (Turistička pozicija i prostorno zoniranje destinacije) predlaže podjelu Karlovačke županije na tri turističke mikroregije – pokupsku, kordunsko-plitvičku i ogulinsku – te grad Karlovac kao urbano-administrativno središte. Koristeći tu podjelu, u nastavku je prikazana raščlamba broja ugostiteljskih objekata (preuzeto iz Tablice 39. u poglavlju 3.2., Ugostiteljski kapaciteti) po mikroregijama, čime se djelomično otklanja ograničenje navedeno kod pokazatelja „Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije“.

Zavičaj bajke“, ostvaruje najmanji udio (9,5 %) među imenovanim mikroregijama. Tablica 39. iskazuje ugostiteljske objekte po destinacijama, a ne po svim JLS-ovima, pa se raspodjela po mikroregijama iz Tablice 6. može utvrditi samo djelomično. Za Kordunsko-plitvičku mikroregiju (Slunj, Vojnić, Krnjak, Cetingrad, Lasinja, Rakovica, Saborsko) pouzdano je evidentirano najmanje 32 objekta (Rakovica 18, Slunj 14), odnosno najmanje 33,7 % od ukupno 95 objekata; ako joj pripada i svih 10 objekata iz kategorije „Ostalo”, udio iznosi do 44,2 %. Grad Karlovac ima 20 objekata (21,1 %), Pokupska mikroregija 21 objekt (22,1 %; TZP Kupa i TZP Četiri rijeke – iskaz za TZP Kupa uključuje i Lasinju, koja pripada Kordunsko-plitvičkoj mikroregiji), a Ogulinska mikroregija 12 objekata (12,6 %; Ogulin 9,

Josipdol 3). Bez obzira na nepotpunu raščlambu, podaci potvrđuju izraženu koncentraciju ugostiteljske ponude uz NP Plitvička jezera i Rastoke. Za konačni izračun potrebno je objekte iz kategorije „Ostalo" i iz iskaza TZP Kupa raspodijeliti po JLS-ovima te pokazatelj ponovno izračunati za zaključani sastav zona.

Za pokazatelj „Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije" raščlamba po mikroregijama izrađena je na temelju popisa kulturnih dobara Karlovačke županije iz Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske (246 dobara, uklj. status „Zaštićeno" i „Privremeno zaštićeno kulturno dobro"), koji uz naziv i vrstu dobra sadrži i podatak o naselju u kojem se dobro nalazi. Naselja su razvrstana u turističke mikroregije prema podjeli iz poglavlja 2.2. Rezultati su prikazani u tablici ispod.

Tablica 81. Koncentracija materijalnih kulturnih dobara po turističkim mikroregijama Karlovačke županije

Turistička mikroregija / područje	Broj kulturnih dobara	Udio u ukupnom broju	Napomena
Pokupska mikroregija	97	39,4 %	Uklj. Ozalj, Duga Resa, Draganić, Kamanje, Žakanje, Netretić, Barilović, Bosiljevo, Generalski Stol, Ribnik i okolna naselja; uklj. i naknadno potvrđene lokacije Mrzljaki (Netretić) i Grdun (kraj Ozlja)
Grad Karlovac	77	31,3 %	Urbano središte s najvećom pojedinačnom koncentracijom nepokretnih kulturnih dobara; uklj. i naknadno potvrđenu lokaciju Zadobarje (Crkva sv. Antuna pustinjaka, uz Karlovac)
Ogulinska mikroregija	30	12,2 %	Uklj. Ogulin, Josipdol, Plaški, Tounj i okolna naselja (Oštarije, Modruš, Jasenak); uklj. i naknadno potvrđene lokacije u naselju Rebrovići (Općina Tounj) – dva kulturna dobra
Kordunsko-plitvička mikroregija	26	10,6 %	Uklj. Vojnić, Krnjak, Cetingrad, Lasinja, Rakovica, Slunj, Saborsko i okolna naselja; uklj. i naknadno potvrđenu lokaciju Kolarić (Općina Vojnić)
Nematerijalna baština bez određene lokacije	15	6,1 %	Nematerijalna kulturna dobra evidentirana na razini županije ili šire (npr. tradicijski obrti, običaji), bez vezanosti uz jedno naselje
Nacionalno kulturno dobro (više lokacija)	1	0,4 %	„Židovska groblja" – zajedničko dobro s lokacijama u Ogulinu i Ozlju te desecima drugih mjesta diljem Hrvatske
UKUPNO	246	100 %	Izvor: Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, Ministarstvo kulture

Mikroregija	Broj kulturnih dobara	Površina mikroregije (ha)	Gustoća kulturnih dobara (broj/ha)
Grad Karlovac	77	40.210	0.00191
Pokupska mikroregija	97	91.396	0.00106
Kordunsko-plitvička mikroregija	26	135.297	0.00019
Ogulinska mikroregija	30	95.607	0.00031

Suprotno raspodjeli ugostiteljskih sadržaja (gdje prednjači kordunsko-plitvička mikroregija), materijalna kulturna baština najviše je koncentrirana u pokupskoj mikroregiji (41,5 %) i gradu Karlovcu (30,9 %) – zajedno više od 72 % svih evidentiranih dobara – dok kordunsko-plitvička mikroregija, unatoč najvećem turističkom prometu i najgušću ugostiteljsku ponudu (usp. tablicu iznad), ostvaruje najmanji udio kulturne baštine (8,5 %). Ovakav nesrazmjer između koncentracije turističkog prometa/ugostiteljstva i koncentracije kulturne baštine potvrđuje da razvojni prioritet 3 (poglavlje 6.2., Razviti održive turističke proizvode i ojačati prepoznatljivost županije) opravdano prepoznaje potrebu bolje valorizacije kulturne baštine izvan Karlovca i najprometnijih žarišta, osobito u pokupskoj mikroregiji koja raspolaže najvećim brojem kulturnih dobara, a trenutačno ostvaruje relativno skroman udio turističkog prometa u odnosu na Rakovicu i Slunj.

Okoliš

Tablica 82. Okoliš — tablica pokazatelja

<table>
<tr><th>Naziv pokazatelja (O/D)</th><th>Definicija pokazatelja</th><th>Opis / značaj pokazatelja</th><th>Izvor podataka</th><th>Vrijednost za Karlovačku županiju</th></tr>
<tr><td>Razina buke u vršnoj sezoni u odnosu na ostatak godine, dan/noć (O)</td><td>Razina buke u zonama mješovite namjene u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine.</td><td>Ukazuje na akustičko opterećenje prostora uzrokovano turizmom.</td><td>Karta buke JLS-ova KŽ / nadležna služba za zaštitu okoliša</td><td>n/a – nedostupno; potrebno prikupiti (dostupne karte buke, gdje postoje, ne sadrže razdiobu po danima turističke sezone)</td></tr>
<tr><td>Iritacija razinom buke tijekom turističke sezone – stanovništvo (O)</td><td>Procjena udjela (%) lokalnih stanovnika kojima buka tijekom sezone</td><td>Prati percepciju stanovništva o akustičkom opterećenju uzrokovanom turizmom.</td><td>Anketa lokalnog stanovništva</td><td><table><tr><th>Destinacija</th><th>N</th><th>Udio kojima buka predstavlja problem</th></tr><tr><td>TZP Plitvičke doline (Rakovica, Saborsko)</td><td>83</td><td>25,3 % (4,8 % velik problem + 20,5 % malen problem)</td></tr><tr><td>Karlovac</td><td>472</td><td>8,9 %</td></tr><tr><td>Ogulin</td><td>469</td><td>4,1 %</td></tr><tr><td>Slunj/Rastoke, Vojnić, TZP</td><td>—</td><td>pitanje o buci nije bilo dio instrumenta</td></tr></table></td></tr>
</table>

	predstavlja problem.			Kupa, TZP Četiri rijeke TZP Smaragdnih rijeka	— anketa nije provedena/dostavljena
Utjecaj buke na kvalitetu boravka – turisti (O)	Procjena udjela (%) turista kojima buka predstavlja problem tijekom boravka.	Prati utjecaj buke na zadovoljstvo posjetitelja.	Anketa turista	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti	

Prostor

Tablica 83. Prostor — tablica pokazatelja

Naziv pokazatelja (O/D)	Definicija pokazatelja	Opis / značaj pokazatelja	Izvor podataka	Vrijednost za Karlovačku županiju
Udio stambenih jedinica turističke namjene u ukupnom broju stambenih jedinica (O)	Udio (%) komercijalnih i nekomercijalnih smještajnih jedinica u ukupnom broju stambenih jedinica destinacije.	Pokazuje razmjere pretvaranja stambenog fonda u turističku namjenu.	eVisitor; DZS – Popis stanovništva, kućanstava i stanova	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti (broj registriranih smještajnih objekata poznat – 1.292 u 2025. – ali ukupan broj stambenih jedinica u KŽ nije bio dostupan iz izvora korištenih u ovom nacrtu) 8,75 % – 6.085 stanova koji se koriste povremeno za odmor / 69.553 ukupno stambenih jedinica u KŽ (DZS, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021.). Napomena: Popis ne razlikuje stanove za odmor koji se iznajmljuju

				turistima od onih koje koristi isključivo vlasnik, stoga je ovaj postotak gornja procjena udjela stambenog fonda potencijalno dostupnog za turističku namjenu
Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim/izgrađenim dijelovima GP naselja mješovite namjene (O)	Procjena preostalog građevinskog potencijala u zonama mješovite namjene.	Daje uvid u prostorni kapacitet za daljnji razvoj turističkih/stambenih sadržaja.	Prostorno-planska dokumentacija JLS-ova KŽ	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti
Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene (O)	Procjena broja/površine mogućih novih stambenih jedinica na neizgrađenom zemljištu.	Ukazuje na prostorni potencijal za rast broja stambenih/smještajnih jedinica.	Prostorno-planska dokumentacija JLS-ova KŽ	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti
Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života (O)	Procjena udjela (%) lokalnih stanovnika koji smatraju da apartmanizacija negativno utječe na kvalitetu života.	Prati socijalni učinak pretvaranja stambenog fonda u turističke kapacitete.	Anketa lokalnog stanovništva	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti
Percepcija stanovnika o postojećem stanju izgrađenosti prostora (D)	Procjena udjela (%) stanovnika koji smatraju destinaciju preizgrađenom.	Dopunski pokazatelj prostornog opterećenja destinacije.	Anketa lokalnog stanovništva	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti

Komunalna infrastruktura

Tablica 84. Komunalna infrastruktura — tablica pokazatelja

Naziv pokazatelja (O/D)	**Definicija pokazatelja**	**Opis / značaj pokazatelja**	**Izvor podataka**	**Vrijednost za Karlovačku županiju**
Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma – voda (O)	Omjer potrošnje vode po noćenju turista u smještajnim objektima u odnosu na potrošnju vode po stanovniku, usporedbom vršnog i baznog mjeseca.	Procjenjuje pritisak turizma na vodoopskrbni sustav u vršnoj sezoni.	Vodovod i kanalizacija d.o.o. Karlovac; eVisitor	251 % (2023.) / 398 % (2024.) – preuzeto iz izračuna pokazatelja održivosti P.6/UVR-1 (poglavlje 5.1., Tablica 55.). Vrijednosti značajno premašuju

				referentnih 100 %, što upućuje na značajno vršno opterećenje sustava
Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma – električna energija (O)	Omjer potrošnje el. energije po noćenju turista u odnosu na potrošnju po stanovniku, usporedbom vršnog i baznog mjeseca.	Procjenjuje pritisak turizma na elektroenergetsku infrastrukturu u vršnoj sezoni.	HEP-ODS; eVisitor	-316,64 % (2023.) / -200,13 % (2024.) – preuzeto iz P.9/UEN-1 (Tablica 61.). Negativna vrijednost jer je potrošnja u niskoj sezoni veća nego u vršnoj – dominira potrošnja kućanstava/grijanje, ne turizam; ne smatra se faktorom rizika
Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m2 površina koje se održavaju (O)	Omjer broja djelatnika komunalnog održavanja i ukupne površine javnih površina koje se održavaju.	Procjenjuje adekvatnost ljudskih kapaciteta za održavanje javnih površina tijekom sezone.	Komunalna poduzeća / JLS-ovi KŽ	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti
Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada – procjena količine koja se dnevno može prikupiti (O)	Procjena dnevnog kapaciteta prikupljanja komunalnog otpada u destinaciji.	Procjenjuje adekvatnost sustava gospodarenja otpadom u vršnoj sezoni.	Pružatelj javne usluge (odvoz otpada) JLS-ova KŽ	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti (kontekst: godišnja količina otpada pripisana turizmu iznosi 762,49 t, 1,79 % ukupnog otpada KŽ – poglavlje 5.1., Tablica 57. – ali podatak o dnevnom kapacitetu prikupljanja nije dostupan)
Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone (O)	Procjena udjela (%) lokalnih stanovnika i/ili turista kojima neprimjereno odlaganje otpada predstavlja problem.	Prati percepciju o adekvatnosti gospodarenja otpadom u sezoni.	Anketa lokalnog stanovništva / turista	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti

Prometna infrastruktura

Tablica 85. Prometna infrastruktura — tablica pokazatelja

Naziv pokazatelja (O/D)	Definicija pokazatelja	Opis / značaj pokazatelja	Izvor podataka	Vrijednost za Karlovačku županiju
Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa u vršnoj sezoni (O)	Ekspertna procjena omjera kapaciteta odabranih prometnica/točaka i stvarnog volumena prometa u vršnim danima sezone.	Ukazuje na razinu zagušenja prometne mreže uzrokovanog turizmom.	Prometna studija (potrebno naručiti/izraditi)	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti
Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u vršnoj sezoni (O)	Procjena popunjenosti javnih parkirališta u danima vršne sezone u odnosu na ukupan broj mjesta.	Ukazuje na dostatnost parkirnih kapaciteta u turističkim žarištima.	JLS-ovi / upravitelji parkirališta (npr. Rakovica, Slunj, Karlovac)	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti
Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone (O)	Procjena udjela (%) lokalnih stanovnika kojima je gužva u prometu tijekom sezone problem.	Prati percepciju stanovništva o prometnom opterećenju.	Anketa lokalnog stanovništva	Vrijednost za Karlovačku županiju: 23,65 % (privremeni agregat, N=1.167) Napomena: Županijska vrijednost izračunata je kao ponderirani prosjek na temelju četiri destinacije (N=1.167 od ukupno obrađenih anketa): TZP Plitvičke doline, Slunj/Rastoke, Karlovac i Ogulin. Tri od te četiri (Slunj, Karlovac, Ogulin) nemaju izravno pitanje o prometnoj gužvi, nego se koristi pitanje o otežanim svakodnevnim aktivnostima tijekom sezone (D3) kao najbliža dostupna zamjena — vrijednosti stoga treba tumačiti kao procjenu, ne kao izravnu mjeru. Jedino TZP Plitvičke

				doline ima izravno formulirano pitanje o gužvi u prometu.
Zadovoljstvo prometom u mjestu – turisti (O)	Procjena udjela (%) turista zadovoljnih prometnom situacijom u destinaciji.	Prati percepciju posjetitelja o kvaliteti prometne organizacije.	Anketa turista	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti

Stanovništvo i kvaliteta života

Tablica 86. Stanovništvo i kvaliteta života — tablica pokazatelja

Naziv pokazatelja (O/D)	**Definicija pokazatelja**	**Opis / značaj pokazatelja**	**Izvor podataka**	**Vrijednost za Karlovačku županiju**
Kretanje broja stanovnika u posljednjem desetogodišnjem razdoblju – prosječna godišnja stopa promjene (O)	Prosječna godišnja (geometrijska) stopa promjene broja stanovnika destinacije u posljednjem desetogodišnjem razdoblju.	Ukazuje na demografski trend koji je referentna okolnost za tumačenje ostalih pokazatelja prihvatnog kapaciteta.	DZS – Popis stanovništva 2011./2021.	približno -1,39 %/god. (2011.–2021.) – izračunato iz podatka o padu stanovništva KŽ za 13 % u tom razdoblju (SWOT analiza, poglavlje 6.1.)
Iritacija ljetnom gužvom na ulicama/javnim površinama (O)	Procjena udjela (%) lokalnih stanovnika kojima je ljetna gužva na javnim površinama problem.	Prati percepciju stanovništva o gužvi uzrokovanoj turizmom.	Anketa lokalnog stanovništva	Vrijednost za Karlovačku županiju: 32,99 % (privremeni agregat, N=1.167) Napomena: Županijska vrijednost izračunata je kao ponderirani prosjek na temelju istih četiriju destinacija kao i za prometnu gužvu (N=1.167): Slunj/Rastoke, TZP Plitvičke doline, Ogulin i Karlovac. Tri od te četiri (Slunj, Ogulin, Karlovac) nemaju izravno pitanje o gužvi na javnim površinama, nego se koristi pitanje o izbjegavanju gužve/prilagodbi

				svakodnevne rutine (D4) kao najbliža dostupna zamjena — vrijednosti treba tumačiti kao procjenu. Jedino TZP Plitvičke doline ima izravno formulirano pitanje.
Indeks priuštivosti stana (O)	Omjer prosječne cijene/najma stana i prosječnog dohotka stanovništva u destinaciji.	Ukazuje na pristupačnost stanovanja lokalnom stanovništvu, na koju turizam (kroz apartmanizaciju) može utjecati.	Ministarstvo turizma i sporta – alati za upravljanje razvojem turizma u destinaciji / vlastiti izračun	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti
Percepcija utjecaja turizma na rast troškova života (D)	Procjena udjela (%) stanovnika koji smatraju da je turizam uzrokovao rast troškova života.	Dopunski pokazatelj gospodarskog pritiska turizma na lokalno stanovništvo.	Anketa lokalnog stanovništva	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti
Nezadovoljstvo raspoloživošću stambenog prostora po prihvatljivoj cijeni uzrokovano turizmom (D)	Procjena udjela (%) stanovnika nezadovoljnih raspoloživošću stambenog prostora zbog turizma.	Dopunski pokazatelj utjecaja turizma na stanovanje.	Anketa lokalnog stanovništva	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti

Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma

Tablica 87. Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma — tablica pokazatelja

Naziv pokazatelja (O/D)	**Definicija pokazatelja**	**Opis / značaj pokazatelja**	**Izvor podataka**	**Vrijednost za Karlovačku županiju**
Raspoloživost dodatne radne snage – broj nezaposlenih u mjesecu s najvećim brojem noćenja (O)	Broj nezaposlenih osoba u destinaciji u mjesecu s najvećim ostvarenim brojem turističkih noćenja.	Procjenjuje dostupnost dodatne radne snage za neometano odvijanje turističkih aktivnosti u vršnoj sezoni.	Hrvatski zavod za zapošljavanje	n/a – nedostupno; potrebno prikupiti (kontekst: prosječan broj zaposlenih u djelatnostima smještaja te pripreme/usluga hrane u KŽ iznosio je 2.151 u 2024., poglavlje 5.1.)

Ovisnost stanovnika o prihodima od turizma (D)	Udio (%) stanovnika za koje je turizam glavni ili dodatni izvor prihoda u ukupnom broju stanovnika.	Ukazuje na gospodarsku ovisnost lokalne zajednice o turizmu.	Anketa lokalnog stanovništva	Vrijednost za Karlovačku županiju: 17,53 % (privremeni agregat, N=1.289)

Preliminarni pregled pokazuje da Karlovačka županija raspolaže stvarno izračunatim vrijednostima za dio pokazatelja prihvatnog kapaciteta – ponajprije u kategorijama smještajnih kapaciteta, komunalne infrastrukture (voda, električna energija), turističke potražnje te stanovništva – dok značajan broj pokazatelja, osobito onih koji se odnose na stavove lokalnog stanovništva i posjetitelja (većina D pokazatelja te dio O pokazatelja koji metodološki zahtijevaju anketno istraživanje), ostaje nepopunjen. Ti pokazatelji zahtijevaju provedbu ankete lokalnog stanovništva i ankete turista/jednodnevnih posjetitelja, analogno istraživanjima provedenima za planove upravljanja destinacijom gradova Rijeke i Zadra, kao i prikupljanje dodatnih administrativnih podataka (prostorno-planska dokumentacija, prometne studije, evidencije komunalnih poduzeća, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Zavod za javno zdravstvo). Do provedbe navedenih aktivnosti, izračun prihvatnog kapaciteta Karlovačke županije ostaje djelomičan te ga je potrebno dopuniti u sljedećoj fazi izrade Plana, u koordinaciji s turističkim zajednicama razvrstanima u ITR kategoriju I. ili II. (sukladno Pravilniku o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta, NN 112/24). Stoga ovo potpoglavlje nije dovršen izračun prihvatnog kapaciteta: brojčani kapacitet, pragovi, scenariji i preporuke po zonama utvrdit će se u cjelovitom elaboratu koji je potrebno dovršiti prije usvajanja Plana (za destinacije ITR kategorije I. i II. Plan se temelji na izračunu prihvatnog kapaciteta).

6. Razvojni smjer s mjerama i aktivnostima

Razvojni smjer održivog turizma Karlovačke županije postavljen je na temelju provedene analize stanja destinacije. Ta analiza uključuje uspješnost destinacije u lokalnom i širem kontekstu te izračun i analizu obveznih i specifičnih pokazatelja održivosti, propisanih Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24). Razvojni smjer usklađen je s aktima strateškog planiranja: Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. godine i Planom razvoja Karlovačke županije za razdoblje 2021.–2027. Usklađen je i s prostornim planovima, planovima upravljanja zaštićenim područjima i kulturnim dobrima te drugim važećim planovima i propisima.

Razvojni smjer polazi od lokalnih okolnosti i strateških prioriteta destinacije. Razrađuje se kroz mjere i aktivnosti koje odgovaraju na infrastrukturne, marketinške, upravljačke i druge potrebe destinacije. Ciljevi su postavljeni realno, u skladu s vremenskim razdobljem plana upravljanja i raspoloživim kapacitetima dionika. Proces se provodi u koracima. Prvo se ključni nalazi analize stanja sažimaju u SWOT analizi. Zatim se kroz TOWS matricu povezuju u razvojne strategije. Na kraju se te strategije razrađuju u mjere i aktivnosti s definiranim nositeljima, izvorima financiranja i rokovima provedbe.

6.1. SWOT analiza

SWOT analiza jedna je od najčešće primjenjivanih metoda analize stanja i planiranja strateških aktivnosti. Njome se sagledavaju postojeće snage *(Strengths)* i slabosti *(Weaknesses)* destinacije te buduće prilike *(Opportunities)* i prijetnje *(Threats).* Snage i slabosti odnose se na postojeće stanje destinacije, odnosno na čimbenike na koje dionici u destinaciji mogu izravno utjecati. Prilike i prijetnje proizlaze iz vanjskog konteksta koji utječe na buduću razvojnu strategiju. To su tržišni trendovi, konkurencija, zakonodavni i financijski okvir, demografska kretanja i klimatske promjene.

SWOT analiza Karlovačke županije izrađena je na temelju podataka iz analize stanja destinacije, koja obuhvaća analizu tržišta, vrednovanje prikupljenih podataka i turističku resursnu osnovu. Pri izradi su korišteni podaci o turističkom prometu i kapacitetima, pokazatelji održivosti i podaci o stanju okoliša i infrastrukture. Korišteni su i rezultati primarnih istraživanja zadovoljstva lokalnog stanovništva i turista. Analiza daje jasan pregled najvažnijih tema za održivi razvoj turizma u županiji. Izdvaja i pitanja kojima se dionici dosad nisu sustavno bavili, poput prostorne i sezonske koncentracije prometa, pritisaka na riječne ekosustave i nedostatka sustavnih podataka. Rezultati su prikazani u tablici; snage koje treba dodatno jačati, slabosti koje treba otkloniti te prilike i prijetnje na koje treba odgovoriti polazna su osnova za oblikovanje razvojnih strategija u TOWS matrici.

Tablica 88. SWOT analiza

SNAGE	**SLABOSTI**

- Karlovac – jedina potpuno očuvana renesansna zvjezdasta utvrda u Hrvatskoj („Zvijezda“) - Iznimna prirodna osnova: četiri rijeke (Kupa, Korana, Mrežnica, Dobra) s 93 sedrena slapa na Mrežnici; 17 zaštićenih područja (15.993,67 ha); 31,7 % površine u ekološkoj mreži Natura 2000 - Neposredna blizina NP Plitvička jezera (dio parka na području županije) – globalno prepoznatljivog UNESCO-ova lokaliteta - Rastoke – nositelj priznanja UN Tourism Best Tourism Village (2023.) i razvijeni model upravljanja posjetiteljima (naplata, brojanje) - vodeća kontinentalna županija izvan Grada Zagreba - Prometna dostupnost: autoceste A1 i A6, TEN-T koridor Vb (Mediteranski koridor Rijeka–Zagreb–Budimpešta) - Razvijen sustav DMO-a: 8 lokalnih i područnih turističkih zajednica uz koordinacijsku ulogu regionalne turističke zajednice Karlovačke županije (TZKŽ) - Razvijena ponuda aktivnog odmora na rijekama i u planinama (Klek, Petrova gora) - Bogata kulturna baština: 245 kulturnih dobara, frankopanski i graničarski stari gradovi - Rast domaćeg tržišta (udio domaćih noćenja 16,6 % u 2025.; Hrvatska vodeće tržište) - Dulji boravak u ruralnim JLS (Tounj 5,0; Bosiljevo 3,5; Plaški 3,2 noćenja) - Visoka načelna podrška stanovnika turizmu (~80 % smatra da turizam pridonosi kvaliteti života)	- Pad turističkog prometa 2023.–2025. (noćenja −5,1 %, dolasci −3,3 %) uz rast broja kreveta (+19,8 %); popunjenost stalnih kreveta pala s 12,3 % na 9,7 % - Kratak boravak (1,79 noćenja) i tranzitni karakter potražnje - Izrazita prostorna koncentracija: Rakovica 41,8 %, Rakovica i Slunj 56,5 % noćenja; JLS I.–III. skupine razvijenosti samo 7,7 % - Sezonalnost: srpanj i kolovoz preko 46 %, studeni–ožujak 9,1 % noćenja - Neriješena odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda na području Slunja i Rakovice; gubici u vodoopskrbnim sustavima >50 % na pojedinim dionicama - Pritisci u žarištima: promet u mirovanju, neorganizirano kampiranje, neregulirano korištenje riječnih koridora - Zadovoljstvo stanovnika razvojem turizma ispod 50 %; zadovoljstvo turista (77 %) i NPS (+25) ispod europskih mjerila (+35 do +45) - Fragmentirana ponuda: nedostaju integrirani višednevni proizvodi; od 16 dvoraca i utvrda tri su privedena turističkoj namjeni - Slaba povezanost javnim prijevozom i ovisnost o automobilu - Nedostatna pristupačnost smještaja i atrakcija osobama s invaliditetom - Nedostatak sustavnih podataka (ankete, brojanje posjetitelja, pokazatelji) i neujednačena digitalna zrelost TZ - Demografsko pražnjenje (−13 % stanovnika 2011.–2021.; 24,5 % starijih od 65) i nedostatak radne snage - Fragmentirane nadležnosti nad riječnim prostorom; Cetingrad i Krnjak bez lokalne TZ - Nedostatak zimske ponude; skijalište Bjelolasica nije u funkciji

PRILIKE	**PRIJETNJE**
- Rast potražnje za aktivnim odmorom, boravkom u prirodi, sporim putovanjima i autentičnim iskustvima - Rast cikloturizma i europski standard kvalitete ruta (ECS); državne rute br. 3 i 6 kroz Županiju - Konverzija tranzitnih posjetitelja NP Plitvička jezera u višednevne goste (i malo produljenje boravka u Rakovici bitno povećava noćenja) - Rast srednjoeuropskih i domaćeg tržišta te tržišta SAD-a (+6,1 %) - Prekogranična suradnja (Interreg Slovenija–Hrvatska, Bela krajina) - Modernizacija željeznice (drugi kolosijek Hrvatski Leskovac – Karlovac) i digitalizacija javnog prijevoza (SmartKA) - Nacionalni i europski okvir održivog turizma, zelene i digitalne tranzicije te sredstva EU	- Klimatske promjene: porast temperature, suše i niski vodostaji, poplave, toplinski valovi, manje snijega, češća tuča, rizik od šumskih požara - Degradacija riječnih ekosustava zbog nekontrolirane gradnje uz vodotoke, otpadnih voda i prekomjernog korištenja - Rizik od daljnjeg smanjenja turističke potražnje s tržišta Republike Koreje, Francuske i Nizozemske. - Jačanje konkurencije: Krapinsko-zagorska županija (+10,5 % noćenja 2025.), Gorski kotar, Slovenija (Soča, Triglav), NP Una - Nastavak rasta privatnih smještajnih kapaciteta bez rasta potražnje (pad iskorištenosti, pritisak na prostor i stambeni fond) - Nastavak depopulacije i odljeva radne snage

2021.–2027. i priprema za razdoblje nakon 2027. - Klimatski pomak: povoljniji uvjeti za proljetni i jesenski aktivni odmor u odnosu na pregrijanu obalu - Rastuća uloga podataka i pametnih rješenja u upravljanju destinacijom (primjer Rastoka)	- Završetak Mehanizma za oporavak i otpornost (2026.) i neizvjesnost izvora financiranja nakon 2027. - Pad podrške stanovnika ako koristi turizma ostanu koncentrirane, a opterećenja lokalno izražena - Ovisnost o jednoj ključnoj atrakciji i odlukama o upravljanju posjetiteljima NP Plitvička jezera - Rast troškova poslovanja i cijena koji umanjuje cjenovnu konkurentnost

Kako bi se rezultati SWOT analize pretvorili u praktične smjernice za djelovanje, koristi se TOWS matrica. Ona uspostavlja veze između unutarnjih čimbenika (snaga i slabosti) i vanjskih čimbenika (prilika i prijetnji) te na taj način definira razvojne strategije:

- S-O strategije (Maxi-Maxi): korištenje snaga destinacije za maksimalno iskorištavanje prilika
- W-O strategije (Mini-Maxi): smanjenje slabosti kroz aktivno korištenje dostupnih prilika
- S-T strategije (Maxi-Mini): upotreba snaga za ublažavanje rizika i prijetnji iz okruženja
- W-T strategije (Mini-Mini): smanjivanje slabosti kako bi se izbjegli ili umanjili negativni učinci prijetnji

Na ovaj način, TOWS matrica predstavlja most između analize i strategije: omogućuje da se identificirani izazovi pretoče u jasne, usmjerene i provedive mjere za održivi razvoj turizma u Karlovačkoj županiji.

Tablica 89. TOWS matrica – Karlovačka županija

SWOT → TOWS *Od identificiranih unutarnjih snaga i slabosti te vanjskih prilika i prijetnji do razvojnih strategija i mjera.*	UNUTARNJE SNAGE (S) – jačamo	UNUTARNJE SLABOSTI (W) – uklanjamo
VANJSKE PRILIKE (O) – iskorištavamo • Rast potražnje za aktivnim odmorom, prirodom, sporim putovanjima • Rast cikloturizma, ECS standard, državne rute 3 i 6 • Konverzija tranzitnih posjetitelja Plitvica u višednevne goste • Rast srednjoeuropskih, domaćeg i američkog tržišta • Prekogranična suradnja • Modernizacija željeznice i digitalizacija prijevoza (SmartKA)	**MAX-MAX strategija (S-O) — iskoristimo snage da iskoristimo prilike** **1.** Povezati četiri rijeke, Plitvice, Rastoke i baštinu u integrirane višednevne proizvode za aktivne goste, obitelji i cikloturiste, čime se tranzitni posjetitelji Plitvica zadržavaju dulje u županiji. → ***Mjera 2.1.*** **2.** Pozicionirati županiju kao vodeću kontinentalnu destinaciju cikloturizma i aktivnog odmora, oslanjajući se na državne rute 3 i 6, ECS standard te prometnu dostupnost (A1, A6, TEN-T Vb). → ***Mjere 2.2. i 3.3.*** **3.** Valorizirati kulturnu i graničarsku baštinu (Zvijezda, frankopanski gradovi) kroz nove proizvode namijenjene rastućim tržištima Srednje Europe, SAD-a i domaćem tržištu. → ***Mjera 2.3.*** **4.** Proširiti model upravljanja posjetiteljima razvijen u Rastokama (naplata, brojanje, pametna rješenja) na	**MIN-MAX strategija (W-O) — kroz prilike uklanjamo slabosti** **1.** Iskoristiti sredstva EU fondova 2021.–2027. za uspostavu jedinstvenog sustava podataka (ankete, brojanje posjetitelja, pokazatelji) i digitalizaciju svih turističkih zajednica, po uzoru na Rastoke. → ***Mjere 1.2., 1.3. i 3.3.*** **2.** Iskoristiti modernizaciju željeznice i digitalizaciju javnog prijevoza (SmartKA) za povezivanje ključnih atrakcija te odgovoriti na rastuću potražnju za pristupačnim turizmom. → ***Mjere 3.4. i 3.2.*** **3.** Razviti izvansezonske proizvode aktivnog odmora (proljeće, jesen, zima) kako bi se smanjila izrazita sezonalnost i produljio kratak, tranzitni boravak gostiju. → ***Mjere 2.4. i 2.1.*** **4.** Usmjeriti dio EU sredstava u privođenje turističkoj namjeni dvoraca i utvrda izvan Rakovice i Slunja, čime se smanjuje prostorna koncentracija i potiče razvoj

• EU fondovi 2021.– 2027. i priprema za razdoblje nakon 2027. • Klimatski pomak – proljeće/jesen povoljniji od obale • Rastuća uloga podataka i pametnih rješenja (Rastoke)	druge atrakcije i DMO-e u županiji. → ***Mjera 1.2.*** **5.** Razviti i promovirati proljetne/jesenske programe aktivnog odmora na rijekama i planinama kao odgovor na klimatski pomak i pregrijanost obale. → ***Mjera 2.4.***	slabije razvijenih JLS-ova. → ***Mjere 2.3. i 4.3.*** **5.** U suradnji s jedinicama lokalne samouprave i javnim isporučiteljima vodnih usluga zagovarati prioritetno ulaganje u dovršetak sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda te smanjenje gubitaka u vodoopskrbi, uz korištenje dostupnih izvora financiranja. Odgovarajuću komunalnu infrastrukturu uzeti kao preduvjet pri planiranju daljnjeg rasta smještajnih kapaciteta u područjima najvećeg turističkog opterećenja. → **Mjera 1.3.**
VANJSKE PRIJETNJE (T) – smanjujemo utjecaj • Klimatske promjene (suše, poplave, toplinski valovi, manje snijega) • Degradacija riječnih ekosustava • Nastavak pada dalekih tržišta (Koreja, Francuska, Nizozemska) • Jačanje konkurencije (Krapinsko-zagorska, Gorski kotar, Slovenija, NP Una) • Rast privatnih kapaciteta bez rasta potražnje • Nastavak depopulacije i odljeva radne snage • Završetak Mehanizma za oporavak (2026.) i neizvjesnost financiranja poslije 2027. • Pad podrške stanovnika pri koncentriranim koristima • Ovisnost o odlukama upravljanja NP Plitvička jezera • Rast troškova poslovanja i cijena	**MAX-MIN strategija (S-T) — koristimo snage kako bismo izbjegli prijetnje** **1.** Zaštititi riječne ekosustave (Natura 2000, sedreni slapovi) kao temeljni resurs konkurentnosti pred klimatskim promjenama i degradacijom vodotoka. → ***Mjera 1.3.*** **2.** Diverzificirati proizvod prema kulturnoj i graničarskoj baštini kako bi se smanjila ovisnost o padajućim dalekim tržištima i ojačala pozicija naspram konkurentskih destinacija. → ***Mjere 2.3. i 2.1.*** **3.** Graditi prepoznatljivost županije neovisnu o Plitvicama (rijeke, Rastoke, baština) kako bi se smanjila strukturna ovisnost o upravljanju NP-om. → ***Mjera 3.3.*** **4.** Očuvati visoku podršku stanovništva turizmu (84 %) jasnom komunikacijom njegovih koristi, osobito u područjima pod najvećim pritiskom. → ***Mjera 4.4.***	**MIN-MIN strategija (W-T) — minimiziramo slabosti kako bismo izbjegli prijetnje** **1.** Uvesti mehanizme upravljanja rastom smještajnih kapaciteta kako bi se zaustavio rast broja kreveta bez odgovarajućeg rasta potražnje. → ***Mjere 1.2. i 3.1.*** **2.** Preusmjeriti dio prometa iz Rakovice i Slunja prema manje razvijenim JLS-ovima kroz zajedničke proizvode i promociju te tako smanjiti prostornu koncentraciju. → ***Mjere 2.1. i 4.3.*** **3.** Uspostaviti sustav redovitog praćenja zadovoljstva stanovnika i turista te ga izravno povezati s mjerama upravljanja posjetiteljima u žarištima. → ***Mjere 1.2. i 4.4.*** **4.** Povezati razvoj turizma s programima zadržavanja radne snage i mladih u ruralnim JLS-ovima kao odgovor na depopulaciju. → ***Mjere 4.2. i 4.3.*** **5.** Uspostaviti jedinstveno koordinacijsko tijelo za upravljanje riječnim prostorom kako bi se prevladala fragmentirana nadležnost i spriječila daljnja degradacija vodotoka. → ***Mjere 1.1. i 1.3.***

6.2. Strateški okvir

Vizija, misija i prostorna organizacija

Plan se nadovezuje na ciljeve nadređenih i ranijih strateških dokumenata. Na nacionalnoj razini to je Strategija razvoja održivog turizma do 2030. (NN 2/23). Na županijskoj razini to su Plan razvoja Karlovačke županije 2021.–2027., čija je vizija županija rastućeg gospodarstva, očuvane prirodne i kulturne baštine, privlačna za život, poslovanje i odmor, te Provedbeni program Karlovačke županije 2025.–2029. (županija jednakih prilika na čitavom svom teritoriju uz visoku kvalitetu javnih usluga). Za turizam su ključni posebni ciljevi Plana razvoja Unaprjeđenje turističke ponude, Očuvanje i održivo upravljanje okolišem i prirodnom baštinom te Poticanje ravnomjernog razvoja Županije. Polazište je i Analiza stanja i strategija razvoja turizma Karlovačke županije do 2025., čije je razdoblje provedbe isteklo, no njezina vizija vodeće hrvatske kontinentalne regije aktivnog odmora koja privlači posjetitelje kroz cijelu godinu i dalje je relevantna. Isto vrijedi i za njezine ciljeve: kvalitetniji smještaj, dulji boravak, manja sezonalnost, veća potrošnja, povezivanje s Plitvičkim jezerima i veća prepoznatljivost. Plan ih preispituje u svjetlu analize stanja (poglavlja 2.–5.) i novog zakonskog okvira (Zakon o turizmu, NN 156/23). Navedeni dokumenti ne preuzimaju se kao vizija i ciljevi ovog Plana, nego služe kao polazište i za provjeru usklađenosti. U odnosu na njih, Plan pomiče naglasak s rasta obujma prema kvaliteti, duljem boravku, zaštiti resursa i koristima za lokalnu zajednicu te uvodi upravljačku dimenziju specifičnu za plan upravljanja destinacijom. Rast noćenja predviđen Planom razvoja županije stoga se ostvaruje prije svega duljim boravkom i disperzijom prometa u zone aktivacije i izvan glavne sezone, a ne povećanjem vršnog opterećenja u zonama pritiska.

Uz analizu stanja, vizija i strateški okvir oblikovani su na temelju ankete među ključnim dionicima (23 odgovora: turističke zajednice, jedinice lokalne samouprave, hoteli i agencije, javne ustanove, obrazovne ustanove i udruge) te radionica s dionicima. Ispitanici su ocjenjivali pritiske turizma na ljestvici od 1 (zanemariv) do 5 (vrlo velik). Najvećim pritiskom ocijenjena je sezonalnost (4,17), slijede nedostatak radne snage u sezoni (3,83), rast cijena nekretnina i gubitak stanova za lokalno stanovništvo (3,57) te prometne gužve i parkiranje (3,39), uz upozorenja na nedostatnu komunalnu infrastrukturu (voda, odvodnja, otpad) i nekontroliranu gradnju uz rijeke.

Dionici gotovo jednoglasno vide istu jezgru identiteta destinacije – četiri rijeke (Kupa, Korana, Mrežnica i Dobra), očuvanu prirodu, kulturno-povijesnu baštinu, mir i gostoljubivost te dobru prometnu dostupnost. Kao nedovoljno iskorišten potencijal ističu ruralni turizam i OPG-ove, lokalnu gastronomiju, biciklističke, pješačke i planinarske staze te baštinu manjih zajednica i starih gradova. Poželjnim oblicima turizma smatraju prirodni i avanturistički, ruralni, kulturni, gastronomski, eko i obiteljski turizam te slow travel, a kao fokus navode masovni i nekontrolirani turizam, zagađivanje rijeka, apartmanizaciju uz vodotoke i divlje kampiranje.

Kao najveći nedostatak upravljanja navodi se nejasna odgovornost za zaštitu rijeka zbog rascjepkanih nadležnosti javni službi, uz slabu koordinaciju turističkih zajednica i JLS-ova, nedostatak komunalnih redara i podataka o posjetiteljima. Suradnju s dionicima ocjenjuju solidnom (najbolje TZ Karlovačke županije, 3,91, i lokalne JLS, 3,83). Idealni gosti 2030. godine, prema dionicima, su obitelji, parovi ili aktivni gosti (biciklist, planinar, kajakaš) koji ostaju 3 do 7 noćenja, traže autentičnost i mir te putuju i izvan glavne sezone.

Vizija 2030.

Karlovačka županija prepoznatljiva je kontinentalna destinacija četiriju rijeka, aktivnog odmora i žive baštine, u kojoj se turizam razvija unutar granica prihvatnog kapaciteta prostora, raspoređen je kroz cijelu godinu i cijelu županiju, a njegove koristi osjećaju lokalni stanovnici, poduzetnici i zajednice.

Vizija zadržava kontinuitet s dosadašnjim usmjerenjem na aktivni odmor i cjelogodišnje poslovanje, ali odgovara na ključne slabosti utvrđene analizom: kratak, tranzitni boravak (1,79 noćenja), izrazitu sezonalnost (46,9 % noćenja u srpnju i kolovozu), prostornu koncentraciju prometa (56,5 % noćenja u Rakovici i Slunju) i nisko zadovoljstvo stanovnika razvojem turizma. Pojmovi iz vizije – četiri rijeke, aktivni odmor, živa baština, prihvatni kapacitet, cijela godina i cijela županija te koristi za zajednicu – razrađeni su kroz četiri strateška cilja i 15 mjera u nastavku.

Misija

Turistička zajednica Karlovačke županije, u partnerstvu s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, lokalnim turističkim zajednicama, javnim ustanovama i gospodarstvom, koordinira razvoj integriranih, održivih i cjelogodišnjih turističkih proizvoda, upravlja posjetiteljskim tokovima na temelju podataka te štiti rijeke, prirodnu i kulturnu baštinu kao temelj kvalitete života i konkurentnosti destinacije.

Misija se provodi uz poštovanje sljedećih razvojnih načela, utemeljenih na stavovima dionika o neprihvatljivim oblicima razvoja turizma, koja služe kao kriterij za ocjenu svih mjera i projekata Plana:

- Zaštita rijeka i prirode ima prednost pred kratkoročnom gospodarskom koristi; nijedna aktivnost ne smije ugroziti kakvoću voda, sedrene barijere ni područja ekološke mreže Natura 2000.
- Rast kvalitete, a ne obujma – cilj je dulji boravak, veća potrošnja i bolje zadovoljstvo, a ne daljnji rast vršnog opterećenja u srpnju i kolovozu.
- Prostorno usmjeren razvoj – bez nekontrolirane gradnje i apartmanizacije uz vodotoke; rast smještaja usmjerava se prema zonama aktivacije i kvalitetnijim oblicima smještaja.
- Disperzija u prostoru i vremenu – podupiru se proizvodi i događanja koji goste raspršuju izvan žarišta i izvan glavne sezone.
- Lokalna zajednica kao partner – stanovnici su aktivni dionici i korisnici turizma, a koristi turizma moraju biti vidljive i izvan najprometnijih općina.
- Odluke na temelju podataka – upravljanje se temelji na redovito prikupljenim pokazateljima održivosti, brojanju posjetitelja i anketama.

Prostorna organizacija destinacije

Plan se provodi na prostornoj osnovi utvrđenoj u poglavlju 2.2. – grad Karlovac kao urbano-administrativno središte te tri turističke mikroregije: pokupska, kordunsko-plitvička i ogulinska. Svako od tih područja ima različitu razvojnu ulogu, ovisno o razini turističkog prometa, resursnoj osnovi i rezultatima izračuna prihvatnog kapaciteta (poglavlje 5.3.).

Unutar te podjele Plan razlikuje dvije vrste zona. Zone pritiska čine područje Rakovice, Rastoka i Slunja te riječni koridori (osobito Mrežnice i Korane) i kupališta u vršnim danima sezone. U njima je prioritet upravljanje posjetiteljskim tokovima i kvaliteta, a ne daljnji rast kapaciteta. Zone aktivacije čine Kordun, Pokuplje i plaško-saborsko područje, gdje je turistički promet nizak (JLS I.–III. skupine razvijenosti ostvaruju samo 7,7 % noćenja), a resursna osnova bogata. U tim je zonama prioritet razvoj ponude, male javne infrastrukture i smještaja.

Tablica 90. Prostorna organizacija i razvojna uloga područja Karlovačke županije

Područje	JLS	Uloga u Planu	Razvojno usmjerenje	Ključni projekti (poglavlje 8.)
Grad Karlovac	Grad Karlovac	Urbano središte, ulazna točka i baza za boravak; najveća gustoća kulturnih dobara (31,3 %)	Baštinski i gradski turizam (Zvijezda, Dubovac), događanja izvan sezone, intermodalna točka, polazište za rijeke i rute	Zvijezda, Stari grad Dubovac, Vrbanićev perivoj, EGTS – putevi budućnosti
Kordunsko-plitvička mikroregija	Slunj, Rakovica, Saborsko, Vojnić, Krnjak, Cetingrad, Lasinja	Zapadni dio – zona pritiska (Rakovica 41,8 % noćenja); Kordun – zona aktivacije	Upravljanje tokovima i program „Plitvice i više“ uz NP; na Kordunu ekoturizam, Petrova gora i memorijalna baština	Stari gradovi Slunj, Drežnik i Cetin, Baraćeve špilje, Aquapark Vojnić
Pokupska mikroregija	Ozalj, Duga Resa, Draganić, Kamanje, Žakanje, Netretić, Barilović, Bosiljevo, Generalski Stol, Ribnik, Lasinja	Zona razvoja i aktivacije – najviše kulturnih dobara (39,4 %) uz skroman udio prometa	Aktivni turizam na Kupi, Dobri i Mrežnici, cikloturizam, frankopanska baština, ruralni i eno-gastro turizam, prekogranična suradnja s Belom krajinom	Stari gradovi Ozalj, Novigrad na Dobri, Bosiljevo i Ribnik, Centar Slava Raškaj, Vrlovka – kuća šišmiša, jahačke staze, EGTS, Interpretacijski centar Lasinjske kulture, Kamp Lasinja
Ogulinska mikroregija	Ogulin, Josipdol, Plaški, Tounj	Zona razvoja; najdulji boravak u ruralnim JLS (Tounj 5,0; Plaški 3,2 noćenja)	Obiteljski turizam („Zavičaj bajki i rijeka“), planinarenje (Klek), jezero Sabljaci, izvansezonska ponuda, intermodalna točka Ogulin	Stari grad Ogulin, Stari grad Modruš, planinarski i pješački programi

Izvor: Izrada autora prema poglavljima 2.2., 5.3. i 8.

Strateški pravac i prioriteti

Strateški pravac razvoja Karlovačke županije do 2030. godine sažet je u načelu „od tranzita prema boravku, od rasta prema kvaliteti“. Županija ima resursnu osnovu, prometnu dostupnost i prepoznatljive atrakcije, ali velik dio potražnje i dalje čine gosti u prolazu prema Plitvičkim jezerima i obali, koji se zadržavaju kratko i koncentriraju na mali broj lokaliteta. Istodobno broj kreveta raste brže od potražnje (+19,8 % kreveta uz −5,1 % noćenja 2023.–2025.), a popunjenost stalnih kreveta pala je na 9,7 %. Daljnji rast kapaciteta stoga nije rješenje. Razvoj se usmjerava na povezivanje postojećih resursa u višednevne proizvode, raspršivanje gostiju u prostoru i vremenu, podizanje kvalitete te zaštitu rijeka kao temelja identiteta i konkurentnosti.

Strateški pravac oslanja se na rezultate SWOT i TOWS analize (poglavlje 6.1.). Snage (četiri rijeke, Plitvice i Rastoke, frankopanska i graničarska baština, dostupnost) koriste se za iskorištavanje rastuće potražnje za aktivnim odmorom, sporim putovanjima i autentičnim iskustvima. Slabosti (kratak

boravak, sezonalnost, koncentracija, nedostatak podataka i fragmentirano upravljanje) uklanjaju se kroz koordinaciju, podatke i nove proizvode. Strateški prioriteti razvoja su:

- održivo i integrirano upravljanje turizmom te očuvanje prirodnih resursa (rijeke, šume, krajobraz),
- razvoj cjelogodišnje ponude aktivnog i doživljajnog turizma,
- pozicioniranje Karlovačke županije kao zelene i autentične destinacije „četiriju rijeka“,
- jačanje lokalnog gospodarstva i kvalitete života kroz turizam,
- unaprjeđenje kvalitete turističke infrastrukture i usluga.

Prioriteti se ostvaruju kroz četiri strateška cilja, koji obuhvaćaju upravljačku, ponudbenu, tržišnu i društvenu dimenziju razvoja destinacije:

SC1. Održivo i koordinirano upravljanje destinacijom i zaštita resursne osnove

Cilj odgovara na četiri ključna izazova: rascjepkane nadležnosti nad riječnim prostorom, nedostatak sustavnih podataka o posjetiteljima, pritiske u žarištima (parkiranje, neorganizirano kampiranje i neregulirano korištenje riječnih koridora) te područja koja nisu obuhvaćena lokalnom turističkom zajednicom (Cetingrad, Krnjak). Uspostavlja se županijski sustav koordinacije, upravljanje posjetiteljima prema modelu Rastoka i trajno praćenje utjecaja turizma na vode, prirodu i krajobraz. Očekivani učinak: rast zadovoljstva stanovnika, ravnomjerno opterećenje i rezultati prihvatnog kapaciteta ugrađeni u prostorne planove.

Ključni pokazatelji održivosti: ZL-1, ZL-2, TP-1, UVR-1, GO-1, BR-1, UPK-1, OUP-1, OUD-1

SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak

Cilj odgovara na kratak boravak gostiju (1,79 noćenja), izraženu sezonalnost i rascjepkanu ponudu. Dvorci i utvrde, kao jedan od najvrjednijih resursa županije, većinom još nisu turistički valorizirani, a integrirani višednevni proizvodi nedostaju. Cilj se ostvaruje razvojem četiri tematska fokusa (aktivni, baštinski, eko i vjerski turizam), programa „Plitvice i više“, „Zavičaj bajki i rijeka“ i „Dodir civilizacija“, outdoor infrastrukture prema europskim standardima te događanja izvan glavne sezone. Očekivani učinak: dulji boravak, veći udio noćenja izvan srpnja i kolovoza te duži ostanak gostiju Plitvica u županiji.

Ključni pokazatelji održivosti: TP-2, TP-1, ZT-1, TI-1

SC3. Kvalitetna, pristupačna i prepoznatljiva zelena destinacija četiriju rijeka

Cilj odgovara na zadovoljstvo turista (77 %) i NPS (+25) ispod europskih mjerila, pad popunjenosti kapaciteta, nisku pristupačnost (samo 25,3 % lokaliteta potpuno pristupačno), ovisnost o automobilu i neujednačenu digitalnu zrelost. Podiže se kvaliteta smještaja i ugostiteljstva, destinacija se prilagođava svim gostima, revidira se krovni brend i razvija održiva mobilnost. Očekivani učinak: veće zadovoljstvo i spremnost na preporuku, viša popunjenost i prepoznatljivost neovisna o Plitvicama.

Ključni pokazatelji održivosti: ZT-1, PD-1, PGS-2, UEN-1

SC4. Turizam kao pokretač lokalnog gospodarstva, ravnomjernog razvoja i kvalitete života

Cilj odgovara na depopulaciju (−13 % stanovnika 2011.–2021.), nedostatak radne snage, nisko zadovoljstvo stanovnika razvojem turizma i izrazitu neravnomjernost razvoja. Cilj se ostvaruje povezivanjem turizma s poljoprivredom, obrtom i kreativnim industrijama, ulaganjem u ljudske potencijale, aktivacijom slabije razvijenih područja i osiguravanjem vidljivih koristi za stanovnike.

Očekivani učinak: veći udio turističkog prometa izvan žarišta, više zaposlenih i veći prihodi u turizmu te veća podrška stanovnika turizmu.

Ključni pokazatelji održivosti: ZL-2, PGS-1, PGS-2, TP-2

Četiri strateška cilja međusobno su povezana: upravljanje destinacijom i zaštita resursa (SC1) preduvjet su za razvoj cjelogodišnje ponude (SC2), kvalitete i prepoznatljivosti (SC3) te koristi za lokalnu zajednicu (SC4). Svaki cilj razrađen je kroz tri do četiri mjera, ukupno njih 15, kako je prikazano u Tablici 93.

Tablica 91. Strateški ciljevi i mjere Plana upravljanja destinacijom Karlovačka županija

Oznaka	**Mjera**	**Veza s pokazateljima održivosti**
SC1. Održivo i koordinirano upravljanje destinacijom i zaštita resursne osnove		
Mjera 1.1.	Uspostava županijskog sustava koordinacije destinacijskog upravljanja	OUD-1, ZL-2
Mjera 1.2.	Upravljanje posjetiteljskim tokovima u zonama pritiska	TP-1, ZL-1, OUP-1, ZT-1
Mjera 1.3.	Zaštita rijeka, voda i krajobraza kao temeljnog turističkog resursa	UVR-1, GO-1, BR-1, UPK-1, UEN-1
SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak		
Mjera 2.1.	Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara	TP-2, ZT-1, TP-1, TI-1
Mjera 2.2.	Cikloturistička, pješačka i outdoor infrastruktura prema europskim standardima	TP-2, ZT-1, TI-1, PD-1
Mjera 2.3.	Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine	TI-1, TP-2, ZT-1, PD-1
Mjera 2.4.	Cjelogodišnja događanja i ponuda izvan glavne sezone	TP-1, TP-2, ZT-1, PGS-1
SC3. Kvalitetna, pristupačna i prepoznatljiva zelena destinacija četiriju rijeka		
Mjera 3.1.	Podizanje kvalitete smještajne i ugostiteljske ponude	ZT-1, PGS-1, PGS-2, UEN-1
Mjera 3.2.	Pristupačna destinacija za sve	PD-1, ZT-1
Mjera 3.3.	Brend, digitalni marketing i destinacijska platforma	ZT-1, TP-2, TP-1
Mjera 3.4.	Održiva mobilnost i dostupnost destinacije bez automobila	ZT-1, UEN-1, TP-2
SC4. Turizam kao pokretač lokalnog gospodarstva, ravnomjernog razvoja i kvalitete života		
Mjera 4.1.	Povezivanje turizma s lokalnom poljoprivredom, obrtom i kreativnim industrijama	PGS-1, PGS-2, ZL-2
Mjera 4.2.	Razvoj ljudskih potencijala i uvjeta rada u turizmu	PGS-1, ZT-1

Oznaka	Mjera	Veza s pokazateljima održivosti
Mjera 4.3.	Aktivacija slabije razvijenih područja (Kordun, Pokuplje, Plaško-saborsko)	TP-2, PGS-1, ZL-2, OUD-1
Mjera 4.4.	Uključivanje stanovnika i vidljive koristi za lokalnu zajednicu	ZL-2, ZL-1

Izvor: Izrada autora

Strateški ciljevi Plana usklađeni su s ciljevima nadređenih strateških dokumenata na nacionalnoj i županijskoj razini, a doprinos svakog cilja pojedinom dokumentu prikazan je u Tablici 94.

Tablica 92. Doprinos strateških ciljeva Plana nadređenim dokumentima

Strateški cilj Plana	Strategija razvoja održivog turizma RH do 2030.	Nacionalna razvojna strategija RH do 2030.	Plan razvoja KŽ i Provedbeni program 2025.–2029.
SC1. Održivo i koordinirano upravljanje destinacijom i zaštita resursne osnove	Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu; otporan turizam	Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	Održivo gospodarenje prostorom i okolišem; kvaliteta javnih usluga
SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda	Cjelogodišnji i regionalno ravnomjerniji turizam	Konkurentno i inovativno gospodarstvo	Unaprjeđenje turističke ponude; razvoj kulturnih djelatnosti
SC3. Kvalitetna, pristupačna i prepoznatljiva destinacija	Konkurentan i inovativan turizam	Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	Unaprjeđenje turističke ponude; digitalizacija
SC4. Turizam kao pokretač lokalnog gospodarstva i kvalitete života	Cjelogodišnji i regionalno ravnomjerniji turizam; otporan turizam	Ravnomjeran regionalni razvoj; demografska revitalizacija	Županija jednakih prilika; konkurentno gospodarstvo i održivo društvo

Izvor: Izrada autora

Mjere i aktivnosti

Strateški ciljevi operacionaliziraju se kroz 15 mjera, odnosno modularnih skupina aktivnosti koje destinacija treba provesti do 2029. godine. Za svaku mjeru navedeni su svrha, aktivnosti s ključnim radnjama, nositelji i partneri, okvirni rok, pokazatelji rezultata i veza s pokazateljima održivosti.

Većinu mjera provode TZ Karlovačke županije, lokalne turističke zajednice i Karlovačka županija u okviru svojih godišnjih programa rada i proračuna. Mjere koje zahtijevaju veća ulaganja, osobito 2.2., 2.3., 3.4. i 4.3., provode se kroz projekte jedinica lokalne samouprave, javnih ustanova i Županije. Navedeni rokovi su okvirni i preispituju se svake godine u izvješću o provedbi Plana (poglavlje 9.).

SC1. Održivo i koordinirano upravljanje destinacijom i zaštita resursne osnove

Mjera 1.1. Uspostava županijskog sustava koordinacije destinacijskog upravljanja

Upravljanje turizmom raspodijeljeno je između TZ Karlovačke županije, osam lokalnih i područnih turističkih zajednica, 22 jedinice lokalne samouprave i niza javnih ustanova. Cetingrad i Krnjak nemaju lokalnu turističku zajednicu. Dionici kao glavni nedostatak upravljanja navode slabu koordinaciju i

nejasnu odgovornost, osobito za riječni prostor. Mjera uspostavlja trajan mehanizam zajedničkog odlučivanja i praćenja provedbe Plana.

Tablica 93. Mjera 1.1. Uspostava županijskog sustava koordinacije destinacijskog upravljanja

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
1.1.1	Osnivanje Koordinacijskog tijela za provedbu Plana	Osnovati tijelo s predstavnicima TZKŽ, Županije, lokalnih TZ, JLS-ova po mikroregijama, JU NATURA VIVA, JU NP Plitvička jezera, Hrvatskih voda i RA KŽ, s poslovnikom i najmanje dvije sjednice godišnje. Tijelo usklađuje godišnje programe rada TZ-ova s Planom, prati provedbu mjera (OUD-1) i služi kao mjesto dogovora o upravljanju riječnim prostorom.	TZKŽ; Karlovačka županija, lokalne TZ, JLS	2027.
1.1.2	Tematske radne skupine	Osnovati po jednu radnu skupinu za svaki tematski fokus (aktivni, baštinski, eko i vjerski turizam), s predstavnicima poduzetnika, ustanova, udruga i TZ-ova. Skupine razrađuju proizvode i itinerare iz mjere 2.1., pripremaju zajedničke projekte i predlažu kriterije potpora.	TZKŽ; lokalne TZ, poduzetnici, ustanove, udruge	2026.–2027., zatim kontinuirano
1.1.3	Model turističkog upravljanja za Cetingrad i Krnjak	Analizirati moguće modele (pristupanje postojećoj turističkoj zajednici područja, zajednička turistička zajednica ili ugovorna suradnja s TZKŽ), odabrati i provesti najprikladniji. Model je preduvjet za upravljanje lokalitetom Stari grad Cetin i aktivaciju Korduna.	Općine Cetingrad i Krnjak, TZKŽ; MINTS	2026.–2027.
1.1.4	Godišnji forum dionika	Jednom godišnje javno predstaviti izvješće o provedbi Plana, rezultate pokazatelja održivosti i plan za iduću godinu te prikupiti prijedloge novih aktivnosti i projekata. Forum se vremenski povezuje s rokom izvješća o provedbi (31. ožujka).	TZKŽ; svi dionici Plana	godišnje od 2027.
Pokazatelji rezultata		Koordinacijsko tijelo osnovano 2027. i održava najmanje dvije sjednice godišnje; četiri tematske radne skupine aktivne; model upravljanja za Cetingrad i Krnjak usvojen do kraja 2027.; održan godišnji forum dionika.		
Veza s pokazateljima održivosti		OUD-1, ZL-2		

Izvor: Izrada autora

Mjera 1.2. Upravljanje posjetiteljskim tokovima u zonama pritiska

Rakovica ostvaruje 41,8 %, a Rakovica i Slunj zajedno 56,5 % svih noćenja u županiji. U srpnju i kolovozu ostvaruje se 46,9 % noćenja. U žarištima i riječnim koridorima pojavljuju se problemi s prometom u mirovanju, neorganiziranim kampiranjem i nereguliranim korištenjem rijeka, osobito Mrežnice s 93

sedrena slapa. Model upravljanja posjetiteljima u Rastokama (naplata, brojanje) primjer je dobre prakse koji mjera širi na druga žarišta.

Tablica 94. Mjera 1.2. Upravljanje posjetiteljskim tokovima u zonama pritiska

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
1.2.1	Korekcija i usklađivanje postojećih pravila korištenja Mrežnice i riječnih koridora	Revidirati postojeća pravila zajedno s JLS-ovima uz rijeke, Hrvatskim vodama, JU NATURA VIVA i pružateljima usluga na rijekama. Uskladiti ulazno-izlazne točke, broj plovila u vršnim danima, zone kupanja i parkirališta te ujednačiti pravila na Mrežnici, Korani, Kupi i Dobri.	JLS uz rijeke; Karlovačka županija, JU NATURA VIVA, Hrvatske vode, TZ	2026.–2027.
1.2.2	Ugradnja rezultata prihvatnog kapaciteta u prostorne planove	Dovršiti izračun prihvatnog kapaciteta po mikroregijama (poglavlje 5.3.) i rezultate ugraditi u izmjene prostornih planova JLS-ova i Županije: ograničenja gradnje uz vodotoke, smještajnih kapaciteta i kampova u zonama pritiska. Time se uspostavlja mehanizam upravljanja rastom broja kreveta bez odgovarajućeg rasta potražnje.	Karlovačka županija (Zavod za prostorno uređenje), JLS; TZKŽ	2027.–2029. (pri prvim izmjenama planova)
1.2.3	Automatski brojači posjetitelja (≥10 lokaliteta)	Postaviti brojače na najmanje deset lokaliteta (prijedlog: Rastoke, ulazi u riječne koridore Mrežnice i Korane, glavna kupališta, Baraćeve špilje, Stari grad Dubovac i Zvijezda, Klek, državne cikloturističke rute br. 3 i 6). Podatke objediniti u jedinstven sustav TZKŽ kao podlogu za praćenje opterećenja i upravljanje u vršnim danima.	TZKŽ; JLS, javne ustanove, lokalne TZ	2026.–2028.
Pokazatelji rezultata		Revidirana pravila korištenja riječnih koridora usvojena do 2027.; brojači posjetitelja u funkciji na najmanje deset lokaliteta do 2028.; rezultati prihvatnog kapaciteta uključeni u izmjene prostornih planova JLS-ova u zonama pritiska.		
Veza s pokazateljima održivosti		TP-1, ZL-1, OUP-1, ZT-1		

Izvor: Izrada autora

Mjera 1.3. Zaštita rijeka, voda i krajobraza kao temeljnog turističkog resursa

Rijeke, 17 zaštićenih područja i 31,7 % površine u ekološkoj mreži Natura 2000 temelj su turističkog identiteta županije, ali su izloženi klimatskim promjenama (suše, niski vodostaji, poplave, toplinski valovi) i pritiscima turizma. Turist u vršnom mjesecu troši 2,5 do 4 puta više vode od stalnog stanovnika, a odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda na području Slunja i Rakovice nisu riješeni. Komunalna ulaganja nisu aktivnosti ovog Plana, no Plan ih postavlja kao preduvjet daljnjeg rasta smještajnih kapaciteta u žarištima.

Tablica 95. Mjera 1.3. Zaštita rijeka, voda i krajobraza kao temeljnog turističkog resursa

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
1.3.1	Mjere prilagodbe klimatskim promjenama	Uključiti turizam u županijske i lokalne planove prilagodbe klimatskim promjenama: procjena rizika za riječni i outdoor turizam (niski vodostaji, kakvoća vode za kupanje, toplinski valovi, šumski požari), protokoli privremenog ograničavanja aktivnosti, hlad i pitka voda na kupalištima i rutama te pomak dijela ponude u proljeće i jesen.	Karlovačka županija; JLS, TZKŽ, Hrvatske vode	2026.–2028.
1.3.2	Studija utjecaja turizma na okoliš i sustav praćenja	Izraditi studiju utjecaja turizma na okoliš te uspostaviti sustav mjerenja i redovitog praćenja utjecaja na vode, prirodu i krajobraz (kakvoća vode za kupanje od lipnja do rujna, potrošnja vode i otpad po noćenju, stanje sedrenih barijera i obala). Rezultati se objavljuju jednom godišnje, a sustav popunjava pokazatelje prihvatnog kapaciteta koji su u poglavlju 5.3. označeni kao nedostupni.	TZKŽ i Karlovačka županija; JU NATURA VIVA, ZZJZ Karlovačke županije, komunalna poduzeća, Veleučilište u Karlovcu	studija 2027., praćenje godišnje
Pokazatelji rezultata		Turistički rizici uključeni u plan prilagodbe klimatskim promjenama; studija utjecaja izrađena i javno objavljena; godišnje izvješće o stanju voda, prirode i krajobraza		
Veza s pokazateljima održivosti		UVR-1, GO-1, BR-1, UPK-1, UEN-1		

Izvor: Izrada autora

SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak

Mjera 2.1. Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara

Ponuda je rascjepkana na pojedinačne atrakcije, a nedostaju proizvodi koji goste zadržavaju više dana i vode ih kroz više mikroregija. Mjera povezuje rijeke, baštinu, prirodu i gastronomiju u višednevne proizvode i itinerare te posebno cilja tranzitne posjetitelje NP Plitvička jezera i obitelji. Mjera nema zasebnih projekata, ali joj doprinosi 15 projekata iz poglavlja 8., što potvrđuje da se integrirani proizvodi grade na baštinskim i outdoor ulaganjima.

Tablica 96. Mjera 2.1. Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
2.1.1	Razvoj ponude kroz četiri tematska fokusa	Za svaki fokus (aktivni, baštinski, eko i vjerski turizam) definirati ključne doživljaje, rute i pakete od dva do pet dana koji povezuju smještaj, vodiče, aktivnosti i gastronomiju u više mikroregija. Razradu vode tematske radne skupine (1.1.2) u suradnji s agencijama i pružateljima usluga.	TZKŽ; lokalne TZ, turističke agencije, pružatelji usluga	2026.–2029.

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
2.1.2	Program „Plitvice i više“	Razviti poludnevne i jednodnevne programe za goste NP Plitvička jezera (Rastoke i Slunj, Drežnik, Baraćeve špilje, Korana, Cetin) i dogovoriti s JU NP Plitvička jezera informiranje gostiju o ponudi županije. Uvesti zajedničku ulaznicu ili karticu i poticaje za drugo i treće noćenje, s ciljem pretvaranja tranzitnih posjetitelja u višednevne goste i rasterećenja Rakovice.	TZKŽ; lokalne TZ kordunsko-plitvičke mikroregije, JU NP Plitvička jezera, JU Baraćeve špilje	2026.–2028.
2.1.3	Program obiteljskog turizma „Zavičaj bajki i rijeka“	Povezati Ogulin (Ivanina kuća bajke, Ogulinski festival bajke), jezero Sabljaci i Klek s kupalištima, rijekama i interpretacijskim centrima (Vrlovka, Lasinja, Baraćeve špilje) u obiteljske pakete. Razviti edukativne programe i školu u prirodi za školske grupe.	TZ grada Ogulina, TZKŽ; ustanove, škole, pružatelji usluga	2026.–2029.
2.1.4	Oznake specijalizirane ponude	Uspostaviti sustav oznaka za smještaj i usluge prilagođene ciljnim segmentima (biciklisti, planinari, obitelji, ribolovci, osobe s invaliditetom) s jasnim kriterijima, dodjelom i provjerom. Označena ponuda prikazuje se na destinacijskoj platformi (3.3.).	TZKŽ; lokalne TZ, poduzetnici	2027.–2029.
Pokazatelji rezultata		Najmanje osam višednevnih itinerara ili paketa (najmanje dva po tematskom fokusu) na tržištu do 2028.; program „Plitvice i više“ pokrenut 2027.; sustav oznaka uspostavljen i prve oznake dodijeljene do 2028.; prosječna duljina boravka 2,00 noćenja do 2030.		
Veza s pokazateljima održivosti		TP-2, ZT-1, TP-1, TI-1		

Izvor: Izrada autora

Mjera 2.2. Cikloturistička, pješačka i outdoor infrastruktura prema europskim standardima

Aktivni odmor glavni je motiv dolaska, a kroz županiju prolaze državne cikloturističke rute br. 3 i 6. Infrastruktura uz rute i staze (servisne točke, odmorišta, signalizacija) nije ujednačena i ne zadovoljava europske standarde. Mjera podiže kvalitetu outdoor infrastrukture i povezuje je s prekograničnim i dinarskim rutama. Ulaganja u kupališta moraju biti usklađena s pravilima korištenja rijeka (1.2.1) i zaštitom voda (1.3.).

Tablica 97. Mjera 2.2. Cikloturistička, pješačka i outdoor infrastruktura prema europskim standardima

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
2.2.1	Servisne točke, punionice, odmorišta	Na državnim i županijskim cikloturističkim rutama urediti servisne točke, punionice za električne bicikle, odmorišta s pitkom vodom i signalizaciju prema europskom standardu kvalitete ruta (ECS). Uz to urediti pješačke i planinarske staze, vidikovce i kupališta te trasirati i označiti 150 do 200 km jahačkih staza.	Karlovačka županija i JLS; TZKŽ, lokalne TZ, planinarska društva	2026.–2029.
2.2.2	Prekogranične vezne rute	Povezati županijske rute s rutama u Sloveniji (Bela krajina) i Žumberku, koristeći programe Interreg Slovenija–Hrvatska, uz zajedničku signalizaciju i promociju.	Karlovačka županija; JLS uz granicu, TZKŽ, slovenski partneri	2027.–2029.
2.2.3	Povezivanje s rutom Trans Dinarica 2	Izgraditi spojne dionice, postaviti signalizaciju i dogovoriti zajedničku promociju postojećih ruta s rutom Trans Dinarica 2, a pješačke staze povezati s Via Dinaricom.	Karlovačka županija, TZKŽ; JLS	2026.–2029.
Pokazatelji rezultata		Duljina cikloturističkih ruta usklađenih s europskim standardom i broj novih servisnih točaka i odmorišta (iskazuju se godišnje); 150–200 km označenih jahačkih staza; ostvaren spoj na rutu Trans Dinarica 2 i najmanje jednu prekograničnu veznu rutu.		
Veza s pokazateljima održivosti		TP-2, ZT-1, TI-1, PD-1		

Izvor: Izrada autora

Mjera 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine

Županija ima 245 kulturnih dobara te mrežu frankopanskih i graničarskih utvrda, od kojih su samo tri privedene turističkoj namjeni. Kulturna baština najviše je koncentrirana u pokupskoj mikroregiji i Karlovcu, a turistički promet u kordunsko-plitvičkoj mikroregiji. Mjera obnavlja i interpretira baštinu kao temelj baštinskog fokusa i disperzije gostiju. Na nju je usmjeren najveći broj projekata Plana.

Tablica 98. Mjera 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
2.3.1	Program „Dodir civilizacija“	Koordinirano obnavljati i interpretirati stare gradove (Dubovac, Ozalj, Novigrad na Dobri, Slunj, Bosiljevo, Modruš, Cetin, Drežnik, Ogulin, Ribnik) i povijesnu jezgru Zvijezda. Program se gradi na jedinstvenoj interpretacijskoj priči (Frankopani, Zrinski, Vojna krajina), zajedničkoj ulaznici ili „putovnici utvrda“, ujednačenim standardima posjetiteljske infrastrukture i jasnom modelu upravljanja i održavanja svakog lokaliteta. Prednost imaju lokaliteti s riješenim imovinskim odnosima i dokumentacijom, a za privatne lokalitete (Bosiljevo, Ribnik) provedba ovisi o investitoru.	Karlovačka županija, JLS; Ministarstvo kulture i medija, muzeji, TZKŽ	2026.–2029.
2.3.2	Digitalna interpretacija (audio vodiči, AR)	Razviti jedinstvenu višejezičnu digitalnu interpretaciju utvrda, Zvijezde, špilja i prirodnih lokaliteta (audio vodiči, proširena stvarnost, multimedija) dostupnu na destinacijskoj platformi (3.3.) i u pristupačnim formatima (3.2.).	TZKŽ; JU NATURA VIVA, muzeji, JLS	2027.–2029.
2.3.3	Interpretacija memorijalne baštine	Činjenično utemeljeno i dostojanstveno interpretirati memorijalnu baštinu (Petrova gora, Vojna krajina, Domovinski rat) u suradnji s lokalnim zajednicama i stručnim ustanovama te je povezati s eko fokusom na Kordunu.	JLS, Karlovačka županija; muzeji, udruge	2027.–2029.
Pokazatelji rezultata		Broj utvrda i dvoraca privedenih turističkoj namjeni raste s tri na najmanje šest do 2030.; otvorena najmanje četiri nova interpretacijska ili posjetiteljska centra; jedinstvena digitalna interpretacija dostupna do 2029.		
Veza s pokazateljima održivosti		TI-1, TP-2, ZT-1, PD-1		

Izvor: Izrada autora

Mjera 2.4. Cjelogodišnja događanja i ponuda izvan glavne sezone

Razdoblje od studenoga do ožujka donosi samo 9,1 % noćenja, a skijalište Bjelolasica nije u funkciji. Klimatski pomak čini proljeće i jesen povoljnijim za aktivni odmor u odnosu na pregrijanu obalu. Mjera usmjerava potpore događanjima i razvija programe izvan glavne sezone.

Tablica 99. Mjera 2.4. Cjelogodišnja događanja i ponuda izvan glavne sezone

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
2.4.1	Kriteriji sufinanciranja događanja	Uvesti zajedničke kriterije sufinanciranja za TZKŽ i lokalne TZ-ove. Prednost dobivaju događanja izvan srpnja i kolovoza, višednevna događanja koja generiraju noćenja, događanja u zonama aktivacije, ona koja uključuju lokalne proizvode i ona koja primjenjuju ekološke standarde. Učinak se vrednuje nakon svakog događanja.	TZKŽ; lokalne TZ, JLS	2026. (primjena od 2027.)
2.4.2	Županijski kalendar događanja	Objediniti i uskladiti termine ključnih događanja u jedinstven kalendar koji se promovira na destinacijskoj platformi.	TZKŽ; lokalne TZ, organizatori	godišnje od 2026.
2.4.3	Jesenski, zimski i proljetni programi	Razviti pakete proljetnog i jesenskog aktivnog odmora na rijekama i planinama, sezonske gastro programe (berba, kestenjarenje, gljivarenje), adventsku i zimsku ponudu te cjelogodišnji speleoturizam i zatvorene sadržaje (interpretacijski centri).	TZKŽ, lokalne TZ; poduzetnici, ustanove	2026.–2029.
Pokazatelji rezultata		Zajednički kriteriji sufinanciranja primijenjeni od 2027.; županijski kalendar objavljuje se godišnje; rast udjela noćenja izvan srpnja i kolovoza u odnosu na 2025. (53,1 %).		
Veza s pokazateljima održivosti		TP-1, TP-2, ZT-1, PGS-1		

Izvor: Izrada autora

SC3. Kvalitetna, pristupačna i prepoznatljiva zelena destinacija četiriju rijeka

Mjera 3.1. Podizanje kvalitete smještajne i ugostiteljske ponude

Broj kreveta u razdoblju 2023.–2025. porastao je za gotovo 20 %, dok su noćenja pala, a zadovoljstvo turista ispod je europskih mjerila. Mjera stoga usmjerava potpore s povećanja broja kreveta na kvalitetu, održivost i lokalnu gastronomiju.

Tablica 100. Mjera 3.1. Podizanje kvalitete smještajne i ugostiteljske ponude

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
3.1.1	Potpore za kategorizaciju i energetsku učinkovitost	Program potpora za podizanje kategorije, poboljšanje usluge i ulaganja u energetsku učinkovitost i obnovljive izvore energije u postojećim objektima, umjesto potpora za nove kapacitete u zonama pritiska.	Karlovačka županija, JLS; LAG-ovi, TZKŽ	2027.–2029.
3.1.2	Oznaka kvalitete lokalne gastronomije	Utvrditi kriterije (lokalne namirnice, tradicijska jela, sezonalnost) i dodjeljivati oznaku restoranima, kušaonicama i objektima, povezano s mjerom 4.1.	TZKŽ; ugostitelji, HGK	2027.–2029.

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
3.1.3	Certifikati održivosti	Poticati stjecanje međunarodno priznatih certifikata održivosti za smještaj i ugostiteljstvo (npr. EU Ecolabel, Green Key, Travelife) sufinanciranjem troškova i edukacijom.	TZKŽ; Karlovačka županija, poduzetnici	2027.–2029.
3.1.4	Program edukacija	Godišnji program edukacija za iznajmljivače, ugostitelje i OPG-ove: kvaliteta usluge, digitalni marketing, strani jezici, pristupačnost i održivo poslovanje.	TZKŽ; lokalne TZ, Veleučilište u Karlovcu, RA KŽ	godišnje
3.1.5	Informiranje investitora	Izraditi vodič za investitore s prostornim ograničenjima (1.2.2), poželjnim tipovima smještaja (boutique, kampovi, glamping, baštinski hoteli u utvrdama) i izvorima financiranja te ulaganja usmjeravati prema zonama aktivacije.	Karlovačka županija, RA KŽ; TZKŽ, JLS	2027.
Pokazatelji rezultata		Godišnji porast broja objekata s certifikatom održivosti i oznakom kvalitete lokalne gastronomije; rast popunjenosti stalnih kreveta u odnosu na 9,7 % (2025.); zadovoljstvo turista 85 % do 2030.		
Veza s pokazateljima održivosti		ZT-1, PGS-1, PGS-2, UEN-1		

Izvor: Izrada autora

Mjera 3.2. Pristupačna destinacija za sve

Tek četvrtina analiziranih lokaliteta potpuno je pristupačna osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti, a najslabije su prilagođeni prirodni lokaliteti i rute. Budući da su gosti s posebnim potrebama pristupačnosti rastući segment koji često putuje izvan glavne sezone, mjera istodobno podiže kvalitetu ponude i doprinosi cjelogodišnjem turizmu.

Tablica 101. Mjera 3.2. Pristupačna destinacija za sve

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
3.2.1	Akcijski plan pristupačnog turizma	Na temelju analize iz poglavlja 2.9. i pokazatelja PD-1 izraditi akcijski plan s prioritetnim lokalitetima, troškovnikom i odgovornostima.	TZKŽ; Karlovačka županija, udruge osoba s invaliditetom, javne ustanove	2026.–2027.
3.2.2	Prilagodba ≥10 lokaliteta	Prilagoditi najmanje deset lokaliteta uređenjem pristupnih staza, sanitarija i parkirališnih mjesta te taktilnih i zvučnih informacija. Novi projekti iz poglavlja 8. projektiraju se kao pristupačni.	JLS, javne ustanove; Karlovačka županija, TZ	2027.–2029.
3.2.3	Prilagodba mrežnih stranica (WCAG 2.1 AA)	Uskladiti mrežne stranice i destinacijsku platformu TZKŽ i lokalnih TZ-ova sa standardom WCAG 2.1 AA.	TZKŽ; lokalne TZ	2026.–2027.

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
3.2.4	Označavanje pristupačne ponude	Uvesti standardizirane informacije o pristupačnosti lokaliteta, smještaja i ruta te ih objaviti na destinacijskoj platformi.	TZKŽ; lokalne TZ, udruge osoba s invaliditetom	2027.–2028.
Pokazatelji rezultata		Akcijski plan usvojen 2027.; udio potpuno pristupačnih lokaliteta (PD-1) raste s 25,3 % na najmanje 38 % (najmanje 30 od 79 lokaliteta) do 2030.; sve mrežne stranice TZ-ova usklađene s WCAG 2.1 AA do 2027.		
Veza s pokazateljima održivosti		PD-1, ZT-1		

Izvor: Izrada autora

Mjera 3.3. Brend, digitalni marketing i destinacijska platforma

Spremnost na preporuku (NPS +25) ispod je europskih mjerila (+35 do +45), a prepoznatljivost destinacije snažno ovisi o Plitvicama. Konkurencija jača (Krapinsko-zagorska županija, Gorski kotar, Slovenija), a daleka tržišta padaju. Mjera gradi prepoznatljivost „zelene destinacije četiriju rijeka“ neovisnu o Plitvicama i usmjerava komunikaciju prema ciljnim segmentima i razdobljima izvan sezone.

Tablica 102. Mjera 3.3. Brend, digitalni marketing i destinacijska platforma

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
3.3.1	Revizija krovnog brenda	Preispitati postojeći krovni brend u odnosu na pozicioniranje „zelene destinacije četiriju rijeka“ i utvrditi arhitekturu brenda: krovni brend, mikroregije i proizvodi (tematski fokusi, „Dodir civilizacija“, „Plitvice i više“, „Zavičaj bajki i rijeka“).	TZKŽ; lokalne TZ, HTZ	2026.–2027.
3.3.2	Izrada brend booka	Izraditi priručnik vizualnog identiteta i pravila komunikacije brenda za TZ-ove, JLS-ove, ustanove i partnere.	TZKŽ	2027.
3.3.3	Marketinški plan 2027.–2029.	Izraditi i provesti marketinški plan usmjeren na domaće i srednjoeuropska tržišta te rastuće tržište SAD-a, segmente aktivnih gostiju, obitelji i parova te razdoblja izvan glavne sezone. Plan obuhvaća razvoj jedinstvene destinacijske platforme (sadržaji, rute, kalendar, oznake ponude, pristupačnost) i mjerenje učinka kampanja.	TZKŽ; lokalne TZ, HTZ	izrada 2026.–2027., provedba 2027.–2029.
Pokazatelji rezultata		Revidirani brend i brend book usvojeni do 2027.; marketinški plan 2027.–2029. usvojen i proveden; jedinstvena destinacijska platforma u funkciji; NPS +40 do 2030.		
Veza s pokazateljima održivosti		ZT-1, TP-2, TP-1		

Izvor: Izrada autora

Mjera 3.4. Održiva mobilnost i dostupnost destinacije bez automobila

Javni prijevoz slabo povezuje atrakcije, a dolazak i kretanje po destinaciji gotovo u potpunosti ovise o automobilu, što stvara gužve i pritisak na parkirališta u žarištima. Modernizacija željeznice i digitalizacija javnog prijevoza otvaraju priliku za dolazak i boravak bez automobila.

Tablica 103. Mjera 3.4. Održiva mobilnost i dostupnost destinacije bez automobila

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
3.4.1	Sezonske turističke linije	Uvesti pilot-sezonske linije koje povezuju Karlovac, Dugu Resu, Slunj, Rastoke i Plitvice te Ogulin, Sabljake i Klek, s mogućnošću prijevoza bicikala.	Karlovačka županija; JLS, prijevoznici, TZ	2027.–2029.
3.4.2	Integracija sa SmartKA sustavom	Uključiti turističke informacije i kombinirane karte (prijevoz i ulaznice) u sustav SmartKA.	Grad Karlovac; TZ grada Karlovca, TZKŽ	2027.–2028.
3.4.3	Intermodalne točke (Karlovac, Ogulin)	Urediti kolodvore u Karlovcu i Ogulinu kao ulazne točke destinacije, s najmom bicikala, informacijama, parkiralištem i priključkom na rute i sezonske linije.	Gradovi Karlovac i Ogulin; HŽ Infrastruktura, Županija, TZ	2027.–2029.
3.4.4	Turistički željeznički prijevoz Karlovac–Kamanje–Metlika	Pokrenuti sezonski ili vikend turistički vlak kroz Pokuplje prema Beloj krajini, povezan s prijevozom bicikala i projektom EGTS.	Karlovačka županija; HŽ Putnički prijevoz, slovenski partneri, JLS	2028.–2029.
3.4.5	Punionice za električna vozila	Proširiti mrežu punionica na ključnim atrakcijama i u smještajnim objektima.	JLS, poduzetnici; Karlovačka županija	2026.–2029.
Pokazatelji rezultata		Najmanje dvije sezonske turističke linije u funkciji; dvije intermodalne točke uređene; pokrenut pilot turističkog vlaka Karlovac–Kamanje–Metlika; godišnji porast broja punionica uz atrakcije i smještaj.		
Veza s pokazateljima održivosti		ZT-1, UEN-1, TP-2		

Izvor: Izrada autora

SC4. Turizam kao pokretač lokalnog gospodarstva, ravnomjernog razvoja i kvalitete života

Mjera 4.1. Povezivanje turizma s lokalnom poljoprivredom, obrtom i kreativnim industrijama

Dionici ruralni turizam, OPG-ove i lokalnu gastronomiju vide kao najveći neiskorišteni potencijal. Lokalni proizvodi slabo su povezani s turističkom ponudom, pa velik dio potrošnje gostiju ne ostaje u lokalnom gospodarstvu. Mjera izravno povezuje lokalne proizvođače sa smještajem, ugostiteljstvom i posjetiteljima.

Tablica 104. Mjera 4.1. Povezivanje turizma s lokalnom poljoprivredom, obrtom i kreativnim industrijama

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
4.1.1	Kratki lanci opskrbe	Povezati OPG-ove s ugostiteljima i smještajem kroz zajedničku platformu narudžbi, lokalne tržnice i zajedničku logistiku.	Karlovačka županija, LAG-ovi; OPG-ovi, ugostitelji, TZ	2027.–2029.
4.1.2	Kušaonice i doživljaji na OPG-ovima	Podupirati uređenje kušaonica i doživljajnih programa na OPG-ovima (berba, pčelarstvo, vinske ceste) i uključiti ih u itinerare iz mjere 2.1.	LAG-ovi, Karlovačka županija; TZ, OPG-ovi	2027.–2029.
4.1.3	Autentični suveniri	Pokrenuti natječaj i oznaku za autentične suvenire (lasinjska kultura, tradicijski obrti, motivi utvrda i rijeka) i osigurati prodajna mjesta u utvrdama i interpretacijskim centrima.	TZKŽ; obrtnici, ustanove, JLS	2027.–2029.
4.1.4	Usklađivanje natječaja LAG-ova s mjerama Plana	U lokalne razvojne strategije i natječaje LAG-ova (Vallis Colapis, Petrova Gora, Frankopan, Četiri rijeke, Lika) uključiti bodovne kriterije koji nagrađuju doprinos mjerama Plana.	LAG-ovi; Karlovačka županija, TZKŽ	2026.–2027.
Pokazatelji rezultata		Godišnji porast broja OPG-ova uključenih u turističku ponudu i broja kušaonica; najmanje deset suvenira s oznakom autentičnosti do 2029.; kriteriji Plana ugrađeni u natječaje svih LAG-ova na području županije.		
Veza s pokazateljima održivosti		PGS-1, PGS-2, ZL-2		

Izvor: Izrada autora

Mjera 4.2. Razvoj ljudskih potencijala i uvjeta rada u turizmu

Dionici nedostatak radne snage ocjenjuju kao drugi najveći pritisak turizma, a problem dodatno produbljuju depopulacija i starenje stanovništva. Mjera povezuje obrazovni sustav i poslodavce te razvija kadrove potrebne za doživljajnu ponudu.

Tablica 105. Mjera 4.2. Razvoj ljudskih potencijala i uvjeta rada u turizmu

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
4.2.1	Partnerstvo škola i poslodavaca	Povezati obrazovne ustanove turističkog i ugostiteljskog usmjerenja na području županije s poslodavcima kroz praksu, stipendije i cjelogodišnje zapošljavanje te razviti programe za mlade i povratnike.	Karlovačka županija; škole, Veleučilište u Karlovcu, HZZ, poslodavci, HGK	2026.–2029.
4.2.2	Osposobljavanje vodiča i interpretatora	Program osposobljavanja lokalnih vodiča i interpretatora baštine te outdoor vodiča.	TZKŽ; Veleučilište u Karlovcu, javne ustanove, udruge	2027.–2029.
Pokazatelji rezultata		Godišnje osposobljeni lokalni vodiči i interpretatori (cilj se utvrđuje programom osposobljavanja); broj učenika i studenata na praksi kod turističkih poslodavaca; rast broja zaposlenih u smještaju i ugostiteljstvu (PGS-1).		

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
Veza s pokazateljima održivosti		PGS-1, ZT-1		

Izvor: Izrada autora

Mjera 4.3. Aktivacija slabije razvijenih područja (Kordun, Pokuplje, Plaško-saborsko)

JLS I.–III. skupine razvijenosti ostvaruju samo 7,7 % noćenja, iako ruralna područja bilježe dulji boravak (Tounj 5,0; Bosiljevo 3,5; Plaški 3,2 noćenja) i raspolažu vrijednom prirodnom i kulturnom baštinom. Mjera usmjerava ulaganja u male kapacitete i javnu infrastrukturu u zonama aktivacije.

Tablica 106. Mjera 4.3. Aktivacija slabije razvijenih područja (Kordun, Pokuplje, Plaško-saborsko)

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
4.3.1	Potpore za male smještajne kapacitete	Potpore za obiteljski smještaj, kuće za odmor u tradicijskim objektima i manje kampove u prirodi u JLS I.–III. skupine razvijenosti, uz uvjet registracije i standarda kvalitete.	Karlovačka županija, LAG-ovi; JLS	2027.–2029.
4.3.2	Mala javna turistička infrastruktura	Urediti informacijske točke, vidikovce, odmorišta, signalizaciju, sanitarije i parkirališta.	JLS; Karlovačka županija, TZ, MINTS	2026.–2029.
4.3.3	Obnova nenastanjenih tradicijskih kuća	Popisati nenastanjene tradicijske kuće i razviti model (vlasnici, JLS, investitori) njihove prenamjene u smještaj ili doživljajne sadržaje.	JLS; Karlovačka županija, konzervatorska služba, LAG-ovi	2027.–2029.
4.3.4	Jačanje kapaciteta malih TZ i JLS	Osigurati tehničku pomoć u pripremi projekata i prijava na natječaje, zajedničke prijave i edukacije za male turističke zajednice i JLS-ove.	RA KŽ, TZKŽ; male TZ, JLS	2026.–2029.
Pokazatelji rezultata		Udio noćenja u JLS I.–III. skupine razvijenosti raste u odnosu na 7,7 % (2025.); broj novih registriranih kreveta i obnovljenih tradicijskih kuća u zonama aktivacije; broj projekata pripremljenih uz tehničku pomoć.		
Veza s pokazateljima održivosti		TP-2, PGS-1, ZL-2, OUD-1		

Izvor: Izrada autora

Mjera 4.4. Uključivanje stanovnika i vidljive koristi za lokalnu zajednicu

Stanovnici načelno podržavaju turizam (oko 84 % smatra da pridonosi kvaliteti života), ali je zadovoljstvo razvojem turizma ispod 50 %, a koristi su koncentrirane u nekoliko općina. Mjera jača povezanost stanovnika s destinacijom i čini koristi turizma vidljivima, kako lokalni pritisci ne bi narušili podršku.

Tablica 107. Mjera 4.4. Uključivanje stanovnika i vidljive koristi za lokalnu zajednicu

Šifra	Aktivnost	Ključne radnje i obrazloženje	Nositelj; partneri	Rok
4.4.1	Programi „Upoznaj svoj kraj“	Besplatni ili povlašteni ulazi i vođene ture za stanovnike, školski programi te dani otvorenih vrata utvrda, interpretacijskih centara i zaštićenih područja.	TZKŽ; lokalne TZ, JLS, ustanove, škole	godišnje od 2026.
4.4.2	Redovito savjetovanje i komunikacija koristi turizma	Svake dvije godine provesti anketu lokalnog stanovništva (ZL-2) u svim TZ-ovima po jedinstvenoj metodologiji, objaviti rezultate i jednom godišnje javno prikazati koristi turizma (ulaganja, radna mjesta, prihodi) po mikroregijama.	TZKŽ; lokalne TZ, JLS	2026.–2029.
4.4.3	Turizam i javni prostor za stanovnike	Pri obnovi lokaliteta predvidjeti sadržaje za stanovnike te ispitati model prema kojem se dio prihoda od naplate ulaza u žarištima ulaže u lokalnu zajednicu.	JLS; TZKŽ, javne ustanove	2027.–2029.
Pokazatelji rezultata		Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2) 55 % do 2030.; programi „Upoznaj svoj kraj“ provode se u svim mikroregijama; anketa stanovnika provedena u svim TZ-ovima 2026. i 2028.		
Veza s pokazateljima održivosti		ZL-2, ZL-1		

Izvor: Izrada autora

Sažeti pregled provedbe mjera

Tablica u nastavku sažima glavne nositelje, razdoblje provedbe i povezanost mjera s projektima iz poglavlja 8.

7. Smjernice i preporuke za dionike razvoja

Turistički razvoj Karlovačke županije u narednom planskom razdoblju treba biti usmjeren prema stvaranju konkurentne, održive i prepoznatljive kontinentalne destinacije koja će istodobno štititi svoje prirodne i kulturne resurse, povećavati kvalitetu života lokalnog stanovništva te stvarati nove gospodarske prilike. Analiza stanja pokazala je da Karlovačka županija raspolaže iznimno vrijednom resursnom osnovom – rijekama, bogatom prirodnom baštinom, zaštićenim područjima, razvijenim *outdoor* potencijalom, povoljnim prometnim položajem te rastućom turističkom infrastrukturom. Istodobno su identificirani i brojni izazovi, među kojima se posebno ističu izražena koncentracija turističkog prometa na području Rakovice i Plitvičkih dolina, kratko prosječno trajanje boravka gostiju, nedovoljna razvijenost pojedinih dijelova županije, demografski trendovi, sezonalnost te potreba za snažnijom koordinacijom razvoja turizma na razini cijele destinacije.

Uspješna provedba Plana upravljanja destinacijom stoga zahtijeva aktivno uključivanje svih dionika – jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, turističkih zajednica, gospodarskih subjekata, ustanova, organizacija civilnog društva, obrazovnih institucija te lokalnog stanovništva. Smjernice i preporuke predstavljaju okvir za koordinirano djelovanje svih razvojnih aktera s ciljem postizanja dugoročno održivog, otpornog i uključivog turističkog razvoja Karlovačke županije.

7.1. Smjernice i preporuke za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju ključnu ulogu u stvaranju institucionalnih, prostornih, infrastrukturnih i razvojnih preduvjeta za održivi razvoj turizma. Njihova odgovornost nadilazi promociju destinacije te uključuje strateško planiranje, upravljanje prostorom, razvoj komunalne i prometne infrastrukture, zaštitu prirodnih resursa, stvaranje poticajnog investicijskog okruženja te osiguravanje ravnomjernog teritorijalnog razvoja.

Posebnu pozornost potrebno je usmjeriti na smanjenje razvojnih razlika između turistički razvijenih područja, prvenstveno Rakovice i Slunja, te slabije razvijenih područja Korduna, Pokuplja i dijela Ogulinsko-plaščanske udoline. Turizam treba promatrati kao instrument gospodarske revitalizacije, demografske stabilizacije i jačanja kvalitete života lokalnog stanovništva, a ne isključivo kao sektor usmjeren na rast turističkog prometa.

U narednom razdoblju preporučuje se:

- osigurati punu usklađenost prostornih planova, razvojnih strategija i sektorskih dokumenata s ciljevima Plana upravljanja destinacijom;
- integrirati turistički razvoj u procese prostornog planiranja, zaštite okoliša, prometnog razvoja i upravljanja infrastrukturom;
- razvijati prometnu i komunalnu infrastrukturu koja omogućava kvalitetnije povezivanje svih dijelova županije te lakšu dostupnost turističkih atrakcija;
- poticati ulaganja u javnu turističku infrastrukturu, interpretacijske centre, vidikovce, odmorišta, biciklističke i pješačke staze te infrastrukturu za aktivni turizam;

- sustavno razvijati održive oblike mobilnosti, uključujući biciklistički promet, javni prijevoz i multimodalna prometna rješenja;
- osigurati zaštitu rijeka, krških područja, šumskih ekosustava i zaštićenih prirodnih vrijednosti kao temeljnog turističkog resursa županije;
- poticati ulaganja u projekte zelene tranzicije, energetsku učinkovitost, kružno gospodarstvo i klimatsku otpornost;
- uskladiti planiranje i provedbu turističkih projekata s Programom ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Karlovačke županije, a nove projekte javne turističke infrastrukture uskladiti s tehničkim smjernicama Europske komisije o povećanju otpornosti infrastrukture na učinke klimatskih promjena;
- integrirati zelenu i plavu infrastrukturu u prostorne planove i uređenje turističkih zona te planirati sigurne točke za slučaj ekstremnih vremenskih uvjeta na posjećenim izletištima (mjere PP1, PP2 i ZS3 Programa);
- razvijati programe potpore poduzetnicima, OPG-ovima i lokalnim proizvođačima koji svoje proizvode i usluge uključuju u turistički lanac vrijednosti;
- stvarati uvjete za razvoj cjelogodišnjeg turizma kroz diversifikaciju turističkih proizvoda;
- aktivno uključivati lokalno stanovništvo u procese planiranja i donošenja odluka vezanih uz razvoj turizma;
- koristiti nacionalne i europske izvore financiranja za provedbu razvojnih projekata od strateškog značaja za destinaciju.

7.2. Smjernice i preporuke za turističke zajednice

Turističke zajednice predstavljaju ključne nositelje destinacijskog menadžmenta te imaju središnju ulogu u koordinaciji razvoja turističkih proizvoda, promociji destinacije, praćenju turističkih pokazatelja i povezivanju različitih dionika. Sustav turističkih zajednica u Karlovačkoj županiji predstavlja važnu institucionalnu prednost koja omogućava koordinirani pristup upravljanju turizmom na regionalnoj razini.

U uvjetima rastuće konkurencije među kontinentalnim destinacijama, turističke zajednice trebaju postupno prelaziti s dominantno promotivne funkcije prema modelu aktivnog destinacijskog upravljanja. To podrazumijeva snažniji fokus na razvoj proizvoda, upravljanje posjetiteljima, održivost, digitalizaciju i upravljanje kvalitetom turističkog iskustva.

Preporučuje se:

- razvijati sustav koordiniranog destinacijskog upravljanja na razini cijele Karlovačke županije;
- redovito pratiti pokazatelje održivosti, turističkog prometa i zadovoljstva turista i lokalnog stanovništva;
- razvijati proizvode koji doprinose produljenju boravka i smanjenju sezonalnosti;
- jačati povezivanje turističke ponude rijeka, prirodne baštine, *outdoor* aktivnosti, kulturne baštine i gastronomije;
- razvijati integrirane turističke pakete koji povezuju više lokaliteta i destinacija unutar županije;

- unaprijediti interpretaciju prirodne i kulturne baštine kroz suvremene digitalne i interaktivne sadržaje;
- sustavno razvijati i promovirati cjelogodišnje turističke proizvode;
- poticati razvoj održivih oblika turizma, uključujući ekoturizam, aktivni turizam, ruralni turizam, kulturni turizam i gastro turizam;
- razvijati digitalne platforme, aplikacije, sustave rezervacija i pametna destinacijska rješenja;
- organizirati edukacije za iznajmljivače, ugostitelje, OPG-ove i druge pružatelje usluga;
- kao nositelj mjera GT2 i GT3 Programa ublažavanja klimatskih promjena koordinirati aktivnosti prilagodbe turizma klimatskim promjenama, uključujući edukaciju turističkih djelatnika, infrastrukturu za ugodan boravak i višejezično informiranje posjetitelja o ponašanju tijekom toplinskih valova;
- uključiti informacije o ekstremnim vremenskim uvjetima i ranom upozoravanju u destinacijske digitalne kanale te surađivati sa Zavodom za javno zdravstvo, HGSS-om i civilnom zaštitom;
- jačati suradnju s Nacionalnim parkom Plitvička jezera radi boljeg upravljanja posjetiteljskim tokovima i distribucije turističkih učinaka na šire područje županije;
- sustavno raditi na jačanju prepoznatljivosti Karlovačke županije kao vodeće kontinentalne destinacije aktivnog i zelenog turizma.

7.3. Smjernice i preporuke za druge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji

Održivi razvoj turizma nije moguć bez aktivnog uključivanja privatnog sektora, ustanova, organizacija civilnog društva, obrazovnih institucija, lokalnih proizvođača i samog stanovništva. Svaki od navedenih dionika sudjeluje u oblikovanju ukupnog doživljaja destinacije te izravno utječe na njezinu konkurentnost i kvalitetu.

Gospodarski sektor

Poduzetnici, ugostitelji, hotelijeri, kampovi, iznajmljivači i OPG-ovi trebaju:

- razvijati autentične proizvode temeljene na lokalnoj baštini, tradiciji i prirodnim resursima;
- povećavati kvalitetu smještaja, usluga i turističkih sadržaja;
- primjenjivati principe održivog poslovanja i kružnog gospodarstva;
- ulagati u energetsku učinkovitost, obnovljive izvore energije i racionalno korištenje vode, koristeći potpore predviđene Programom ublažavanja klimatskih promjena (mjere Z9–Z11 i GT1);
- prilagoditi poslovanje i ponudu klimatskim rizicima (toplinski valovi, poplave, suše, olujna nevremena) te razmotriti osiguranje imovine od izvanrednih vremenskih događaja;
- koristiti lokalne proizvode i kratke lance opskrbe;
- ulagati u digitalizaciju poslovanja i unaprjeđenje korisničkog iskustva;
- surađivati s drugim pružateljima usluga radi stvaranja integriranih turističkih proizvoda;
- razvijati inovativne sadržaje koji potiču dulji boravak gostiju.

Ustanove, obrazovne i kulturne institucije

Preporučuje se:

- razvijati interpretacijske, edukativne i znanstveno-popularne programe;
- jačati povezanost kulturnih sadržaja s turističkom ponudom;
- uključivati djecu i mlade u programe očuvanja baštine;
- razvijati škole u prirodi, edukativne staze i programe terenske nastave;
- doprinositi jačanju identiteta i prepoznatljivosti destinacije kroz kulturne i kreativne sadržaje.

Organizacije civilnog društva i lokalna zajednica

Preporučuje se:

- aktivno sudjelovanje u planiranju razvoja turizma;
- promicanje lokalne tradicije, običaja, gastronomije i nematerijalne baštine;
- uključivanje u volonterske i edukativne aktivnosti;
- razvoj lokalnih manifestacija i događanja;
- doprinos očuvanju prirodnih i kulturnih vrijednosti;
- kontinuirano sudjelovanje u procesima savjetovanja i evaluacije provedbe Plana.

7.4. Smjernice i preporuke za učinkovitu provedbu Plana

Provedba Plana upravljanja destinacijom predstavlja kontinuirani proces koji zahtijeva koordinirano djelovanje svih dionika, jasno definirane odgovornosti, stabilne izvore financiranja te sustavno praćenje rezultata. Uspješnost provedbe neće se mjeriti samo rastom turističkog prometa, već prvenstveno doprinosom turizma kvaliteti života lokalnog stanovništva, očuvanju okoliša, gospodarskoj otpornosti i dugoročnoj konkurentnosti destinacije.

Za učinkovitu provedbu Plana potrebno je:

- uspostaviti koordinacijski mehanizam za praćenje provedbe svih strateških mjera i projekata;
- jasno definirati nositelje, partnere, rokove, financijske izvore i pokazatelje uspješnosti za svaku aktivnost;
- osigurati redovitu suradnju između Županije, gradova, općina, turističkih zajednica i ostalih dionika;
- uspostaviti sustav kontinuiranog praćenja obveznih i specifičnih pokazatelja održivosti;
- povezati praćenje provedbe Plana s praćenjem provedbe Programa ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Karlovačke županije, osobito kroz pokazatelj P.10 (UPK-1) i mjere GT2 i GT3;
- izrađivati godišnja izvješća o provedbi Plana te prema potrebi prilagođavati mjere novim okolnostima;
- razvijati projektne prijedloge usklađene s nacionalnim i europskim razvojnim prioritetima;
- jačati administrativne, organizacijske i stručne kapacitete institucija uključenih u provedbu;

- osigurati transparentnu komunikaciju prema javnosti i redovito informirati dionike o rezultatima provedbe;
- poticati participativni pristup kroz radionice, savjetovanja i tematske radne skupine;
- kontinuirano pratiti utjecaje turizma na okoliš, društvo i gospodarstvo te pravodobno reagirati na potencijalne negativne trendove.

Posebno je važno da provedba Plana ostane fleksibilna i prilagodljiva budućim promjenama na turističkom tržištu, klimatskim izazovima, demografskim kretanjima i novim razvojnim potrebama destinacije. Samo kroz partnerski pristup, aktivno uključivanje lokalne zajednice i dosljednu primjenu načela održivog razvoja Karlovačka županija može ostvariti viziju prepoznatljive, konkurentne i održive kontinentalne destinacije koja svoje razvojne prednosti temelji na očuvanim rijekama, prirodnoj baštini, autentičnim iskustvima i kvaliteti života svojih stanovnika.

8. Popis projekata

Plan upravljanja destinacijom sadrži popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije, od kojih su neki ujedno projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije. Popis je izrađen na temelju prijedloga jedinica lokalne samouprave, javnih ustanova i Karlovačke županije te obuhvaća (x) projekta, od kojih je (x) utvrđeno kao projekti od posebnog značaja. Prema odredbama Zakona o turizmu (NN 156/23), popis projekata iz plana upravljanja destinacijom dostavlja se ministarstvu nadležnom za turizam radi upisa u službenu bazu projekata.

Kako bi se osiguralo transparentno i učinkovito praćenje realizacije projekata, za svaki projekt navode se sljedeći podaci: naziv projekta; kratki opis predmeta i svrhe projekta; status značaja (DA/NE), odnosno naznaka radi li se o projektu od posebnog značaja za razvoj destinacije; doprinos održivosti i strateškim ciljevima; veza s mjerom i pokazateljima održivosti; nositelj provedbe i ostali dionici; lokacija provedbe; vremenski horizont, odnosno planirani početak i završetak provedbe; ključne točke (etape) projekta s rokovima; ukupna procijenjena vrijednost i okvirni izvori financiranja; status studijske i projektne dokumentacije; budući operater; godišnji operativni trošak te prioritet.

Prioritet je preliminarno utvrđen prema trima kriterijima: statusu projekta od posebnog značaja, zrelosti projektne dokumentacije i usklađenosti s razvojnim smjerom Plana.

Tablica 108. Pregled planiranih turističkih projekata i ulaganja u Karlovačkoj županiji

R.br.	Naziv projekta	Nositelj	Vrijednost (€)	Horizont	Prioritet
1	Dodir civilizacija – Stari grad Dubovac	Grad Karlovac	4.504.600,00	kontinuirano ulaganje	
2	Dodir civilizacija – Stari grad Ozalj	Grad Ozalj	10.438.880,00	kontinuirano ulaganje	
3	Dodir civilizacija – Stari grad Novigrad na Dobri	Karlovačka županija	4.602.683,00	2026.–2030.	

R.br.	Naziv projekta	Nositelj	Vrijednost (€)	Horizont	Prioritet
4	Dodir civilizacija – Stari grad Slunj	Grad Slunj	8.442.166,00	2026.–2030.	
5	Dodir civilizacija – Stari grad Modruš	Karlovačka županija (etapa 5) i Općina Josipdol (etapa 1)	5.519.566,17	2026.–2030.	
6	Dodir civilizacija – Stari grad Cetin	Općina Cetingrad	1.742.309,65	2026.–2030.	
7	Dodir civilizacija – Stari grad Drežnik	Općina Rakovica	2.362.785,00	2026.–2030.	
8	Dodir civilizacija – Stari grad Ogulin	Grad Ogulin	2.820.440,00	2026.–2030.	
9	Dodir civilizacija – Povijesna jezgra Zvijezda	Grad Karlovac	3.958.688,00	2026.–2028.	
10	Razvoj cikloturizma i biciklističke infrastrukture	Karlovačka županija	n.p.	kontinuirano ulaganje	
11	Razvoj planinarskog i pješačko-izletničkog turizma	Karlovačka županija	n.p.	kontinuirano ulaganje	
12	Razvoj kupališne infrastrukture	Karlovačka županija	n.p.	kontinuirano ulaganje	
13	Interpretacijski i posjetiteljski centar „Vrlovka – kuća šišmiša“	JU Natura Viva	6.866.889,72	2026-2030.	
14	Obnova i revitalizacija spomenika parkovne arhitekture Vrbanićevog perivoja u Karlovcu	JU Natura Viva	265.445,62	2026.–2030.	
15	Interpretacijski centar Lasinjske kulture	Općina Lasinja	5.675.533,71	2026.–2030.	
16	Centar za posjetitelje Slava Raškaj s rekonstrukcijom ulice Kaptol	Grad Ozalj	3.477.028,59	2026.–2030.	
17	Izgradnja kampa sa sportskim i cikloturističkim sadržajem – Kamp Lasinja	Općina Lasinja	3.353.502,79	2026.–2030.	
18	Izletište „Baraćeve špilje“	JU Baraćeve špilje	3.793.776,93	2026.–2030.	

Izvor: Izrada autora prema podacima Karlovačke županije, JLS-ova i javnih ustanova (popis projekata, 2026.)

8.1. Popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije

Ovo potpoglavlje obuhvaća sve projekte koji provode mjere definirane razvojnim smjerom destinacije (poglavlje 6.2.) i izravno pridonose postizanju pokazatelja održivosti na razini destinacije. Projekti su usmjereni na valorizaciju kulturne i prirodne baštine, razvoj outdoor infrastrukture, održivu mobilnost i aktivaciju slabije razvijenih područja. Svaki je projekt povezan s jednom primarnom mjerom Plana, odnosno onom kojoj najizravnije doprinosi, i s konkretnom aktivnošću unutar te mjere, a navedene su i druge mjere kojima projekt dodatno doprinosi.

Projekti su opisani u tablicama u nastavku, a redni brojevi projekata jednaki su u svim tablicama ovog poglavlja. Najveći dio projekata (11) okupljen je u županijskom programu „Dodir civilizacija“, koji obuhvaća obnovu i interpretaciju frankopanskih i graničarskih starih gradova te povijesne jezgre Karlovca.

Tablica 109. 1. Dodir civilizacija – Stari grad Dubovac

Element	**Opis**
Naziv projekta	Dodir civilizacija – Stari grad Dubovac
Kratki opis	Stari grad Dubovac uređena je utvrda iznad Karlovca, otvorena za posjetitelje i dio županijskog programa „Dodir civilizacija“. Projekt obuhvaća nastavak revitalizacije lokaliteta prema Studiji zaštite i revitalizacije krajobrazne cjeline (2015.): uređenje Dubovca kao strateški važnog otvorenog prostora grada, uključivanje u zelenu infrastrukturu i obnovu identiteta pojedinih dijelova lokaliteta. Ključni sadržaj je interpretacijski centar u branič kuli s multimedijalnom stalnom izložbom o povijesti Dubovca te interpretacijom svih starih gradova Karlovačke županije i obrambenog sustava Vojne krajine. Lokalitet se koristi za Noć utvrda, Viteške igre, kulturna događanja i vjenčanja, uz ugostiteljski sadržaj (Bistro Kastel).
Status značaja	DA – projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Obnova i interpretacija utvrde (interpretacijski centar starih gradova i Vojne krajine) – nositelj baštinskog fokusa (2.1.1); Noć utvrda i Viteške igre doprinose kalendaru događanja (2.4.2).
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine Aktivnost: 2.3.1. Program „Dodir civilizacija“ Doprinosi i mjerama: 2.1. Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara; 2.4. Cjelogodišnja događanja i ponuda izvan glavne sezone Pridonosi pokazateljima: TI-1 (identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija); TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); TP-1 (broj turističkih dolazaka u mjesecu najvećeg opterećenja); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	Grad Karlovac
Ostali dionici	Karlovačka županija; Turistička zajednica grada Karlovca; TZ Karlovačke županije
Lokacija provedbe	Karlovac (Stari grad Dubovac)

Element	Opis
Vremenski horizont	Kontinuirano ulaganje u razdoblju Plana (2026.–2030.)
Ključne točke projekta	• Izrada/ažuriranje projektne dokumentacije interpretacijskog centra u branič kuli • Uređenje i opremanje interpretacijskog centra (stalna izložba) • Uređenje krajobrazne cjeline i pristupa lokalitetu • Godišnji program događanja (Noć utvrda, Viteške igre) – kontinuirano, svake godine
Ukupna procijenjena vrijednost	4.504.600,00 EUR
Okvirni izvori financiranja	Grad Karlovac, Karlovačka županija, HTZ, MINTS, MRRFEU, Ministarstvo kulture i medija, Fondovi EU
Status dokumentacije	Lokalitet u funkciji; izrađena Studija zaštite i revitalizacije krajobrazne cjeline Stari grad Dubovac (2015.) i Studija održivog razvoja kulturnog turizma (2009.).
Budući operater	Grad Karlovac
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Tablica 110. 2. Dodir civilizacija – Stari grad Ozalj

Element	Opis
Naziv projekta	Dodir civilizacija – Stari grad Ozalj
Kratki opis	Stari grad Ozalj djelomično je uređena frankopanska i zrinska utvrda iznad Ozlja u kojoj djeluje Zavičajni muzej Ozalj. Od 2013. do 2018. obnovljeni su dijelovi krovišta, pročelja i dvorana (oko 4,06 mil. kn), a 2023. rekonstruiran je pristupni most (137.459,92 €). U razdoblju Plana planirano je uređenje trga u Gornjem Ozlju ispred utvrde, rekonstrukcija vodovodne i hidrantske mreže, izvedba kanalizacije i novog elektroenergetskog priključka te nastavak obnove utvrde prema idejnom rješenju obnove i revitalizacije.
Status značaja	DA – projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Obnova i revitalizacija frankopanske utvrde sa Zavičajnim muzejem; baštinski fokus (2.1.1); manifestacije i kulturna događanja (2.4).

Element	Opis
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine Aktivnost: 2.3.1. Program „Dodir civilizacija“ Doprinosi i mjerama: 2.1. Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara; 2.4. Cjelogodišnja događanja i ponuda izvan glavne sezone Pridonosi pokazateljima: TI-1 (identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija); TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); TP-1 (broj turističkih dolazaka u mjesecu najvećeg opterećenja); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	Grad Ozalj
Ostali dionici	Družba „Braća Hrvatskoga Zmaja“; Karlovačka županija; Zavičajni muzej Ozalj
Lokacija provedbe	Ozalj (Stari grad Ozalj, Gornji Ozalj)
Vremenski horizont	Kontinuirano ulaganje u razdoblju Plana (2026.–2030.)
Ključne točke projekta	• Ishođenje građevinske dozvole za uređenje trga u Gornjem Ozlju • Rekonstrukcija vodovodne i hidrantske mreže • Kanalizacija, vodovodni i elektroenergetski priključak utvrde • Nastavak obnove utvrde prema idejnom rješenju
Ukupna procijenjena vrijednost	10.438.880,00 EUR
Okvirni izvori financiranja	Grad Ozalj, Karlovačka županija, HTZ, MINTS, MRRFEU, Ministarstvo kulture i medija, Fondovi EU
Status dokumentacije	Lokalitet u funkciji; idejno rješenje obnove i revitalizacije; trg ispred Starog grada pred ishođenjem građevinske dozvole; geodetski situacijski nacrt i snimka suterena (Geoprostor d.o.o., 2018.).
Budući operater	Zavičajni muzej Ozalj (proračunski korisnik Grada Ozlja, u najmu u Starom gradu)
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Tablica 111. 3. Dodir civilizacija – Stari grad Novigrad na Dobri

Element	Opis
Naziv projekta	Dodir civilizacija – Stari grad Novigrad na Dobri

Element	Opis
Kratki opis	Novigrad na Dobri jedan je od devet starih gradova u programu „Dodir civilizacija“, smješten na Karolinskoj cesti uz povijesni prijelaz preko Dobre. U funkciji su dvije kule i dvorište za manifestacije; lokalitet je kulisa WRC svjetskog prvenstva u reliju. U požaru 2022. izgorjele su obje kule, koje je Županija sanirala (2022.) uz potporu Ministarstva kulture i medija; 2025. opremljen je izložbeno-informativni prostor. Projekt predviđa interpretacijski centar, edukacijske dvorane, vinski podrum kao izložbeni prostor, gastro-sekciju, smještajne kapacitete, tribinu za događanja i ambijentalno osvjetljenje.
Status značaja	DA – projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Interpretacijski centar, tribina za događanja (2.4), smještaj i gastro-sekcija (3.1), vinski podrum kao izlog lokalnih proizvoda (4.1).
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine Aktivnost: 2.3.1. Program „Dodir civilizacija“ Doprinosi i mjerama: 2.1. Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara; 2.4. Cjelogodišnja događanja i ponuda izvan glavne sezone; 3.1. Podizanje kvalitete smještajne i ugostiteljske ponude; 4.1. Povezivanje turizma s lokalnom poljoprivredom, obrtom i kreativnim industrijama Pridonosi pokazateljima: TI-1 (identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija); TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); TP-1 (broj turističkih dolazaka u mjesecu najvećeg opterećenja); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	Karlovačka županija
Ostali dionici	Općina Netretić
Lokacija provedbe	Novigrad na Dobri, Općina Netretić
Vremenski horizont	2026. – 2030.
Ključne točke projekta	• Sanacija jugoistočne i jugozapadne kule nakon požara – 2022. (završeno) • Opremanje izložbeno-informativnog prostora – 2025. (završeno) • Izrada glavnog projekta obnove i revitalizacije • Izvedba radova i opremanje interpretacijskog centra
Ukupna procijenjena vrijednost	4.602.683,00 EUR
Okvirni izvori financiranja	Karlovačka županija, Općina Netretić, HTZ, MINTS, MRRFEU, Ministarstvo kulture i medija, Fondovi EU
Status dokumentacije	Lokalitet djelomično u funkciji; idejno rješenje obnove i revitalizacije; rješenja Konzervatorskog odjela u Karlovcu za sanaciju kula (2022.).

Element	Opis
Budući operater	Općina Netretić
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Tablica 112. 4. Dodir civilizacija – Stari grad Slunj

Element	Opis
Naziv projekta	Dodir civilizacija – Stari grad Slunj
Kratki opis	Projekt obuhvaća cjelovitu rekonstrukciju, obnovu i opremanje Starog grada Slunja u četiri faze: ulazna kula, čardak i podizni mostovi; zidovi vanjskog prstena s polukružnim kulama; unutarnji prsten s nekadašnjim građevinama te njegovo uređenje. Prethodno su izvedeni interventni radovi na zapadnom bedemu (2017.) i sanacija jugozapadne padine (faza 1a, 2022.). U utvrdi su predviđeni interpretacijski centar, izložbeni hodnik, ugostiteljski sadržaj, suvenirnica, prezentacija starih zanata, pozornica i gledalište, radionica te vidikovci. Lokalitet je u blizini Rastoka i NP Plitvička jezera.
Status značaja	DA – projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Rekonstrukcija i uređenje utvrde (izložbeni prostor, vidikovac, pozornica); dio ponude „Plitvice i više“ (2.1.2); suvenirnica i prezentacija starih zanata (4.1.3).
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine Aktivnost: 2.3.1. Program „Dodir civilizacija“ Doprinosi i mjerama: 2.1. Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara; 4.1. Povezivanje turizma s lokalnom poljoprivredom, obrtom i kreativnim industrijama Pridonosi pokazateljima: TI-1 (identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija); TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); PGS-2 (poslovni prihodi poduzetnika u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	Grad Slunj
Ostali dionici	Karlovačka županija
Lokacija provedbe	Slunj (Stari grad Slunj)

Element	Opis
Vremenski horizont	2026. – 2030.
Ključne točke projekta	• Faza 1 – ulazna kula, čardak i podizni mostovi • Faza 2 – zidovi vanjskog prstena s polukružnim kulama • Faza 3 – zidovi unutarnjeg prstena • Faza 4 – rekonstrukcija i uređenje unutarnjeg prstena, opremanje
Ukupna procijenjena vrijednost	8.442.166,00 EUR
Okvirni izvori financiranja	Grad Slunj, Karlovačka županija, HTZ, MINTS, MRRFEU, Ministarstvo kulture i medija, Fondovi EU
Status dokumentacije	Glavni i izvedbeni projekt cjelovite rekonstrukcije (Bilota inženjering, 2020.); građevinska dozvola – projekt spreman za provedbu.
Budući operater	Grad Slunj (za potvrdu)
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Tablica 113. 5. Dodir civilizacija – Stari grad Modruš

Element	Opis
Naziv projekta	Dodir civilizacija – Stari grad Modruš
Kratki opis	Projekt „Modruš – arheološko vrelo srednjovjekovlja“ revitalizira lokalitet Starog grada Modruša, nekadašnjeg središta frankopanske državine. Idejnim projektom zahvat je planiran u 8 etapa. Etapa 1 je rekonstrukcija stare škole u arheološki nastavno-istraživački i društveni centar, a etapa 5 prenamjena lugarnice u interpretacijski centar s recepcijom, suvenirnicom, gostionicom i smještajnim jedinicama. Interpretacija je organizirana u cjeline: Dodir civilizacija, „Modruš – čuvar prolaza“, „Frankopani Modruški“, „Glavni grad Frankopanske državine“ i „Put pjesme modruških zvona“. Usporedno se provode arheološka istraživanja i sanacija utvrde.
Status značaja	DA – projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Sanacija utvrde i arheološki centar; prenamjena lugarnice u gostionicu sa smještajem (3.1); dio baštinskog fokusa (2.1.1).

Element	Opis
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine Aktivnost: 2.3.1. Program „Dodir civilizacija“ Doprinosi i mjerama: 2.1. Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara; 3.1. Podizanje kvalitete smještajne i ugostiteljske ponude Pridonosi pokazateljima: TI-1 (identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija); TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); PGS-1 (broj zaposlenih u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	Karlovačka županija (etapa 5) i Općina Josipdol (etapa 1)
Ostali dionici	TZ Karlovačke županije; Sveučilište u Zagrebu – Filozofski fakultet; Hrvatske šume d.o.o.
Lokacija provedbe	Modruš, Općina Josipdol
Vremenski horizont	2026. – 2030.
Ključne točke projekta	• Etapa 5 – građevinska dozvola (lugarnica) – ishođena • Etapa 1 – građevinska dozvola (stara škola) – ishođena • Etape 2 i 3 – zahtjev za građevinsku dozvolu (arheološki centar) – prosinac 2023. • Etapa 4 – glavni projekt Info centra – lipanj 2025. (izrađen) • Izvedba radova i opremanje etapa 1 i 5
Ukupna procijenjena vrijednost	5.519.566,17 EUR
Okvirni izvori financiranja	NPOO – bespovratna sredstva (nositelj troška Karlovačka županija): 4.499.007,37 EUR (81,51 %) NPOO – bespovratna sredstva (nositelj troška Općina Josipdol): 1.020.558,80 EUR (18,49 %)
Status dokumentacije	Građevinske dozvole za etape 1 i 5; glavni projekt interpretacije i likovnog postava (2022.); glavni projekt Info centra – etapa 4 (2025.); studija koridora žičare (2025.); energetski certifikat.
Budući operater	Općina Josipdol (za potvrdu)
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Tablica 114. 6. Dodir civilizacija – Stari grad Cetin

Element	Opis
Naziv projekta	Dodir civilizacija – Stari grad Cetin
Kratki opis	Izgradnja i opremanje interpretacijskog (posjetiteljskog) centra u Starom gradu Cetinu, zaštićenom kulturnom dobru od nacionalnog značaja. Centar sadrži info punkt, kafić i sanitarije te interpretaciju u dvije razine: temeljnu (tekst, video, animacija) i igru „Quest Cetin“, uz vanjske interpretacijske punktove i ambijentalnu rasvjetu zidina. Projekt uključuje fotonaponsku elektranu za vlastitu potrošnju i mjernu stanicu kvalitete zraka i buke. Cilj je turistička valorizacija dosad nevalorizirane Općine Cetingrad, povezivanje s posjetiteljima NP Plitvička jezera i produljenje sezone.
Status značaja	DA – projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Posjetiteljski centar s interpretacijom utvrde; javna turistička infrastruktura na Kordunu (4.3.2); povezano s modelom upravljanja za Cetingrad (1.1.3).
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine Aktivnost: 2.3.1. Program „Dodir civilizacija“ Doprinosi i mjerama: 4.3. Aktivacija slabije razvijenih područja (Kordun, Pokuplje, Plaško-saborsko); 1.1. Uspostava županijskog sustava koordinacije destinacijskog upravljanja Pridonosi pokazateljima: TI-1 (identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija); TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	Općina Cetingrad
Ostali dionici	Karlovačka županija; TZ Karlovačke županije; TZ Grada Slunja; JU Regionalna razvojna agencija Karlovačke županije
Lokacija provedbe	Podcetin, Općina Cetingrad
Vremenski horizont	2026. – 2030.
Ključne točke projekta	• Lokacijska dozvola – 05.09.2025. (pravomoćna 01.10.2025.) • Građevinska dozvola za Etapu 1 – interpretacijski centar – 05.12.2025. (pravomoćna 04.02.2026.) • Prijava na poziv MRRFEU (VUP Karlovac) – 20.01.2026. • Izgradnja i opremanje interpretacijskog centra • Obnova i sanacija Citadele
Ukupna procijenjena vrijednost	1.742.309,65 EUR

Element	Opis
Okvirni izvori financiranja	Bespovratna sredstva – poziv MRRFEU „Revitalizacija kulturno-povijesne baštine… VUP Karlovac“: 1.275.000,00 EUR (73,18 %) Općina Cetingrad: 233.654,83 EUR (13,41 %) Karlovačka županija: 233.654,82 EUR (13,41 %)
Status dokumentacije	Pravomoćna lokacijska dozvola (2025.) i građevinska dozvola za Etapu 1 (2026.); glavni projekt CT 3 (2025.); izvedbeni projekt stalnog postava (2025.); projekt interpretacije; procjena klimatskog potvrđivanja (2025.).
Budući operater	Općina Cetingrad (upravitelj centra za potvrdu)
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Tablica 115. 7. Dodir civilizacija – Stari grad Drežnik

Element	Opis
Naziv projekta	Dodir civilizacija – Stari grad Drežnik
Kratki opis	Stari grad Drežnik pojedinačno je zaštićeno kulturno dobro (Z-291) i najznačajniji arheološki i arhitektonski lokalitet općine Rakovica, nekadašnja prva linija obrane frankopanskih posjeda. Projekt „Tematski park Stari grad Drežnik“ obuhvaća konzervaciju, obnovu i rekonstrukciju perimetralnih zidova uz arheološke radove. Unutar perimetra predviđeni su ugostiteljski objekt, info centar, gledalište-tribina i pozornica, rekonstrukcija drvenih mostova i novi most-vidikovac, a izvan njega uređene površine s parkiralištem. Lokalitet je u neposrednoj blizini NP Plitvička jezera.
Status značaja	DA – projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Konzervacija i prezentacija frankopanske utvrde; ključna točka programa „Plitvice i više“ (2.1.2) za zadržavanje gostiju NP-a.
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine Aktivnost: 2.3.1. Program „Dodir civilizacija“ Doprinosi i mjerama: 2.1. Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara Pridonosi pokazateljima: TI-1 (identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija); TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).

Element	Opis
Nositelj provedbe	Općina Rakovica
Ostali dionici	Karlovačka županija
Lokacija provedbe	Drežnik Grad, Općina Rakovica
Vremenski horizont	2026. – 2030.
Ključne točke projekta	• Sanacija atrija (obuhvat unutar časničke kuće) – 2022. (završeno) • Faza 1 – perimetralni zidovi, info centar, ugostiteljski objekt, tribina i mostovi • Faza 2 – uređene površine i parkiralište • Faza 3 – prometna površina
Ukupna procijenjena vrijednost	2.362.785,00 EUR
Okvirni izvori financiranja	EU fondovi, Karlovačka županija, Općina Rakovica
Status dokumentacije	Lokacijska dozvola za tematski park s fazama izgradnje; troškovnik I. faze; projekt u realizaciji.
Budući operater	Općina Rakovica
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Tablica 116. 8. Dodir civilizacija – Stari grad Ogulin

Element	Opis
Naziv projekta	Dodir civilizacija – Stari grad Ogulin
Kratki opis	Stari grad Ogulin djelomično je uređena utvrda u središtu grada u kojoj djeluju Zavičajni muzej Ogulin, posjetiteljski centar Ivanina kuća bajke i hotel baštine Frankopan; dvorište se koristi za manifestacije, osobito Ogulinski festival bajke. Obnova je predviđena u fazama: obnova zgrade konjušnice za muzejske potrebe (muzejski kafić, info prostor sa suvenirnicom, sanitarije i uredi), nabava vanjske tribine za događanja te dugoročno nova muzeološka koncepcija stalnog postava u palasu i cjelovita obnova kaštela.
Status značaja	DA – projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Obnova kaštela i Zavičajnog muzeja; povezano s Ivaninom kućom bajke i programom „Zavičaj bajki i rijeka“ (2.1.3); tribina za Ogulinski festival bajke (2.4).

Element	Opis
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine Aktivnost: 2.3.1. Program „Dodir civilizacija“ Doprinosi i mjerama: 2.1. Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara; 2.4. Cjelogodišnja događanja i ponuda izvan glavne sezone Pridonosi pokazateljima: TI-1 (identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija); TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); TP-1 (broj turističkih dolazaka u mjesecu najvećeg opterećenja); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	Grad Ogulin
Ostali dionici	Zavičajni muzej Ogulin; Karlovačka županija
Lokacija provedbe	Ogulin (Stari grad – Frankopanski kaštel)
Vremenski horizont	2026. – 2030.
Ključne točke projekta	• Građevinska dozvola za zgradu konjušnice – jesen 2021. (ishođena) • Novo krovište i unutarnje pregrade konjušnice • Opremanje konjušnice i nabava vanjske tribine • Muzeološka koncepcija novog stalnog postava u palasu
Ukupna procijenjena vrijednost	2.820.440,00 EUR
Okvirni izvori financiranja	Izvori nisu iskazani
Status dokumentacije	Konzervatorska studija Starog grada Ogulina (2017.); građevinska dozvola za konjušnicu (2021.); projektna dokumentacija za potez od Ivanine kuće bajke do konjušnice.
Budući operater	Zavičajni muzej Ogulin
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Tablica 117. 9. Dodir civilizacija – Povijesna jezgra Zvijezda

Element	Opis
Naziv projekta	Dodir civilizacija – Povijesna jezgra Zvijezda

Element	Opis
Kratki opis	Zvijezda je renesansna fortifikacija iz 1579. i zaštićena kulturno-povijesna cjelina (Z-2993, 33,83 ha) s 252 zgrade, koja gubi stambenu i gospodarsku funkciju. Grad Karlovac provodi njezinu revitalizaciju od 2014. (UPU 2017., Plan upravljanja Zvijezdom 2018.–2028.), a radovi traju od 2022. Ključni zahvat je rekonstrukcija i prenamjena Bosanskog magazina na Josipovom bastionu u restoran studentske prehrane, kafić, muzejski galerijski prostor i interpretacijski centar fortifikacijskog sustava u potkrovlju.
Status značaja	DA – projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Revitalizacija renesansne jezgre Karlovca – središnji baštinski proizvod (2.1.1); prostor za događanja (2.4); vraćanje stambene i gospodarske funkcije koristi stanovnicima (4.4).
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine Aktivnost: 2.3.1. Program „Dodir civilizacija“ Doprinosi i mjerama: 2.1. Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara; 2.4. Cjelogodišnja događanja i ponuda izvan glavne sezone; 4.4. Uključivanje stanovnika i vidljive koristi za lokalnu zajednicu Pridonosi pokazateljima: TI-1 (identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija); TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); TP-1 (broj turističkih dolazaka u mjesecu najvećeg opterećenja); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	Grad Karlovac
Ostali dionici	
Lokacija provedbe	Karlovac (Zvijezda – Josipov bastion, Bosanski magazin)
Vremenski horizont	2026. – 2028.
Ključne točke projekta	• Idejno rješenje rekonstrukcije Bosanskog magazina – 2019. (izrađeno) • Glavni projekt i građevinska dozvola • Rekonstrukcija i opremanje Bosanskog magazina • Otvaranje interpretacijskog centra fortifikacije – 2028.
Ukupna procijenjena vrijednost	3.958.688,00 EUR
Okvirni izvori financiranja	Izvori nisu iskazani
Status dokumentacije	UPU „Zvijezda“ (2017.); Plan upravljanja Zvijezdom 2018.–2028.; idejno rješenje Bosanskog magazina (2019.); projekt u provedbi.
Budući operater	Grad Karlovac
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Tablica 118. 10. Razvoj cikloturizma i biciklističke infrastrukture

Element	Opis
Naziv projekta	Razvoj cikloturizma i biciklističke infrastrukture
Kratki opis	Program uređenja, opremanja i označavanja biciklističke infrastrukture (trake, staze, vidikovci, odmorišta, signalizacija) te trasiranja i označavanja tranzitnih i tematskih cikloturističkih ruta na području Županije, koja raspolaže s gotovo 700 km biciklističkih staza. Provodi se prema Operativnom planu razvoja cikloturizma; postavljena je signalizacija, oprema (table, odmorišta, servisne stanice, brojači) i uveden standard „Cyclist Welcome“. U razdoblju Plana potrebna je obnova opreme i povezivanje s prekograničnim rutama i rutom Trans Dinarica 2.
Status značaja	DA – projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Uređenje i označavanje cikloturističkih ruta i odmorišta; aktivni turizam (2.1.1) i standard „Cyclist welcome“ kao oznaka specijalizirane ponude (2.1.4); brojači biciklističkog prometa (1.2.3).
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.2. Cikloturistička, pješačka i outdoor infrastruktura prema europskim standardima Aktivnost: 2.2.1. Servisne točke, punionice, odmorišta; 2.2.2. Prekogranične vezne rute; 2.2.3. Povezivanje s rutom Trans Dinarica 2 Doprinosi i mjerama: 2.1. Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara; 1.2. Upravljanje posjetiteljskim tokovima u zonama pritiska Pridonosi pokazateljima: TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); TP-1 (broj turističkih dolazaka u mjesecu najvećeg opterećenja); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	Karlovačka županija
Ostali dionici	Jedinice lokalne samouprave; lokalne turističke zajednice; TZ Karlovačke županije
Lokacija provedbe	Cijela Karlovačka županija
Vremenski horizont	Kontinuirano ulaganje u razdoblju Plana (2026.–2030.)
Ključne točke projekta	• Obnova postojeće opreme (table, odmorišta, servisne stanice, brojači) • Trasiranje i označavanje novih tematskih ruta • Spojne dionice s rutom Trans Dinarica 2 i prekogranične veze
Ukupna procijenjena vrijednost	Nije iskazana
Okvirni izvori financiranja	EU fondovi, MINTS, MPPI, Karlovačka županija

Element	Opis
Status dokumentacije	Operativni plan razvoja cikloturizma; prometni elaborati za postavljanje prometnih oznaka.
Budući operater	JLS i lokalne turističke zajednice (održavanje ruta); TZKŽ (koordinacija)
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Tablica 119. 11. Razvoj planinarskog i pješačko-izletničkog turizma

Element	Opis
Naziv projekta	Razvoj planinarskog i pješačko-izletničkog turizma
Kratki opis	Program uređenja i opremanja šetnica, vidikovaca, tematskih i planinarskih staza (uključujući Via Dinarica) te planinarskih domova. Obuhvaća park-šumu Kozjača u Karlovcu, Sabljake i Klek u Ogulinu, Petrovu goru, Žumberačko gorje te šetnice Tounjčica u Tounju, Vranyczanyevu šetnicu i Veprinu u Žakanju.
Status značaja	DA – projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Šetnice, tematske i planinarske staze (Klek, Petrova gora, Žumberak) – aktivni i eko fokus (2.1.1); dio ulaganja na Kordunu/Petrovoj gori kao mala javna infrastruktura (4.3.2).
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.2. Cikloturistička, pješačka i outdoor infrastruktura prema europskim standardima Aktivnost: 2.2 – pješačka i outdoor infrastruktura (staze, vidikovci, planinarski domovi, Via Dinarica) Doprinosi i mjerama: 2.1. Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara; 4.3. Aktivacija slabije razvijenih područja (Kordun, Pokuplje, Plaško-saborsko) Pridonosi pokazateljima: TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	Karlovačka županija
Ostali dionici	Jedinice lokalne samouprave; planinarska društva; javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima
Lokacija provedbe	Cijela Karlovačka županija (Kozjača, Sabljaci i Klek, Petrova gora, Žumberačko gorje, Tounjčica, Vranyczanyeva šetnica, Veprina i dr.)

Element	Opis
Vremenski horizont	Kontinuirano ulaganje u razdoblju Plana (2026.–2030.)
Ključne točke projekta	• Uređenje i opremanje prioritetnih staza i vidikovaca • Uređenje i opremanje planinarskih domova • Signalizacija i povezivanje s Via Dinarica
Ukupna procijenjena vrijednost	Nije iskazana
Okvirni izvori financiranja	EU fondovi, MINTS, HTZ, Karlovačka županija
Status dokumentacije	Dokumentacija izrađena za pojedine lokacije.
Budući operater	JLS, planinarska društva i javne ustanove (po lokaciji)
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Tablica 120. 12. Razvoj kupališne infrastrukture

Element	Opis
Naziv projekta	Razvoj kupališne infrastrukture
Kratki opis	Program uređenja i opremanja kupališta i izletišta na rijekama i jezerima: TRSC Korana – Donji Velemerić, Vodeni grad – Duga Resa, kupališta Jurovo, Pravutina i Bubnjarci (Žakanje), Foginovo (Karlovac), gradsko kupalište Slunj, Sabljaci (Ogulin), gradsko kupalište Ozalj te kupališta na Mrežnici, Korani, Kupi i Dobri. Zahvati se moraju uskladiti s pravilima korištenja rijeka, prihvatnim kapacitetom i zaštitom voda.
Status značaja	DA – projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Uređenje kupališta na Kupi, Korani, Mrežnici i Dobri; nužno uskladiti s pravilima korištenja rijeka i prihvatnim kapacitetom (1.2.1) i zaštitom voda (1.3); prilika za pristupačna kupališta (3.2.2) i malu javnu infrastrukturu (4.3.2).

Element	Opis
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.2. Cikloturistička, pješačka i outdoor infrastruktura prema europskim standardima Aktivnost: 2.2 – outdoor infrastruktura uz rijeke i jezera Doprinosi i mjerama: 1.2. Upravljanje posjetiteljskim tokovima u zonama pritiska; 1.3. Zaštita rijeka, voda i krajobraza kao temeljnog turističkog resursa; 3.2. Pristupačna destinacija za sve; 4.3. Aktivacija slabije razvijenih područja (Kordun, Pokuplje, Plaško-saborsko) Pridonosi pokazateljima: TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); TP-1 (broj turističkih dolazaka u mjesecu najvećeg opterećenja); BR-1 (udio zaštićenih područja u ukupnoj površini destinacije); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	Karlovačka županija
Ostali dionici	Jedinice lokalne samouprave; lokalne turističke zajednice
Lokacija provedbe	Kupališta na Kupi, Korani, Mrežnici i Dobri te jezeru Sabljaci
Vremenski horizont	Kontinuirano ulaganje u razdoblju Plana (2026.–2030.)
Ključne točke projekta	• Prioritizacija lokacija prema prihvatnom kapacitetu • Uređenje i opremanje prioritetnih kupališta • Prilagodba kupališta osobama s invaliditetom
Ukupna procijenjena vrijednost	Nije iskazana
Okvirni izvori financiranja	EU fondovi, MINTS, HTZ, Karlovačka županija
Status dokumentacije	Dokumentacija izrađena za pojedine lokacije.
Budući operater	JLS (po lokaciji)
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Tablica 121. 13. Interpretacijski i posjetiteljski centar „Vrlovka – kuća šišmiša“

Element	Opis
Naziv projekta	Interpretacijski i posjetiteljski centar „Vrlovka – kuća šišmiša“

Element	Opis
Kratki opis	Interpretacijski i posjetiteljski centar „Dorina kuća – Skriveni svijet špilje Vrlovke“ zamišljen je kao zatvoreni prostor s replikom ambijenta špilje, njezine flore i faune, uz prikaz živih eksponata i suvremene digitalne alate (hologram, 3D šetnja, 3D print, storytelling). Centar uključuje prostore za edukaciju i znanstveno istraživanje, višenamjensku dvoranu za kongrese i predavanja te suvenirnicu, a interpretacija obuhvaća prirodnu, kulturnu i nematerijalnu baštinu sjeverozapadnog dijela Županije s ciljem cjelogodišnjeg posjećivanja.
Status značaja	DA – projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Interpretacijski centar s replikom špilje i digitalnim prikazima (hologram, 3D) – zamjenski doživljaj smanjuje pritisak na špilju (1.3); eko fokus (2.1.1); zatvoreni sadržaj i kongresna dvorana za cjelogodišnju ponudu (2.4).
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine Aktivnost: 2.3.2. Digitalna interpretacija (audio vodiči, AR) Doprinosi i mjerama: 1.3. Zaštita rijeka, voda i krajobraza kao temeljnog turističkog resursa; 2.1. Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara; 2.4. Cjelogodišnja događanja i ponuda izvan glavne sezone Pridonosi pokazateljima: TI-1 (identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija); TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); BR-1 (udio zaštićenih područja u ukupnoj površini destinacije); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	JU Natura Viva
Ostali dionici	Općina Kamanje
Lokacija provedbe	Kamanje (uz zonu zaštite špilje Vrlovke)
Vremenski horizont	2026. – 2030.
Ključne točke projekta	• Interpretacijski plan špilje Vrlovke – 04.03.2020. (izrađen) • Studija izvodljivosti – 2020. (izrađena) • Otkup zemljišta (Općina Kamanje) – 21.01.2021. • Izgradnja i opremanje centra
Ukupna procijenjena vrijednost	6.866.889,72 EUR
Okvirni izvori financiranja	EU fondovi, MRRFEU, MINTS
Status dokumentacije	Interpretacijski plan (2020.); studija izvodljivosti (2020.); građevinska dozvola – projekt spreman za provedbu.
Budući operater	JU Natura Viva

Element	Opis
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Tablica 122. 14. Obnova i revitalizacija spomenika parkovne arhitekture Vrbanićevog perivoja u Karlovcu

Element	Opis
Naziv projekta	Obnova i revitalizacija spomenika parkovne arhitekture Vrbanićevog perivoja u Karlovcu
Kratki opis	Vrbanićev perivoj jedini je karlovački park zaštićen kao spomenik parkovne arhitekture (1970., 4,32 ha). Projekt je početak sustavne obnove perivoja u hortikulturnom i sociokulturnom smislu, s ciljem vraćanja njegove uloge mjesta odmora, šetnje, rekreacije i kulturnih sadržaja za građane i posjetitelje. Aktivnosti uključuju inventarizaciju i monitoring vrsta, elemente za očuvanje bioraznolikosti, idejno i glavni projekt obnove, izvedbu zahvata, edukaciju vodiča, manifestacije, edukativne programe za vrtiće i škole te suvenire i promotivne alate.
Status značaja	DA – projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Obnova zaštićenog perivoja (krajobrazna vrijednost, zelena infrastruktura – 1.3) i vraćanje parka građanima i posjetiteljima (4.4).
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine Aktivnost: 2.3 – valorizacija prirodne baštine (spomenik parkovne arhitekture) Doprinosi i mjerama: 1.3. Zaštita rijeka, voda i krajobraza kao temeljnog turističkog resursa; 4.4. Uključivanje stanovnika i vidljive koristi za lokalnu zajednicu Pridonosi pokazateljima: TI-1 (identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija); TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); BR-1 (udio zaštićenih područja u ukupnoj površini destinacije); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	JU Natura Viva
Ostali dionici	Grad Karlovac
Lokacija provedbe	Karlovac (Vrbanićev perivoj)
Vremenski horizont	2026. – 2030.

Element	Opis
Ključne točke projekta	• Nacrt Plana upravljanja perivojem upućen Ministarstvu – 28.01.2021. • Idejno rješenje obnove perivoja – datum za potvrdu • Glavni/izvedbeni projekti i dozvole – datum za potvrdu • Realizacija zahvata i programi za posjetitelje – datum za potvrdu
Ukupna procijenjena vrijednost	265.445,62 EUR
Okvirni izvori financiranja	EU fondovi, MRRFEU, MINZO, Karlovačka županija
Status dokumentacije	Idejno rješenje; nacrt Plana upravljanja Vrbanićevim perivojem (2021.).
Budući operater	JU Natura Viva
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan – dostavlja nositelj
Prioritet	

Tablica 123. 15. Interpretacijski centar Lasinjske kulture

Element	Opis
Naziv projekta	Interpretacijski centar Lasinjske kulture
Kratki opis	Izgradnja muzejsko-edukativno-turističkog kompleksa s multimedijalnim interpretacijskim centrom lasinjske kulture (448 m²), 35 km od Zagreba. Građevina je oblikovana prema tradicijskoj dugoj kući sa slamnatim krovom, a sadrži info pult, suvenirnicu, dječju igraonicu, kafić i izložbeni postav. Uz centar se uređuju amfiteatar, dječje igralište i parkiralište; predviđeni su demonstracijski centar izrade suvenira, edukativne radionice za škole, mobilna aplikacija te vođene pješačke i biciklističke ture poučnom stazom koja povezuje nalazišta lasinjske kulture.
Status značaja	DA – projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Multimedijalni interpretacijski centar i edukacija (školske grupe – 2.1.3); demonstracijski centar i prodaja suvenira lasinjske kulture (4.1.3); aktivacija Pokuplja (4.3).

Element	Opis
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine Aktivnost: 2.3 – valorizacija i interpretacija kulturne baštine Doprinosi i mjerama: 2.1. Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara; 4.1. Povezivanje turizma s lokalnom poljoprivredom, obrtom i kreativnim industrijama; 4.3. Aktivacija slabije razvijenih područja (Kordun, Pokuplje, Plaško-saborsko) Pridonosi pokazateljima: TI-1 (identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija); TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); PGS-2 (poslovni prihodi poduzetnika u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	Općina Lasinja
Ostali dionici	Karlovačka županija; Arheološki muzej u Zagrebu (stručno savjetodavno tijelo)
Lokacija provedbe	Lasinja (k.č. 918/1 i 918/3 k.o. Lasinja)
Vremenski horizont	2026. – 2030.
Ključne točke projekta	• Glavni projekt i projekt opremanja; pravomoćna građevinska dozvola – 2026. (ishođeno) • Izgradnja objekta interpretacijskog centra – • Stalni postav i opremanje interijera
Ukupna procijenjena vrijednost	5.675.533,71 EUR
Okvirni izvori financiranja	Izgradnja objekta – Općina Lasinja, Karlovačka županija, MINKIM, EU fondovi: 2.885.034,83 EUR (50,83 %) Stalni postav i opremanje – Općina Lasinja, Karlovačka županija, MINKIM, EU fondovi: 2.790.498,88 EUR (49,17 %)
Status dokumentacije	Glavni projekt i projekt opremanja; pravomoćna građevinska dozvola.
Budući operater	Općina Lasinja
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Tablica 124. 16. Centar za posjetitelje Slava Raškaj s rekonstrukcijom ulice Kaptol

Element	Opis
Naziv projekta	Centar za posjetitelje Slava Raškaj s rekonstrukcijom ulice Kaptol

Element	Opis
Kratki opis	Izgradnja Centra za posjetitelje posvećenog Slavi Raškaj, najznačajnijoj hrvatskoj impresionističkoj slikarici rođenoj u Ozlju, te rekonstrukcija ulice Kaptol radi pristupačnosti i prometne povezanosti Centra. Projekt brendira Ozalj kao „Slavin grad“. Centar sadrži info pult sa suvenirnicom, izložbene dvorane, multifunkcionalnu dvoranu, bistro i depo umjetnina. Predviđene su tematske kulturno-turističke rute („Putevima Slave Raškaj“), radionice i edukacije te suradnja s lokalnim malim proizvođačima u suvenirnici.
Status značaja	NE – projekt koji pridonosi provedbi mjera
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Centar za posjetitelje posvećen Slavi Raškaj; rekonstrukcija ulice Kaptol radi pristupačnosti (3.2); brendiranje Ozlja kao „Slavin grad“ (3.3); suvenirnica s proizvodima lokalnih proizvođača (4.1.3).
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine Aktivnost: 2.3 – valorizacija i interpretacija kulturne baštine Doprinosi i mjerama: 3.2. Pristupačna destinacija za sve; 3.3. Brend, digitalni marketing i destinacijska platforma; 4.1. Povezivanje turizma s lokalnom poljoprivredom, obrtom i kreativnim industrijama Pridonosi pokazateljima: TI-1 (identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija); TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); PD-1 (udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	Grad Ozalj
Ostali dionici	Zavičajni muzej Ozalj; POU Katarina Zrinska – Ozalj; Karlovačka županija
Lokacija provedbe	Ozalj (ulica Kaptol)
Vremenski horizont	2026. – 2030.
Ključne točke projekta	• Građevinska dozvola – ishođena • Prijava na izvor financiranja • Izgradnja Centra i rekonstrukcija ulice Kaptol • Opremanje i otvaranje Centra
Ukupna procijenjena vrijednost	3.477.028,59 EUR
Okvirni izvori financiranja	Grad Ozalj, Karlovačka županija, HTZ, MINTS, MRRFEU, Ministarstvo kulture i medija, Fondovi EU
Status dokumentacije	Građevinska dozvola – projekt spreman za provedbu.
Budući operater	Zavičajni muzej Ozalj

Element	Opis
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Tablica 125. 17. Izgradnja kampa sa sportskim i cikloturističkim sadržajem – Kamp Lasinja

Element	Opis
Naziv projekta	Izgradnja kampa sa sportskim i cikloturističkim sadržajem – Kamp Lasinja
Kratki opis	Izgradnja i opremanje kampa kategorije 4* za do 48 gostiju koji posluje 12 mjeseci godišnje: 7 kamp parcela, 3 drvene kućice i 2 šatora, restoran s recepcijom i sanitarni čvorovi, uz grijanje dizalicama topline i spremnik za kišnicu. Sportsko-rekreacijska cjelina uključuje adrenalinski park (zip line, poligoni, stijena za penjanje), biciklistički park (pumptrack i skills park), servis za bicikle, dječje igralište i edukativni tematski park. Predviđeni su sadržaji za osobe s invaliditetom i dva mjesta za punjenje električnih vozila.
Status značaja	NE – projekt koji pridonosi provedbi mjera
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC4. Turizam kao pokretač lokalnog gospodarstva, ravnomjernog razvoja i kvalitete života. Kamp 4* u slabije razvijenom Pokuplju; cikloturistički sadržaji i servisna točka (2.2.1); rad 12 mjeseci (2.4); kvalitetan smještaj (3.1).
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 4.3. Aktivacija slabije razvijenih područja (Kordun, Pokuplje, Plaško-saborsko) Aktivnost: 4.3 – novi smještajni kapacitet u Pokuplju Doprinosi i mjerama: 2.2. Cikloturistička, pješačka i outdoor infrastruktura prema europskim standardima; 2.4. Cjelogodišnja događanja i ponuda izvan glavne sezone; 3.1. Podizanje kvalitete smještajne i ugostiteljske ponude Pridonosi pokazateljima: PGS-1 (broj zaposlenih u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane); PGS-2 (poslovni prihodi poduzetnika u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane); TP-1 (broj turističkih dolazaka u mjesecu najvećeg opterećenja); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	Općina Lasinja
Ostali dionici	Karlovačka županija
Lokacija provedbe	Lasinja (k.č. 1720/2 k.o. Lasinja, zona T4)
Vremenski horizont	2026. – 2030.

Element	Opis
Ključne točke projekta	• A5 Studijska i projektno-tehnička dokumentacija; građevinska dozvola – ishođeno • A1 Građenje i opremanje kampa • A2 Digitalizacija i promocija; A4 informiranje i vidljivost • Otvaranje kampa
Ukupna procijenjena vrijednost	3.353.502,79 EUR
Okvirni izvori financiranja	Općina Lasinja, Karlovačka županija, MINTS, EU fondovi
Status dokumentacije	Građevinska dozvola – projekt spreman za provedbu.
Budući operater	Općina Lasinja (model upravljanja kampom za potvrdu)
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Tablica 126. 18. Izletište „Baraćeve špilje“

Element	Opis
Naziv projekta	Izletište „Baraćeve špilje“
Kratki opis	Cilj projekta je održivo korištenje značajnog krajobraza Baraćeve špilje i produljenje boravka posjetitelja razvojem posjetiteljske infrastrukture i novih sadržaja. Već je moderniziran sustav posjećivanja Gornje Baraćeve špilje, izgrađene su tri pješačke staze (9, 3 i 2 km), poučna staza Ledenog doba, info kiosk sa suvenirnicom i dječje igralište. U razdoblju Plana planiraju se ugostiteljski sadržaj, sanitarni čvor, parkiralište, odmorišta, amfiteatar i šumski park te daljnji razvoj multimedijalnih i interaktivnih sadržaja.
Status značaja	DA – projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije
Doprinos održivosti / strateškim ciljevima	SC2. Cjelogodišnja, integrirana i doživljajna ponuda koja produljuje boravak. Posjetiteljska infrastruktura u značajnom krajobrazu; upravljanje posjetiteljima u zaštićenom području (1.2); dio ponude „Plitvice i više“ (2.1.2); prilika za pristupačne sadržaje (3.2.2).

Element	Opis
Veza s mjerom i pokazateljem	Primarna mjera: 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine Aktivnost: 2.3 – valorizacija i interpretacija prirodne baštine (multimedijalni i interaktivni sadržaji) Doprinosi i mjerama: 1.2. Upravljanje posjetiteljskim tokovima u zonama pritiska; 2.1. Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara; 3.2. Pristupačna destinacija za sve Pridonosi pokazateljima: TI-1 (identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija); TP-2 (prosječna duljina boravka turista); ZT-1 (zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji); TP-1 (broj turističkih dolazaka u mjesecu najvećeg opterećenja); OUD-1 (stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom).
Nositelj provedbe	JU Baraćeve špilje
Ostali dionici	Općina Rakovica; Karlovačka županija
Lokacija provedbe	Nova Kršlja, Općina Rakovica
Vremenski horizont	2026. – 2030.
Ključne točke projekta	• Modernizacija posjećivanja, pješačke i poučna staza – završeno (prethodne faze) • Ugostiteljski sadržaj, sanitarni čvor i parkiralište • Odmorišta, amfiteatar i šumski park • Multimedijalni i interaktivni sadržaji
Ukupna procijenjena vrijednost	3.793.776,93 EUR
Okvirni izvori financiranja	JU Baraćeve špilje, Općina Rakovica, Karlovačka županija, MRRFEU, MINTS, EU fondovi
Status dokumentacije	Građevinska dozvola – projekt spreman za provedbu.
Budući operater	JU Baraćeve špilje
Godišnji operativni trošak	Nije iskazan
Prioritet	

Najveći broj projekata usmjeren je na mjeru 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine (16 projekata, od čega 11 u okviru programa „Dodir civilizacija“) i mjeru 2.2. Cikloturistička, pješačka i outdoor infrastruktura (4 projekta). Mjera 2.1. nema zasebnih projekata, ali joj doprinosi 15 projekata, što potvrđuje da se integrirani proizvodi i itinerari grade upravo na baštinskim i outdoor ulaganjima.

Mjere 1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 3.1., 3.2., 3.3., 4.1., 4.2. i 4.4. nemaju projekt kojem su primarna mjera. Riječ je pretežno o organizacijskim, promotivnim i razvojnim („mekim“) mjerama čiji su nositelji TZ Karlovačke županije, Karlovačka županija i lokalne turističke zajednice, a provode se kroz godišnje programe rada.

Projekti Karlovačke županije nisu izolirane investicije, već operativni nositelji provedbe mjera i strateških ciljeva Plana. Njihova realizacija ponajprije pridonosi strateškom cilju SC2: obnovom i interpretacijom starih gradova, interpretacijskim centrima i outdoor infrastrukturom stvara se fizička osnova za višednevne proizvode, dulji boravak i disperziju gostiju izvan Rakovice i Slunja. Projekti istodobno podupiru upravljanje posjetiteljima i zaštitu resursa (SC1), kvalitetu i prepoznatljivost destinacije (SC3) te aktivaciju Korduna, Pokuplja i plaško-saborskog područja (SC4). Infrastrukturna ulaganja daju puni učinak tek uz provedbu „mekih“ mjera – koordinacije, edukacije, brendiranja i uključivanja lokalnih proizvođača – koje osiguravaju tržišnu funkcionalnost i multiplikativne učinke na lokalno gospodarstvo.

8.2. Projekti posebnog značaja za razvoj destinacije

Prema Zakonu o turizmu (NN 156/23), projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije je projekt koji je kao takav naveden u planu upravljanja destinacijom, a pridonosi provedbi plana i strateškom cilju utvrđenom aktima strateškog planiranja za razvoj turizma. Takav projekt mora predviđati značajan i mjerljiv pozitivan financijski učinak na turizam i povezane sektore, započeti s provedbom u razdoblju važenja Plana, imati izrađenu barem minimalnu studijsku ili projektnu dokumentaciju i vrijediti najmanje 1.000.000 eura. Nositelj može biti turistička zajednica, jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, javna ustanova ili trgovačko društvo u većinskom vlasništvu jedinice samouprave ili Republike Hrvatske. Projekti od posebnog značaja imaju prednost pri sufinanciranju iz Fonda za turizam i drugih namjenskih izvora.

Na temelju tih kriterija, iz popisa projekata koji pridonose provedbi mjera Plana izdvojeno je 18 projekata od posebnog značaja. Obuhvaćaju mrežu frankopanskih i krajiških utvrda okupljenih u program „Dodir civilizacija“, županijske programe razvoja cikloturističke, pješačke i kupališne infrastrukture, interpretacijske centre prirodne i kulturne baštine te projekte prometne povezanosti.

9. Mjerenje napretka i izvješće o provedbi

Izvješće o provedbi

Sukladno Pravilniku o metodologiji izrade Plana upravljanja destinacijom (NN 112/2024), kontinuirano praćenje provedbe, vrednovanje ostvarenih rezultata te redovito izvješćivanje predstavljaju ključne preduvjete za uspješnu realizaciju Plana upravljanja destinacijom Karlovačka županija za razdoblje 2026.–2030. godine. Sustav praćenja omogućava pravodobno utvrđivanje stupnja provedbe definiranih mjera i aktivnosti, procjenu ostvarenja razvojnih ciljeva te identifikaciju eventualnih odstupanja, izazova i novih okolnosti koje mogu utjecati na razvoj destinacije.

S obzirom na dinamične promjene turističkog tržišta, klimatske izazove, promjene u obrascima putovanja te razvoj novih turističkih proizvoda i usluga, Plan upravljanja destinacijom promatra se kao strateški dokument koji zahtijeva kontinuirano praćenje i prilagodbu. Stoga je potrebno osigurati redovitu evaluaciju svih aktivnosti definiranih Planom, uz praćenje ostvarenja pokazatelja održivosti, turističkog razvoja i zadovoljstva ključnih dionika.

Nositelj koordinacije provedbe i praćenja Plana je Turistička zajednica Karlovačke županije u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, lokalnim turističkim zajednicama, javnim ustanovama, razvojnim agencijama, gospodarskim subjektima te ostalim relevantnim dionicima uključenima u upravljanje destinacijom.

Tablica 127. Okvir praćenja obveznih pokazatelja održivosti i postupak izvješćivanja

Oznaka	Pokazatelj	Izvor podataka	Učestalost	Nositelj prikupljanja
ZL-1	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone	eVisitor; DZS	jednom godišnje	TZKŽ
ZL-2	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom	anketa lokalnog stanovništva	svake 2 god. (ITR I–II) / 4 god. (ITR III–IV)	TZKŽ i lokalne TZ
ZT-1	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji	anketa turista i jednodnevnih posjetitelja	svake 2 god. (ITR I–II) / 4 god. (ITR III–IV)	TZKŽ i lokalne TZ
PD-1	Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom	evidencija TZ-a (turistički katastar), evidencija JTI	svake 2 godine	lokalne TZ; objedinjuje TZKŽ
SD-1	Broj organiziranih turističkih ambulanti	Karlovačka županija / JLS	jednom godišnje	Karlovačka županija
UVR-1	Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju i potrošnje stalnog stanovništva	isporučitelji vodnih usluga; eVisitor; DZS	svake 2 godine	komunalna poduzeća; TZKŽ

GO-1	Omjer količine komunalnog otpada po noćenju turista i otpada stanovništva	davatelji usluge prikupljanja otpada; eVisitor; DZS	svake 2 godine	komunalna poduzeća; TZKŽ
BR-1	Udio zaštićenih područja u ukupnoj površini destinacije	Bioportal; JU Natura Viva	svake 4 godine	JU Natura Viva; TZKŽ
UEN-1	Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju i potrošnje stalnog stanovništva	HEP ODS; eVisitor; DZS	svake 4 godine	TZKŽ
UPK-1	Postojanje sustava prilagodbe klimatskim promjenama i procjene rizika	upravni odjeli Županije i JLS-ova	svake 2 godine	Karlovačka županija
TP-1	Broj turističkih dolazaka u mjesecu najvećeg opterećenja	eVisitor	jednom godišnje	TZKŽ
TP-2	Prosječna duljina boravka turista	eVisitor	jednom godišnje	TZKŽ
PGS-1	Broj zaposlenih u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane	HZMO/HZZ/ nadležno ministarstvo	jednom godišnje	TZKŽ
PGS-2	Poslovni prihodi poduzetnika u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane	FINA / Porezna uprava	jednom godišnje	TZKŽ
TI-1	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija	Registar kulturnih dobara; Bioportal; TZ	jednom godišnje	lokalne TZ; objedinjuje TZKŽ
OUD-1	Stanje provedbe aktivnosti Plana upravljanja destinacijom	TZKŽ; JLS-ovi; nositelji mjera	jednom godišnje	TZKŽ
OUP-1	Broj noćenja po hektaru izgrađenog područja	eVisitor; prostorni planovi JLS-ova	svake 2 godine	TZKŽ

Nazivi pokazatelja usklađuju se doslovno s Prilogom III. Pravilnika o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24). Postupak godišnjeg izvješćivanja: (1) nositelji podataka dostavljaju podatke TZ Karlovačke županije do 31. siječnja za prethodnu godinu; (2) TZKŽ izračunava pokazatelje, prikazuje ulazne podatke i priprema nacrt izvješća o provedbi Plana do 28. veljače; (3) Turističko vijeće TZKŽ utvrđuje izvješće i dostavlja ga predstavničkom tijelu Karlovačke županije do 31. ožujka tekuće godine; (4) izračunate vrijednosti i vizualizacija pokazatelja objavljuju se na mrežnim stranicama TZKŽ u pravilu u svibnju.

Sukladno zakonskim obvezama, Turističko vijeće Turističke zajednice Karlovačke županije dužno je do 31. ožujka tekuće godine predstavničkom tijelu Karlovačke županije dostaviti Izvješće o realizaciji Plana upravljanja destinacijom za prethodnu godinu. Izvješće treba pružiti cjelovit pregled ostvarenih aktivnosti, postignutih rezultata i ostvarenja definiranih pokazatelja, kao i pregled izazova koji su utjecali na provedbu pojedinih mjera.

Posebna pozornost posvetit će se praćenju pokazatelja propisanih Zakonom o turizmu i Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/2024), uključujući pokazatelje turističkog prometa, strukture smještajnih kapaciteta, zadovoljstva turista i lokalnog stanovništva,

održivog korištenja resursa, gospodarskih učinaka turizma te drugih pokazatelja relevantnih za razvoj Karlovačke županije kao održive kontinentalne destinacije.

U slučaju značajnijih odstupanja od planiranih ciljeva, pojave novih razvojnih okolnosti ili identificiranih prepreka u provedbi, odgovorni dionici dužni su pravodobno predložiti potrebne korektivne mjere te o tome obavijestiti nadležna tijela Karlovačke županije. Na taj način osigurava se fleksibilnost sustava upravljanja i mogućnost prilagodbe Plana novim razvojnim potrebama destinacije.

Sukladno odredbama Pravilnika, eventualne izmjene i dopune Plana upravljanja destinacijom Karlovačke županije moraju sadržavati:

- obrazloženje razloga za izmjene i dopune Plana,
- ocjenu ostvarenja postavljenih razvojnih ciljeva,
- pregled mjera i aktivnosti koje nisu provedene te obrazloženje razloga njihove neprovedbe,
- pregled dodatnih mjera i aktivnosti koje nisu bile predviđene izvornim Planom, ali su potrebne za ostvarenje razvojnih ciljeva i strateškog smjera razvoja destinacije.

Radi osiguravanja učinkovitog sustava praćenja i izvješćivanja preporučuje se:

- uspostaviti jedinstvenu strukturu izvješćivanja usklađenu sa strateškim ciljevima i mjerama Plana upravljanja destinacijom,
- definirati prioritetna područja praćenja i izvješćivanja s naglaskom na održivost, kvalitetu života lokalnog stanovništva i konkurentnost destinacije,
- osigurati redovito prikupljanje podataka iz relevantnih izvora (eVisitor, DZS, FINA, sustavi turističkih zajednica, lokalne ankete i istraživanja),
- uspostaviti koordinirani sustav dostave, obrade i verifikacije podataka između Turističke zajednice Karlovačke županije, lokalnih turističkih zajednica i jedinica lokalne samouprave,
- osigurati redovitu kontrolu kvalitete podataka i izvješća,
- koristiti rezultate praćenja kao podlogu za donošenje razvojnih odluka i usmjeravanje budućih investicija u turizmu.

Takvim pristupom Karlovačka županija osigurat će transparentno, učinkovito i prilagodljivo upravljanje destinacijom te kontinuirano unaprjeđenje održivosti, kvalitete turističkog doživljaja i konkurentnosti na domaćem i međunarodnom turističkom tržištu.

Literatura

Propisi i akti

1. Zakon o turizmu, Narodne novine, br. 156/2023.
2. Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, Narodne novine, br. 52/2019, 42/2020.
3. Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 123/2017, 151/2022.
4. Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja, Narodne novine, br. 127/2019.
5. Zakon o vodama, Narodne novine, br. 66/2019, 84/2021, 47/2023.

6. Zakon o gospodarenju otpadom, Narodne novine, br. 84/2021, 142/2023.
7. Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom, Narodne novine, br. 112/2024.
8. Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta, Narodne novine, br. 112/2024.
9. Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma, Narodne novine, br. 112/2024.
10. Pravilnik o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti, Narodne novine, br. 78/2013.
11. Uredba o razvrstavanju željezničkih pruga, Narodne novine, br. 84/2021.
12. Odluka o razvrstavanju javnih cesta, Narodne novine, br. 109/2025.
13. Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti, Narodne novine, br. 3/2024.
14. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine, Narodne novine, br. 13/2021.
15. Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine, Narodne novine, br. 2/2023.
16. Odluka o donošenju Nacionalnog plana razvoja održivog turizma do 2027. godine i Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana razvoja održivog turizma za razdoblje do 2025. godine, Narodne novine, br. 97/2023.
17. Odluka o donošenju Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana razvoja održivog turizma za razdoblje do 2027. godine, Narodne novine, br. 38/2026.
18. Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 106/2017.
19. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu, Narodne novine, br. 46/2020.
20. Strategija razvitka riječnog prometa u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2022. do 2032. godine, Narodne novine, br. 87/2022.
21. Plan upravljanja vodnim područjima 2022. – 2027., Narodne novine, br. 84/2023.
22. Prostorni plan područja posebnih obilježja Nacionalnog parka Plitvička jezera, Narodne novine, br. 49/2014, 32/2018.
23. Prostorni plan Parka prirode Žumberak – Samoborsko gorje, Narodne novine, br. 125/2014.
24. Ministarstvo turizma i sporta (2024.). Smjernice i upute za izradu plana upravljanja destinacijom. Zagreb, rujan 2024.
25. Ministarstvo turizma i sporta (2024.). Smjernice za provođenje istraživanja zadovoljstva cjelokupnim boravkom u destinaciji – ankete turista i jednodnevnih posjetitelja, verzija V_1. Zagreb, rujan 2024.
26. Ministarstvo turizma i sporta (2024.). Smjernice za provođenje istraživanja stavova lokalnog stanovništva. Zagreb.
27. Ministarstvo turizma i sporta (2025.). Smjernice za provođenje istraživanja gospodarskih subjekata, verzija V.1. Zagreb, veljača 2025.
28. Ministarstvo turizma i sporta (2023.). Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine. Zagreb, kolovoz 2023.

29. Ministarstvo turizma i sporta / Institut za turizam. Indeks turističke razvijenosti (ITR) – metodologija i otvoreni podaci. Dostupno na: mint.gov.hr i iztzg.hr/hr/itr.

30. Ministarstvo turizma (2015.). Akcijski plan razvoja cikloturizma. Zagreb: Ministarstvo turizma Republike Hrvatske.

31. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture (2023.). Nacionalni plan razvoja biciklističkog prometa za razdoblje od 2023. do 2027. godine. Zagreb.

32. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (2023.). Plan razvoja geotermalnog potencijala Republike Hrvatske do 2030. godine. Zagreb, svibanj 2023.

33. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Indeks razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave – izvještaj za referentno razdoblje 2018. – 2022. Zagreb.

Dokumenti Karlovačke županije i jedinica lokalne samouprave

34. Karlovačka županija (2023.). Plan razvoja Karlovačke županije 2021. – 2027. Glasnik Karlovačke županije, br. 14/2023.

35. Karlovačka županija (2025.). Provedbeni program Karlovačke županije za mandatno razdoblje 2025. – 2029. Karlovac.

36. Karlovačka županija (2019.). Strategija razvoja turizma Karlovačke županije do 2025. godine (Analiza stanja i strategija razvoja turizma Karlovačke županije do 2025.). Glasnik Karlovačke županije, br. 10/2019.

37. Karlovačka županija (2015.). Strategija razvoja lovnog i ribolovnog turizma Karlovačke županije do 2020. godine. Karlovac (usvojena na Županijskoj skupštini 3. ožujka 2015.).

38. Karlovačka županija (2017.). Operativni plan razvoja cikloturizma Karlovačke županije (voditelj studije: Z. Klarić). Zagreb, listopad 2017.

39. Karlovačka županija (2020.). Strategija „Pametna županija“ – strategija pametne Karlovačke županije. Karlovac.

40. Karlovačka županija. Prostorni plan Karlovačke županije. Glasnik Karlovačke županije, br. 26/01, 33/01 – ispravak, 36/08 – pročišćeni tekst, 56/13, 07/14 – ispravak, 50b/14, 06c/17, 29c/17 – pročišćeni tekst, 8a/18, 19/18 – pročišćeni tekst, 57c/22, 10/23 – pročišćeni tekst.

41. Karlovačka županija (2025.). VII. izmjene i dopune Prostornog plana Karlovačke županije. Glasnik Karlovačke županije, br. 25/2025.

42. Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Karlovačke županije (2025.). Izvješće o stanju u prostoru Karlovačke županije za razdoblje 2020. – 2024. Glasnik Karlovačke županije, br. 53a/2025, Karlovac, 19. prosinca 2025.

43. Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Karlovačke županije (2025.). Studija razvoja zelene infrastrukture Karlovačke županije. Karlovac.

44. IRES EKOLOGIJA d.o.o. (2023.). Analiza razvoja solarnog potencijala Karlovačke županije – stručna podloga za VII. izmjene i dopune Prostornog plana Karlovačke županije. Naručitelj: Karlovačka županija. Zagreb, kolovoz 2023.

45. IRES EKOLOGIJA d.o.o. (2025.). Strateška studija o utjecaju na okoliš VII. izmjena i dopuna Prostornog plana Karlovačke županije. Zagreb.

46. Regionalna energetsko-klimatska agencija Sjeverozapadne Hrvatske – REGEA (2024.). Program ublažavanja, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Karlovačke županije. Naručitelj: Karlovačka županija. Zagreb, svibanj 2024.

47. Karlovačka županija (2026.). Plan gospodarenja otpadom Karlovačke županije – nacrt. Karlovac, ožujak 2026.

48. Grad Slunj, Općina Rakovica i Općina Cetingrad (2022.). Zajednički akcijski plan energetski i klimatski održivog razvitka (SECAP) Grada Slunja, Općine Rakovica i Općine Cetingrad.

49. Turistička zajednica Karlovačke županije (2026.). Izvješće o izvršenju programa rada Turističke zajednice Karlovačke županije za 2025. godinu. Karlovac, ožujak 2026.

Statistički izvori i službeni podaci

50. Državni zavod za statistiku (2022.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. Zagreb: DZS.

51. Državni zavod za statistiku (2022.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – tematski izvještaji: Starenje stanovništva; Demografske karakteristike stanovništva. Zagreb: DZS.

52. Državni zavod za statistiku (2013.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. – konačni rezultati. Zagreb: DZS.

53. Državni zavod za statistiku (2024.). Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini (statistička priopćenja). Zagreb: DZS.

54. Državni zavod za statistiku (2026.). Turizam u 2025. Statistička izvješća 1747/2026. Zagreb: DZS.

55. Državni zavod za statistiku. HR-STAT baza podataka, tablica BS_TU12 – Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista, županije, mjesečno. Dostupno na: podaci.dzs.hr.

56. Hrvatska turistička zajednica / Turistička zajednica Karlovačke županije. Podaci sustava eVisitor o dolascima i noćenjima turista, 2023. – 2025.

57. Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Karlovac. Podaci o prosječnom broju zaposlenih prema NKD djelatnostima 55 i 56 na području Karlovačke županije u 2024. godini (dostavljeno na upit).

58. Ministarstvo financija, Porezna uprava. Podaci o ukupnim poslovnim prihodima obveznika poreza na dobit prema NKD djelatnostima 55 i 56 po jedinicama lokalne samouprave Karlovačke županije za 2023. godinu (dostavljeno na upit).

59. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (2024.). Izvješće o podacima iz Registra onečišćavanja okoliša za 2023. godinu. Zagreb, rujan 2024.

60. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (2025.). Izvješće o komunalnom otpadu za 2024. godinu. Informacijski sustav gospodarenja otpadom (ISGO).

61. Hrvatske ceste d.o.o. (2024.). Baza podataka o javnim cestama – duljine cesta po kategorijama i županijama. Zagreb.

62. Županijska uprava za ceste Karlovačke županije (2024.). Podaci o mreži županijskih i lokalnih cesta. Karlovac.

Studije, istraživanja i stručna literatura

63. Institut za turizam (2023.). TOMAS Hrvatska 2022./2023. – Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj u 2022. i 2023. godini. Konačni rezultati istraživanja. Naručitelji: Hrvatska turistička zajednica i Ministarstvo turizma i sporta. Zagreb, listopad 2023.
64. Institut za turizam / Ministarstvo turizma i sporta (2023.). Uspostavljanje metodološkog okvira Sustava satelitskih računa održivosti turizma Republike Hrvatske (Element 2): Satelitski račun održivog turizma Republike Hrvatske (TSSA) – metodološki okvir. Zagreb, kolovoz 2023.
65. Kušen, E. (2002.). Turistička atrakcijska osnova. Zagreb: Institut za turizam.
66. Turistička zajednica Karlovačke županije i Idea Primo d.o.o. (2024.). Rezultati ankete među posjetiteljima Karlovačke županije, kolovoz – listopad 2024. (N = 370).

Međunarodni izvori

67. Europska komisija (2016.). The European Tourism Indicator System – ETIS Toolkit for Sustainable Destination Management. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
68. Europska komisija (2019.). Europski zeleni plan, COM(2019) 640 final. Bruxelles, 11. prosinca 2019.
69. Europska komisija (2022.). Transition Pathway for Tourism. Luxembourg: Publications Office of the European Union, veljača 2022.
70. Europska komisija (2014.). Strategija Europske unije za jadransko-jonsku regiju (EUSAIR), COM(2014) 357 final. Bruxelles, 17. lipnja 2014.
71. Global Sustainable Tourism Council – GSTC (2019.). GSTC Destination Criteria, verzija 2.0. Prosinac 2019.
72. Ujedinjeni narodi (2015.). Transforming our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Rezolucija Opće skupštine A/RES/70/1. New York.
73. UN Tourism / Statistička komisija Ujedinjenih naroda (2024.). Statistical Framework for Measuring the Sustainability of Tourism (SF-MST). Usvojen na 55. sjednici Statističke komisije UN-a, 27. veljače – 1. ožujka 2024.
74. UN Tourism (2024.). World Tourism Barometer, Vol. 22, Issue 4, studeni 2024. Madrid: World Tourism Organization.
75. UN Tourism (2024.). UN Tourism: Accessible travel „a game changer“ for destinations and businesses. Priopćenje, 3. prosinca 2024. Dostupno na: untourism.int.
76. World Travel & Tourism Council – WTTC (2026.). Travel & Tourism Economic Impact Research (EIR). London, travanj 2026.

Mrežni izvori

77. Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Karlovačke županije. Opći podaci o Karlovačkoj županiji. Dostupno na: kazup.hr.
78. Karlovačka županija. Lovstvo – popis lovišta i lovoovlaštenika. Dostupno na: kazup.hr.
79. Projekt PRI-MJER. Karte podložnosti na klizanje županija. Dostupno na: pri-mjer.hr.

80. Europska komisija. Transeuropska prometna mreža (TEN-T) – Mediteranski koridor. Dostupno na: transport.ec.europa.eu.

81. Hrvatske vode i Državna geodetska uprava – Geoportal (podaci preuzeti iz Strateške studije o utjecaju na okoliš VII. izmjena i dopuna Prostornog plana Karlovačke županije, IRES EKOLOGIJA d.o.o., 2025.).

82. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije. Bioportal – web portal Informacijskog sustava zaštite prirode. Dostupno na: bioportal.hr.

83. Ministarstvo kulture i medija. Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. Dostupno na: min-kulture.gov.hr.

84. HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o. Distribucijska područja (elektre). Dostupno na: hep.hr/ods.

85. HEP Proizvodnja d.o.o. HE Gojak – integrirani sustav upravljanja (ISO 9001, ISO 14001, ISO 50001, ISO 45001). Dostupno na: hep.hr.

86. Vodovod i kanalizacija d.o.o. Karlovac. Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda Karlovac. Dostupno na: vik-ka.hr.

87. Dom zdravlja Karlovačke županije. Zdravstvena zaštita turista. Dostupno na: domzdravlja-karlovac.hr (pristupljeno 12. svibnja 2026.).

U nastavku su navedene kratice korištene u Planu upravljanja destinacijom te oznake pokazatelja održivosti prema Pravilniku o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (Narodne novine, br. 112/2024).

Popis kratica

Kratica	Značenje
AR	proširena stvarnost (engl. Augmented Reality)
BDP	bruto domaći proizvod
CEF	Instrument za povezivanje Europe (engl. Connecting Europe Facility)
CGO	centar za gospodarenje otpadom
CRM	sustav za upravljanje odnosima s klijentima (engl. Customer Relationship Management)
DGU	Državna geodetska uprava
DHMZ	Državni hidrometeorološki zavod
DMC	receptivna agencija za upravljanje destinacijom (engl. Destination Management Company)
DMO	organizacija za upravljanje destinacijom (engl. Destination Management Organisation)

Kratica	Značenje
DPU	detaljni plan uređenja
DV	dalekovod
DVD	dobrovoljno vatrogasno društvo
DZS	Državni zavod za statistiku
ECF	Europska biciklistička federacija (engl. European Cyclists' Federation)
ECS	Europski certifikacijski standard za cikloturističke rute (engl. European Certification Standard)
EGTS	europska grupacija za teritorijalnu suradnju
EKZO	Europska kartica zdravstvenog osiguranja
ES	ekvivalent stanovnika
ESF+	Europski socijalni fond plus
ETIS	Europski sustav pokazatelja u turizmu (engl. European Tourism Indicator System)
EU	Europska unija
EUR	euro
EUSAIR	Strategija EU za jadransko-jonsku regiju (engl. EU Strategy for the Adriatic and Ionian Region)
FINA	Financijska agencija
FLAG	lokalna akcijska grupa u ribarstvu (engl. Fisheries Local Action Group)
GIS	geografski informacijski sustav
GP	građevinsko područje
GSTC	Globalno vijeće za održivi turizam (engl. Global Sustainable Tourism Council)
GUP	generalni urbanistički plan
HAC	Hrvatske autoceste d.o.o.
HAKOM	Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti
HAMAG-BICRO	Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije
HBOR	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	Hrvatske ceste d.o.o.

Kratica	Značenje
HE / MHE	hidroelektrana / mala hidroelektrana
HEP	Hrvatska elektroprivreda
HEP-ODS	HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o.
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HGSS	Hrvatska gorska služba spašavanja
HPD	hrvatsko planinarsko društvo
HTZ	Hrvatska turistička zajednica
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
HŽ	Hrvatske željeznice
ICT	informacijske i komunikacijske tehnologije
ISO	Međunarodna organizacija za normizaciju (engl. International Organization for Standardization)
ITR	indeks turističke razvijenosti
JANAF	Jadranski naftovod d.d.
JL(R)S	jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
JLS	jedinica lokalne samouprave
JTI	javna turistička infrastruktura
JU	javna ustanova
JVP	javna vatrogasna postrojba
KUD	kulturno-umjetničko društvo
KŽ	Karlovačka županija
LAG	lokalna akcijska grupa
LD	lovačko društvo
LU	lovačka udruga

Kratica	Značenje
MINTS	Ministarstvo turizma i sporta
MK	Ministarstvo kulture i medija
MRRFEU	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
MRS	mjerno-redukcijska stanica
MSP	mala i srednja poduzeća
MUP	Ministarstvo unutarnjih poslova
MW	megavat
MZOZT	Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije
NATURA 2000	ekološka mreža Europske unije
NK	nogometni klub
NKD	Nacionalna klasifikacija djelatnosti
NN	Narodne novine
NOB	Narodnooslobodilačka borba
NP	nacionalni park
NPOO	Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021. – 2026.
NPS	neto spremnost na preporuku (engl. Net Promoter Score)
OCD	organizacije civilnoga društva
OIE	obnovljivi izvori energije
OPG	obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
OSI	osobe s invaliditetom
PGO	plan gospodarenja otpadom
POP	područja očuvanja značajna za ptice (ekološka mreža Natura 2000)
POS	prodajno mjesto – uređaj za bezgotovinsko plaćanje (engl. Point of Sale)
POU	pučko otvoreno učilište
POVS	područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (ekološka mreža Natura 2000)

Kratica	Značenje
PP	park prirode
PPKŽ	Prostorni plan Karlovačke županije
PPUG / PPUO	prostorni plan uređenja grada / općine
PUD	plan upravljanja destinacijom
QR	kod za brzi odgovor (engl. Quick Response code)
RA KŽ	Javna ustanova Regionalna razvojna agencija Karlovačke županije
REGEA	Regionalna energetsko-klimatska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
RH	Republika Hrvatska
RK	rukometni klub
ROO	Registar onečišćavanja okoliša
SAD	Sjedinjene Američke Države
SDG	ciljevi održivog razvoja UN-a (engl. Sustainable Development Goals)
SECAP	akcijski plan energetski i klimatski održivog razvitka (engl. Sustainable Energy and Climate Action Plan)
SKD	Srpsko kulturno društvo
SPUO	strateška procjena utjecaja na okoliš
SRC	sportsko-rekreacijski centar
SUP	daska za veslanje stojeći (engl. Stand Up Paddle)
SWOT	analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnji (engl. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)
ŠRD	športsko-ribolovno društvo
TEN-T	transeuropska prometna mreža (engl. Trans-European Transport Network)
TN	turistička noćenja
TOMAS	istraživanje stavova i potrošnje turista u Hrvatskoj (Institut za turizam)
TOWS	matrica razvojnih strategija izvedena iz SWOT analize
TS	transformatorska stanica
TSSA	satelitski račun održivosti turizma (engl. Tourism Sustainability Satellite Account)

Kratica	Značenje
TZ	turistička zajednica
TZKŽ	Turistička zajednica Karlovačke županije
TZP	turistička zajednica područja
UN	Ujedinjeni narodi
UNESCO	Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu
UO	upravni odjel
UPOV	uređaj za pročišćavanje otpadnih voda
UPU	urbanistički plan uređenja
VIK	Vodovod i kanalizacija d.o.o. Karlovac
VR	virtualna stvarnost (engl. Virtual Reality)
WCAG	smjernice za pristupačnost mrežnog sadržaja (engl. Web Content Accessibility Guidelines)
WTTC	Svjetsko vijeće za putovanja i turizam (engl. World Travel & Tourism Council)
ZOI	zaštićena oznaka izvornosti
ZPP	zaštićena prirodna područja
ZZJZ	Zavod za javno zdravstvo
ŽUC	Županijska uprava za ceste Karlovačke županije

Oznake pokazatelja održivosti

Oznaka	**Pokazatelj**
BR-1	Udio zaštićenih područja u ukupnoj površini destinacije
GO-1	Omjer količine komunalnog otpada po noćenju turista i otpada koji generira stanovništvo
OUD-1	Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom
OUP-1	Broj ostvarenih noćenja po hektaru izgrađenog građevinskog područja JLS
PD-1	Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom
PGS-1	Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
PGS-2	Poslovni prihod gospodarskih subjekata u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Oznaka	Pokazatelj
SD-1	Broj organiziranih turističkih ambulanti
TI-1	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija
TP-1	Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem
TP-2	Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
UEN-1	Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju i potrošnje stalnog stanovništva
UPK-1	Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
UVR-1	Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju i prosječne potrošnje stalnog stanovnika
ZL-1	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone
ZL-2	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
ZT-1	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji

Popis slika

Slika 1. Reljef Karlovačke županije 10
Slika 2. Položaj Karlovačke županije u Republici Hrvatskoj i administrativno-teritorijalna podjela 11
Slika 3. Razvojna obilježja i administrativni ustroj Karlovačke županije 14
Slika 4. Raspodjela jedinica lokalne samouprave po mikroregijama 17
Slika 5. Piramida stanovništva Karlovačke županije.....19
Slika 6. Mjesečni broj zaposlenih u turizmu (NKD 55, 56) – Karlovačka županija, 2024.....22

Popis tablica

Tablica 1. Profil odredišta 5
Tablica 2. Organizacijska struktura i funkcije turističkih zajednica Karlovačke županije 7
Tablica 3. Prostorna raspodjela stanovništva Karlovačke županije (2021.) 11
Tablica 4. Razvrstavanje gradova Karlovačke županije prema stupnju razvijenosti (NN 3/2024) 13
Tablica 5. Razvrstavanje općina Karlovačke županije prema stupnju razvijenosti (NN 3/2024) 13
Tablica 6. Raspodjela jedinica lokalne samouprave po turističkim mikroregijama Karlovačke županije 17
Tablica 7. Struktura doseljenih osoba prema spolu i podrijetlu – Karlovačka županija (Popis 2021.)...19
Tablica 8. Struktura stanovništva prema spolu i dobnim skupinama 20
Tablica 9. Prosječan broj zaposlenih u NKD 55 i 56 po gradovima i općinama Karlovačke županije (2024.) 21
Tablica 10. Duljina i udio cesta u Karlovačkoj županiji.....23
Tablica 11. Pregled željezničke mreže na području Karlovačke županije 25
Tablica 12. Komunalne tvrtke koje djeluju na području Karlovačke županije (prema podacima iz baze ROO) 30

Tablica 13. Obuhvat stanovništva organiziranim sakupljanjem komunalnog otpada na području Karlovačke županije u razdoblju 2021.–2024. 32
Tablica 14. Dionici turističkog sustava 35
Tablica 15. Mjere Programa ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Karlovačke županije relevantne za turizam....57
Tablica 16. Smještajni kapaciteti i turistički promet Karlovačke županije (2023.–2025.)....62
Tablica 17. Broj turističkih dolazaka i noćenja u Karlovačkoj županiji (2023.–2025.)....63
Tablica 18. Ključni pokazatelji turističkog prometa Karlovačke županije (2023.–2025.)....63
Tablica 19. Struktura noćenja prema lokalnim turističkim zajednicama 64
Tablica 20. Glavna emitivna tržišta Karlovačke županije u 2025. godini 65
Tablica 21. Usporedni prikaz sezonalnosti turističkog prometa po mjesecima (2023.–2025.) 66
Tablica 22. Turistički promet po gradovima i općinama Karlovačke županije (2025.)....67
Tablica 23. Struktura noćenja prema vrsti smještajnog objekta u Karlovačkoj županiji (2025.) 69
Tablica 24. Glavna emitivna tržišta Karlovačke županije u 2025. godini 72
Tablica 25. Segmentacija posjetitelja prema tipu i ključnim motivima dolaska 75
Tablica 26. Pregled međunarodnih, europskih i nacionalnih dokumenata relevantnih za održivi turistički razvoj Karlovačke županije 81
Tablica 27. Usporedba turističkog prometa u kontinentalnim županijama 2021.–2025.....93
Tablica 28. Benchmark analiza – ključne karakteristike konkurentskih destinacija 94
Tablica 29. Lokacije sezonskih turističkih ambulanti u Karlovačkoj županiji....100
Tablica 30. Pregled i vrednovanje turističkih atrakcija Karlovačke županije....107
Tablica 31. Pregled i vrednovanje prirodne baštine 113
Tablica 32. Pregled i vrednovanje antropogene baštine (najvažnije) 116
Tablica 33. Pregled i vrednovanje manifestacija i ostalih atrakcija 117
Tablica 34. Pregled značajnih osoba, lokaliteta i tradicija Karlovačke županije....120
Tablica 35. Pregled hotelskih objekata u Karlovačkoj županiji 124
Tablica 36. Službeno kategorizirani kampovi u Karlovačkoj županiji (Ministarstvo turizma i sporta, stanje 30.06.2026.) 125
Tablica 37. Ostali evidentirani kamping objekti u Karlovačkoj županiji (izvan službenog Popisa Ministarstva) 126
Tablica 38. Sobe i apartmani u Karlovačkoj županiji (2025.) – pregled po kategorijama (procjena)...126
Tablica 39. Ugostiteljski kapaciteti na području Karlovačke županije (preporučeni objekti TZ)....128
Tablica 40. Proizvodni portfelj destinacije – primarni i sekundarni oblici turizma 132
Tablica 41. Dopunski i razvojni oblici turizma 133
Tablica 42. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....143
Tablica 43. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....144
Tablica 44. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....144
Tablica 45. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....145
Tablica 46. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....145
Tablica 47. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....146
Tablica 48. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....147
Tablica 49. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....148
Tablica 50. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....148
Tablica 51. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....149
Tablica 52. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....149
Tablica 53. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....150

Tablica 54. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....150
Tablica 55. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....151
Tablica 56. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....151
Tablica 57. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....152
Tablica 58. Podaci potrebni za izračun, izvori i ograničenja....152
Tablica 59. Organizirana zdravstvena zaštita turista u Karlovačkoj županiji (SD-1)....155
Tablica 60. Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju i potrošnje stalnog stanovništva (UVR-1), 2023.–2024. 155
Tablica 61. P.7. Omjer količine komunalnog otpada po noćenju turista / otpad stanovništva (GO-1) 156
Tablica 62. Procijenjena količina komunalnog otpada pripisana turizmu u Karlovačkoj županiji, 2024. 157
Tablica 63. Zaštićena prirodna područja na području Karlovačke županije....157
Tablica 64. Ekološka mreža Natura 2000 na području Karlovačke županije....158
Tablica 65. Pokazatelj udjela zaštićenih područja u ukupnoj površini Karlovačke županije (BR-1) 158
Tablica 66. Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju i potrošnje stalnog stanovništva (UEN-1), 2023.–2025. 158
Tablica 67. Institucionalni okvir za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu klimatskih rizika (UPK-1) 159
Tablica 68. Ukupan broj turističkih dolazaka u mjesecu s najvećim opterećenjem (TP-1)....159
Tablica 69. Prosječna duljina boravka turista u Karlovačkoj županiji (TP-2)....160
Tablica 70. Broj zaposlenih u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-1), 2024. 160
Tablica 71. Poslovni prihodi gospodarskih subjekata u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2), 2024. 160
Tablica 72. Struktura kulturnih dobara evidentiranih u Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske na području Karlovačke županije (TI-1)....160
Tablica 73. Broj ostvarenih turističkih noćenja po hektaru izgrađenog građevinskog područja (OUP-1), 2023.–2025. 161
Tablica 74. Pregled obveznih pokazatelja održivosti s polaznim vrijednostima i projekcijama do 2030. godine 162
Tablica 75. Legenda oznaka 164
Tablica 76. Osnovni podaci po turističkim mikroregijama (S i PZ) 165
Tablica 77. Institucionalni i strateški okvir — tablica pokazatelja 165
Tablica 78. Smještajni kapaciteti — tablica pokazatelja 166
Tablica 79. Turistička potražnja — tablica pokazatelja....168
Tablica 80. Resursno-atrakcijska osnova — tablica pokazatelja....169
Tablica 81. Koncentracija materijalnih kulturnih dobara po turističkim mikroregijama Karlovačke županije....171
Tablica 82. Okoliš — tablica pokazatelja....172
Tablica 83. Prostor — tablica pokazatelja....173
Tablica 84. Komunalna infrastruktura — tablica pokazatelja 174
Tablica 85. Prometna infrastruktura — tablica pokazatelja 175
Tablica 86. Stanovništvo i kvaliteta života — tablica pokazatelja....177
Tablica 87. Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma — tablica pokazatelja 178
Tablica 88. SWOT analiza 180

Tablica 89. TOWS matrica – Karlovačka županija 182
Tablica 90. Prostorna organizacija i razvojna uloga područja Karlovačke županije 185
Tablica 91. Strateški ciljevi i mjere Plana upravljanja destinacijom Karlovačka županija 188
Tablica 92. Doprinos strateških ciljeva Plana nadređenim dokumentima 189
Tablica 93. Mjera 1.1. Uspostava županijskog sustava koordinacije destinacijskog upravljanja 190
Tablica 94. Mjera 1.2. Upravljanje posjetiteljskim tokovima u zonama pritiska 191
Tablica 95. Mjera 1.3. Zaštita rijeka, voda i krajobraza kao temeljnog turističkog resursa 191
Tablica 96. Mjera 2.1. Razvoj integriranih višednevnih turističkih proizvoda i itinerara 192
Tablica 97. Mjera 2.2. Cikloturistička, pješačka i outdoor infrastruktura prema europskim standardima 193
Tablica 98. Mjera 2.3. Valorizacija i interpretacija kulturne i prirodne baštine 194
Tablica 99. Mjera 2.4. Cjelogodišnja događanja i ponuda izvan glavne sezone 195
Tablica 100. Mjera 3.1. Podizanje kvalitete smještajne i ugostiteljske ponude 196
Tablica 101. Mjera 3.2. Pristupačna destinacija za sve 197
Tablica 102. Mjera 3.3. Brend, digitalni marketing i destinacijska platforma 198
Tablica 103. Mjera 3.4. Održiva mobilnost i dostupnost destinacije bez automobila 199
Tablica 104. Mjera 4.1. Povezivanje turizma s lokalnom poljoprivredom, obrtom i kreativnim industrijama 199
Tablica 105. Mjera 4.2. Razvoj ljudskih potencijala i uvjeta rada u turizmu 200
Tablica 106. Mjera 4.3. Aktivacija slabije razvijenih područja (Kordun, Pokuplje, Plaško-saborsko) ..201
Tablica 107. Mjera 4.4. Uključivanje stanovnika i vidljive koristi za lokalnu zajednicu 201
Tablica 108. Pregled planiranih turističkih projekata i ulaganja u Karlovačkoj županiji 207
Tablica 109. 1. Dodir civilizacija – Stari grad Dubovac 209
Tablica 110. 2. Dodir civilizacija – Stari grad Ozalj 210
Tablica 111. 3. Dodir civilizacija – Stari grad Novigrad na Dobri 211
Tablica 112. 4. Dodir civilizacija – Stari grad Slunj 213
Tablica 113. 5. Dodir civilizacija – Stari grad Modruš 214
Tablica 114. 6. Dodir civilizacija – Stari grad Cetin 216
Tablica 115. 7. Dodir civilizacija – Stari grad Drežnik 217
Tablica 116. 8. Dodir civilizacija – Stari grad Ogulin 218
Tablica 117. 9. Dodir civilizacija – Povijesna jezgra Zvijezda 219
Tablica 118. 10. Razvoj cikloturizma i biciklističke infrastrukture 221
Tablica 119. 11. Razvoj planinarskog i pješačko-izletničkog turizma 222
Tablica 120. 12. Razvoj kupališne infrastrukture 223
Tablica 121. 13. Interpretacijski i posjetiteljski centar „Vrlovka – kuća šišmiša“ 224
Tablica 122. 14. Obnova i revitalizacija spomenika parkovne arhitekture Vrbanićevog perivoja u Karlovcu 226
Tablica 123. 15. Interpretacijski centar Lasinjske kulture 227
Tablica 124. 16. Centar za posjetitelje Slava Raškaj s rekonstrukcijom ulice Kaptol 228
Tablica 125. 17. Izgradnja kampa sa sportskim i cikloturističkim sadržajem – Kamp Lasinja 230
Tablica 126. 18. Izletište „Baraćeve špilje“ 231
Tablica 127. Okvir praćenja obveznih pokazatelja održivosti i postupak izvješćivanja 234